



Bodrum Ticaret Odası

Bodrum Yarımadası İşyeri Envanteri Projesi Raporu



İÇİNDEKİLER

0	GİRİŞ	4
1	BİRİNCİ BÖLÜM BODRUM YARIMADASI İŞYERİ ENVANTERİ VERİLERİNE İLİŞKİN İSTATİSTİKLER	10
1.1	İŞLETMELERE YÖNELİK GENEL İSTATİSTİKLER	10
	1.1.1. İşletmelerin Sektörel Dağılımı	10
	1.1.2. İşletmelerin Birden Fazla Sektörde Faaliyeti	15
	1.1.3. İşletmelerin Büyüklüklerine Göre Sınıflandırılması	16
	1.1.4. İşletmelerin Hukuki Durumları	22
	1.1.5. İşletmelerin Kayıtlı Olduğu Oda Ve Dernekler	25
	1.1.6. Beldelere Göre İşletmelerin İnternet Kullanım Oranları	25
	1.1.7. İşletmelerde Personel Maliyetleri Yaklaşımı	30
	1.1.8. İşletmelerde Kira Maliyetleri Yaklaşımı	31
1.2	İŞLETMELERİN FAALİYETLERİNE YÖNELİK GENEL İSTATİSTİKLER	32
	1.2.1. Firmaların Faaliyet Süreleri	32
	1.2.2. Beldelere Göre Sezonluk Ve Sürekli Açık İşletmelerin Dağılımı	36
	1.2.3. Firmaların Daha Önceki Faaliyet Alanları	38
	1.2.4. İşletmelerde Sektörel Gelişmeleri Takip Edebilme Yaklaşımı	42
	1.2.5. Firmaların Pazar Dilimleri	43
	1.2.6. İhracat Yapabilme Kapasitesine Sahip Firmalara Yönelik İstatistikler	43
	1.2.7. Firmaların Finansal Kredi Durumları	46
	1.2.8. Firmaların Tahsilat Süreleri	47
	1.2.9. İşletmelerde Çalışma Programları	48
1.3	İŞLETMELERDE ÇALIŞANLARA YÖNELİK İSTATİSTİKLER	49
	1.3.1. İşletmelerdeki Çalışan Sayıları	49
	1.3.2. Çalışanların Uyuşuğu	50
	1.3.3. Çalışanların İkametgahı	50
	1.3.4. Personel Alımında Tercih Edilen Yöntemler	51
	1.3.5. Çalışanların Mesleki Eğitim Durumu	52
	1.3.6. Firmaların Eğitim İhtiyaçları Ve Yaklaşımları	53
	1.3.7. İşletmelerde Düzenli Personel Toplantıları	54

1.4	FİRMA SAHİPLERİNE YÖNELİK İSTATİSTİKLER	55
	1.4.1. Bodrum'un Yerlisi Olup Olmamasına Göre Dağılım	55
	1.4.2. İşletme Sahiplerinin Nüfusa Kayıtlı Bulunduğu İller	59
	1.4.3. Faaliyet Gösteren İşletme Sahiplerinin Eğitim Durumları	66
	1.4.4. Bodrum'un İmajı	74
	1.4.5. Bodrum'da Eksikliği Hissedilen İş Kolu	75
	1.4.6. Bodrum'da Daha Nitelikli Turizm Yaklaşımı	77
	1.4.7. Ürün ve Hizmet Sağlamada Öncelikler Yaklaşımı	78
1.5	KONAKLAMA VE BAR-RESTAURANT EĞLENCE SEKTÖRLERİNE YÖNELİK İSTATİSTİKLER	79
2	İKİNCİ BÖLÜM BODRUM YARIMADASI İŞYERİ ENVANTERİ VERİLERENE İLİŞKİN ÖNEMLİ ÇAPRAZ İSTATİSTİKLER	83
2.1	ANA FAALİYET SEKTÖRLERİ İLE DİĞER VERİLER ARASINDAKİ ÇAPRAZ İSTATİSTİKLER	83
	2.1.1. Bodrum Yerlisi ve Dışarıdan Gelen İşletmeciler	83
	2.1.2. Çalışanlara Yönelik İstatistikler	88
	2.1.2.1. Çalışan Sayıları	88
	2.1.2.2. Sürekli İkamet	89
	2.1.2.3. Mesleki Eğitim	90
	2.1.2.4. Yabancı Dil	91
	2.1.3. Çalışma Programının Yapılıp Yapılmaması	92
	2.1.4. Düzenli Personel Toplantıları	97
	2.1.5. Sektörel Gelişimleri İzleme	103
	2.1.6. Turizm Bilinci	109
	2.1.7. Müşteri Memnuniyeti Bilinci	114
2.2	"BODRUM YERLİSİ-DIŞARIDAN GELEN" YAKLAŞIMIYLA ÇAPRAZ İSTATİSTİKLER	119
2.3	"İŞLETME BÜYÜKLÜKLERİ"NE GÖRE ÇAPRAZ İSTATİSTİKLER	128

GİRİŞ

Küreselleşme rekabetin yeni boyutlar kazanmasına ve içeriğinin değişikliğe uğramasına yol açmaktadır. Ülke ekonomisi açısından, atılacak her adımın, verilecek her kararın gerçek bilgi ve verilere dayandırılması gerekmektedir. Aksi takdirde, her geçen gün rekabetin arttığı bir dünyada hiçbir bilgiye sahip olmadan bir ülkenin rekabet etme şansı ya çok düşük düzeydedir ya da mümkün değildir. Ne yazık ki hala, hangi sektörde nasıl bir gücümüz var, nerede eksiklerimiz var, tam olarak bilinmemektedir. Çünkü ülkemizin henüz sağlıklı bir işyeri envanteri mevcut değildir.

OECD verilerine göre, **"Türk ekonomisi dünyanın en büyük 18'inci ekonomisi."** Devlet Planlama Teşkilatı'nın (DPT) hazırladığı **9'uncu Kalkınma Planı'nda ise 2013 yılında dünyanın en büyük 17'inci ekonomisi olacağı öngörülmektedir.**

Ama ne yazık ki şu anda ülke ekonomisinin seviyesini daha iyi noktalara getirebilecek planların yapılması mümkün olmamaktadır. Ne, nerede üretiliyor?, Ne kadar ürettiyoruz ya da kaç kişiye hizmet sunabiliyoruz?, Maliyetler ne düzeydedir?, Sektörlerine göre çalışanların sayısı ne kadardır? Çalışanların durumu, özellikleri nelerdir?, Sektörlere göre rekabet ne durumdadır?, Sektörlerin bazı verilerinin ortalamaları nelerdir?, Diğer ülkelere göre kıyaslandığında bu verilerin durumu nedir?, Hangi sektörlerde daha avantajlıyız?, Sektörlere göre kurulu kapasite ne kadardır?, Gelecek için hangi sektörler ağırlık verilmelidir?, Sektörlerde maliyet ve ürün kalitesi nedir? gibi sorulara cevap veremiyorsanız daha iyi seviyelere yükselmek bir yana, mevcut olduğunuz seviyeyi bile koruyamazsınız.

İşyeri envanteri demek **"Ülkenin ekonomi kaynaklarının fotoğrafını çekmek"** demektir. Üretim yapan işletme sayısını bilmek, istihdam edilen insan kaynağını bilmek, hangi sektörde açıkla rının olduğunu görebilmek, çalışanların mesleki bilgilerini belirleyerek sektörlerin eğitim ihtiyacını çıkarmak, yeni yatırımcıya karar vermesinde yardımcı bilgileri elde etmektir. İşyeri envanteri, Türkiye'deki işletmelerin kurulu kapasitesini, üretim gücünü, insan kaynağını ve ihtiyaçlarını gösterir. Bu fotoğraf olmadan Türk ekonomisinin gücünü bilmek mümkün değildir. Türkiye'nin hangi yöresinin hangi alanlarda yetkinliğe ve doğal rekabet avantajına sahip olduğunu bilmeden de gerekli stratejik adımlar atılamaz.

İşyeri envanteri, bir ülkenin yatırımcılarının geleceğe ilişkin karar vermelerinde gerçek verilere bakarak neyi, nerede, nasıl üreteceklerine yardımcı olacak temel kaynaktır. İşyeri envanteri çıkarıldığında Türkiye'nin yatırım politikası ve işyeri haritası girişimciye hedef koyabilmesi açısından yardımcı olacaktır.

Pek çok gelişmiş ülke, işyeri envanter sayımı sayesinde öncelikli sektörlerini belirleyerek bir yol haritası çizmiş ve teşviklerini de bu envanterden elde ettikleri gerçek verilere göre oluşturmuşlardır.

Avrupa Birliği ve küresel pazarda en uygun yere gelmesini sağlamak için ilgili kurumlar bir araya gelmeli, kısa zamanda işyeri envanterini çıkarmalıdır. Böylece Türkiye ekonomisi de, güçlü bir hedefe doğru gidiş gerçekleştirecektir. Ancak bu sayede Türkiye'nin yatırım politikası ve tasarımı ortaya çıkabilecek, girişimciye **hedef koymanın yolu açılacaktır.** İşyeri Envanteri çıkararak, işletmelerin maddi ve ekonomik varlığının durum tespiti yapılmalı, kaynakları buna göre en rasyonel biçimde kullanacak destek ve teşvikler saptanmalıdır. Böylece, hangi bölge de, hangi sektörün, ne şekilde teşvik edileceği belirlenmelidir. İşyeri envanter sonuçlarına dayanarak, işyerlerinin gelişmesini ve ekonomik büyümeyi en geniş toplumsal tabana yayacak, refah ve istihdam sağlayacak, kamu yararına bir yatırım ve üretim planlaması yapılmalıdır.

Projenin Amaçları:

Bodrum yarım adası işyeri envanterini çıkartmaya yönelik yapılan çalışmanın amaçlarını kısaca özetlemek gerekirse;

- Bodrum yarımadası işyeri envanterine ilişkin bir veri tabanını oluşturmak,
- Zaman içinde yeni açılan ya da mevcut durumunda değişiklik yaşayan işletmelere ait bilgilerin veri tabanı üzerinden sürekli güncellenmesini sağlamak,
- Bodrum yarımadasının ekonomik geleceğine yönelik sağlıklı kararlar verebilmek için gerçek veriler oluşturmak,
- İhtiyaç duyulan yeni sektörleri belirlemek,
- Mevcut sektörlerin rekabetçi önceliklerini tespit etmek,

- Sektörlerin sahip olduğu istihdam durumlarını belirleyerek, sektörlerin insan gücü gereksinim noktalarını belirlemek,
- Bodrum yarımadası stratejik planını oluşturmak,
- Çeşitli kurum, kuruluş ve üyelerin faydalanacağı rapor ve istatistiklerin oluşturulmasını sağlamaktır.

Proje Organizasyonu

Proje Organizasyonu aşağıda belirtilen proje sahibi ve uygulayıcılarından oluşmaktadır.

PROJE SAHİBİ:

Bodrum Ticaret Odası adına Başkan Mahmut KOCADON

PROJE YÜRÜTÜCÜLERİ:

Dokuz Eylül Üniversitesi Avrupa Topluluğu Uluslararası Ekonomik İlişkiler Araştırma Ve Uygulama Merkezi (ATMER)

Müdür: [Prof. Dr. Semra AYTUĞ](#)

Müdür yardımcısı: [Yrd.Doç.Dr. Hakan AY](#)

Müdür yardımcısı: [Yrd.Doç. Dr. Nazmi ÜSTE](#)

PROJE KOORDİNATÖRLERİ

Dokuz Eylül Üniversitesi İ.İ.B. Fakültesi /Yrd.Doç.Dr. Özlem DOĞAN

Peren Eğitim ve Yönetim Danışmanlığı / Yönetim danışmanı Cemal BOZKURT

PROJE KOORDİNATÖR YARDIMCILARI

Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enst. / Araştırma Görevlisi Mert TOPOYAN

Dokuz Eylül Üniversitesi İ.İ.B. Fakültesi / Araştırma Görevlisi M.Emre GÜLER

ANKETÖRLER

Lisans ve yüksek lisans öğrencilerinden oluşmaktadır.

Şirin SAVAŞ

Betül OKAT

Özgür GÜRESEN

Onur YILMAZ

Jan DEMİRKAN

Ahmet DEMİR

Çiğdem BAŞAKÇI

Zeynep ÇETİN

Yunus ÖZDAĞ

İlker HERGÜLLÜ

Uğur AYBARÇ

İnanç ÇAKIR

Kenan GÖNÜLAL

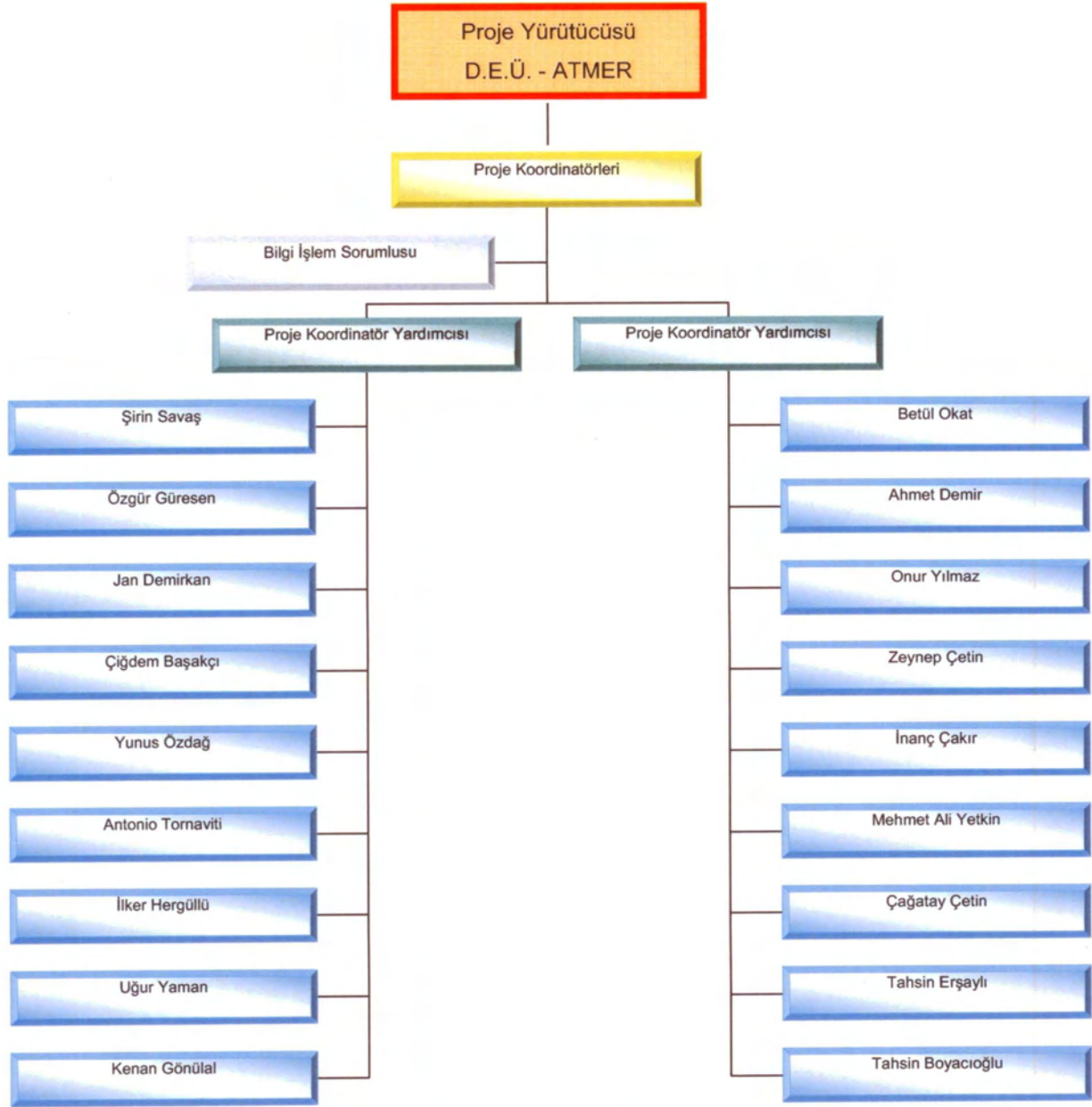
M. Ali YETKİN

Antonio TORNAVİTİ

Çağatay ÇETİN

Tahsin BOYACIOĞLU

Burak ERŞAYLI



Şekil 1:Bodrum Yarımadası İşyeri Envanteri Proje Organizasyon şeması

Projenin Planı

Bodrum Yarımadası İşyeri Envanteri Proje Planı ayrıntılı olarak MS projet bilgisayar programı ile oluşturulmuştur. Plan Şekil 2'de sunulmuştur. Projenin ana ve alt planları oluşturulmuş ve ayrıntıları verilmiştir. Proje eğitimleri hazırlanan bu proje planı üzerinden yapılmıştır.

Bodrum merkez ve beldelere ilişkin detaylı anket uygulama zaman çizelgesi Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1. Bodrum Merkez ve Beldelere Anket Uygulama Zaman Çizelgesi

No	Tarih	
1	8.8.2006	Ortakent
2	9.8.2006	Bitez - Konacık
3	10.8.2006	Yalı çiftlik-Mumcular-Güvercinlik
4	11.8.2006	Gölköy, Türkbükü
5	12.8.2006	Gündoğan
6	14.8.2006	Gökçebel
7	15-16.8.2006	Yalıkavak
8	17.8.2006	Gümüslük
9	18-22.8.2006	Turgutreis
10	23-25.8.2006	Gümbet
11	26-31.8.2006	Bodrum Merkez

Projenin Yöntemi

Bodrum Yarımadasında bulunan 11 belde sınırları içindeki tüm işletmelerle yüz yüze görüşme yöntemi uygulanmıştır. Anket iki parçadan oluşmaktadır. Birinci parça, "işletme envanter veri tabanı", ikinci parça ise "işyeri sahiplerinin beklenti " bilgilerini almaya yönelik hazırlanmıştır. Anket form örnekleri Ek.1 de verilmiştir.

Proje Verilerinin Toplanması

İşyeri envanteri oluşturmak üzere hazırlanan formlar, 18 yüksek lisans ve lisans öğrencileri tarafından işletme sahibi ve yetkilileri ile görüşülerek toplanmıştır. Verilerin sağlıklı toplanabilmesi için anketörlere proje öncesi ve proje sırasında eğitimler verilerek, çalışmanın belirli standart çerçevesinde yapılması sağlanmıştır.

Anketlerin uygulanacağı bölgeler internet yardımı ile google earth programı ile bilgisayardan indirilmiş, uzman kişiler yardımı ile haritalar bölgelere ayrılmış ve bölgelere anketörler atanmıştır.

Atlanan ya da unutulmuş işletme olmaması açısından her bölge en az üç kere taranmıştır. İlk ve ikinci taramalar anketörler tarafından, üçüncü taramalar ise belediyelerin elindeki işletme bilgileri ile proje kapsamında yapılan sayımlarla karşılaştırmalar yapılarak gerçekleştirilmiştir. Bu taramalarla işyeri sayımları 14.09.2006 tarihine kadar devam etmiştir.

Tüm belde ve merkez taramaları tamamlandıktan sonra 7536 adet işletme sayımı elde edilmiştir.

Proje Verilerinin Analizi

İşyeri envanter bilgileri File Maker 8 programı ile oluşturulmuş veri tabanına aktarılmıştır. Veri tabanının devam ettirilmesi ve sürekliliği sağlanabilmek için veriler güncellenmektedir.

Demografik, sosyal kültürel, ve stratejik plan(SWOT)'a ve diğer istatistiklere yönelik veriler ise istatistiksel paket programı SPSS V.13 ile değerlendirilmiştir.

Proje Bulguları

Projeye ilişkin bulgular Birinci ve İkinci Bölümde ayrıntılı olarak verilmektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

BODRUM YARIMADASI İŞYERİ ENVANTERİ VERİLERİNE İLİŞKİN İSTATİSTİKLER

Bu bölümde, işletmelere ilişkin genel istatistikler, işletme sahiplerine yönelik istatistikler ve personel yapılarına yönelik istatistikler üzerinde durulacaktır.

1.1 İŞLETMELERE YÖNELİK GENEL İSTATİSTİKLER

1.1.1. İşletmelerin Sektörel Dağılımı

Genel olarak 10 ana sektör ve bunlara ait alt sektörler incelendiğinde, Bodrum'da işletmelerin dağılımını, ortalama kaç yıldır faaliyet gösterdiklerini ve çalışan sayılarını aşağıdaki tabloda görülmektedir. (Tablo 1)

Tablo 1 Bodrum'da faaliyet gösteren işletmelerin dağılımı

Kodu	Meslek Grubu Tanımı	Firma Sayısı	Ort. Faaliyet Yılı	Çalışan Sayısı
1	GIDA SEKTÖRÜ	888	7,65	2.868
101	TOPTAN GIDA DAĞITIM	49	6,10	358
102	DONDURULMUŞ GIDA,BUZ ÜRETİMİ,SU SATICILARI	33	5,83	131
103	BAKKALİYE,MARKET,TEKEL	644	7,43	1.665
104	ET,BALIK,TAVUK,YUMURTA	55	8,67	156
105	MANAVLAR	19	7,66	33
106	UNLU GIDA,KURUYEMİŞ	51	7,93	228
107	MEŞRUBAT TOPTANCILARI	10	9,09	219
108	DİĞERLERİ	27	8,51	78
2	İNŞAAT SEKTÖRÜ	557	6,33	4.602
201	İNŞAAT	156	6,39	2.618
202	HAFRİYAT	20	5,97	146
203	İNŞAAT MALZEMESİ SATANLAR	200	6,81	1.213
204	SOĞUK DEMİR	92	7,24	213
205	DİĞERLERİ	89	5,22	412
3	DAYANIKLI TÜKETİM,KIRTASIYE SEKTÖRÜ	822	6,45	2.953
301	DAYANIKLI TÜKETİM	50	9,46	343
302	TELEFON,CEP TELEFONU SATIŞI	57	3,99	99
303	OPTİK SATICILARI	16	4,04	45
304	FOTOĞRAFÇILAR,FOTOĞRAF MALZEMESİ SATANLAR	34	6,72	56
305	KIRTASIYE VE KİTAP SATICILARI	41	6,91	76
306	MATBAA,BASIN ,YAYINCILIK	24	6,67	229
307	AMBALAJ MALZEMESİ	5	6,77	12
308	SES-IŞIK-GÖRÜNTÜ ARAÇLARI SATIŞI	32	6,05	158
309	MOBİLYA	197	6,16	730
310	HALI,KİLİM SATIŞI	35	9,73	54
311	ORMAN ÜRÜNLERİ	20	6,04	81
312	DEKORASYON	73	5,21	265
313	HIRDAVAT	14	6,75	61
314	ELEKTRİK MALZEMELERİ TİCARETİ	120	7,99	413
315	MAKİNA SATIŞI	7	5,28	27
316	MOTOR,JENERATÖR SATIŞI	12	4,98	31
317	LPG SATICILARI	24	8,43	81
318	DİĞERLERİ	61	4,96	192

4	TAŞIMACILIK SEKTÖRÜ	255	9,56	3.108
401	NAKLİYAT	3	8,96	8
402	DENİZ YOLCU TAŞIMACILIĞI,YAT İŞLETMELERİ	22	11,63	336
403	KARGO	17	5,62	104
404	HAVA TAŞIMACILIĞI	2	5,06	13
405	KARAYOLU İLE YOLCU TAŞIMACILIĞI	93	10,46	1.107
406	SEYAHAT ACENTALARI	115	7,44	1.519
407	DİĞERLERİ	3	17,74	21
5	KONAKLAMA SEKTÖRÜ	736	11,83	15.271
501	OTEL	386	10,63	12.792
502	MOTEL	48	14,02	210
503	KAMPİNG	1	18,94	2
504	PANSİYON	135	10,78	315
505	TATİL KÖYLERİ	12	9,26	882
506	APART OTELLER	132	8,35	631
507	GÜNÜBİRLİK DİNLENME TESİSLERİ	12	8,74	118
508	DİĞERLERİ	10	13,92	321
6	BAR-RESTORAN VE EĞLENCE SEKTÖRÜ	1.204	7,72	10.138
601	RESTORAN,LOKANTA	699	9,06	7.002
602	BAR,DİSKO,KAFE	423	7,26	2.694
603	PASTACILAR	17	8,06	69
604	FIRINCILAR	17	7,06	134
605	DİĞERLERİ	48	7,16	239
7	KONFEKSİYON,MEFRUŞAT,ZÜCCACİYE SEKTÖRÜ	1.501	6,64	3.821
701	KONFEKSİYON	329	5,44	881
702	DERİ GİYİM,DERİ KİMYASALI	28	6,09	83
703	MEFRUŞAT	42	5,47	120
704	TUHAFİYE	56	6,69	72
705	ZÜCCACİYE-OTEL EKİPMANLARI	14	7,97	40
706	TEMİZLİK ÜRÜNLERİ	10	7,70	24
707	ÇİÇEK,SERA,FİDANCILIK	56	5,51	105
708	SPOR MALZEMESİ SATIŞI	15	7,76	38
709	KUAFÖR,KOZMETİK SATIŞI	256	6,92	812
710	DENİZ MALZEMESİ,SU SPORLARI MALZEMESİ SATIŞI	25	6,77	44
711	KAVAFİYE(DERİDEN MAMUL AYAKKABI,SANDALET,ÇANTA,KEMER SATIŞI)	127	6,87	218
712	AKARYAKIT SATIŞI	24	8,39	298
713	OTOMOTİV,MOTORLU ARAÇ SATIŞI	30	4,54	170
714	HEDİYELİK EŞYA SATIŞI	310	5,21	498
715	OTO YEDEK PARÇA,OTO ELEKTRİK,OTO GALERİLERİ	157	7,79	371
716	DİĞERLERİ	22	7,09	47
8	FİNANS KURULUŞLARI,KOOPERATİFLER SEKTÖRÜ	518	8,26	1.281
801	KUYUMCULUK	91	6,70	187
802	BANKACILIK	4	6,12	45
803	SİGORTACILIK	39	31,34	97
804	DÖVİZ	6	6,41	40
805	MUHASEBE	110	7,93	285
806	MENKUL KIYMETLER	2	4,93	3
807	YATIRIM DANIŞMANI	2	7,43	3
808	KOOPERATİFLER(MOTORLU TAŞI.KONUT,İŞLETME,KALK.TÜK.)	2	9,93	33
809	REKLAMCILAR	41	4,34	93
810	EMLAK KOMİSYONCULARI	216	4,21	485
811	DİĞERLERİ	5	1,47	10
9	YAT İMALATI SEKTÖRÜ	230	6,72	1.622
901	VAKIF VE DERNEK İŞLETMELERİ	1	2,64	3
902	MARİNA İŞLETMELERİ	5	10,45	360
903	SPOR TESİSLERİ,HALI SAHA	17	4,64	50
904	TORNACILIK	15	7,54	35
905	YAT DÖŞEMESİ	17	6,14	71
906	MARANGOZ,YAT İMALATI,YAT BAKIMI,YAT ALIM SATIMI	157	9,39	988
907	DİĞERLERİ	18	6,23	115

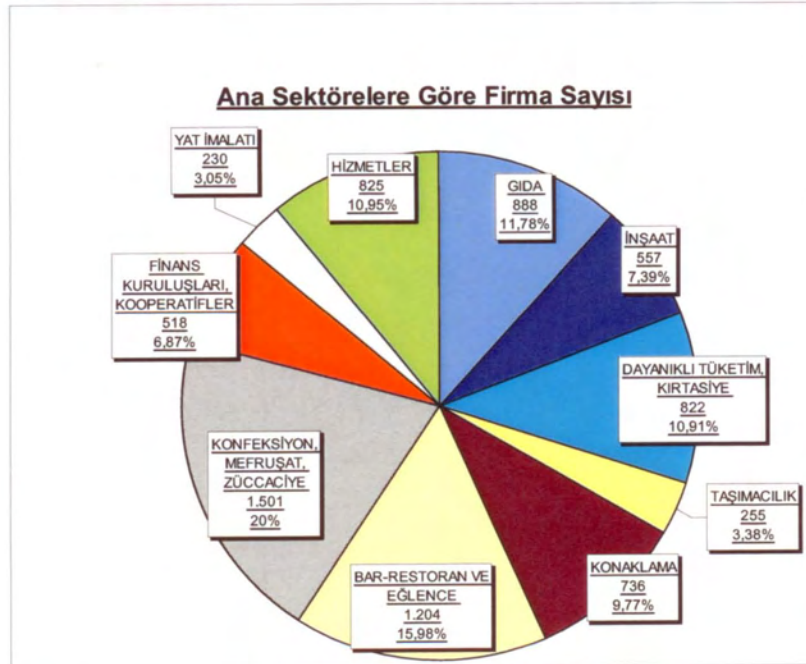
10	HİZMETLER SEKTÖRÜ	825	6,06	3.321
1001	MİMARLAR,MÜHENDİSLER,MÜTEAHHİTLER,TAŞERONLAR	84	7,97	420
1002	SU ARITMA	6	2,65	13
1003	HAVUZCULUK	14	8,76	121
1004	KİMYASAL TEMİZLİK	14	7,99	18
1005	ÇEVRESEL ATIK	1	11,94	0
1006	SAĞLIK HİZMETLERİ,VETERİNERLER	194	6,62	788
1007	ÖZEL EĞİTİM KURUMLARI,SÜRÜCÜ KURSLARI,KREŞLER	22	6,58	149
1008	GÜVENLİK HİZMETLERİ	11	2,82	163
1009	SAHNE ORGANİZASYONU	4	7,43	12
1010	RADYO VE TELEVİZYON KURULUŞLARI	3	1,00	39
1011	OTO YIKAMA,YAĞLAMA	20	5,34	44
1012	ARAÇ KİRALAMA	56	5,00	516
1013	KURU TEMİZLEME,ÇAMAŞIRHANE	50	5,19	110
1014	DİĞERLERİ	346	5,55	928

Bodrum'da faaliyet gösteren işletmeler ana faaliyet sektörleri açısından incelendiğinde; en çok faaliyet gösterilen sektörün % 20 (1501) ile konfeksiyon, mefruşat, züccaciye sektöründe olduğu, bunu % 15,98 (1204) işletme ile bar-restoran ve eğlence sektörü, % 11,84 (888) ile gıda sektörü izlemektedir.

Tablo 2 Ana sektörlerde işletmelerin dağılımı

Kodu	Meslek Grubu Tanımı	Firma Sayısı
7	KONFEKSİYON, MEFRUŞAT, ZÜCCACİYE	1.501
6	BAR-RESTORAN VE EĞLENCE	1.204
1	GIDA	888
10	HİZMETLER	825
3	DAYANIKLI TÜKETİM, KIRTASIYE	822
5	KONAKLAMA	736
2	İNŞAAT	557
8	FİNANS KURULUŞLARI, KOOPERATİFLER	518
4	TAŞIMACILIK	255
9	YAT İMALATI	230

7.536



Şekil 1- Bodrum'da faaliyet gösteren işletmelerin ana faaliyet sektörlerine göre dağılımı

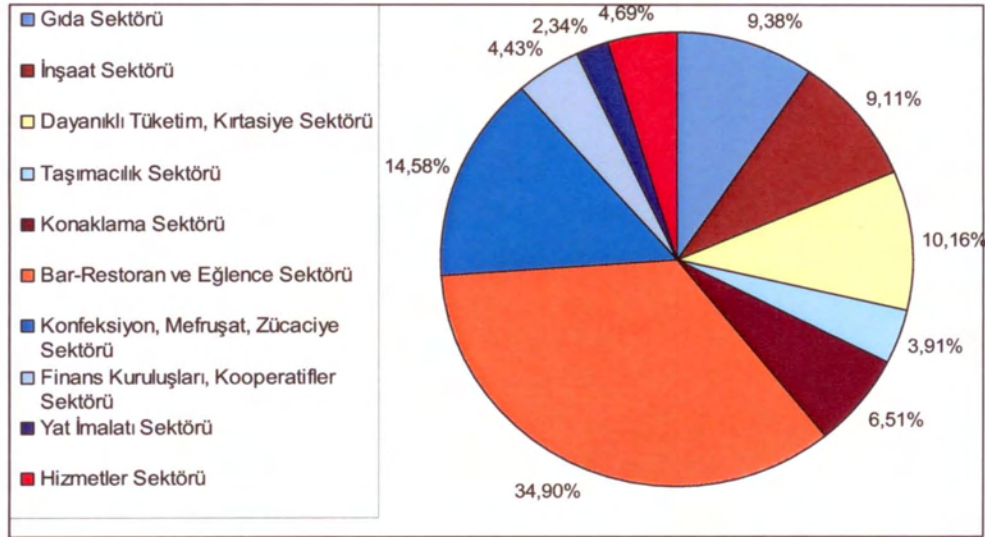
Tablo 3- Meslek gruplarına göre işletmelerin dağılımı

Kodu	Meslek Grubu Tanımı	Firma Sayısı
601	RESTORAN,LOKANTA	699
103	BAKKALIYE,MARKET,TEKEL	644
602	BAR,DİSKO,KAFE	423
501	OTEL	386
1014	DİĞERLERİ	346
701	KONFEKSİYON	329
714	HEDİYELİK EŞYA SATIŞI	310
709	KUAFÖR,KOZMETİK SATIŞI	256
810	EMLAK KOMİSYONCULARI	216
203	İNŞAAT MALZEMESİ SATANLAR	200
309	MOBİLYA	197
1006	SAĞLIK HİZMETLERİ,VETERİNERLER	194
715	OTO YEDEK PARÇA,OTO ELEKTRİK,OTO GALERİLERİ	157
906	MARANGOZ,YAT İMALATI,YAT BAKIMI,YAT ALIM SATIMI	157
201	İNŞAAT	156
504	PANSİYON	135
506	APART OTELLER	132
711	KAVAFİYE,(DERİDEN MAMUL AYAKKABI,SANDALET,ÇANTA,KEMER SATIŞI)	127
314	ELEKTRİK MALZEMELERİ TİCARETİ	120
406	SEYAHAT ACENTALARI	115
805	MUHASEBE	110
405	KARAYOLU İLE YOLCU TAŞIMACILIĞI	93
204	SOĞUK DEMİR	92
801	KUYUMCULUK	91
205	DİĞERLERİ	89
1001	MİMARLAR,MÜHENDİSLER,MÜTEAHHİTLER,TAŞERONLAR	84
312	DEKORASYON	73
318	DİĞERLERİ	61
302	TELEFON,CEP TELEFONU SATIŞI	57
704	TUHAFİYE	56
707	ÇİÇEK,SERA,FİDANCILIK	56
1012	ARAÇ KİRALAMA	56
104	ET,BALIK,TAVUK,YUMURTA	55
106	UNLU GIDA,KURUYEMİŞ	51
301	DAYANIKLI TÜKETİM	50
1013	KURU TEMİZLEME,ÇAMAŞIRHANE	50
101	TOPTAN GIDA DAĞITIM	49
502	MOTEL	48
605	DİĞERLERİ	48
703	MEFRUŞAT	42
305	KIRTASIYE VE KİTAP SATICILARI	41
809	REKLAMCILAR	41
803	SİGORTACILIK	39
310	HALI,KİLİM SATIŞI	35
304	FOTOĞRAFÇILAR,FOTOĞRAF MALZEMESİ SATANLAR	34
102	DONDURULMUŞ GIDA,BUZ ÜRETİMİ,SU SATICILARI	33
308	SES-IŞIK-GÖRÜNTÜ ARAÇLARI SATIŞI	32
713	OTOMOTİV,MOTORLU ARAÇ SATIŞI	30
702	DERİ GİYİM,DERİ KİMYASALI	28

108	DİĞERLERİ	27
710	DENİZ MALZEMESİ,SU SPORLARI MALZEMESİ SATIŞI	25
306	MATBAA,BASIN ,YAYINCILIK	24
317	LPG SATICILARI	24
712	AKARYAKIT SATIŞI	24
402	DENİZ YOLCU TAŞIMACILIĞI,YAT İŞLETMELERİ	22
716	DİĞERLERİ	22
1007	ÖZEL EĞİTİM KURUMLARI,SÜRÜCÜ KURSLARI,KREŞLER	22
202	HAFRİYAT	20
311	ORMAN ÜRÜNLERİ	20
1011	OTO YIKAMA,YAĞLAMA	20
105	MANAVLAR	19
907	DİĞERLERİ	18
403	KARGO	17
603	PASTACILAR	17
604	FIRINCILAR	17
903	SPOR TESİSLERİ,HALI SAHA	17
905	YAT DÖŞEMESİ	17
303	OPTİK SATICILARI	16
708	SPOR MALZEMESİ SATIŞI	15
904	TORNACILIK	15
313	HIRDAVAT	14
705	ZÜCCACİYE-OTEL EKİPMANLARI	14
1003	HAVUZCULUK	14
1004	KİMYASAL TEMİZLİK	14
316	MOTOR,JENERATÖR SATIŞI	12
505	TATİL KÖYLERİ	12
507	GÜNÜBİRLİK DİNLENME TESİSLERİ	12
1008	GÜVENLİK HİZMETLERİ	11
107	MEŞRUBAT TOPTANCILARI	10
508	DİĞERLERİ	10
706	TEMİZLİK ÜRÜNLERİ	10
315	MAKİNA SATIŞI	7
804	DÖVİZ	6
1002	SU ARITMA	6
307	AMBALAJ MALZEMESİ	5
811	DİĞERLERİ	5
902	MARİNA İŞLETMELERİ	5
802	BANKACILIK	4
1009	SAHNE ORGANİZASYONU	4
401	NAKLİYAT	3
407	DİĞERLERİ	3
1010	RADYO VE TELEVİZYON KURULUŞLARI	3
404	HAVA TAŞIMACILIĞI	2
806	MENKUL KIYMETLER	2
807	YATIRIM DANIŞMANI	2
808	KOOPERATİFLER(MOTORLU TAŞI.KONUT,İŞLETME,KALK.TÜK.)	2
503	KAMPING	1
901	VAKIF VE DERNEK İŞLETMELERİ	1
1005	ÇEVRESEL ATIK	1

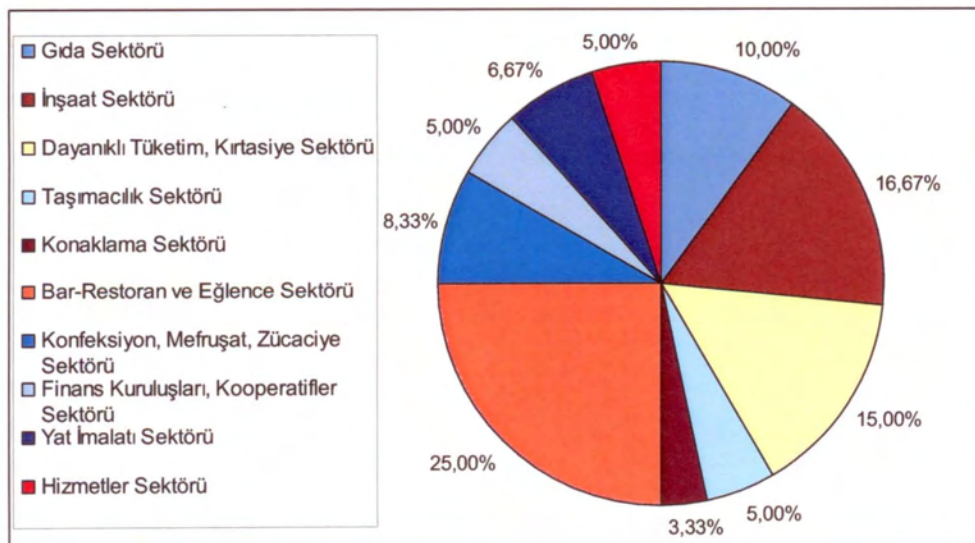
1.1.2. İşletmelerin Birden Fazla Sektörde Faaliyeti

Ana faaliyet sektörüne ek olarak başka sektörlerde de faaliyetlerde bulunan işletmeler incelendiğinde, ikinci faaliyet alanı olarak en çok % 34,9 ile bar-restoran ve eğlence sektörü, % 14,6 ile konfeksiyon, mefruşat, züccaciye sektörü ve % 10,2 ile dayanıklı tüketim, kırtasiye sektöründe faaliyet gösterildiği görülmektedir.

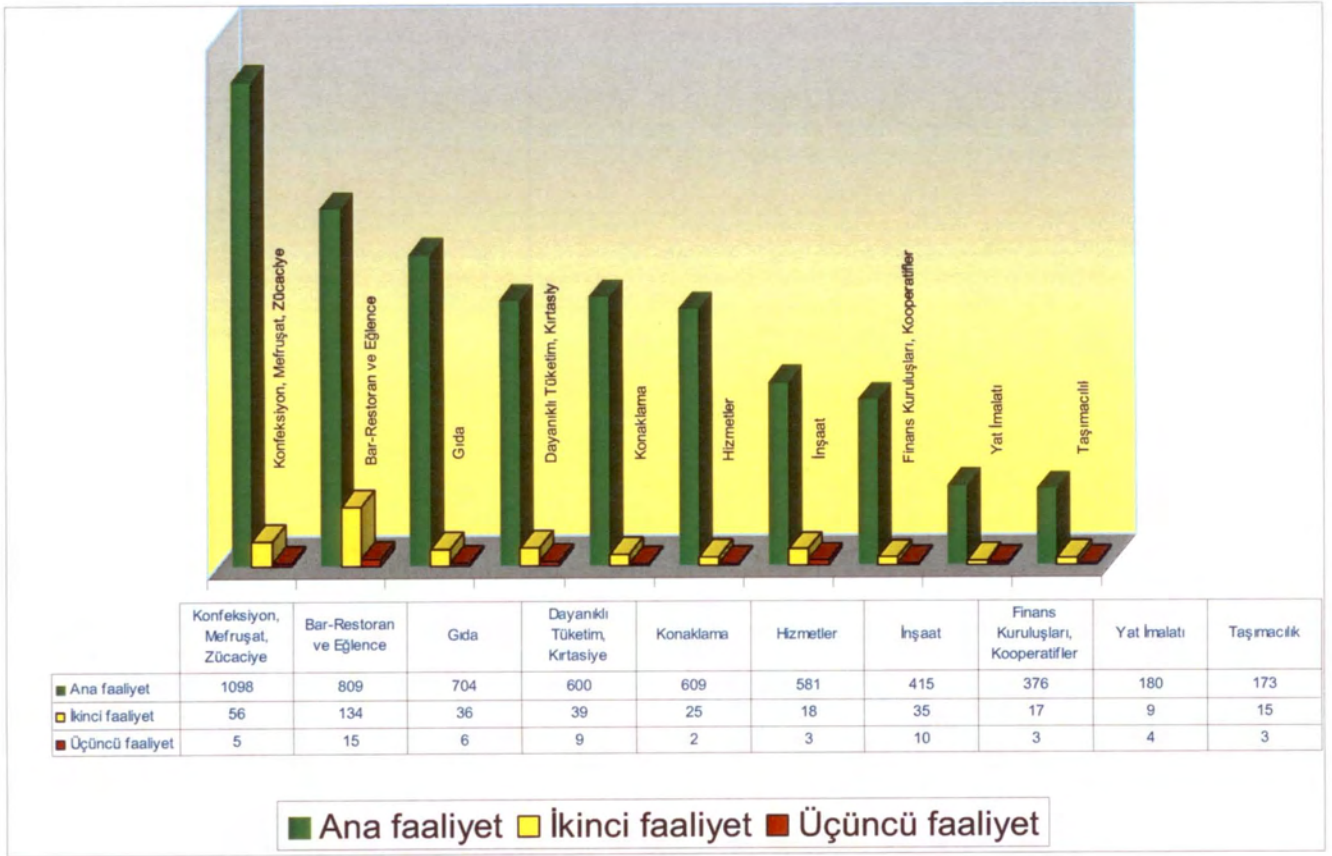


Şekil 2 - İşletmelerin "İkinci Faaliyet Sektörü" tercihleri

Faaliyet gösterilen üçüncü sıradaki sektörler içinde ilk tercih sırası % 25 ile yine bar-restoran ve eğlence sektörü, % 16,67 ile inşaat sektörü, % 15 ile dayanıklı tüketim, kırtasiye sektörü yer almaktadır.



Şekil 3 - İşletmelerin "Üçüncü Faaliyet Sektörü" tercihleri



Şekil 4 - İşletmelerin "Birden Fazla Faaliyet Sektörü" tercihleri

1.1.3. İşletmelerin Büyüklüklerine Göre Sınıflandırılması

Bodrum Yarımadası'nda faaliyet gösteren işletmelerin çalışan sayısı sorusuna geçerli yanıt veren 7536 işletmede toplam 48,985 kişi istihdam edilmektedir. Firma başına ortalama çalışan sayısı 6,5'tir. İstihdam edilen çalışan sayısı 1 ila 800 arasında değişmektedir. Bodrum Yarımadası'nda faaliyet gösteren işletmelerin büyük çoğunluğunun çok küçük işletme sınıfında değerlendirilebileceği söylenebilir.

Tablo 4 – (1-9) çalışanı olan işletmelerin sayısı

	Çalışan Sayısı	Firma Sayısı	Toplam
Çalışanı olmayan 1 adet firma var!	0	1	0
	1	2772	2772
	2	1339	2678
	3	786	2358
	4	463	1852
	5	285	1425
	6	175	1050
	7	150	1050
	8	111	888
	9	62	558
	6.144	14.631	

DPT 'ye göre bunlar çok küçük işletmeler olarak adlandırılıyor

Devlet Planlama Teşkilatı'nın işletme büyüklüklerine ilişkin olarak yaptığı sınıflandırmaya göre 1 – 9 kişi çok küçük işletme; 10-49 çok küçük işletme; 50-99 orta büyüklükteki işletme; 100 kişi ve üstü çalışanı olan işletmeler büyük işletme sınıfına girmektedir.

Tablo 5 – (10-49) çalışanı olan işletmelerin sayısı

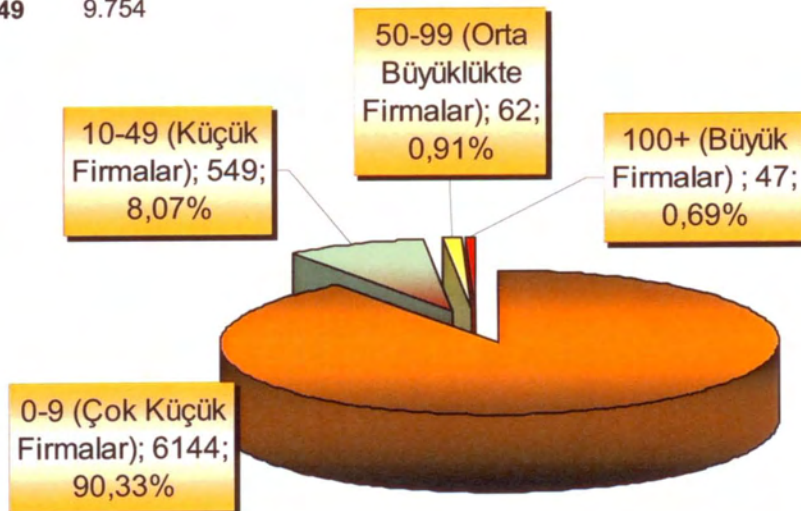
Çalışan Sayısı	Firma Sayısı	Toplam
10	110	1100
11	31	341
12	71	852
13	31	403
14	24	336
15	61	915
16	16	256
17	13	221
18	13	234
19	10	190
20	36	720
21	5	105
22	10	220
23	6	138
24	3	72
25	29	725
26	3	78
28	3	84
29	4	116
30	14	420
31	1	31
32	9	288
33	1	33
34	1	34
35	5	175
36	3	108
37	1	37
38	4	152
40	7	280
41	1	41
42	2	84
44	2	88
45	12	540
47	2	94
48	2	96
49	3	147
	549	9.754

Tablo 6 – (50-99) çalışanı olan işletmelerin sayısı

Çalışan Sayısı	Firma Sayısı	Toplam
50	17	850
51	1	51
52	2	104
53	1	53
55	3	165
56	1	56
60	7	420
63	1	63
65	6	390
70	5	350
74	1	74
75	7	525
78	1	78
80	5	400
83	1	83
90	2	180
98	1	98
	62	3.940

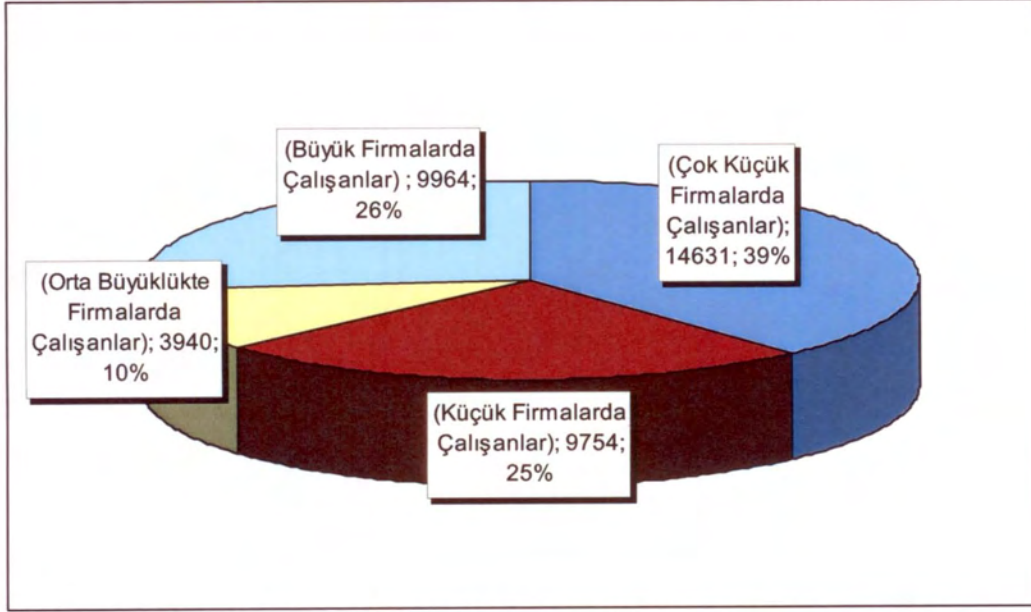
Tablo 7 – (100 veya üzeri çalışanı olan işletmelerin sayısı)

Çalışan Sayısı	Firma Sayısı	Toplam
100	5	500
106	1	106
110	5	550
114	1	114
120	4	480
130	1	130
137	1	137
145	1	145
149	1	149
150	2	300
160	3	480
170	1	170
188	1	188
190	1	190
200	2	400
203	1	203
213	1	213
229	1	229
236	1	236
250	1	250
300	3	900
320	2	640
343	1	343
350	1	350
390	2	780
456	1	456
525	1	525
800	1	800
	47	9.964



Şekil 5 - Bodrum genelinde sektör ayrımı yapılmaksızın DPT kriterlerine göre işletme büyüklüğü sınıflandırması

Çalışanların %39'u (14,631 kişi) "çok küçük" işletmelerde istihdam edilmektedir. %25'i (9,754 kişi) "küçük" işletmelerde istihdam edilmektedir. %10'u (3,940 kişi) "orta" büyüklükteki işletmelerde istihdam edilmektedir. Geriye kalan %26'sı (9,964 kişi) ise "büyük" firmalarda istihdam edilmektedir .



Şekil 6 - Bodrum genelinde, sektör ayrımı yapılmaksızın, işletmelerde çalışanların DPT kıstaslarına göre sınıflandırması

Meslek Gruplarına göre Firma ve Çalışan Sayıları İstatistikleri

505 meslek grubu olarak gruplanmış Tatil köyleri sınıfında 12 firma olup, bu firmalarda çalışanların toplam sayısı 882'dir. Bu meslek grubunda firma başına ortalama 74 kişi düşmektedir. Bodrum yarımadasının tamamında çalışanların %1.80 'i (yüzde ikiden az) tatil köylerinde çalışmaktadır.

902 meslek grubunda 5 adet Marina İşletmesi olup, çalışanların sayısı 360'dır. Marina işletmelerinde firma başına çalışan sayısı 72'dir.

Tablo 8- Ortalama Çalışan Sayısı "50-99 kişi" arasında olan meslek grupları

Kodu	Meslek Grubu	Firma Sayısı	Çalışan Sayısı	Ortalama Çalışan Sayısı	Toplam içindeki %
505	TATİL KÖYLERİ	12	882	74	1,80
902	MARİNA İŞLETMELERİ	5	360	72	0,73
		17	1242		2,54

Tablo 9- Ortalama Çalışan Sayısı "10-49 kişi" arasında olan meslek grupları

Kodu	Meslek Grubu	Firma Sayısı	Çalışan Sayısı	Ortalama Çalışan	Toplam içindeki
501	OTEL	386	12792	33	26,11
508	DİĞERLERİ	10	321	32	0,66
107	MESRUBAT TOPTANCILARI	10	219	22	0,45
201	İNŞAAT	156	2618	17	5,34
808	KOOPERATİFLER(MOTORLU TAŞI.KONUT,İŞLETME,KALK.TÜK.)	2	33	17	0,07
402	DENİZ YOLCU TAŞIMACILIĞI,YAT İŞLETMELERİ	22	336	15	0,69

Tablo 9- Ortalama Çalışan Sayısı "10-49 kişi" arasında olan meslek grupları (DEVAM)

Kodu	Meslek Grubu	Firma Sayısı	Çalışan Sayısı	Ortalama Çalışan Sayısı	Toplam içindeki %
1008	GÜVENLİK HİZMETLERİ	11	163	15	0,33
406	SEYAHAT ACENTALARI	115	1519	13	3,10
1010	RADYO VE TELEVİZYON KURULUŞLARI	3	39	13	0,08
712	AKARYAKIT SATIŞI	24	298	12	0,61
405	KARAYOLU İLE YOLCU TAŞIMACILIĞI	93	1107	12	2,26
802	BANKACILIK	4	45	11	0,09
601	RESTORAN,LOKANTA	699	7002	10	14,29
507	GÜNÜBİRLİK DİNLENME TESİSLERİ	12	118	10	0,24
306	MATBAA,BASIN ,YAYINCILIK	24	229	10	0,47
		1571	26839		54,79

Tablo 10- Ortalama Çalışan Sayısı "0-9 kişi" arasında olan meslek grupları

Kodu	Meslek Grubu	Firma Sayısı	Çalışan Sayısı	Ortalama Çalışan Sayısı	Toplam içindeki %
1012	ARAÇ KİRALAMA	56	516	9	1,05
1003	HAVUZCULUK	14	121	9	0,25
604	FIRINCILAR	17	134	8	0,27
101	TOPTAN GIDA DAĞITIM	49	358	7	0,73
202	HAFRİYAT	20	146	7	0,30
407	DİĞERLERİ	3	21	7	0,04
301	DAYANIKLI TÜKETİM	50	343	7	0,70
1007	ÖZEL EĞİTİM KURUMLARI,SÜRÜCÜ KURSLARI,KREŞLER	22	149	7	0,30
804	DÖVİZ	6	40	7	0,08
404	HAVA TAŞIMACILIĞI	2	13	7	0,03
907	DİĞERLERİ	18	115	6	0,23
602	BAR,DİSKO,KAFE	423	2694	6	5,50
906	MARANGOZ,YAT İMALATI,YAT BAKIMI,YAT ALIM SATIMI	157	988	6	2,02
403	KARGO	17	104	6	0,21
203	İNŞAAT MALZEMESİ SATANLAR	200	1213	6	2,48
713	OTOMOTİV,MOTORLU ARAÇ SATIŞI	30	170	6	0,35
1001	MİMARLAR,MÜHENDİSLER,MÜTEAHHİTLER,TAŞERONLAR	84	420	5	0,86
605	DİĞERLERİ	48	239	5	0,49
308	SES-IŞIK-GÖRÜNTÜ ARAÇLARI SATIŞI	32	158	5	0,32
506	APART OTELLER	132	631	5	1,29
205	DİĞERLERİ	89	412	5	0,84
106	UNLU GIDA,KURUYEMİŞ	51	228	4	0,47
502	MOTEL	48	210	4	0,43
313	HIRDAVAT	14	61	4	0,12
905	YAT DÖŞEMESİ	17	71	4	0,14
1006	SAĞLIK HİZMETLERİ,VETERİNERLER	194	788	4	1,61
603	PASTACILAR	17	69	4	0,14
311	ORMAN ÜRÜNLERİ	20	81	4	0,17
102	DONDURULMUŞ GIDA,BUZ ÜRETİMİ,SU SATICILARI	33	131	4	0,27
315	MAKİNA SATIŞI	7	27	4	0,06
309	MOBİLYA	197	730	4	1,49
312	DEKORASYON	73	265	4	0,54

Tablo 10- Ortalama Çalışan Sayısı "0-9 kişi" arasında olan meslek grupları (DEVAM)

Kodu	Meslek Grubu	Firma Sayısı	Çalışan Sayısı	Ortalama Çalışan Sayısı	Toplam içindeki %
314	ELEKTRİK MALZEMELERİ TİCARETİ	120	413	3	0,84
317	LPG SATICILARI	24	81	3	0,17
709	KUAFÖR,KOZMETİK SATIŞI	256	812	3	1,66
318	DİĞERLERİ	61	192	3	0,39
901	VAKIF VE DERNEK İŞLETMELERİ	1	3	3	0,01
1009	SAHNE ORGANİZASYONU	4	12	3	0,02
702	DERİ GİYİM,DERİ KİMYASALI	28	83	3	0,17
903	SPOR TESİSLERİ,HALI SAHA	17	50	3	0,10
108	DİĞERLERİ	27	78	3	0,16
703	MEFRUŞAT	42	120	3	0,24
705	ZÜCCACİYE-OTEL EKİPMANLARI	14	40	3	0,08
104	ET,BALIK,TAVUK,YUMURTA	55	156	3	0,32
303	OPTİK SATICILARI	16	45	3	0,09
1014	DİĞERLERİ	346	928	3	1,89
701	KONFEKSİYON	329	881	3	1,80
401	NAKLİYAT	3	8	3	0,02
805	MUHASEBE	110	285	3	0,58
103	BAKKALİYE,MARKET,TEKEL	644	1665	3	3,40
316	MOTOR,JENERATÖR SATIŞI	12	31	3	0,06
708	SPOR MALZEMESİ SATIŞI	15	38	3	0,08
803	SİGORTACILIK	39	97	2	0,20
307	AMBALAJ MALZEMESİ	5	12	2	0,02
706	TEMİZLİK ÜRÜNLERİ	10	24	2	0,05
715	OTO YEDEK PARÇA,OTO ELEKTRİK,OTO GALERİLERİ	157	371	2	0,76
504	PANSİYON	135	315	2	0,64
904	TORNACILIK	15	35	2	0,07
204	SOĞUK DEMİR	92	213	2	0,43
809	REKLAMCILAR	41	93	2	0,19
810	EMLAK KOMİSYONCULARI	216	485	2	0,99
1011	OTO YIKAMA,YAĞLAMA	20	44	2	0,09
1013	KURU TEMİZLEME,ÇAMAŞIRHANE	50	110	2	0,22
1002	SU ARITMA	6	13	2	0,03
716	DİĞERLERİ	22	47	2	0,10
801	KUYUMCULUK	91	187	2	0,38
503	KAMPING	1	2	2	0,00
811	DİĞERLERİ	5	10	2	0,02
707	ÇİÇEK,SERA,FİDANCILIK	56	105	2	0,21
305	KIRTASIYE VE KİTAP SATICILARI	41	76	2	0,16
710	DENİZ MALZEMESİ,SU SPORLARI MALZEMESİ SATIŞI	25	44	2	0,09
105	MANAVLAR	19	33	2	0,07
302	TELEFON,CEP TELEFONU SATIŞI	57	99	2	0,20
711	KAVAFİYE(DERİDEN MAMUL AYAKKABI,SANDALET,ÇANTA,KEMER SATIŞI)	127	218	2	0,45
304	FOTOĞRAFÇILAR,FOTOĞRAF MALZEMESİ SATANLAR	34	56	2	0,11
714	HEDİYELİK EŞYA SATIŞI	310	498	2	1,02
310	HALI,KİLİM SATIŞI	35	54	2	0,11
806	MENKUL KIYMETLER	2	3	2	0,01
807	YATIRIM DANIŞMANI	2	3	2	0,01
704	TUHAFİYE	56	72	1	0,15
1004	KİMYASAL TEMİZLİK	14	18	1	0,04
1005	ÇEVRESEL ATIK	1	0	0	0,00
	TOPLAM	5948	20904		42,67

Ana faaliyet sektörleri ayrı ayrı değerlendirildiğinde sonuçlarda bazı farklılıklar görülmektedir:

Gıda sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin % 50'sinin tek çalışanı vardır. % 25'inin ise 2 çalışanı vardır. Daha genel bir bakış açısıyla, çalışan sayısı 7 ve daha az olan firma sayısı, gıda sektöründeki işletmelerin % 95'ini oluşturmaktadır. Buna göre Bodrum'da gıda sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin tamamına yakınının çok küçük işletme sınıfına girdiği ortaya çıkmaktadır.

İnşaat sektöründeki işletmelerin % 50'si faaliyetlerini 3 ve daha az çalışan ile sürdürmektedir. Faaliyetlerini 12 ve daha az çalışan ile sürdüren işletmelerin oranı ise % 95'tir. Bu sektördeki işletmelerin de büyük çoğunluğu çok küçük işletme sınıfındadır.

Dayanıklı tüketim, kırtasiye sektöründe ise 2 ve daha az çalışan istihdam eden işletmelerin oranı % 50'dir. İşletmelerin % 95'i ise 10 ve daha az çalışan ile faaliyet göstermekte olup, çok küçük işletme kapsamında değerlendirilmektedir.

Konaklama sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin % 50'si, 5 ve daha az kişi çalıştırmaktadır. Bu işletmelerin % 90'lık bölümü küçük ve çok küçük işletme sınıfında olup çalışan sayıları 50 ve daha azdır. Orta ve büyük ölçekli işletmelerin oranları % 5'dir.

Bar-restoran ve eğlence sektörü ele alındığında işletmelerin % 50'si 3 ve daha az çalışan ile faaliyetini sürdürmektedir. Bu sektördeki tüm işletmelerin % 90'ı 10 ve daha az çalışan istihdam etmekte olup çok küçük işletme sınıfındadır. Kalan işletmelerin çok büyük bölümü de küçük işletme sınıfında değerlendirilmektedir.

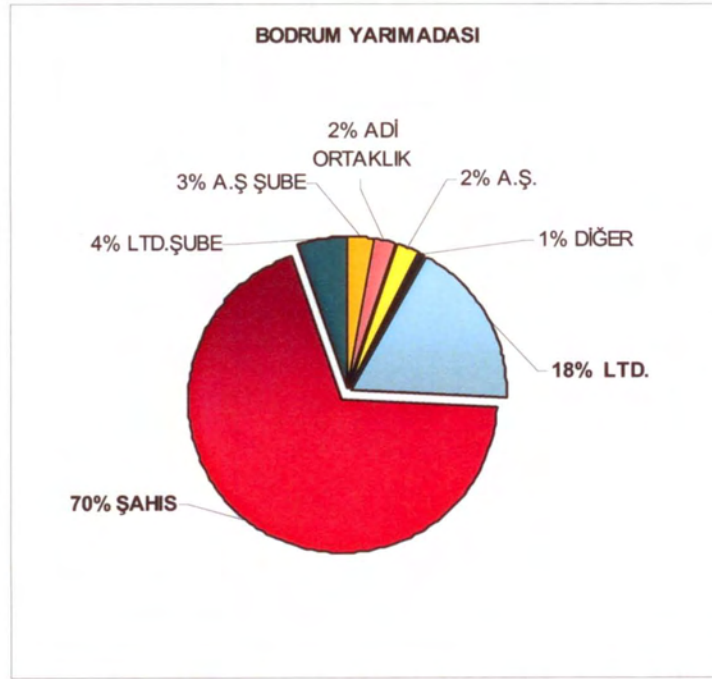
Konfeksiyon, mefruşat, züccaciye sektöründeki işletmelerin ise % 50'si 1 çalışan ile faaliyet göstermektedir. Bu sektördeki işletmelerin de çok büyük bir oranı çok küçük işletme sınıfındadır.

Finans kuruluşları, kooperatifler sektörü için de durum benzerdir. Bu işletmelerin % 50'si 2 ve daha az çalışan istihdam etmekte olup, büyük bir yüzdeyle çok küçük işletme sınıfına dahil olmaktadır.

Yat imalatı sektörü değerlendirildiğinde, işletmelerin % 50'sinin 3 ve daha az çalışanı bulunduğu görülmektedir. Bu sektörde çalışan sayısı 25 ve üzeri olan işletmelerin oranı % 5 olup, tüm işletmelerin büyük çoğunluğu küçük veya çok küçük işletme sınıfında değerlendirilmektedir.

Hizmetler sektöründe ise işletmeler % 50 oranında 2 ve daha az çalışan çalıştırmaktadır. Bu sektördeki işletmelerin de büyük bölümünü çok küçük işletmeler oluşturmaktadır.

1.1.4. İşletmelerin Hukuki Durumları

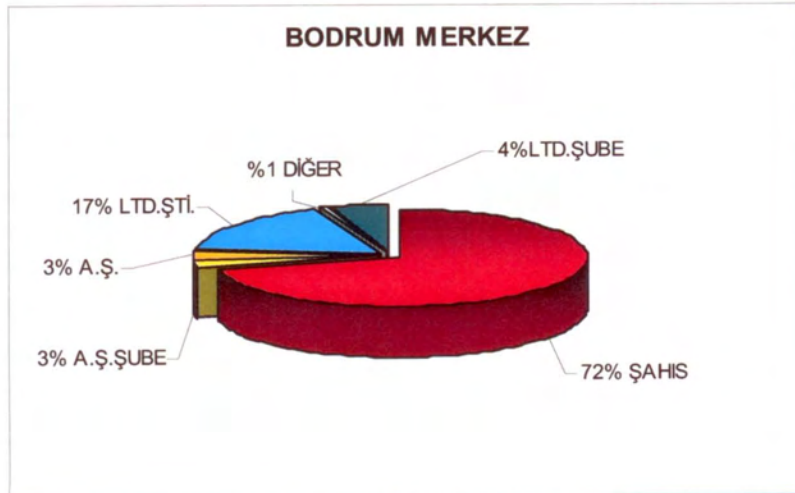


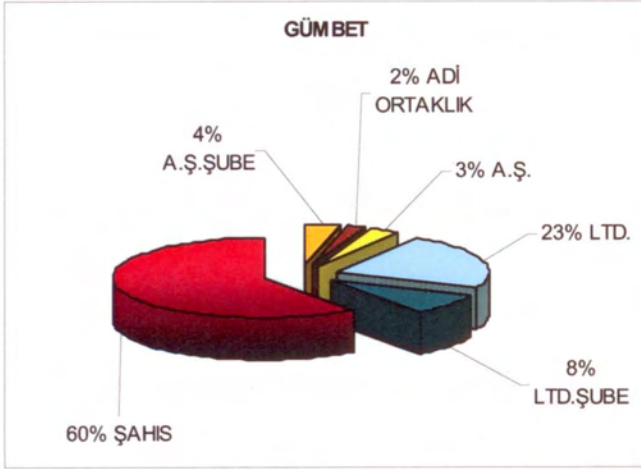
Şekil 8- Hukuki Durumlarına Göre Bodrum Yarımadasındaki İşletmeler

Şekil 8'den de görüldüğü gibi Bodrum Yarımadasındaki işletmelerin %70 oranındaki büyük çoğunluğu şahıs işletmesidir. Adi ortaklıkları da bu gruba dahil edersek, %72 lik büyük çoğunluk şahıs işletmelerinden oluşmaktadır. Hemen arkasından İkinci sırada, % 18'lik oranla limited şirketler gelmektedir. Ltd.Şirket ve şubeleri grubu %22 olur. %2 A.Ş ve %3 A.Ş şube bir arada yorumlanırsa, büyük işletmelerin %5 gibi azınlık olduğunu görürüz. Geriye kalan %1 oranla da diğer hukuki yapılarda işletmeler görülmektedir.

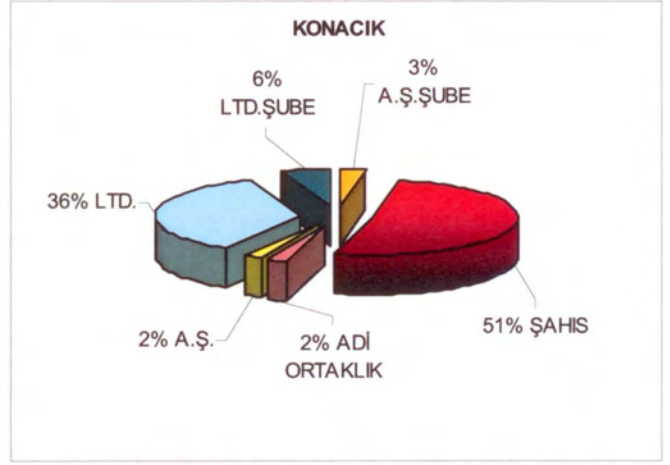
Bu dağılımın merkez ve beldelere göre analizi ise aşağıdadır:

Şekil 9- Bodrum Merkezdeki İşletmelerin Hukuki Durumları

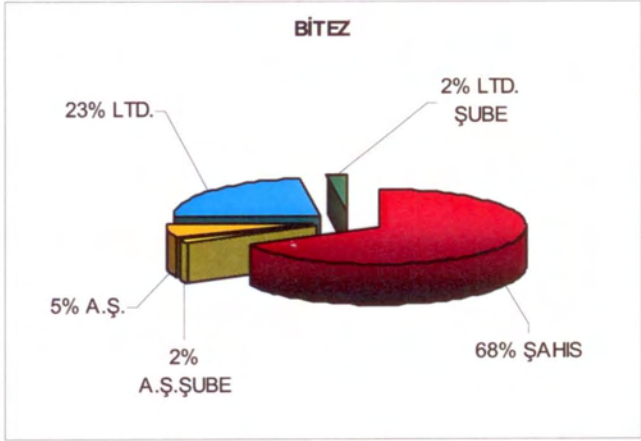




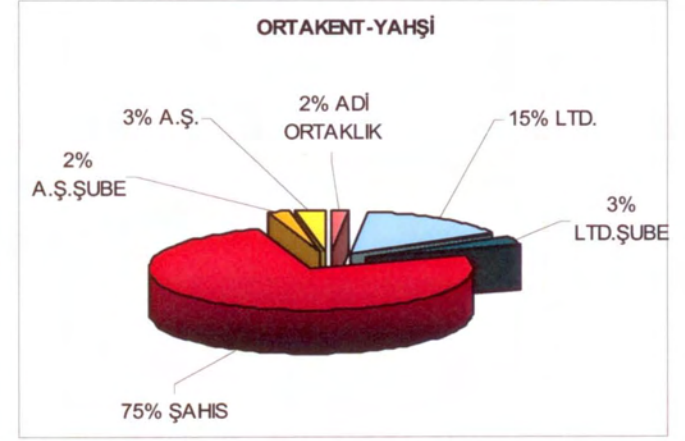
Şekil 10- Bodrum-Gümbet'teki İşletmelerin Hukuki Durumları



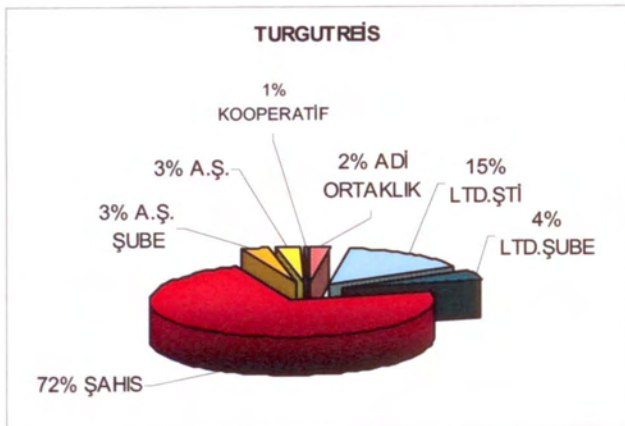
Şekil 11- Konacık'daki İşletmelerin Hukuki Durumları



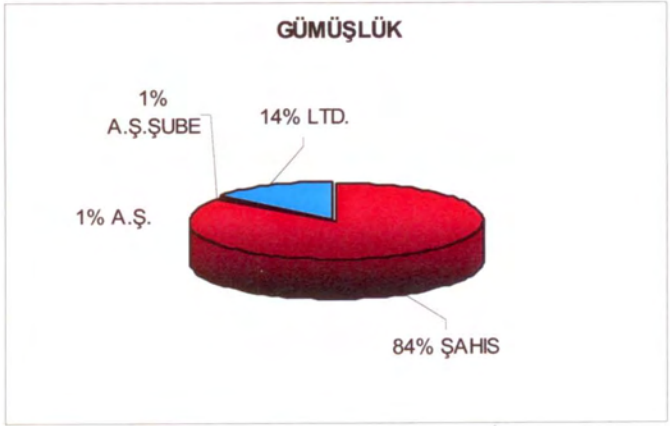
Şekil 12- Bitez'deki İşletmelerin Hukuki Durumları



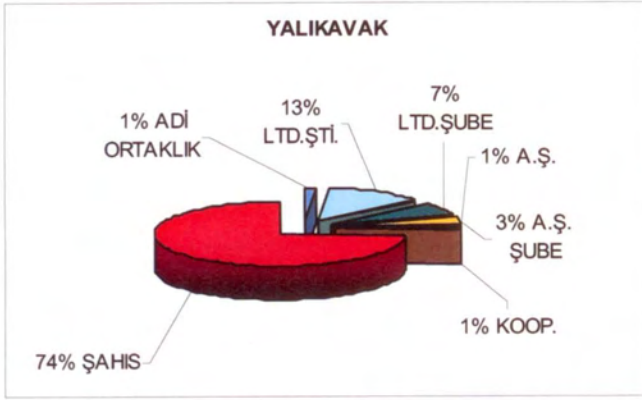
Şekil 13- Ortakent-Yahşi Beldesindeki İşletmelerin Hukuki Durumları



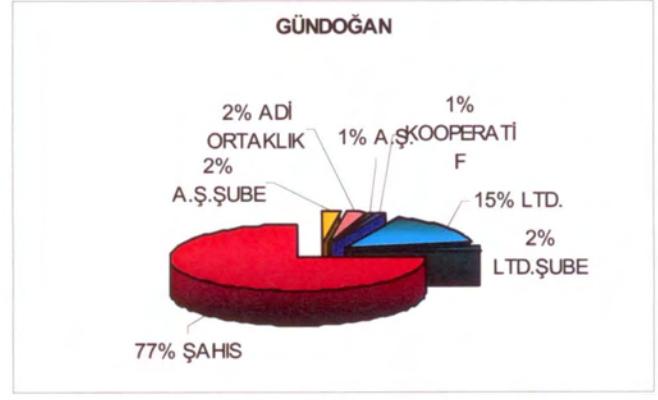
Şekil 14- Turgutreis'deki İşletmelerin Hukuki Durumları



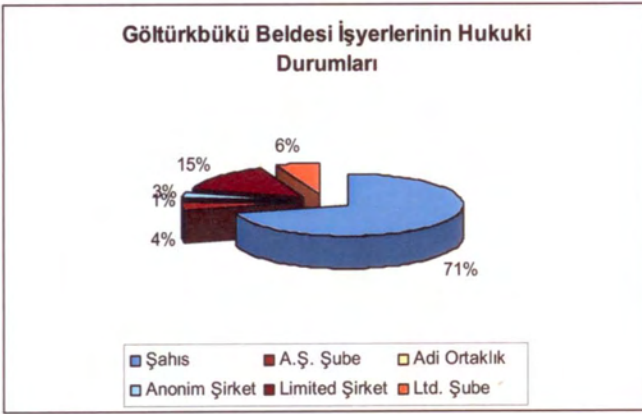
Şekil 15- Gümüşlük'deki İşletmelerin Hukuki Durumları



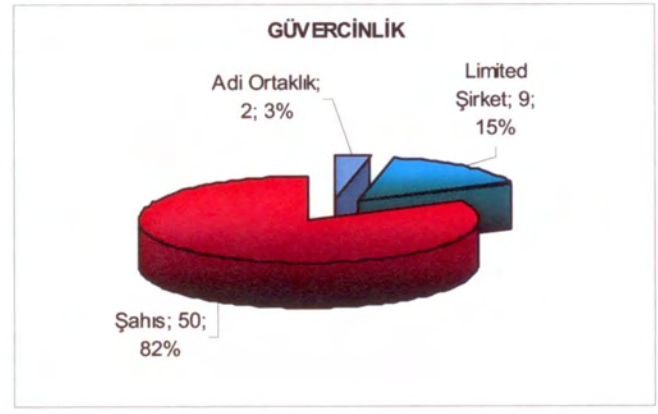
Şekil 16- Yalılıkavak'daki İşletmelerin Hukuki Durumları



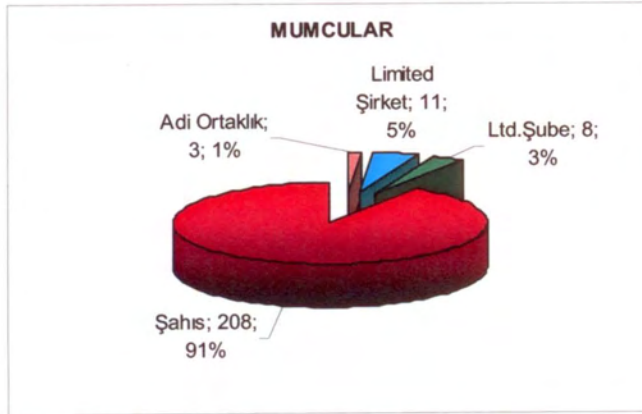
Şekil 17- Gündoğan'daki İşletmelerin Hukuki Durumları



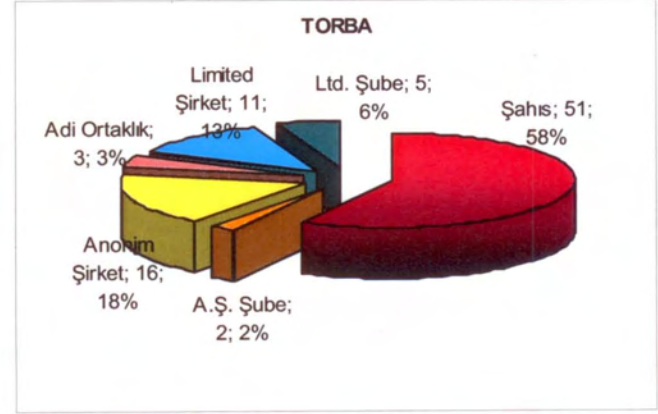
Şekil 18- Göltürbükü'deki İşletmelerin Hukuki Durumları



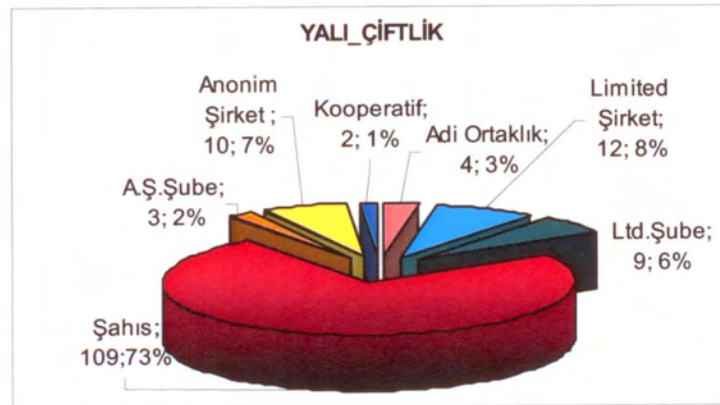
Şekil 19- Güvercinlik'deki İşletmelerin Hukuki Durumları



Şekil 20- Mumcular'daki İşletmelerin Hukuki Durumları

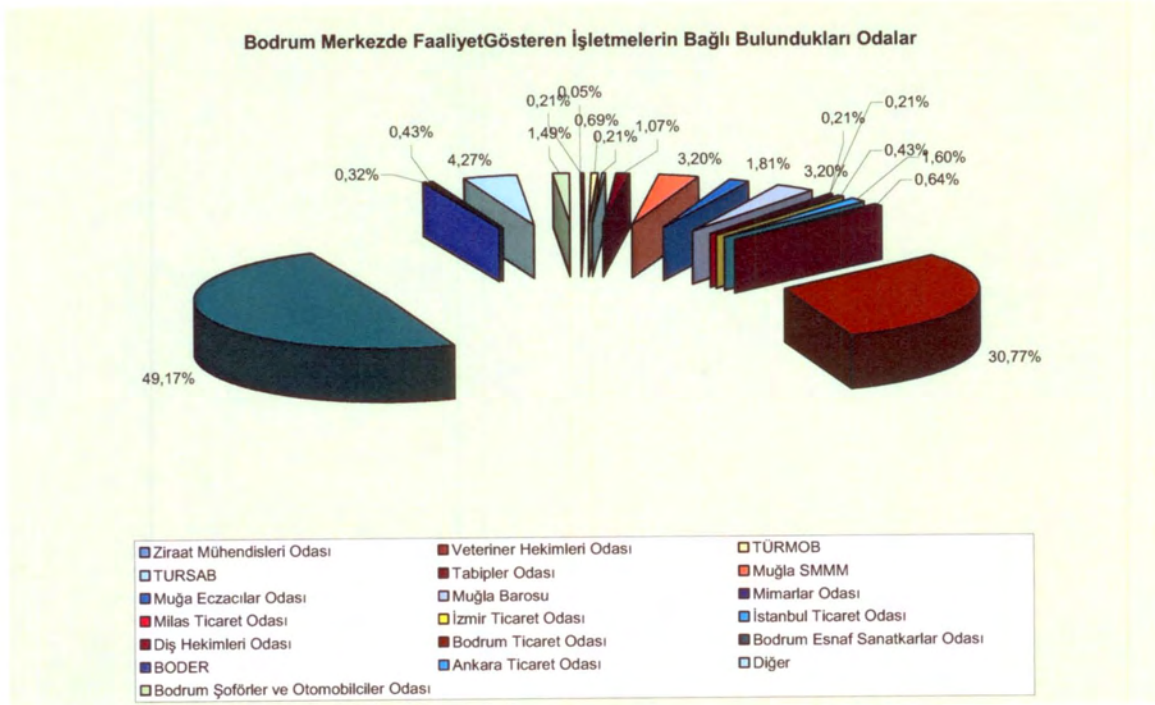


Şekil 21- Torba Beldesindeki İşletmelerin Hukuki Durumları



Şekil 22- Yalıçiftlik'deki İşletmelerin Hukuki Durumları

1.1.5. İşletmelerin Kayıtlı Olduğu Oda Ve Dernekler



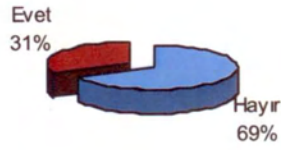
Şekil 23- Bodrum Merkezde Faaliyet Gösteren İşletmelerin Bağlı Bulunduğu Odalar

Yukarıdaki grafik (şekil 23) Bodrum Merkez ilçesinde faaliyet gösteren işletmelerin bağlı oldukları odaları göstermektedir. Buna göre % 49 ile Bodrum Esnaf ve Sanatkarlar Odasını % 30 ile Bodrum Ticaret Odası izlemektedir. Düşük yüzdeye sahip diğer odalar daha çok mesleklere özel odalar olarak karşımıza çıkmaktadır; örneğin, Mimarlar Odası (%0,32), Diş Hekimleri Odası (%1,07).

1.1.6. Beldelere Göre İşletmelerin İnternet Kullanım Oranları

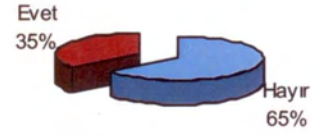
Günümüz gelişen teknolojileriyle beraber internet insan hayatının vazgeçilmezlerinden olmuştur. Endüstride ister mal sunumu ister hizmet sunumu olsun tüketiciye ulaşmada maliyet ve kalitenin yanında hız da önem kazandığından teknolojik gelişmeleri takip etmek kaçınılmaz olmuştur. Bu kapsamda tarihi, kültürü, tabiat güzellikleriyle dünyanın en önemli ve en güzel yörelerinden biri olan Bodrum'un turizm hizmetini daha kaliteli bir şekilde sunmasının yanında gerek reklâm kampanyaları, etkinlik duyuruları, gerekse Bodrum esnafının yerli-yabancı turistler ve iş alanları ile ilgili haberleşmeleri için internet ortamını daha sık kullanmaları gerekmektedir. Proje kapsamında ortaya konan internet kullanımları ve bunun beldelere göre dağılımı aşağıdaki grafiklerde ortaya konmuştur. Buna göre şekil 24 ile şekil 37 arasındaki grafiklere bakılacak olursa internet kullanımının benimsenmediği, gerek görülmediği anlaşılmaktadır. Bunun yanında; iş yaşamının (turizm dışı) nispeten daha yoğun olduğu Konacık beldesinde internet kullanımının daha yoğun olduğu gözlemlenmiştir. Nüfusun yoğun olarak toplandığı Bodrum Merkezinde ise % 31 lik oranla internet kullanımının yaygın olduğu görülebilir.

Bodrum Merkezde İnternet Kullanma Oranları



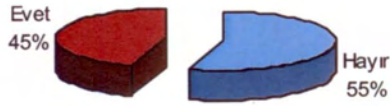
Şekil 24- Bodrum merkez İnternet Kullanım Oranları

Gümbet Beldesinde İnternet Kullanım Oranları



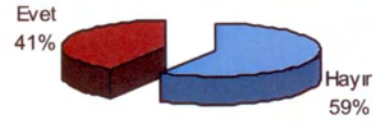
Şekil 25- Gümbet Beldesinde İnternet Kullanım Oranları

Konacık Beldesinde İnternet Kullanım Oranları



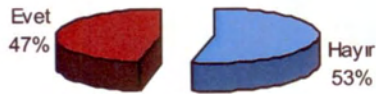
Şekil 27- Konacık Beldesinde İnternet Kullanım Oranları

Bitez Beldesinde İnternet Kullanım Oranları



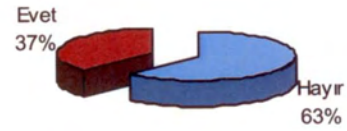
Şekil 28- Bitez Beldesinde İnternet Kullanım Oranları

Torba Beldesinde İnternet Kullanım Oranları



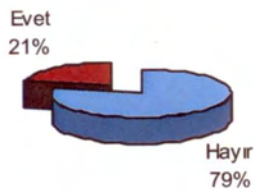
Şekil 26- Torba Beldesinde İnternet Kullanım Oranları

Ortakent-Yahşi Beldesinde İnternet Kullanım Oranları



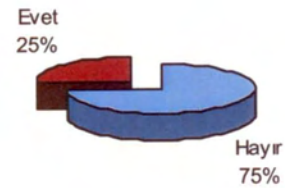
Şekil 29- Ortakent Beldesinde İnternet Kullanım Oranları

Gümüşlük Beldesinde İnternet Kullanım Oranları



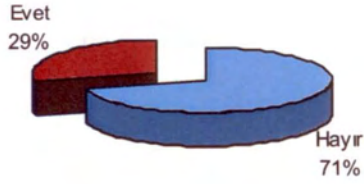
Şekil 30- Gümüşlük Beldesinde İnternet Kullanım Oranları

Turgutreis İlçesinde İnternet Kullanım Oranları



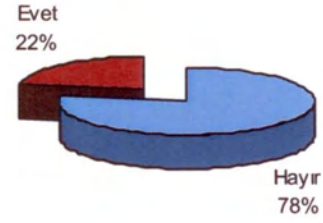
Şekil 31- Turgutreis Beldesinde İnternet Kullanım Oranları

Yalıkavak Beldesinde İnternet Kullanım Oranları



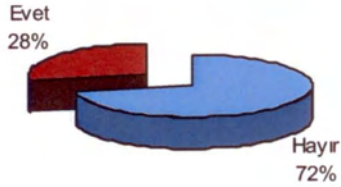
Şekil 32– Yalıkavak Beldesinde İnternet Kullanım Oranları

Gündoğan Beldesinde İnternet Kullanım Oranları



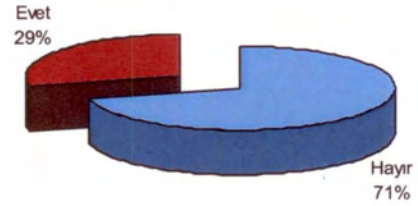
Şekil 33– Gündoğan Beldesinde İnternet Kullanım Oranları

Göltürkbükü Beldesinde İnternet Kullanım Oranları



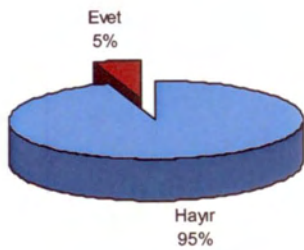
Şekil 34– Göl-Türkbükü Beldesinde İnternet Kullanım Oranları

Yalı-Çiftlik Beldesinde İnternet Kullanım Oranları



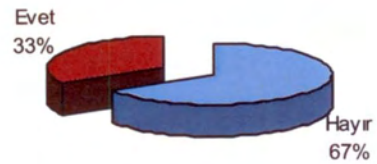
Şekil 35– Yalı-Çiftlik Beldesinde İnternet Kullanım Oranları

Mumcular Beedsinde İnternet Kullnım Oranları



Şekil 36– Mumcular Beldesinde İnternet Kullanım Oranları

Güvercinlik Beldesinde İnternet Kullanım Oranları



Şekil 37– Güvercinlik Beldesinde İnternet Kullanım Oranları

Beldelere göre internet kullanımından edinilen bilgilerle beraber sektörlere göre internet kullanım oranları ve frekansları tablo 11'den incelenebilir. Buna göre internet kullanımının en yoğun olarak görüldüğü sektörler sırasıyla Konaklama sektörünün alt sektörünü oluşturan otel sektörü, bunu takiben ikinci olarak internet salonlarını da içine alan hizmet sektörünün alt sektörü olarak belirlenmiş diğer sektörler gelmektedir. Restoran ve lokanta sektörü ise üçüncü sırada internet kullanımının yoğun bir şekilde kullanıldığı alt sektör olarak karşımıza çıkmaktadır.

Buradan hareketle Bodrum Yarımadasında turizm amacına dönük hareket eden lokomotiflerden en güçlüleri teknolojiye adaptasyon sağlamıştır sonucuna varabiliriz. Zira turizm hizmetinin sunulmasında öne çıkan otel, restoran ve bar gibi işletmelerin bulunduğu sektörlerin internet kullanımındaki yüksek oran turizm hizmetinin hızı ve sürdürülebilirliği için önem arz etmektedir. Bunun yanında gelişmekte olan ülkeler sınıfında bulunan ülkemizin daha müreffeh yarınlara ulaşmasında lokomotif sektör olacak olan hizmet sektörü için Bodrum Yarımadasındaki internetin kullanım oranının yüksekliğinin hem ülke turizmi hem de Bodrum Yarımadası için önemi yadsınamaz bir gerçektir.

Tablo 11- Sektörlere Göre İnternet Kullanım Oranları

SEKTÖRLER	FREKANS	ORAN
AKARYAKIT SATIŞI	11	0,5%
AMBALAJ MALZEMESİ	2	0,1%
APART OTELLER	56	2,8%
ARAÇ KİRALAMA	20	1,0%
BAKKALIYE, MARKET, TEKEL	38	1,9%
BANKACILIK	2	0,1%
BAR, DİSKO, KAFE	43	2,1%
ÇİÇEK, SERA, FİDANCILIK	18	0,9%
DAYANIKLI TÜKETİM	20	1,0%
DEKORASYON	27	1,3%
DENİZ MALZEMESİ, SU SPORLARI MALZEMESİ SATIŞI	4	0,2%
DENİZ YOLU TAŞIMACILIĞI, YAT İŞLETMELERİ	11	0,5%
DERİ GİYİM, DERİ KİMYASALI	7	0,3%
BAR, RESTORAN VE EĞLENCE SEKTÖRÜ-Diğer	5	0,2%
DAYANIKLI TÜKETİM, KIRTASIYE SEKTÖRÜ-Diğer	23	1,1%
GIDA SEKTÖRÜ-Diğer	2	0,1%
HİZMETLER SEKTÖRÜ-Diğer	135	6,7%
İNŞAAT SEKTÖRÜ-Diğer	26	1,3%
KONAKLAMA SEKTÖRÜ-Diğer	4	0,2%
KONFEKSİYON, MEFRUŞAT ZÜCCACİYE SEKTÖRÜ-Diğer	4	0,2%
YAT İMALATI SEKTÖRÜ-Diğer	12	0,6%
DONDURULMUŞ GIDA, BUZ ÜRETİMİ, SU SATICILARI	6	0,3%
DÖVİZ	3	0,1%
ELEKTRİK MALZEMELERİ TİCARETİ	31	1,5%
EMLAK KOMİSYONCULARI	122	6,1%
ET, BALIK, TAVUK, YUMURTA	7	0,3%
FOTOĞRAFÇILAR, FOTOĞRAF MALZEMESİ SATANLAR	8	0,4%
GÜNÜBİRLİK DİNLENME TESİSLERİ	3	0,1%
GÜVENLİK HİZMETLERİ	6	0,3%
HAFRİYAT	5	0,2%
HALI, KİLİM SATIŞI	5	0,2%

HEDİYELİK EŞYA SATIŞI	54	2,7%
HIRDAVAT	3	0,1%
İNŞAAT	55	2,7%
İNŞAAT MALZEMESİ SATANLAR	73	3,6%
KARA YOLU İLE YOLCU TAŞIMACILIĞI, TOPLU İLETİŞİM ARAÇLARI	13	0,6%
KARGO	5	0,2%
KAVAFİYE (DERİDEN MAMUL AYAKKABI, DERİDEN SANDALET ÇANTA KEMER SATIŞI)	17	0,8%
KIRTASIYE VE KİTAP SATICILARI	13	0,6%
KİMYASAL TEMİZLİK	3	0,1%
KONFEKSİYON	67	3,3%
KUAFÖR KOZMETİK SATIŞI	26	1,3%
KURU TEMİZLEME, ÇAMAŞIRHANE	3	0,1%
KUYUMCULUK	15	0,7%
LPG SATICILARI	6	0,3%
MAKİNE SATIŞI	5	0,2%
MARANGOZ, YAT İMALATI, YAT BAKIMI, YAT ALIM SATIMI	52	2,6%
MATBAA, BASIN, YAYINCILIK	15	0,7%
MEFRUŞAT	10	0,5%
MENKUL KIYMETLER	2	0,1%
MEŞRUBAT TOPTANCILARI	5	0,2%
MİMARLAR, MÜHENDİSLER, MÜTAHİTLER, TAŞERONLAR	60	3,0%
MOBİLYA	56	2,8%
OPTİK SATICILARI	10	0,5%
ORMAN ÜRÜNLERİ	2	0,1%
OTEL	265	13,2%
OTO YEDEK PARÇA, OTO ELEKTRİK, OTO GALERİLERİ	17	0,8%
OTO YIKAMA YAĞLAMA	5	0,2%
OTOMOTİV MOTORLU ARAÇ SATIŞI	14	0,7%
ÖZEL EĞİTİM KURUMLARI, SÜRÜCÜ KURSLARI, KREŞLER	9	0,4%
PANSİYON	25	1,2%
PASTACILAR	5	0,2%
RADYO VE TELEVİZYON KURULUŞLARI	3	0,1%
REKLAMCILAR	22	1,1%
RESTORAN, LOKANTA	105	5,2%
SAĞLIK HİZMETLERİ, VETERİNERLER	80	4,0%
SAHNE ORGANİZASYONU	2	0,1%
SES-IŞIK-GÖRÜNTÜ ARAÇLARI SATIŞI	14	0,7%
SEYAHAT ACENTELERİ	72	3,6%
SİGORTACILIK	25	1,2%

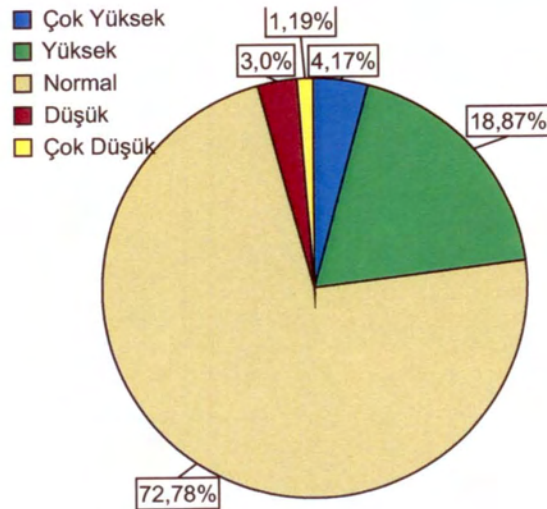
SOĞUK DEMİR	7	0,3%
SPOR MALZEMESİ SATIŞI	10	0,5%
SPOR TESİSLERİ, HALI SAHA	7	0,3%
SU ARITMA	2	0,1%
TATİL KÖYLERİ	8	0,4%
TELEFON, CEP TELEFONU SATIŞI	26	1,3%
TEMİZLİK ÜRÜNLERİ	2	0,1%
TOPTAN GIDA DAĞITIM	16	0,8%
TUHAFİYE	4	0,2%
UNLU GIDA, KURUYEMİŞ	6	0,3%
YAT İMALATI SEKTÖRÜ	8	0,4%
YATIRIM DANIŞMANI	2	0,1%
ZÜCCACİYE, OTEL EKİPMANLARI	6	0,3%

1.1.7. İşletmelerde Personel Maliyetleri Yaklaşımı

İşletmelerin % 72,8'i, Bodrum'da çalıştırılan personelin maliyetlerinin normal olduğunu düşünmektedir. Personel maliyetlerinin yüksek veya çok yüksek olduğunu söyleyenlerin toplam oranı ise % 23'tür.

Tablo 12 - Personel Maliyetleri Değerlendirmesi

Personel Maliyetleri	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Çok Yüksek	178	3,2	4,2	4,2
Yüksek	806	14,4	18,9	23,0
Normal	3109	55,6	72,8	95,8
Düşük	128	2,3	3,0	98,8
Çok Düşük	51	,9	1,2	100,0
Toplam	4272	76,3	100,0	
Yanıt vermeyen	1324	23,7		
Toplam	5596	100,0		



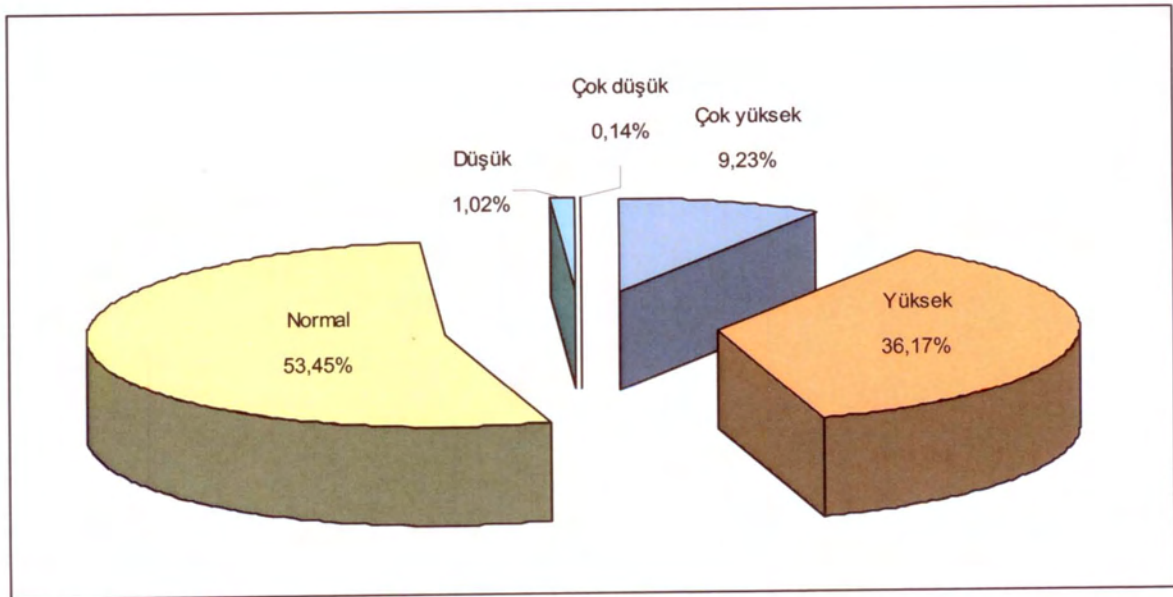
Şekil 38- Personel Maliyetleri Değerlendirmesi

1.1.8. İşletmelerde Kira Maliyetleri Yaklaşımı

Kira maliyetleri ile ilgili değerlendirmelerine göre, % 53,4 oranında işletme kira maliyetlerini normal olarak nitelemektedir. % 36,2 oranında işletmenin değerlendirmesi ise kira maliyetlerinin yüksek olduğu yönündedir. Kümülatif olarak bakıldığında, % 45,4 oranında işletme kira maliyetlerinin yüksek veya çok yüksek olduğu yönünde görüş bildirmiştir.

Tablo 13 - İşletmelerin Kira Maliyetleri Konusundaki Görüşleri

Değerlendirme	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Çok yüksek	407	7,3	9,2	9,2
Yüksek	1595	28,5	36,2	45,4
Normal	2357	42,1	53,4	98,8
Düşük	45	,8	1,0	99,9
Çok düşük	6	,1	,1	100,0
Toplam	4410	78,8	100,0	
Yanıt vermeyen	1186	21,2		
Toplam	5596	100,0		



Şekil 39- İşletmelerin Kira Maliyetleri Konusundaki Görüşleri

1.2 İŞLETMELERİN FAALİYETLERİNE YÖNELİK GENEL İSTATİSTİKLER

1.2.1. Firmaların Faaliyet Süreleri

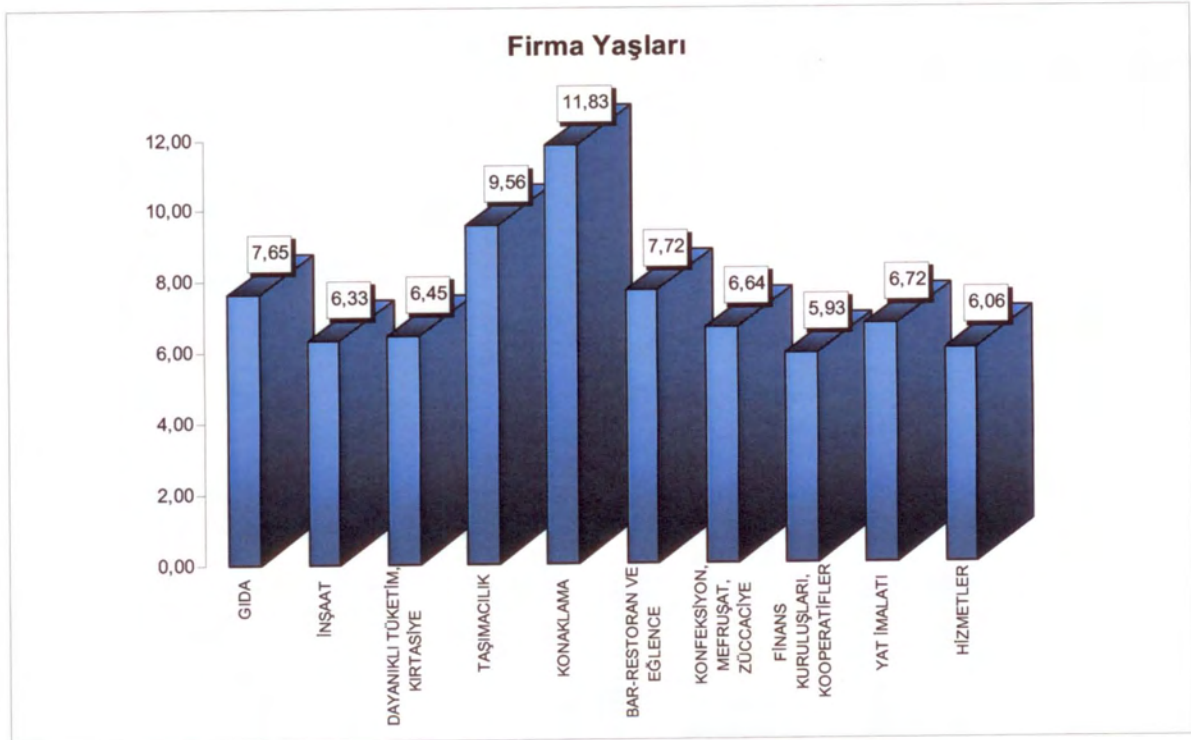
Faaliyet sürelerini belirten 5 311 işletme incelendiğinde, Bodrum'da faaliyet gösteren işletmelerin ortalama faaliyet süresinin yaklaşık (7,49 yıl) olduğu, en yeni işletmenin 1 aydır faaliyette olduğu, en eski işletmenin ise faaliyet süresinin 728 ay (60 yıl 8 ay) olduğu görülmektedir. Bodrum'da faaliyet göstermekte olan işletmelerin yaşı dikkate alınarak ana faaliyet sektörleri incelendiğinde, en yaşlı sektörün (11,83 yıl) Konaklama sektörü olduğu görülmektedir. Taşımacılık sektörü (9,56 yıl) ondan iki yaş daha küçüktür. Bar-Restoran ve Eğlence (7,72 yıl) sektörü de Taşımacılık sektöründen yaklaşık iki yaş daha küçük olarak üçüncü sırada geliyor. Finans sektörünün de en genç sektör olduğu dikkat çekmektedir.

Tablo 14 Ana Sektör

Kodu	Meslek Grubu Tanımı	Ort. Faaliyet Yılı
5	KONAKLAMA	11,83
4	TAŞIMACILIK	9,56
6	BAR-RESTORAN VE EĞLENCE	7,72
1	GIDA	7,65
9	YAT İMALATI	6,72
7	KONFEKSİYON, MEFRUŞAT, ZÜCCACİYE	6,64
3	DAYANIKLI TÜKETİM, KIRTASIYE	6,45
2	İNŞAAT	6,33
10	HİZMETLER	6,06
8	FİNANS KURULUŞLARI, KOOPERATİFLER	5,93

Bodrum'da iş hayatının ortalama yaşı:

7,49



Şekil 40- Ana Faaliyet Sektörlerine Göre Ortalama Faaliyet Yılları

Tablo 15 - Meslek gruplarına göre işletmelerin yaşları

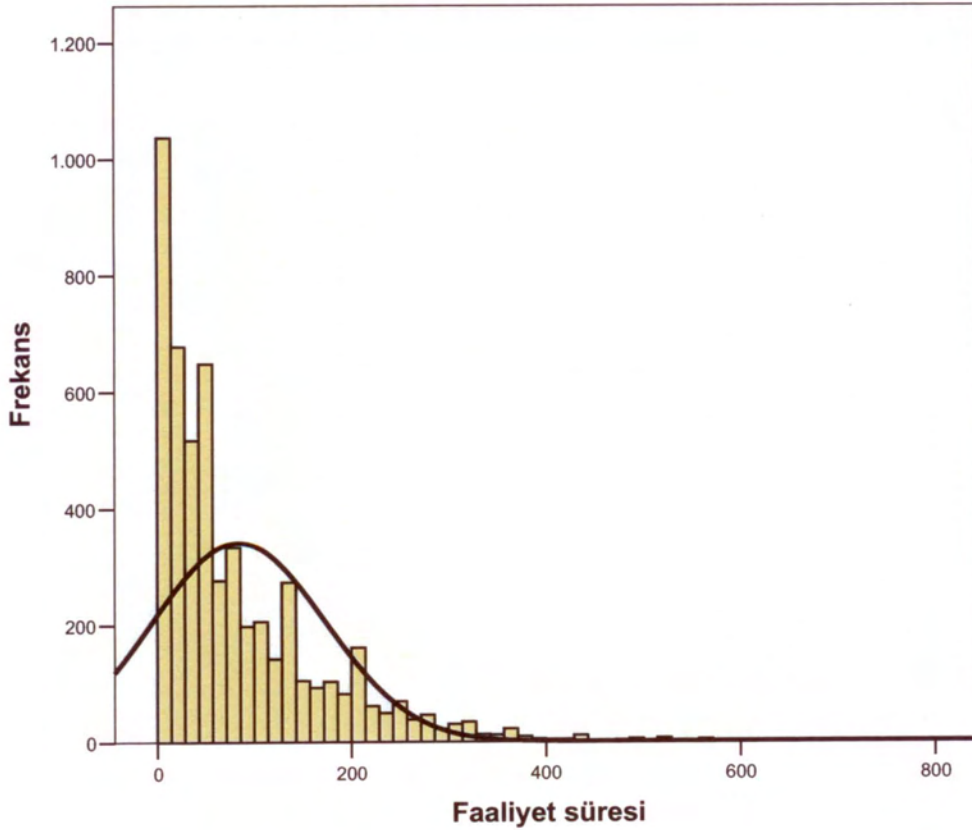
Kodu	Meslek Grubu Tanımı	Ort. Faaliyet Yılı
503	KAMPİNG	18,94
407	DİĞERLERİ(Oto Lastik 31 yıl, Taksi durağı 25 yıl)	17,74
502	MOTEL	14,02
508	DİĞERLERİ	13,92
1005	ÇEVRESEL ATIK	11,94
402	DENİZ YOLCU TAŞIMACILIĞI,YAT İŞLETMELERİ	11,63
504	PANSİYON	10,78
501	OTEL	10,63
405	KARAYOLU İLE YOLCU TAŞIMACILIĞI	10,46
902	MARİNA İŞLETMELERİ	10,45
808	KOOPERATİFLER(MOTORLU TAŞI.KONUT,İŞLETME,KALK.TÜK.)	9,94
310	HALI,KİLİM SATIŞI	9,73
301	DAYANIKLI TÜKETİM	9,46
906	MARANGOZ,YAT İMALATI,YAT BAKIMI,YAT ALIM SATIMI	9,39
505	TATİL KÖYLERİ	9,26
107	MEŞRUBAT TOPTANCILARI	9,09
601	RESTORAN,LOKANTA	9,06
401	NAKLİYAT	8,96
1003	HAVUZCULUK	8,76
507	GÜNÜBİRLİK DİNLENME TESİSLERİ	8,74
104	ET,BALIK,TAVUK,YUMURTA	8,67
108	DİĞERLERİ	8,51
317	LPG SATICILARI	8,43
712	AKARYAKIT SATIŞI	8,39
506	APART OTELLER	8,35
603	PASTACILAR	8,06
314	ELEKTRİK MALZEMELERİ TİCARETİ	7,99
1004	KİMYASAL TEMİZLİK	7,99
705	ZÜCCACİYE-OTEL EKİPMANLARI	7,97
1001	MİMARLAR,MÜHENDİSLER,MÜTEAHHİTLER,TAŞERONLAR	7,97
805	MUHASEBE	7,94
106	UNLU GIDA,KURUYEMİŞ	7,93
715	OTO YEDEK PARÇA,OTO ELEKTRİK,OTO GALERİLERİ	7,79
708	SPOR MALZEMESİ SATIŞI	7,76
706	TEMİZLİK ÜRÜNLERİ	7,70
105	MANAVLAR	7,66
904	TORNACILIK	7,54
406	SEYAHAT ACENTALARI	7,44
807	YATIRIM DANIŞMANI	7,44
103	BAKKALİYE,MARKET,TEKEL	7,43
1009	SAHNE ORGANİZASYONU	7,43
602	BAR,DİSKO,KAFE	7,26
204	SOĞUK DEMİR	7,24
605	DİĞERLERİ	7,16
716	DİĞERLERİ	7,09
604	FIRINCILAR	7,06
709	KUAFÖR,KOZMETİK SATIŞI	6,92
305	KIRTASIYE VE KİTAP SATICILARI	6,91
711	KAVAFİYE(DERİDEN MAMUL AYAKKABI,SANDALET,ÇANTA,KEMER SATIŞI)	6,87
203	İNŞAAT MALZEMESİ SATANLAR	6,81
307	AMBALAJ MALZEMESİ	6,77
710	DENİZ MALZEMESİ,SU SPORLARI MALZEMESİ SATIŞI	6,77
313	HIRDAVAT	6,75

304	FOTOĞRAFÇILAR,FOTOĞRAF MALZEMESİ SATANLAR	6,72
801	KUYUMCULUK	6,70
704	TUHAFİYE	6,69
306	MATBAA,BASIN ,YAYINCILIK	6,67
1006	SAĞLIK HİZMETLERİ,VETERİNERLER	6,62
1007	ÖZEL EĞİTİM KURUMLARI,SÜRÜCÜ KURSLARI,KREŞLER	6,58
804	DÖVİZ	6,41
201	İNŞAAT	6,39
907	DİĞERLERİ	6,23
309	MOBİLYA	6,16
905	YAT DÖŞEMESİ	6,14
802	BANKACILIK	6,12
101	TOPTAN GIDA DAĞITIM	6,10
702	DERİ GİYİM,DERİ KİMYASALI	6,09
308	SES-IŞIK-GÖRÜNTÜ ARAÇLARI SATIŞI	6,05
311	ORMAN ÜRÜNLERİ	6,04
202	HAFRİYAT	5,97
102	DONDURULMUŞ GIDA,BUZ ÜRETİMİ,SU SATICILARI	5,83
803	SİGORTACILIK	5,68
403	KARGO	5,62
1014	DİĞERLERİ	5,55
707	ÇİÇEK,SERA,FİDANCILIK	5,51
703	MEFRUŞAT	5,47
701	KONFEKSİYON	5,44
1011	OTO YIKAMA,YAĞLAMA	5,34
315	MAKİNA SATIŞI	5,28
205	DİĞERLERİ	5,22
312	DEKORASYON	5,21
714	HEDİYELİK EŞYA SATIŞI	5,21
1013	KURU TEMİZLEME,ÇAMAŞIRHANE	5,19
404	HAVA TAŞIMACILIĞI	5,06
1012	ARAÇ KİRALAMA	5,00
316	MOTOR,JENERATÖR SATIŞI	4,98
318	DİĞERLERİ	4,96
806	MENKUL KIYMETLER	4,93
903	SPOR TESİSLERİ,HALI SAHA	4,64
713	OTOMOTİV,MOTORLU ARAÇ SATIŞI	4,54
809	REKLAMCILAR	4,35
810	EMLAK KOMİSYONCULARI	4,21
303	OPTİK SATICILARI	4,04
302	TELEFON,CEP TELEFONU SATIŞI	3,99
1008	GÜVENLİK HİZMETLERİ	2,82
1002	SU ARITMA	2,65
901	VAKIF VE DERNEK İŞLETMELERİ	2,64
811	DİĞERLERİ	1,48
1010	RADYO VE TELEVİZYON KURULUŞLARI	1,00

Tablo 16 - Faaliyet süreleri istatistikleri

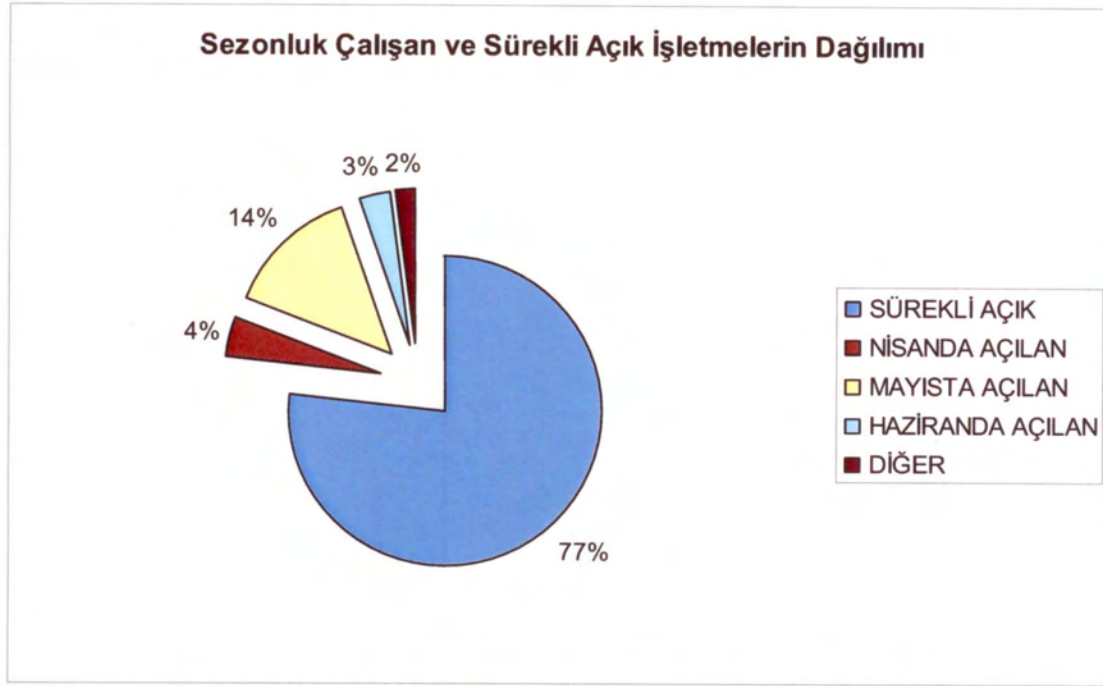
Değerlemeye alınan firma sayısı	5.311
Ortalama faaliyet süresi (ay)	84,15
Medyan	57,00
Çarpıklık	1,882
Basıklık	4,702
Aralık (ay)	728
En kısa faaliyet süresi (ay)	1
En uzun faaliyet süresi (ay)	729

Tablo 16'deki istatistikler ve Şekil 41'deki histogram incelendiğinde, işletmelerin büyük ölçüde yeni işletmelerden oluştuğu görülmektedir. Medyan değeri 57 aydır (4 yıl 9 ay). Bunun anlamı, işletmelerin yarısının 57 ay ve daha yeni, diğer yarısının ise bu süreden daha eski olduğudur. Ortalama faaliyet süresi olan 84,15 ayın medyan değerinin sağında kalması ve çarpıklık değerinin pozitif olması süre dağılımının daha düşük faaliyet sürelerine doğru kaydığını göstermektedir. Bunun nedeni yeni işletme sayısının fazla olmasıdır.



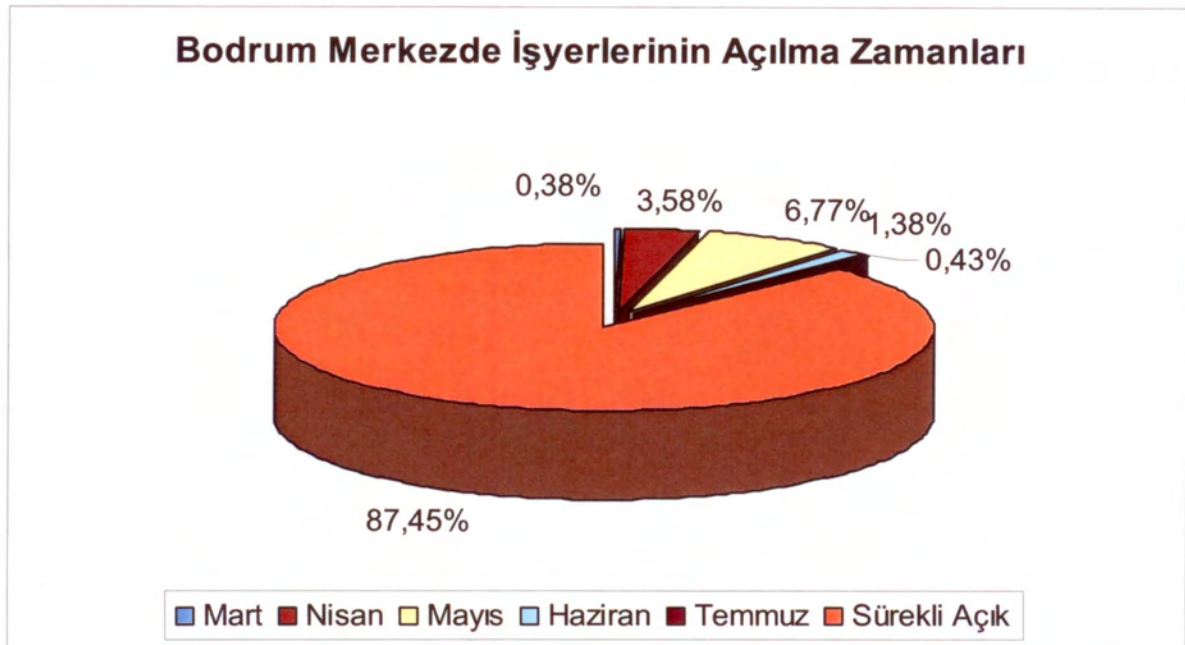
Şekil 41 - Faaliyet Süresi Histogramı

1.2.2. Beldelere Göre Sezonluk Ve Sürekli Açık İşletmelerin Dağılımı



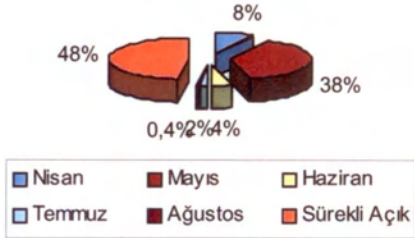
Şekil 42- Bodrum Yarımadasında Sürekli ve Sezonluk Çalışan İşletmelerin Dağılımları

Bodrum genelinde işletmelerin %77'si sürekli açık olup, %4'ü Nisan, %14'ü Mayıs, %3'ü Haziran aylarında ve %2'si Diğer aylarda faaliyete başlamaktadır.

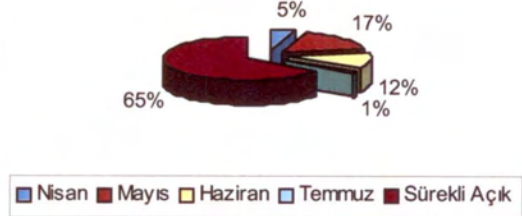


Şekil 43- Bodrum Merkez'de Sürekli ve Sezonluk Çalışan İşletmelerin Dağılımları

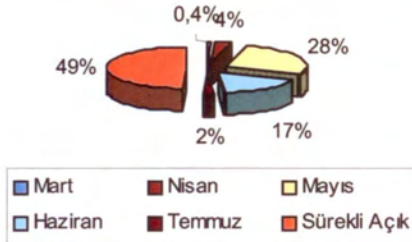
Bitez Beldesinde İşyerlerinin Açılma Zamanları



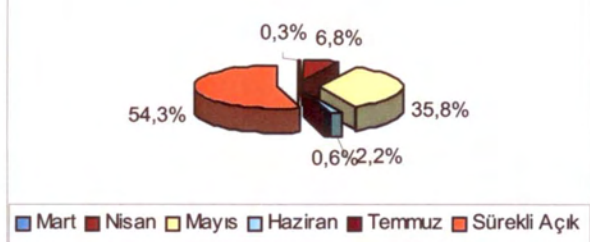
Gümüşlük Beldesinde İşyerlerinin Açılma Zamanları



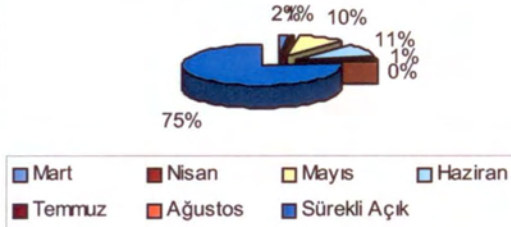
Göltürkbükü Beldesi İşyerlerinin Açılma Zamanları



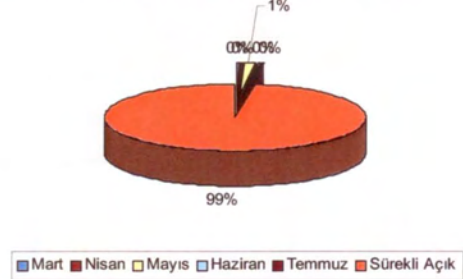
Gümbet Beldesi İşyerlerinin Açılma Zamanları



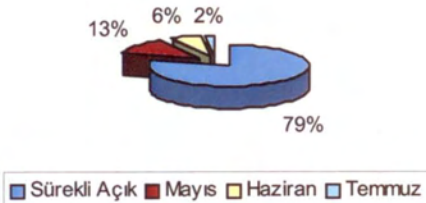
Gündoğan Beldesi İşyerlerinin Açılma Zamanları



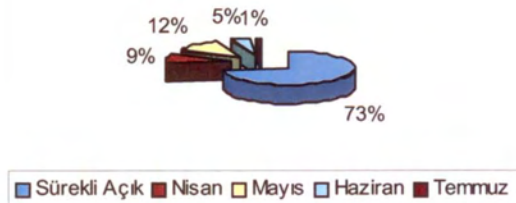
Konaklı Beldesi İşyerlerinin Açılma Zamanları



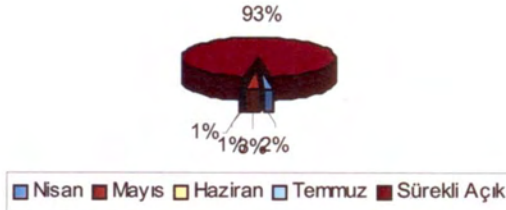
Güvercinlik Beldesi İşyerlerinin Açılma Zamanları



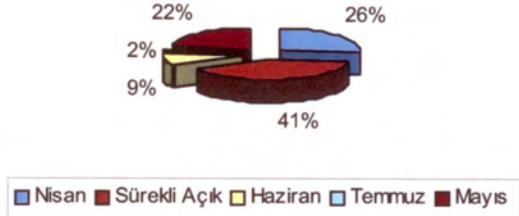
Ortakent-Yahşi Beldesi İşyerleri Açılma Zamanları



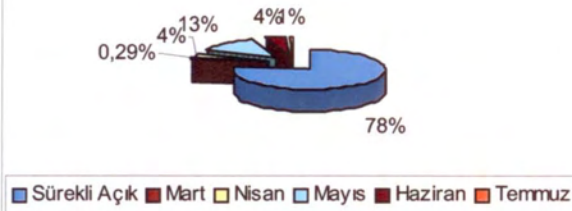
Mumcular Beldesi İşyerleri Açılış Zamanları



Torba Beldesi İşyerlerinin Açılma Zamanları



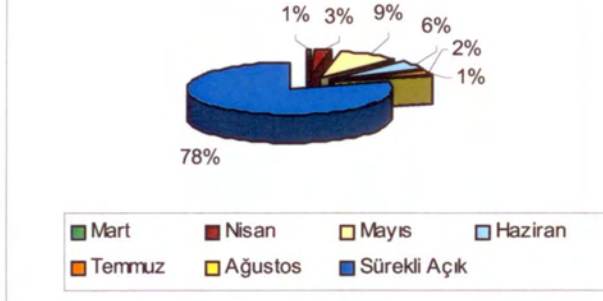
Turgutreis Geneli İşletmelerin Açılma Zamanları



Yalı-Çiftlik Beldesi İşyerlerinin Açılış Zamanları



Yalıkavak Beldesi İşyerlerinin Açılma Zamanları



Şekil 44- Bodrum Beldelerde İşyerlerinin Açılma Dönemleri

1.2.3. Firmaların Daha Önceki Faaliyet Alanları

Daha önce farklı bir alanda faaliyet göstermiş olup sonradan mevcut durumdaki işlerini kurmuş olduğunu belirten 1463 işletme sahibinin önceki faaliyet konularına ilişkin istatistikler Tablo 15'de ayrıntılı olarak verilmiştir. Önceki faaliyet konuları, kolay değerlendirme açısından gruplanmıştır. En çok iş değişikliği % 8,34 ile daha önce inşaat, emlak ve hırdavat sektöründe faaliyet göstermiş olan kişilerde görülmektedir. İkinci sırayı % 8,07 ile daha önce deri, giyim, ayakkabı ve halıcılık üzerine faaliyet göstermiş kişiler, üçüncü sırayı ise % 7,52 ile daha önce gıda ve perakendecilik üzerine faaliyet göstermiş kişiler almaktadır.

Tablo 17- İşletme Sahiplerinin Daha Önceki Faaliyet Alanları

SEKTÖR	Fre.	%	SEKTÖR	Fre.	%	SEKTÖR	Fre.	%
Gıda ve Perakende	110	7,52	Mühendis	24	1,64	Konaklama	64	4,38
Aktar	1		Bilgisayar Mühendisliği	1		Kamp işletmecisi	1	
Bakkal, Market işletmeciliği	34		Elektrik Mühendisliği	2		Katçılık, Mutfakçılık	1	
Büfe işletmeciliği	9		Elektronik Mühendisliği	1		Otel	15	
Fırın işletmeciliği	14		Gıda Mühendisliği	1		Otel güvenlik	1	
Gıda	16		Harita Mühendisliği	1		Otel işletmeciliği	36	
Kantin işletmecisi	2		İmalat Mühendisliği	1		Pansiyon	4	
Kasap	5		İnşaat Mühendisliği	3		Pansiyon işletmeciliği	4	
Kuruyemişçilik	1		Kağıt Mühendisliği	1		Resepsiyonist	2	
Manav	3		Kimya Mühendisliği	1		Ziraat	37	2,53
Migros Çalışanı	1		Makine Mühendisliği	5		Aricılık	1	
Pastanecilik	2		Mühendis	7		Bahçıvan	3	
Pazarcı	4		Demir ve Çelik İşleri	18	1,23	Çiftçi	21	
Su satışı	1		Çelik Kapı	2		Hayvancılık	3	
Şarap satışı	1		Çelik Kasa	1		Seracılık	1	
Şarküteri	3		Demir-Çelik	1		Tarım ve Hayvancılık	6	
Tatlıcı	3		Demircilik	4		Ziraat	2	
Toptan Gıda	2		Doğrama	2		Kamu	37	2,53
Toptan Satış Müdürlüğü	1		Ferforje	1		Belediye Başkanı	1	
Yağ Fabrikası	1		Kalıpçı	1		Belediye personeli	3	
Unlu Mamuller	3		Kaynak montaj işleri	3		Bürokrat	1	
Kasiyer	3		Tornacı	3		Memur	30	
Deri, Giyim, Ayakkabı ve	118	8,07	Bilgisayar, Telekomüni-	17	1,16	PTT Müdürü	1	
Ayakkabı imalatı	2		kasyon			Zabıta Müdürü	1	
Ayakkabıcı	6		Bilgi İşlem	2		Turizm	104	7,11
Butik işletmeciliği	9		Bilgisayar	5		Kumarhane	2	
Çantacı	1		CD SATIŞI	1		Rehberlik	9	
Dericilik	8		Cep telefonu satışı	3		Seyahat acentesi	2	
Giyim, Konfeksiyon	19		DVD Market	1		Tercüman	4	
Halı ve Kilim	9		Netaş Çalışanı	1		Turizm	80	
Kravat fabrikası	1		Telekomünikasyon	3		Turizm Acentesi	7	
Mefruşat	1		Web Yazılım Tasarım	1		Pazarlama, Satış, Dağıtım	12	0,82
Moda	1		Eğitim	44	3,01	Dağıtımcı	1	
Tekstil	47		Akademisyen	2		Pazarlama	6	
Terzi	7		Anaokulu	1		Satış destek birimi	1	
Tezgahtar	5		Dershanecilik	2		Satış elemanı	3	
Tuhafiye	1		Kolej	1		Satış Temsilciliği	1	
Yorgan dikim	1		Öğrenci	3				
			Öğretmen	33				
			Özel ders	1				
			Sürücü kursu öğretmenliği	1				

	Fre.	%
Diğer hizmetler	41	2,80
Apartman görevlisi	2	
Çamaşırhane	6	
Çiçekçi	6	
Fotoğrafçılık	6	
Ganyan Bayi	1	
Grafiker	1	
Halkla ilişkiler	2	
Harita Teknikeri	1	
Havaalanı çalışanı	1	
Hizmet sektörü	1	
Jet Motor Teknisyenliği	1	
Makine satışı	1	
Meteoroloji Teknisyeni	1	
Reklamcılık	7	
Sekreterlik	2	
Şehircilik	1	
Temizlik işletmesi sahibi	1	
Bankacılık, Finans, Muha- sebe	76	5,20
Bankacı	30	
Borsa	2	
Büro Personeli	1	
Döviz Bürosu	1	
Finans	3	
Denetim	1	
Mali İşler Müdürü	1	
Mali İşler Sorumlusu	1	
Mali müşavir	3	
Maliye	2	
Muhasebe	24	
Sigortacılık	6	
Veznedar	1	
Taşımacılık	51	3,49
Araç kiralama	4	
Dolmuşçuluk	6	
Kamyoncu	1	
Makam şoförü	1	
Nakliyat işletmeciliği	3	
Sevkiyat	1	
Su taşımacılığı	1	
Şoför	18	
Taksicilik	10	
Taşımacılık	5	
Ticari araç sahibi	1	

	Fre.	%
Sağlık	22	1,50
Dış hekimi	3	
Doktor	5	
Ebe	1	
Eczacı	6	
Eczacı Kalfası	1	
Hemşire	2	
İlaç mümessili	1	
Klinik işletmeciliği	1	
Sağlık	1	
Röntgen Teknisyeni	1	
Elektrik, Elektronik, Be-	30	2,05
Aydınlatma	1	
Beyaz Eşya Satışı	6	
Beyaz eşya servisi	3	
Elektrik şirketi	1	
Elektrik Tamir	1	
Elektrik/Elektronik	1	
Elektrikçi	11	
Elektronik	5	
Jeneratör servisi	1	
Adalet ve Güvenlik	26	1,78
Asker	10	
Avukat	4	
Güvenlik görevlisi	2	
Hakim	1	
İtfaiye	1	
Özel koruma	1	
Polis	7	
Ahşap, Mobilya, Dekoras-	52	3,55
Dekorasyon	2	
İç Mimar	2	
Kerestecilik	2	
Marangoz	27	
Mobilya	17	
Orman ürünleri	1	
Peyzaj	1	

	Fre.	%
Denizcilik ve Tekne İmalat-	40	2,73
Armatör	1	
Dalgıç	3	
Denizcilik	7	
Kaptan	14	
Tekne imalatı	4	
Tekne işletmeciliği	4	
Yatçılık	7	
Su Ürünleri ve Süngerçi-	15	1,02
Balıkçı	10	
Su ürünleri	2	
Sünger ticareti	1	
Süngerçilik	2	
Taş ve Seramik İşleri	4	0,27
Cami Minare Taş İşleri	1	
Mermer	1	
Seramik	1	
Toprak Seramik Çalışanı	1	
Sihhi Tesisat ve Su İşleri	5	0,34
Güneş enerjisi	1	
Sihhi tesisat	3	
Su Arıtma	1	
Cam İşleri ve Optik	7	0,48
Cam fabrikası	1	
Camcı	1	
Optik	5	
Diğer	65	4,44
Emekli	17	
Ev Hanımı	8	
İşçi	13	
Saatçi	1	
Serbest	23	
Teknisyen	1	
Sanayi	2	

	Fre.	%
Basın, Kitap ve Yayıncılık	20	1,37
Dergi ve Gazete Yayıncılığı	3	
Gazeteci	4	
Kırtasiye	2	
Kitap Sanat Evi	2	
Kütüphaneci	1	
Matbaa	2	
Müzik ve kitap satışı	2	
TRT Personeli	1	
TV Muhabirliği	1	
TV Sektörü	1	
Yazar	1	
İnşaat, Emlak, Hırdavat	122	8,34
Boyacılık	2	
Emlak komisyonculuğu	14	
Hafriyat	1	
Hırdavat	4	
İnşaat	70	
İnşaat makineleri operatörü	1	
İnşaat malzemeleri satışı	2	
İnşaat şirketi yöneticiliği	1	
İnşaat taşımacılığı	1	
İzolasyon	1	
Mimar	9	
Müteahhit	12	
Proje Taahhüt	2	
Restorasyon	1	
Taşeronluk	1	
Otomotiv	36	2,46
Akü Fabrikası	1	
Galericilik	5	
Lastik Kaplama	1	
Lastikçilik	1	
Motorcu	1	
Oto aksesuar	1	
Oto Elektrik	1	
Oto Tamir	14	
Otomotiv	10	
Yedek Parça	1	

	Fre.	%
Kültür ve Sanat	11	0,75
Devlet Opera ve Balesi	1	
Heykeltıraş	2	
Kültür sanat faaliyetleri	1	
Müzik	1	
Müzik Sanat Merkezi	1	
Müzişyen	2	
Ressam	1	
Tiyatro	1	
Organizasyon	1	
Spor Tesisleri, Sporcu-	9	0,62
Atlı spor kulübü	1	
Bilardo salonu işletmeciliği	1	
Futbol antrenörü	1	
Futbolcu	1	
Sörf eğitmeni	1	
Spor tesisleri	1	
Tenis Kulübü İşletmeciliği	1	
Yarış atı yetiştiriciliği	1	
Yelken eğitmeni	1	
Ticaret, İthalat-İhracat	27	1,85
Dış ticaret	4	
Esnaf	2	
Gümrük müşavirliği	3	
İşletmeci	4	
Kömür toptancılığı	1	
Mağazacılık	2	
Pamuk tüccarı	1	
Ticaret	10	
Kafeterya, Bar, Eğlence	42	2,87
Bar İşletmeciliği	14	
Barmen-Barmate	4	
Gazino işletmeciliği	1	
Gece kulübü	1	
Kafeterya İşletmeciliği	12	
Kahvehane işletmecisi	9	
DJ	1	

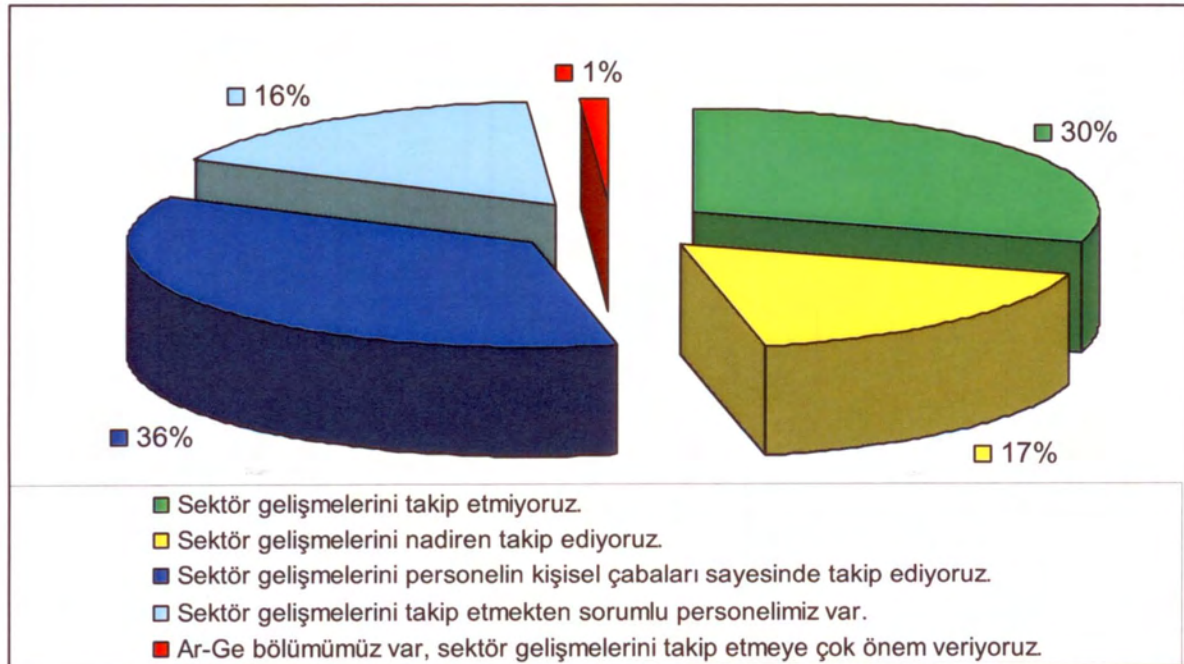
	Fre.	%
Takı, Mücevher ve Hedi-	35	2,39
Antikacı	1	
El sanatları	2	
Gümüşçü	1	
Hediyelik eşya	9	
Kuyumcu	18	
Takı tasarımı	1	
Takıcılık	3	
Restoran-Lokanta	85	5,81
Aşçı	15	
Garson	13	
Lokanta	17	
Restaurant personeli	2	
Restoran işletmeciliği	38	
Akaryakıt ve LPG	11	0,75
Akaryakıt istasyonu	7	
Gaz Pompa	1	
LPG Satış	2	
Tüp satışı	1	
Kimya	5	0,34
Boya İmalatı	1	
İlaçlama	1	
Kimya	2	
Plastik sanayii	1	
Kişisel Bakım ve Güzellik	22	1,50
Berber ve Kuaför	18	
Hamam ve sauna işletme-	1	
Güzellik Uzmanlığı	2	
Parfümeri	1	
Yöneticilik	16	1,09
Fabrika yöneticisi	1	
Mağaza yöneticiliği	1	
TITBAŞ Genel Müdürlüğü	1	
Yönetici	13	
Evcil Hayvanlar ve Hay-	3	0,20
Evcil hayvan mağazası	1	
Veteriner	1	
Yem Satışı	1	
TOPLAM	1463	

1.2.4 İşletmelerde Sektörel Gelişmeleri Takip Edebilme Yaklaşımı

Bodrum Yarımadası'nda faaliyet gösteren işletmelerin sektörel gelişmeleri izleme durumuna göre yapılan incelemesinde, % 35,9 oranında işletmenin sektör gelişmelerini personelin kişisel çabaları sayesinde takip ettiği görülmüştür. % 29,8 oranında işletmede ise sektörel gelişmeler izlenmemektedir. Gelişmeleri nadiren izleyen işletmelerin oranı % 16,9'dur. Kümülatif olarak değerlendirildiğinde, tüm işletmelerin % 46,7'si sektörel gelişmeleri hiç izlememekte ya da nadiren izlemektedir. Sektörel gelişmeleri izlemekten sorumlu bir personel görevlendiren işletme oranı % 16,3, Ar-Ge faaliyeti olduğunu belirten firmaların oranı ise yalnızca % 1,1'tir.

Tablo 18 - Sektör Gelişmelerini İzleme Durumu

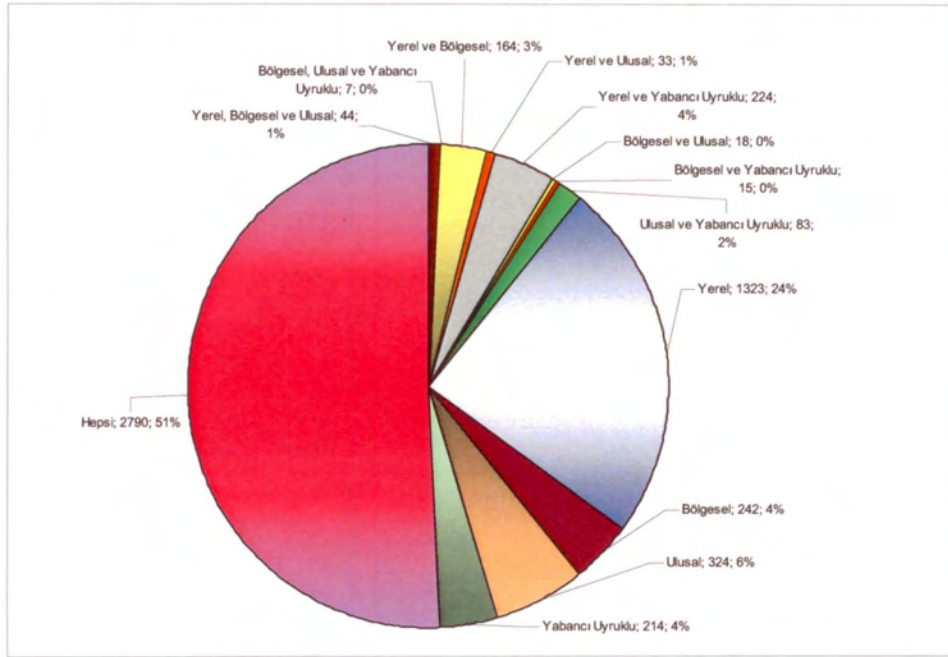
Sektör Gelişmelerini İzleme Durumu	Fre-	Yüz-	Kümülatif
Sektör gelişmelerini takip etmiyoruz.	1665	29,8	29,8
Sektör gelişmelerini nadiren takip ediyor-	947	16,9	46,7
Sektör gelişmelerini personelin kişisel	2008	35,9	82,6
Sektör gelişmelerini takip etmekten so-	914	16,3	98,9
Ar-Ge bölümümüz var, sektör gelişmele- rini takip etmeye çok önem veriyoruz.	62	1,1	100,0
Toplam	5596	100,0	



Şekil 45 Sektör Gelişmelerini İzleme Durumu

1.2.5. Firmaların Pazar Dilimleri

Hitap edilen pazar dilimleri incelendiğinde, işletmelerin % 50,9'unun tüm pazar dilimlerine hitap ettiği belirlenmiştir. Bunu % 24,14 ile yalnızca yerel pazar dilimine hitap eden işletmeler izlemektedir. Üçüncü sırada ise 5,91 ile yalnızca ulusal pazara seslenen işletmeler yer almaktadır. Kümülatif olarak incelendiğinde ise, tüm işletmelerin % 60,81'i yabancı uyruklu müşterilere ulaşmaktadır.



Şekil 46- Bodrum'da Faaliyet Gösteren İşletmelerin Mevcut Durumda Hitap Ettikleri Pazar Dilimleri

1.2.6. İhracat Yapabilme Kapasitesine Sahip Firmalara Yönelik İstatistikler

Bodrum'da faaliyet gösteren ihracat yapma potansiyeline sahip firmaların toplam sayısı 147'dir. Bu firmaların faaliyet gösterdikleri ana sektörler arasında ilk üç sırayı % 30,6 (44 firma) ile Konfeksiyon-Mefruşat-Züccaciye Sektörü, % 20,8 (30 firma) Dayanıklı Tüketim-Kırtasiye Sektörü ve % 14,6 (21 firma) ile İnşaat Sektörü almaktadır. Bu firmalardan yalnızca 10'u, birden fazla alanda faaliyet göstermektedir.

Tablo 19 - İhracat Yapma Potansiyeli Olan Firmaların Ana Sektörlere Göre Dağılımı

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde
Konfeksiyon, Mefruşat, Züccaciye	44	29,9	30,6
Dayanıklı Tüketim, Kırtasiye	30	20,4	20,8
İnşaat	21	14,3	14,6
Yat İmalatı	17	11,6	11,8
Gıda	10	6,8	6,9
Finans Kuruluşları, Kooperatifler	8	5,4	5,6
Hizmetler	5	3,4	3,5
Bar-Restoran ve Eğlence	4	2,7	2,8
Taşımacılık	3	2	2
Konaklama	2	1,4	1,4
Toplam	144	98,0	100,0
Sektör Belirtmeyen	3	2,0	
Toplam	147	100,0	



Şekil 47 - İhracat Yapma Potansiyeli Olan Firmaların Ana Sektörlere Göre Dağılımı

Tablo 20 faaliyet gösterilen alanlar açısından incelendiğinde ise, % 11,8 (17 firma) ile 309 sektör koduyla Mobilya, % 11,1'erlik oranlarla 701 Konfeksiyon ve 906 Marangoz, Yatırım İmalatı, Yatırım Bakımı, Yatırım Alım Satımı alanlarında faaliyet gösteren firmalar ilk üç sırayı almıştır.

Tablo 20 - İhracat Yapma Potansiyeli Olan Firmaların Faaliyet Alanlarına Göre Dağılımı

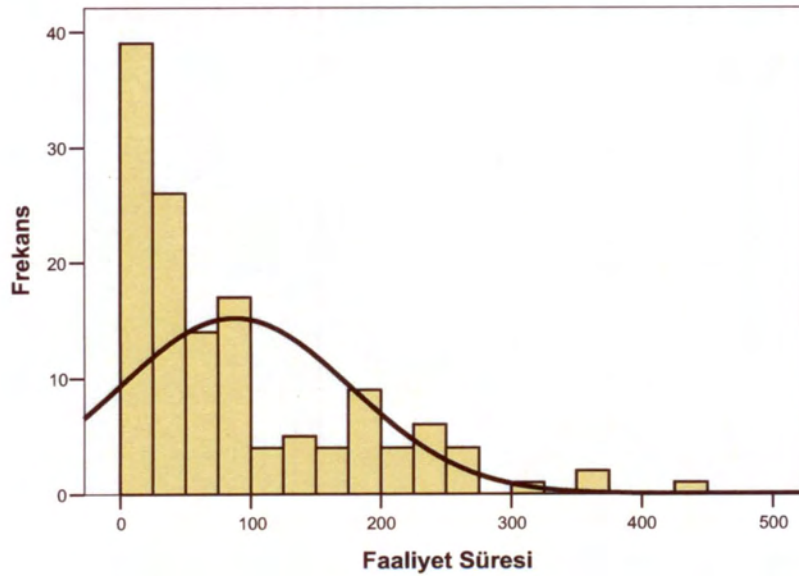
Faaliyet	Frekans	Yüzde	Geçerli	Faaliyet	Frekans	Yüzde	Geçerli
101	2	1,4	1,4	406	1	,7	,7
103	3	2,0	2,1	501	1	,7	,7
104	2	1,4	1,4	504	1	,7	,7
107	1	,7	,7	601	3	2,0	2,1
108	2	1,4	1,4	602	1	,7	,7
201	7	4,8	4,9	701	16	10,9	11,1
203	7	4,8	4,9	702	1	,7	,7
204	1	,7	,7	703	3	2,0	2,1
205	5	3,4	3,5	706	1	,7	,7
210	1	,7	,7	707	1	,7	,7
301	1	,7	,7	711	8	5,4	5,6
303	1	,7	,7	712	1	,7	,7
304	1	,7	,7	713	1	,7	,7
306	1	,7	,7	714	10	6,8	6,9
307	1	,7	,7	716	2	1,4	1,4
308	1	,7	,7	801	7	4,8	4,9
309	17	11,6	11,8	811	1	,7	,7
310	3	2,0	2,1	905	1	,7	,7
312	2	1,4	1,4	906	16	10,9	11,1
314	1	,7	,7	1004	1	,7	,7
318	1	,7	,7	1007	1	,7	,7
401	1	,7	,7	1014	3	2,0	2,1
402	1	,7	,7				
			Toplam		144	98,0	100,0
			Yanıt vermeyen		3	2,0	
			Toplam		147	100,0	

Faaliyet sürelerini belirten 136 firma incelendiğinde, ihracat potansiyeline sahip firmaların ortalama faaliyet süresinin yaklaşık 88 ay (7 yıl 4 ay) olduğu, en yeni firmanın 4 aydır faaliyette olduğu, en eski firmanın ise faaliyet süresinin 429 ay (35 yıl 9 ay) olduğu görülmektedir.

Tablo 21- İhracat Potansiyeline Sahip Firmaların Faaliyet Sürelerine Ait İstatistikler

Firma sayısı	136
Ortalama faaliyet süresi (ay)	87,96
Medyan	57,00
Çarpıklık	1,445
Basıklık	1,778
Aralık (ay)	425
En kısa faaliyet süresi (ay)	4
En uzun faaliyet süresi (ay)	429

Tablo 21'teki istatistikler ve Şekil 48'teki histogram incelendiğinde, ihracat potansiyeli olan firmaların ağırlığının yeni firmalar olduğu görülmektedir. Medyan değeri 57 aydır (4 yıl 9 ay). Bunun anlamı, ihracat potansiyeline sahip firmaların yarısının 57 ay ve daha yeni, diğer yarısının ise bu süreden daha eski olduğudur. Ortalama faaliyet süresi olan 87,96 ayın medyan değerinin sağında kalması ve çarpıklık değerinin pozitif olması süre dağılımının daha düşük faaliyet sürelerine doğru kaydığını göstermektedir. Bunun nedeni yeni firma sayısının fazla olmasıdır.



Şekil 48- İhracat Potansiyeline Sahip Firmaların Faaliyet Süresi Dağılımı

İhracat potansiyeli olan firmaların ihraç edebilecekleri ürünler yirmi altı ana grup altında toplanabilir. Buna göre en fazla ihracat potansiyeli olan ürünler % 0.13(21 firma) ile tekstil hammaddesi ve ürünleri, %0.13 (20 firma) ile Mobilya ve aksesuarları, %0.10 (16 firma) ile tekne ve tekne aksesuarları ve % 0.08 (13 firma) ile takı ve mücevher gruplarında yer alan ürünlerdir. Bazı firmaların birden fazla ürün grubunda ihracat yapabileceğini belirtmesinden dolayı toplam ihracat yapabilecek firma sayısı, gerçek durumdakinden fazla görünmektedir.

Tablo 22 - İhraç Edilebilecek Ürün Grupları ve Bunları İhraç Edebilecek Firma Sayıları

Ürün Grubu	Firma Sayısı	Ürün Grubu	Firma Sayısı
Ahşap ve Benzeri Ürünler	2	İnşaat ve Emlak	2
Antika ve El Sanatları	7	Kimya Ürünleri	4
Aydınlatma Ürünleri	1	Matbaa Ürünleri	2
Cam ve Seramik Ürünleri	7	Metal ve Metal Sanayi Ürünleri	1
Çadır	2	Mobilya ve Aksesuarları	20
Çelik Kapı ve Kasa	6	Otel Malzemeleri	2
Deri Ürünleri ve Ayakkabı	9	Su Ürünleri	4
Doğrama Ürünleri	4	Takı ve Mücevher	13
Gıda ve İçecek Ürünleri	8	Taş ve Taş Ürünleri	9
Gözlük	1	Tekne ve Aksesuarları	16
Halı ve Kilim	4	Tekstil Hammaddesi ve Ürünleri	21
Hizmet	4	Yedek Parça	1
İnşaat Malzemesi	4	Zirai Ürünler ve Çiçek	3
		Toplam	157

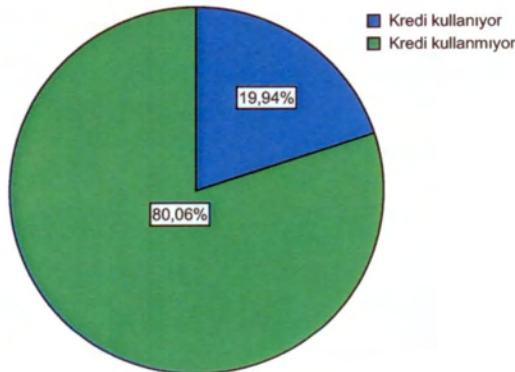
İhracat yapma potansiyeline sahip firmaların % 26,7'sinin sahibi Bodrum'ludur. % 73,3'lük dilim ise yatırım amacıyla Bodrum'a yerleşmiştir. Bu yatırımcıların Bodrum'a geldikleri iller sıralamasında ise ilk üç sırayı % 29,3 (43 firma) ile İstanbul, % 9,5 (14 firma) ile İzmir ve % 4,8 (7 firma) ile Aydın almaktadır. Bunun dışında iki firma sahibi de yurtdışından (Almanya ve Hollanda) gelip Bodrum'a yerleşmiştir.

1.2.7. Firmaların Finansal Kredi Durumları

Bodrum'da faaliyet göstermekte olan işletmelerin % 80,1'i faaliyetlerinde krediden yararlanmaktadır. Kredi kullandığını belirten işletme sayısı 1116'dır. 4480 işletme ise kredi kullanmamaktadır.

Tablo 23 - Krediden Yararlanma Durumu

	Frekans	Yüzde
Kredi kullanıyor	1116	19,9
Kredi kullanmıyor	4480	80,1
Toplam	5596	100,0



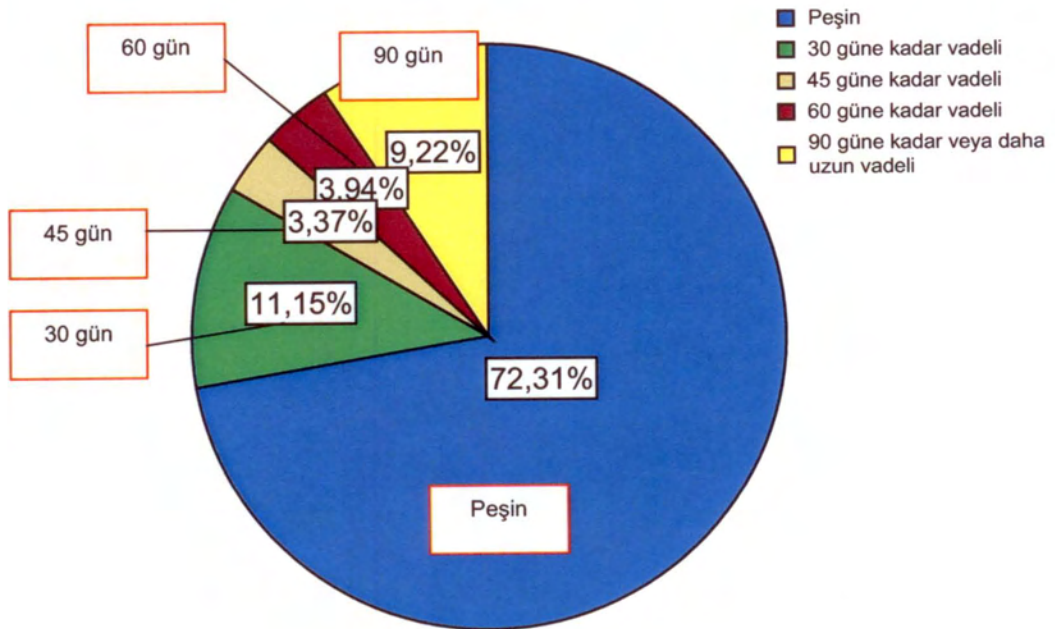
Şekil 49- Krediden Yararlanma Durumu

1.2.8. Firmaların Tahsilat Süreleri

Bodrum Yarımadasında faaliyet gösteren işletmelerin alacaklarını tahsilat süreleri incelendiğinde ise işletmelerin ezici çoğunluğunun peşin çalışmayı tercih ettiği ortaya çıkmıştır. Peşin çalışan işletmelerin oranı % 72,3'tür. 30 güne kadar vadeli olan satışlar da göz önüne alındığında kümülatif oran % 83,5'e çıkmaktadır.

Tablo 34 - Alacakların Tahsilat Süreleri

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüz-
Peşin	3943	70,5	72,3	72,3
30 güne kadar vadeli	608	10,9	11,1	83,5
45 güne kadar vadeli	184	3,3	3,4	86,8
60 güne kadar vadeli	215	3,8	3,9	90,8
90 güne kadar ve daha uzun vadeli	503	9,0	9,2	100,0
Toplam	5453	97,4	100,0	
Yanıt vermeyen	143	2,6		
Toplam	5596	100,0		



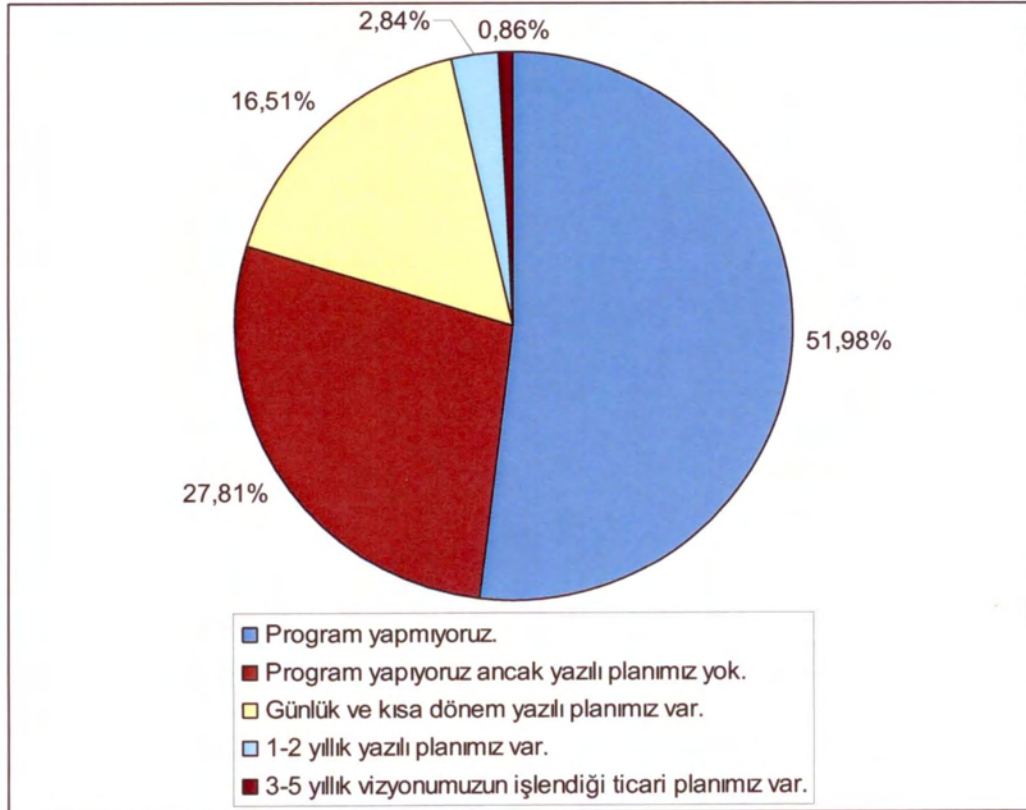
Şekil 50- Alacakların Tahsilat Süreleri

1.2.9. İşletmelerde Çalışma Programları

İşletmeler çalışma programı yapma durumlarına göre değerlendirildiğinde ise % 52 oranında işletmenin çalışma programı yapmadığı görülmüştür. % 27,8 oranında işletme yazılı planları olmadan program yapmakta, % 16,5 oranında işletme ise günlük ve kısa dönem yazılı planlar yapmaktadır. Kümülatif olarak incelendiğinde Bodrum'da faaliyet gösteren işletmelerin % 79,8'inin ya hiç program yapmadığı ya da yazılı programının bulunmadığı, % 44,3'ünün ise yazılı olmayan ya da günlük ve kısa dönemli yazılı planlarla iş yaptığı görülmüştür. Orta vadeli (1-2 yıl) veya uzun vadeli (3-5 yıl) planları olan işletmelerin toplam oranı ise yalnızca % 3,7'dir.

Tablo 25 - Çalışma Programı Yapma Durumu

Çalışma Programı Durumu	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Program yapmıyoruz.	2909	52,0	52,0
Program yapıyoruz ancak yazılı planımız yok.	1556	27,8	79,8
Günlük ve kısa dönem yazılı planımız var.	924	16,5	96,3
1-2 yıllık yazılı planımız var.	159	2,8	99,1
3-5 yıllık vizyonumuzun işlendiği ticari planımız var.	48	,9	100,0
Toplam	5596	100,0	



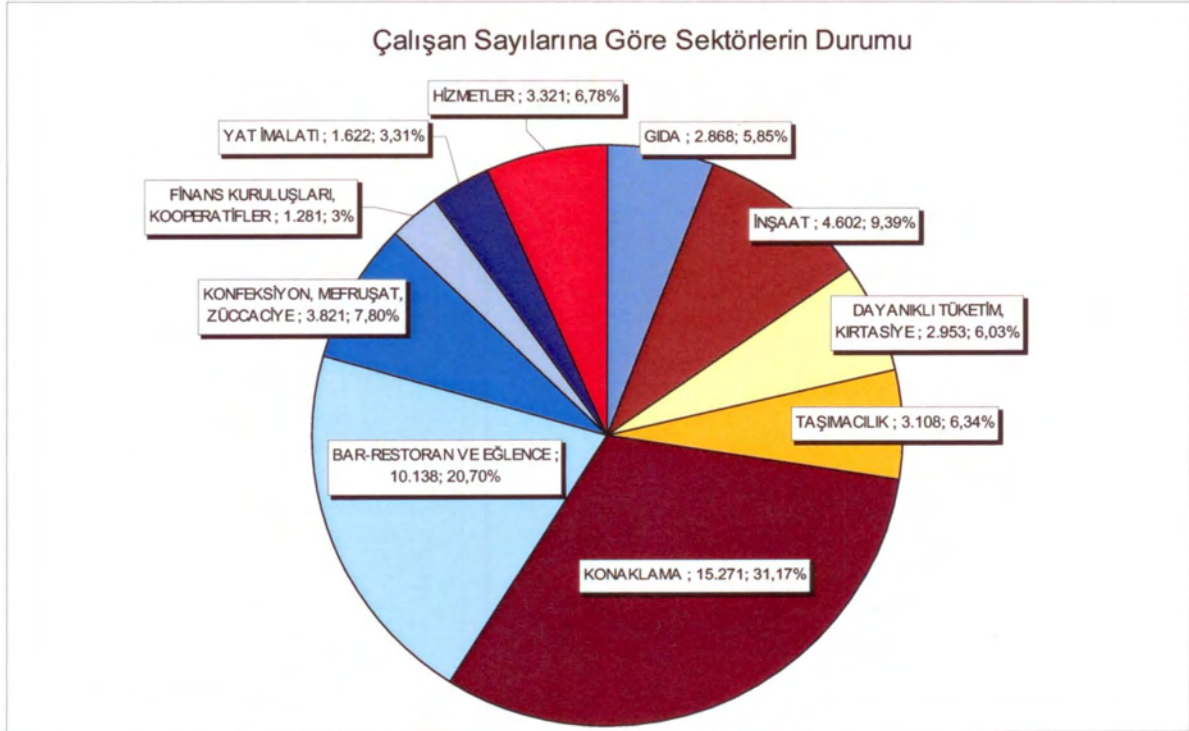
Şekil 51 Çalışma Programı Yapma Durumu

1.3. İŞLETMELERDE ÇALIŞANLARA YÖNELİK İSTATİSTİKLER

1.3.1 İşletmelerdeki Çalışan Sayıları

Tablo - 26 Ana sektörlerin istihdam ettiği çalışan sayıları

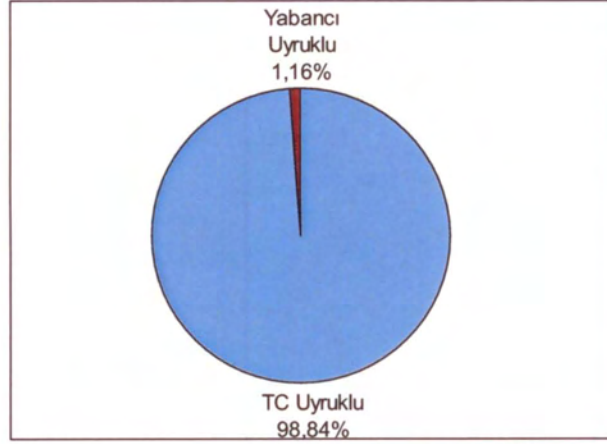
Kodu	Meslek Grubu Tanımı	Çalışan Sayısı	Firma Sayısı	Ort. Çalışan Sayısı
5	KONAKLAMA	15.271	736	20,75
6	BAR-RESTORAN VE EĞLENCE	10.138	1.167	8,42
2	İNŞAAT	4.602	557	8,26
7	KONFEKSİYON, MEFRUŞAT, ZÜCCACİYE	3.821	1.501	2,55
10	HİZMETLER	3.321	825	4,03
4	TAŞIMACILIK	3.108	255	12,19
3	DAYANIKLI TÜKETİM, KIRTASIYE	2.953	822	3,59
1	GIDA	2.868	888	3,23
9	YAT İMALATI	1.622	230	7,05
8	FİNANS KURULUŞLARI, KOOPERATİFLER	1.281	518	2,47
	TOPLAM	48.985	7.536	6,50



Şekil 52- İşletmelerin ana faaliyet sektörlerine göre çalışan sayıları dağılımı

1.3.2. Çalışanların Uyuğu

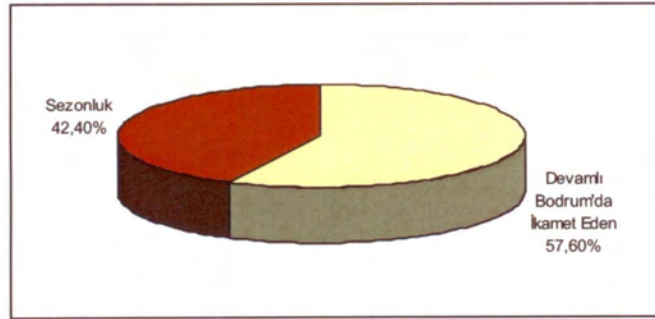
Toplam çalışanların % 98,84'ü Türk uyruklu, % 1,16'sı ise yabancı uyrukludur. Yabancı uyruklu personel istihdam eden firma sayısı 59'dur ve bunlarda firma başına ortalama yabancı uyruklu personel sayısı 3,76'dır.



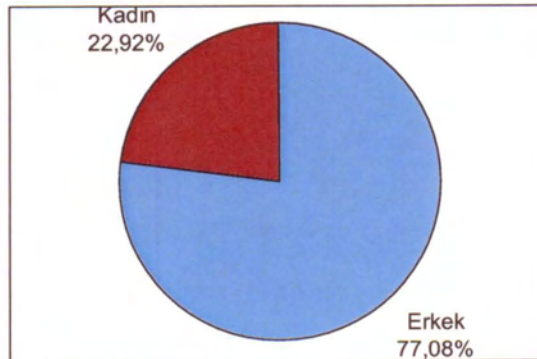
Şekil 53- Çalışanların Uyuklarına Göre Dağılımı

1.3.3. Çalışanların İkametgahı

İşletmelerde çalışan 17 370 personel sürekli olarak Bodrum'da ikamet etmektedir. Bu rakam toplam personel sayısının % 57,6'sını oluşturmaktadır. Bodrum'da sürekli ikamet eden çalışanların % 77,1'i erkeklerden, % 22,9'u kadınlardan oluşmaktadır.



Şekil 54- Çalışanların İkametgâhlarına Göre Dağılımı



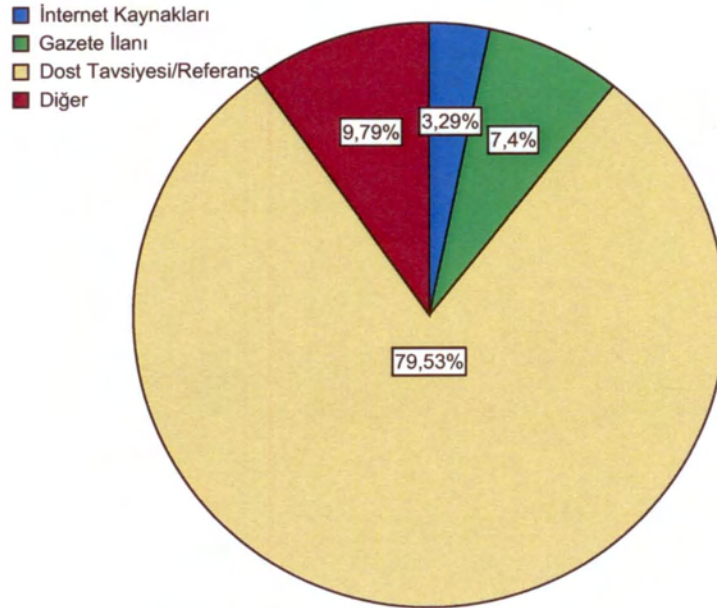
Şekil 55- Bodrum'da İkamet Eden Çalışanların Cinsiyete Göre Dağılımı

1.3.4. Personel Alımında Tercih Edilen Yöntemler

İşletmelerin personel alımlarında tercih ettikleri yöntemler incelendiğinde ise en önemli yöntemin % 79,5 ile dost tavsiyesi/referans olduğu görülmektedir. Bunu % 9,8 ile ankette belirtilen seçenekler dışında kalan yöntemler ve % 7,4 ile gazete ilanı verme izlemektedir. İnternet kaynaklarından yararlanarak işe personel alanların oranı ise yalnızca % 3,3 olarak tespit edilmiştir.

Tablo 27 - Personel Alımında Tercih edilen Yöntemler

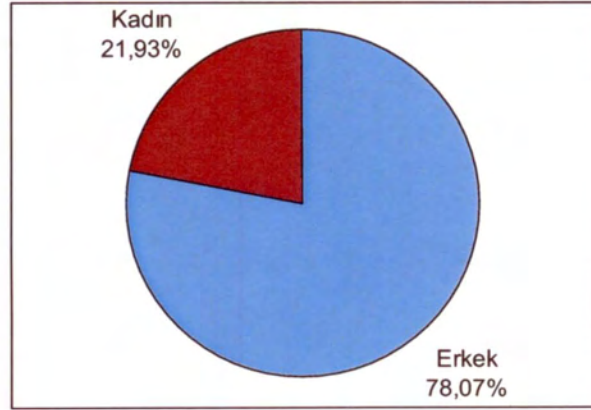
	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde
İnternet kaynakları	150	2,7	3,3
Gazete ilanı	337	6,0	7,4
Dost tavsiyesi/	3624	64,8	79,5
Diğer	446	8,0	9,8
Toplam	4557	81,4	100,0
Yanıt vermeyenler	1039	18,6	
Toplam	5596	100,0	



Şekil 56- Personel Alımında Tercih edilen Yöntemler

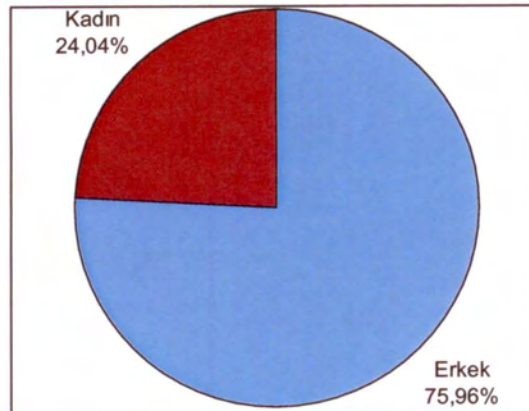
1.3.5. Çalışanların Mesleki Eğitim Durumu

Mesleki eğitim alan çalışan sayısı 8998'dir. Toplam çalışan sayısının % 29,8'ine karşılık gelen bu rakamın % 21,9'unu kadınlar, % 78,1'ini ise erkekler oluşturmaktadır. En az bir mesleki eğitim almış eleman çalıştıran işletmeler göz önüne alındığında, işletme başına düşen mesleki eğitim almış eleman sayısı ise 1,75'tir. Bütün işletmeler göz önüne alınarak yapılan oranlamada, işletme başına düşen mesleki eğitim almış çalışan sayısı 1,61'dir.



Şekil 57- Mesleki Eğitim Almış Olan Çalışanların Cinsiyete Göre Dağılımı

Toplam çalışan sayısının % 31,3'ünün yabancı dil bildiği tespit edilmiştir. Yabancı dil bilen personel sayısı 9 450 kişidir. Bunun % 24'ünü kadınlar, % 76'sini erkekler oluşturmaktadır. En az bir yabancı dil bilen personel çalıştıran işletmeler göz önüne alındığında, işletme başına düşen yabancı dil bilen personel sayısı ise 1,84'tür. Tüm işletmeler değerlendirildiğinde ise bu sayı 1,69'a düşmektedir.



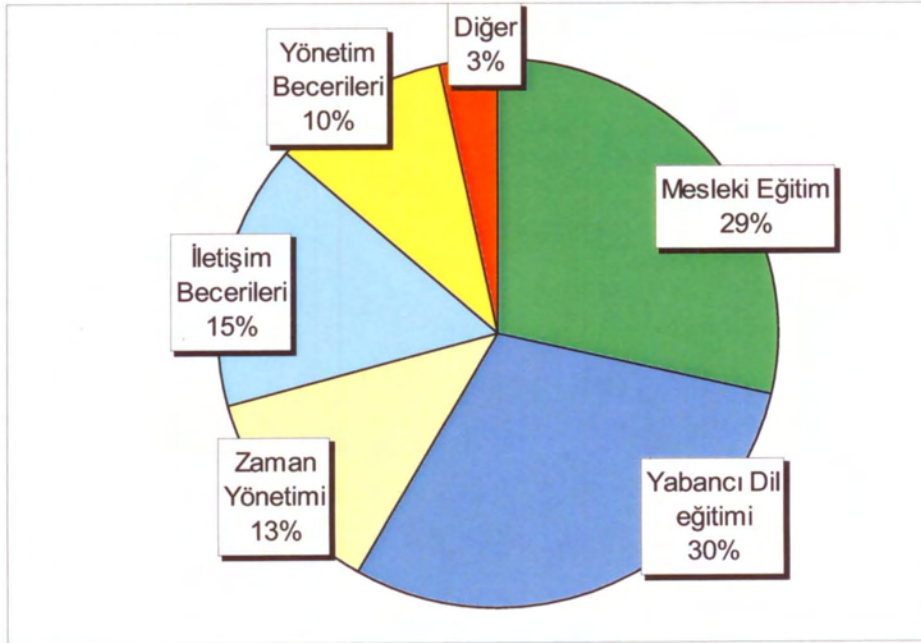
Şekil 58- Yabancı Dil Bilen Çalışanların Cinsiyete Göre Dağılımı

1.3.6. Firmaların Eğitim İhtiyaçları Ve Yaklaşımları

İşletmelerin eğitim ihtiyaçlarını belirlemek üzere sorulan soruya 3165 işletme hiçbir eğitime ihtiyaç duymadıkları yönünde yanıt vermiştir. Bu rakam toplam işletme sayısının % 43,4'ünü oluşturmaktadır. Eğitime ihtiyaç duyduğunu belirten işletmeler için ise en çok ihtiyaç duyulan eğitimler % 37 ile mesleki eğitim, % 34,4 ile yabancı dil eğitimi ve % 12,3 ile iletişim becerileri eğitimleridir.



Şekil 59- İşletmelerin Genel Eğitim Gereksinimi



Şekil 60- Gereksinim Duyulan Eğitimlerin Dağılımı

1.3.7. İşletmelerde Düzenli Personel Toplantıları

İşletmelerin % 47'si personel toplantısı yapmamaktadır. % 32 oranında işletme ise gerekli gördükleri durumlarda toplantı yapmayı tercih etmektedir. Buna göre toplamda % 79,1 oranında işletmenin düzenli toplantı yapmadığı söylenebilir. Düzenli toplantı yapan işletmeler ise bu toplantıları % 9,1 oranında günlük, yine % 9,1 oranında haftalık, % 2,8 oranında ise aylık olarak gerçekleştirmektedir.

Tablo 28 – Personel Toplantısı Yapma Durumu

Personel Toplantısı Durumu	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Toplantı yapmıyoruz.	2632	47,0	47,0
Gerekli olduğunda toplantı yapıyoruz.	1792	32,0	79,1
Günlük toplantılar yapıyoruz.	508	9,1	88,1
Haftada bir toplantı yapıyoruz.	507	9,1	97,2
Ayda bir toplantı yapıyoruz.	157	2,8	100,0
Toplam	5596	100,0	



Şekil 61- Personel Toplantısı Yapma Durumu

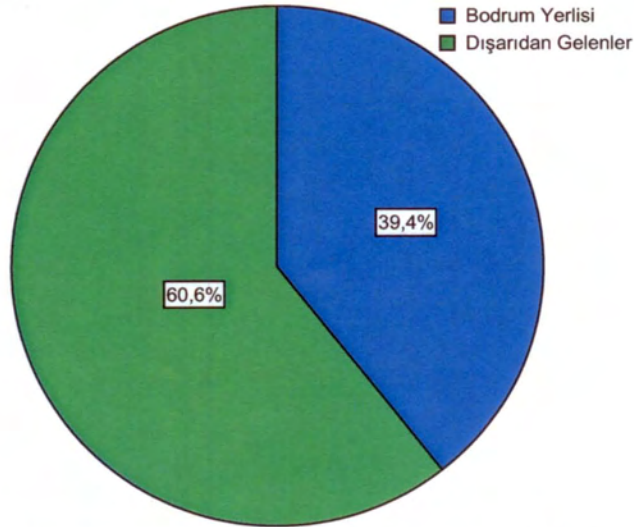
1.4. FİRMA SAHİPLERİNE YÖNELİK İSTATİSTİKLER

1.4.1. Bodrum'un Yerlisi Olup Olmamasına Göre Dağılım

Bodrum Yarımadası'nda bulunan işletmelerin sahiplerinin % 39,4'ü Bodrum yerlisidir. % 60,6'lık yatırımcı ise Bodrum'a diğer illerden gelmiştir.

Tablo 29 - İşyeri Sahiplerinin Bodrum Yerlisi Olup Olmamasına Göre Dağılımı

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde
Bodrum yerlisi	2204	39,4	39,4
Dışarıdan gelen	3390	60,6	60,6
Toplam	5594	100,0	100,0
Yanıt vermeyen	2	,0	
Toplam	5596		



Şekil 62- İşyeri Sahiplerinin Bodrum Yerlisi Olup Olmamasına Göre Dağılımı

Bodrum dışından gelen işletme sahiplerinin geldikleri yerlere göre dağılımı incelendiğinde

Yurtiçinden gelen göç oranının % 98,40 (3208 kişi),

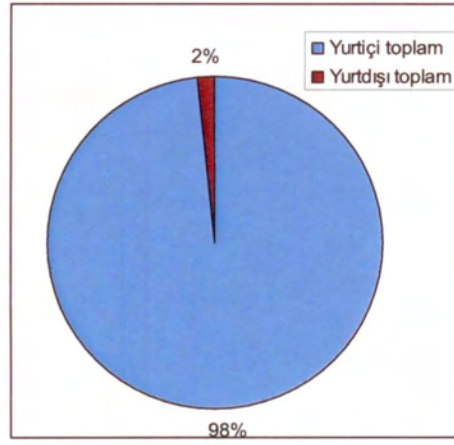
Yurtdışından gelme oranının ise % 1,60 (52 kişi) olduğu tespit edilmiştir.

Yurtiçinde en yoğun göçün % 27,09 (869 kişi) ile İstanbul'dan, ikinci sırada % 12,28 (394 kişi) İzmir'den gerçekleştiği,

Yurtdışında ise % 48,08 (25 kişi) Almanya'dan, ikinci sırada % 17,31 (9 kişi) ile İngiltere, üçüncü sırada da % 5,77'şerlik (3'er kişi) oranlarla A.B.D. ve Hollanda'dan gerçekleştiği görülmektedir.

Tablo 30 - Bodrum'a Göç ile gelen İşletme Sahiplerinin Geldikleri Yerlere Göre Dağılımı

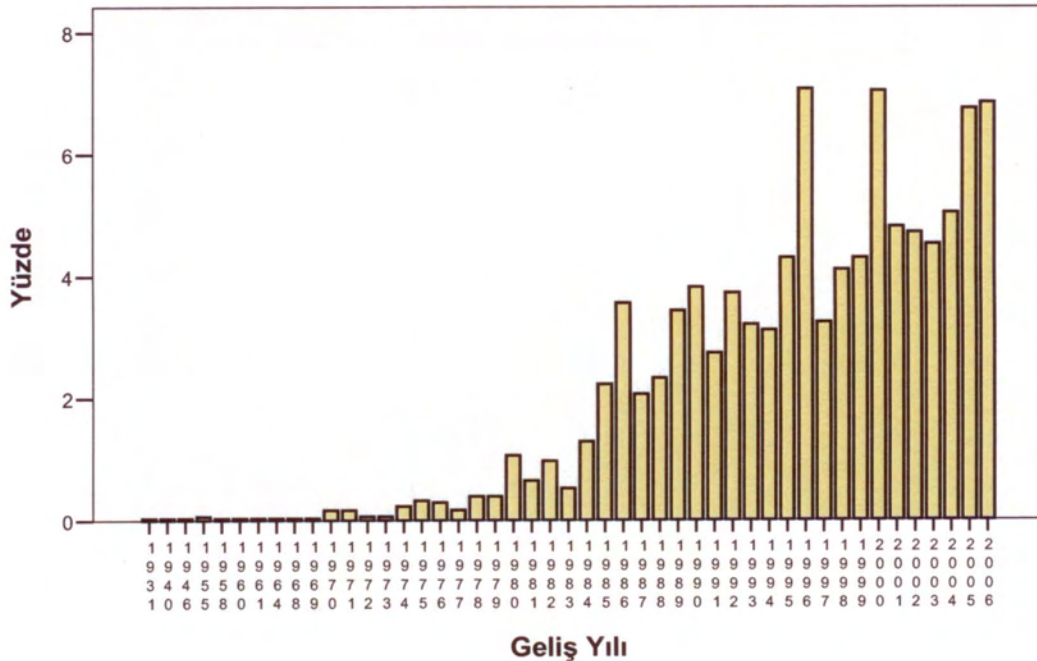
	Frekans	Yüzde	Genel Yüzde		Frekans	Yüzde	Genel Yüzde
Adana	78	2,43%	2,39%	Konya	33	1,03%	1,01%
Adıyaman	13	0,41%	0,40%	Kütahya	10	0,31%	0,31%
Afyonkarahisar	29	0,90%	0,89%	Malatya	9	0,28%	0,28%
Ağrı	14	0,44%	0,43%	Manisa	47	1,47%	1,44%
Aksaray	6	0,19%	0,18%	Mardin	12	0,37%	0,37%
Amasya	8	0,25%	0,25%	Mersin	24	0,75%	0,74%
Ankara	236	7,36%	7,24%	Muğla	208	6,48%	6,38%
Antalya	44	1,37%	1,35%	Muğla	97	46,63%	2,98%
Ardahan	2	0,06%	0,06%	Dalaman	2	0,96%	0,06%
Artvin	8	0,25%	0,25%	Datça	1	0,48%	0,03%
Aydın	254	7,92%	7,79%	Fethiye	3	1,44%	0,09%
Balıkesir	24	0,75%	0,74%	Köyceğiz	1	0,48%	0,03%
Bartın	4	0,12%	0,12%	Marmaris	22	10,58%	0,67%
Batman	11	0,34%	0,34%	Milas	67	32,21%	2,06%
Bayburt	3	0,09%	0,09%	Yatağan	15	7,21%	0,46%
Bilecik	2	0,06%	0,06%	Muş	11	0,34%	0,34%
Bingöl	5	0,16%	0,15%	Nevşehir	8	0,25%	0,25%
Bitlis	7	0,22%	0,21%	Niğde	5	0,16%	0,15%
Bolu	8	0,25%	0,25%	Ordu	26	0,81%	0,80%
Burdur	4	0,12%	0,12%	Osmaniye	10	0,31%	0,31%
Bursa	50	1,56%	1,53%	Rize	15	0,47%	0,46%
Çanakkale	11	0,34%	0,34%	Sakarya	21	0,65%	0,64%
Çankırı	1	0,03%	0,03%	Samsun	54	1,68%	1,66%
Çorum	22	0,69%	0,67%	Siirt	4	0,12%	0,12%
Denizli	51	1,59%	1,56%	Sinop	3	0,09%	0,09%
Diyarbakır	48	1,50%	1,47%	Sivas	25	0,78%	0,77%
Düzce	13	0,41%	0,40%	Şanlıurfa	36	1,12%	1,10%
Edirne	5	0,16%	0,15%	Şırnak	1	0,03%	0,03%
Elazığ	21	0,65%	0,64%	Tekirdağ	7	0,22%	0,21%
Erzincan	20	0,62%	0,61%	Tokat	10	0,31%	0,31%
Erzurum	24	0,75%	0,74%	Trabzon	48	1,50%	1,47%
Eskişehir	41	1,28%	1,26%	Tunceli	6	0,19%	0,18%
Gaziantep	23	0,72%	0,71%	Uşak	5	0,16%	0,15%
Giresun	12	0,37%	0,37%	Van	13	0,41%	0,40%
Gümüşhane	2	0,06%	0,06%	Yalova	1	0,03%	0,03%
Hakkari	1	0,03%	0,03%	Yozgat	20	0,62%	0,61%
Hatay	22	0,69%	0,67%	Zonguldak	16	0,50%	0,49%
Iğdır	5	0,16%	0,15%	Yurtiçi toplam	3208	100,00%	98,40%
İskenderun	5	0,16%	0,15%	A.B.D.	3	5,77%	0,09%
İsparta	2	0,06%	0,06%	Almanya	25	48,08%	0,77%
İstanbul	869	27,09%	26,66%	Avustralya	1	1,92%	0,03%
İzmir	394	12,28%	12,09%	Azerbaycan	1	1,92%	0,03%
Kahramanmaraş	13	0,41%	0,40%	Danimarka	1	1,92%	0,03%
Karabük	10	0,31%	0,31%	Dubai	1	1,92%	0,03%
Karadeniz	4	0,12%	0,12%	Fransa	1	1,92%	0,03%
Karaman	1	0,03%	0,03%	Hollanda	3	5,77%	0,09%
Kars	10	0,31%	0,31%	İngiltere	9	17,31%	0,28%
Kastamonu	6	0,19%	0,18%	İrlanda	1	1,92%	0,03%
Kayseri	23	0,72%	0,71%	İskoçya	2	3,85%	0,06%
Kilis	3	0,09%	0,09%	İsrail	1	1,92%	0,03%
Kırıkkale	10	0,31%	0,31%	Rusya	1	1,92%	0,03%
Kırklareli	3	0,09%	0,09%	Suudi Arabistan	1	1,92%	0,03%
Kırşehir	5	0,16%	0,15%	Yunanistan	1	1,92%	0,03%
Kocaeli	30	0,94%	0,92%	Yurtdışı toplam	52	100,00%	1,60%
			Toplam	3260			100,00%



Şekil 63- Bodrum'a Yurtdışı ve Yurtiçinden Gelmiş Olan İşletme Sahiplerinin Dağılımı

Muğla ili içerisindeki göç durumu incelendiğinde ise yurtiçi göç içerisinde % 3,02 (208 kişi, genel içerisindeki oran % 2,98) payın Muğla ve çevre ilçelerden Bodrum'a göçen işletme sahiplerine ait olduğu görülmüştür. Bunlar arasında en yüksek payı % 46,63 ile Muğla almaktadır. Bunu % 32,21 ile Milas, % 10,58 ile Marmaris izlemektedir.

Bodrum'a dışarıdan gelen işletme sahiplerinin geliş zamanlarına göre dağılımı incelendiğinde Şekil 64'te görülmektedir. Grafikten görüldüğü üzere Bodrum'a yoğun miktarda göçün başlaması 1980 sonrası, özellikle de 1980'lerin ikinci yarısı ve sonrasındadır. İstatistiksel olarak incelendiğinde, geliş yıllarının medyan değeri 1997 çıkmaktadır. Bunun anlamı Bodrum'a gelen göçün yarısının 1997 öncesi, diğer yarısının ise 1997 sonrası gerçekleştiğidir. Verilerden elde edilen ilk göç tarihi 1931 olduğuna göre, Bodrum'a 66 yılda gelen göç miktarına eşit miktarda göç son 6 yılda gerçekleşmiştir.

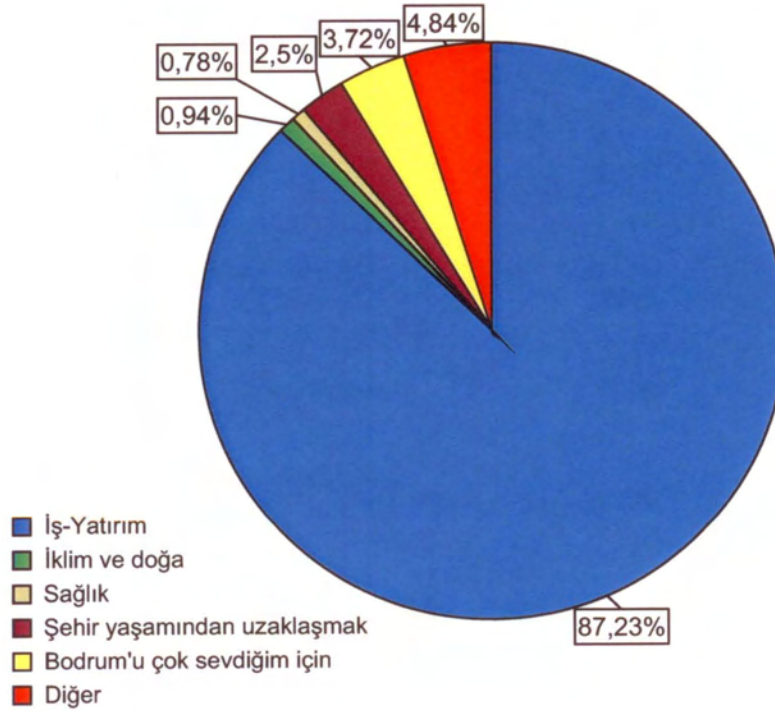


Şekil 64- Bodrum'a Dışarıdan Gelen İşletme Sahiplerinin Geliş Zamanlarına Göre Dağılımı

Dışarıdan gelip Bodrum'a yerleşen işletme sahiplerinin geliş nedenlerini belirtenleri incelendiğinde, % 87,23'ünün iş ve yatırım nedeniyle geldiği, % 2,5'inin şehir yaşamından uzaklaşmak için Bodrum'u seçtiği tespit edilmiştir. Diğer nedenlerle Bodrum'a gelenlerin oranı ise % 3,7'dir.

Tablo 31 - Bodrum'a Dışarıdan Yerleşen İşletme Sahiplerinin Yerleşme Nedenleri

Yerleşme Nedeni	Frekans	Geçerli Yüzde
İş-Yatırım	2793	87,2
İklim ve doğa	30	,9
Sağlık	25	,8
Şehir yaşamından uzaklaşmak	80	2,5
Bodrum'u çok sevdiğim için	119	3,7
Diğer	155	4,8
Toplam	3202	100,0

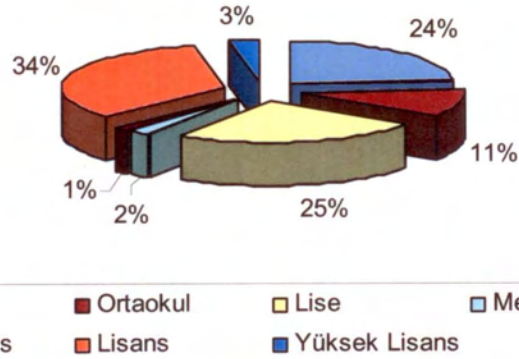


Şekil 65- Bodrum'a Dışarıdan Yerleşen İşletme Sahiplerinin Yerleşme Nedenleri Dağılımı

1.4.3. Faaliyet Gösteren İşletme Sahiplerinin Eğitim Durumları

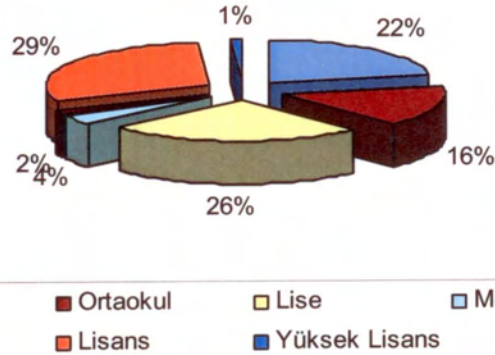
Aşağıdaki grafikte (şekil 80) Bodrum merkezde faaliyet gösteren işletme sahiplerinin eğitim durumları verilmiştir. Buna göre % 37'lik dilim üniversite ya da daha yüksek seviyede eğitim almış kişilerden oluşmaktadır. Bunun yanında en az lise mezunu olan kişiler ise Bodrum merkez ilçesindeki iş yeri sahiplerinin % 62 sini oluşturmaktadır ki bu da oldukça önemli bir orandır. Bunun yanında ilkokul mezunu olan işletme sahibi sayısı da % 24'lük bir oranda olmasına rağmen küçümsenemez bir yüzdelik dilime sahiptir.

Bodrum Merkezde Faaliyet Gösteren İşletme Sahiplerinin Eğitim Durumları



Şekil 80- Bodrum Merkezde Faaliyet Gösteren İşletme Sahiplerinin Eğitim Durumları

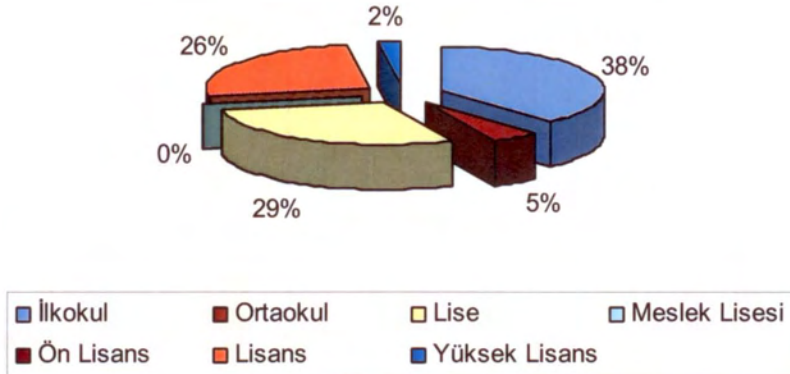
Bitez Beldesinde Faaliyet Gösteren İşletme Sahiplerinin Eğitim Durumları



Şekil 81- Bitez Beldesinde Faaliyet Gösteren İşletme Sahiplerinin Eğitim Durumları

Yukarıdaki grafikte (şekil 81) Bitez beldesinde faaliyet gösteren işletme sahiplerinin eğitim durumları verilmiştir. % 29'unun lisans seviyesinde üniversite eğitimi aldığı görülüyor. En az liseden mezun olan veya daha üst düzeyde eğitim alanların oranı ise, Bitez beldesindeki iş yeri sahiplerinin % 56 sını oluşturmaktadır ki bu da oldukça önemli bir orandır. Bunun yanında ortaokul ve daha alt dereceden bir okul mezunu olan işletme sahibi sayısı da % 38'lik bir orandadır. Bu durum ise yine eğitim ihtiyacını göz önüne sermektedir

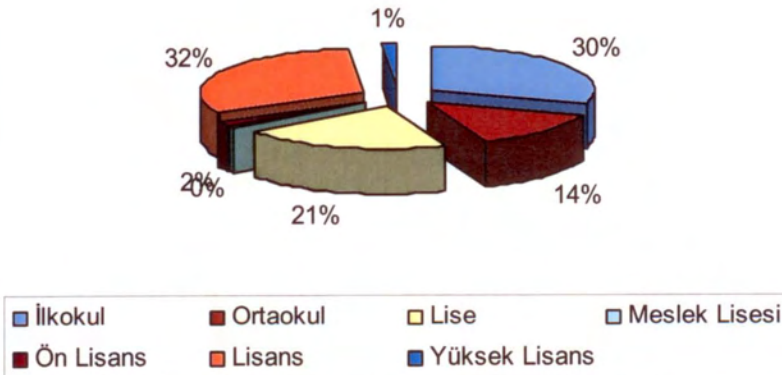
Gümüşlük Beldesinde Faaliyet Gösteren İşletme Sahiplerinin Eğitim Durumları



Şekil 82- Gümüşlük Beldesinde Faaliyet Gösteren İşletme Sahiplerinin Eğitim Durumları

Yukarıdaki grafikte (şekil 82) Gümüşlük Beldesinde faaliyet gösteren işletme sahiplerinin eğitim durumları verilmiştir. Buna göre % 28'lik dilim bir üniversite ya da daha yüksek seviyede eğitim almış kişilerden oluşmaktadır. Bunun yanında liseden mezun olan kişiler ise Gümüşlük beldesindeki iş yeri sahiplerinin % 29 unu oluşturmaktadır ki bu da daha üst seviyede eğitim görmüş işletme sahiplerinin oranıyla beraber göz önüne alındığında (%62) oldukça önemli bir orandır. Bunun yanında ilkokul mezunu olan işletme sahibi sayısı da % 38'lik bir orana sahiptir.

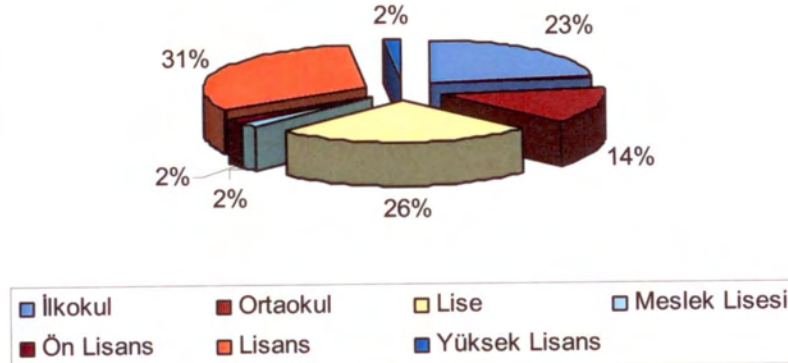
Göltürkbükü Beldesinde Faaliyet Gösteren İşletme Sahiplerinin Eğitim Durumları



Şekil 83- Göltürkbükü Beldesinde Faaliyet Gösteren İşletme Sahiplerinin Eğitim Durumları

Yukarıdaki grafikte (şekil 83) Göltürkbükü Beldesinde faaliyet gösteren işletme sahiplerinin eğitim durumları verilmiştir. Buna göre % 32'lik dilim bir üniversiteden lisans eğitimi almış kişilerden oluşmaktadır. Bunun yanında liseden mezun olan kişiler ise Göltürkbükü beldesindeki iş yeri sahiplerinin % 21'ini oluşturmaktadır ki bu da daha üst seviyede eğitim görmüş işletme sahiplerinin oranıyla beraber göz önüne alındığında (%56) oldukça önemli bir orandır. Bunun yanında ilkokul mezunu olan işletme sahibi sayısı da % 30 gibi küçümsenmeyecek bir orana sahiptir.

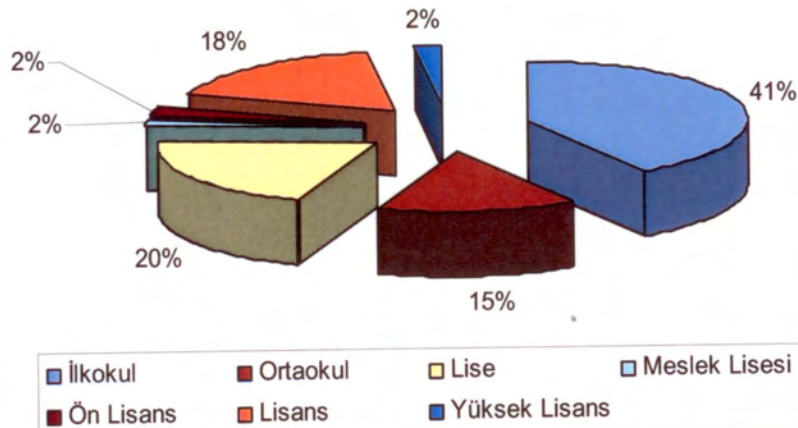
Gümbet Beldesinde Faaliyet Gösteren İşletme Sahiplerinin Eğitim Durumları



Şekil 84- Gümbet Beldesinde Faaliyet Gösteren İşletme Sahiplerinin Eğitim Durumları

Yukarıdaki grafikte (şekil 84) Gümbet Beldesinde faaliyet gösteren işletme sahiplerinin eğitim durumları verilmiştir. Buna göre % 35'lik dilim bir üniversitenin önlisans ya da daha yüksek seviyede eğitim almış kişilerden oluşmaktadır. Bunun yanında liseden mezun olan kişiler ise Gümbet beldesindeki iş yeri sahiplerinin % 26 sını oluşturmaktadır ki bu da daha üst seviyede eğitim görmüş işletme sahiplerinin oranıyla beraber göz önüne alındığında (%61) oldukça önemli bir orandır. Bunun yanında en çok orta okul mezunu olan işletme sahibi sayısı da % 37'lik bir orana sahiptir.

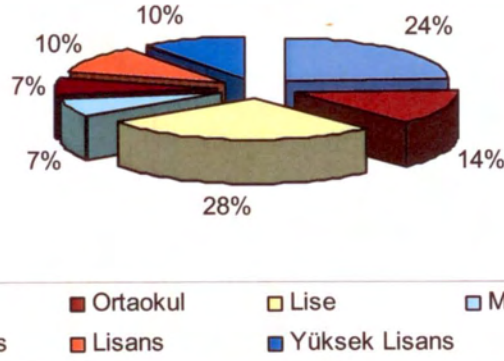
Gündoğan Beldesinde Faaliyet Gösteren İşletme Sahiplerinin Eğitim Durumları



Şekil 85- Gündoğan Beldesinde Faaliyet Gösteren İşletme Sahiplerinin Eğitim Durumları

Yukarıdaki grafikte (şekil 85) Gündoğan Beldesinde faaliyet gösteren işletme sahiplerinin eğitim durumları verilmiştir. Buna göre % 18'lik dilim bir üniversitede lisans eğitimi almış kişilerden oluşmaktadır. Bunun yanında liseden mezun olan kişiler ise Gündoğan beldesindeki iş yeri sahiplerinin % 20 sini oluşturmaktadır ki bu da daha üst seviyede eğitim görmüş işletme sahiplerinin oranıyla beraber göz önüne alındığında (%44) oldukça önemli bir orandır. Bunun yanında ilköğretim mezunu olan işletme sahibi sayısı da % 41'lik bir orana sahiptir ki bu oran diğer oranların toplamına nazaran Gündoğan beldesinde tek başına önemli bir eğitim açığının olduğunu vurgulamaktadır.

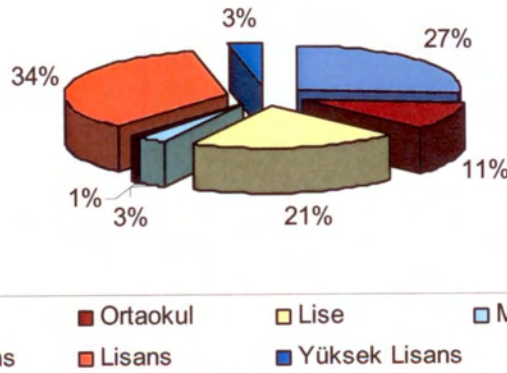
Güvercinlik Beldesinde Faaliyet Gösteren İşletme Sahiplerinin Eğitim Durumları



Şekil 86- Güvercinlik Beldesinde Faaliyet Gösteren İşletme Sahiplerinin Eğitim Durumları

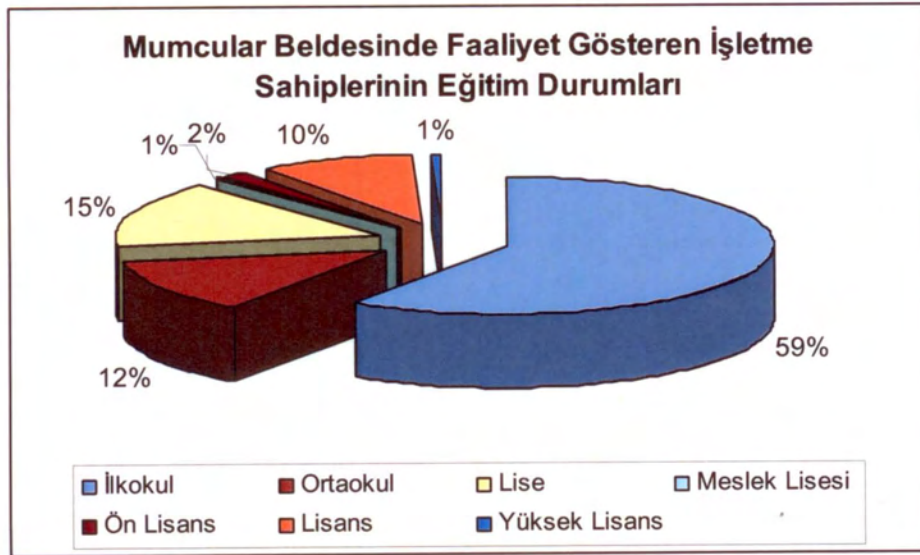
Yukarıdaki grafikte (şekil 86) Güvercinlik Beldesinde faaliyet gösteren işletme sahiplerinin eğitim durumları verilmiştir. Buna göre % 10'luk dilim bir üniversitede yüksek lisans ya da doktora eğitimi almış kişilerden oluşmaktadır. Bunun yanında liseden mezun olan kişiler ise Güvercinlik beldesindeki iş yeri sahiplerinin % 20 sini oluşturmaktadır ki bu da daha üst seviyede eğitim görmüş işletme sahiplerinin oranıyla beraber göz önüne alındığında (%62) oldukça önemli bir orandır. Bunun yanında ilkokul mezunu olan işletme sahibi sayısı da % 24'lük bir orana sahiptir.

Konacık Beldesinde Faaliyet Gösteren İşletme Sahiplerinin Eğitim Durumları



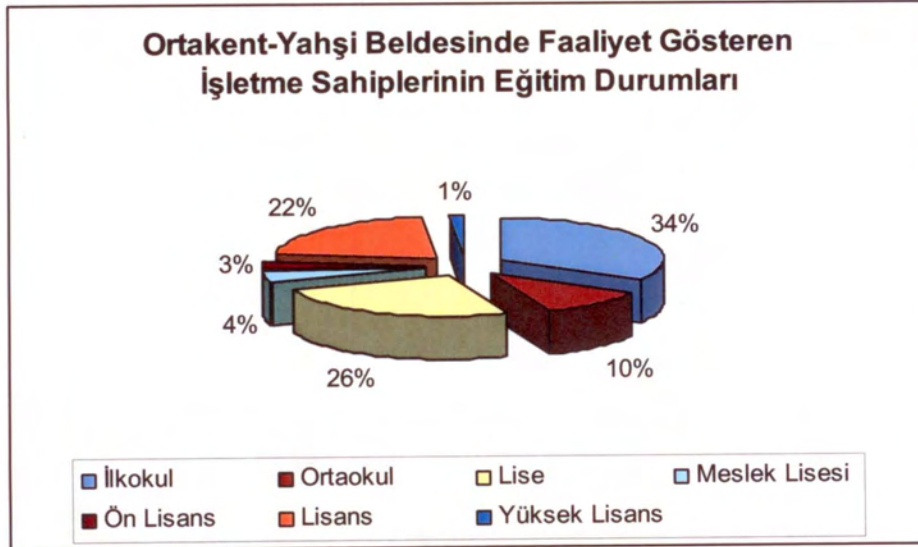
Şekil 87- Konacık Beldesinde Faaliyet Gösteren İşletme Sahiplerinin Eğitim Durumları

Yukarıdaki grafikte (şekil 87) Konacık Beldesinde faaliyet gösteren işletme sahiplerinin eğitim durumları verilmiştir. Buna göre % 37'lik dilim bir üniversitede lisans, yüksek lisans ya da doktora eğitimi almış kişilerden oluşmaktadır. Bunun yanında liseden mezun olan kişiler ise Konacık beldesindeki iş yeri sahiplerinin % 21 ini oluşturmaktadır ki bu da daha üst seviyede eğitim görmüş işletme sahiplerinin oranıyla beraber göz önüne alındığında (%58) oldukça önemli bir orandır. Bunun yanında ilkokul mezunu olan işletme sahibi sayısı da % 27'lik bir orana sahiptir.



Şekil 88- Mumcular Beldesinde Faaliyet Gösteren İşletme Sahiplerinin Eğitim Durumları

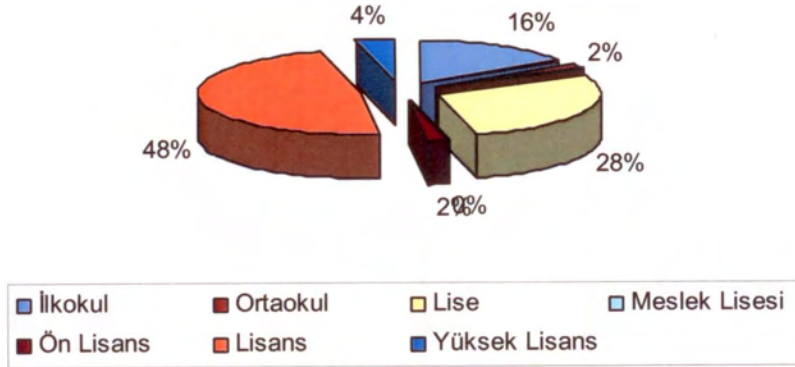
Yukarıdaki grafik (şekil 88) Mumcular Beldesi için işyeri sahiplerinin eğitim durumunu vermektedir. Buna göre İlkokul mezunu oranındaki büyük oran ciddi anlamda bir eğitim ihtiyacını ortaya koymaktadır. Diğer eğitim durumu oranlarının toplamı ancak % 41 gibi bir seviyede kalmıştır.



Şekil 89- Ortakent-Yahşi Beldesinde Faaliyet Gösteren İşletme Sahiplerinin Eğitim Durumları

Yukarıdaki grafikte (şekil 89) Ortakent-Yahşi Beldesinde faaliyet gösteren işletme sahiplerinin eğitim durumları verilmiştir. Buna göre % 23'lük dilim bir üniversitede lisans, yüksek lisans ya da doktora eğitimi almış kişilerden oluşmaktadır. Bunun yanında liseden mezun olan kişiler ise Ortakent-Yahşi Beldesindeki iş yeri sahiplerinin % 26 sını oluşturmaktadır ki bu da daha üst seviyede eğitim görmüş işletme sahiplerinin oranıyla beraber göz önüne alındığında (%52) oldukça önemli bir orandır. Bunun yanında ilkokul mezunu olan işletme sahibi sayısı da % 34'lük bir orana sahiptir.

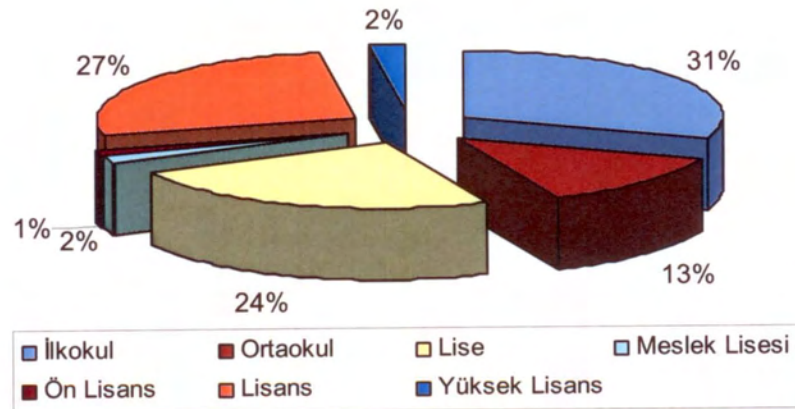
Torba Beldesinde Faaliyet Gösteren İşletme Sahiplerinin Eğitim Durumları



Şekil 90- Torba Beldesinde Faaliyet Gösteren İşletme Sahiplerinin Eğitim Durumları

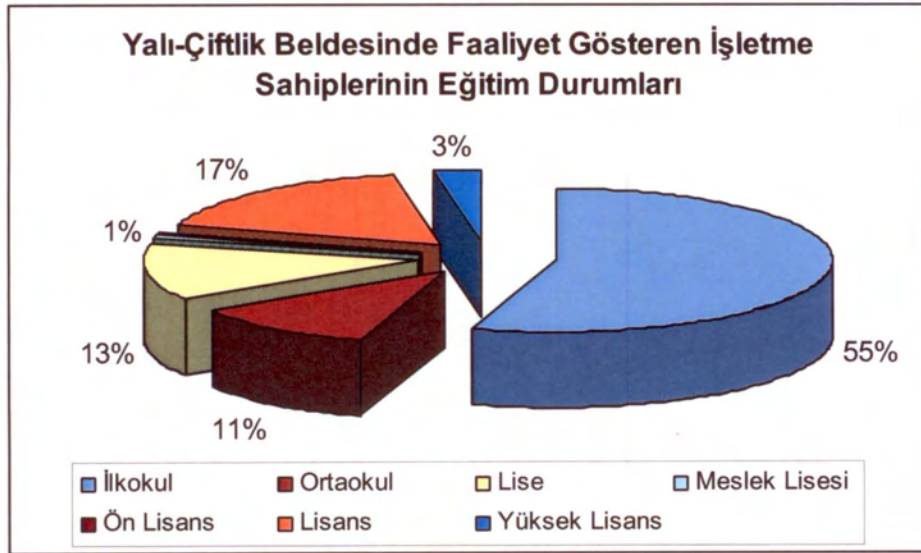
Yukarıdaki grafikte (şekil 90) Torba Beldesinde faaliyet gösteren işletme sahiplerinin eğitim durumları verilmiştir. Buna göre % 52'lik dilim bir üniversitede lisans, yüksek lisans ya da doktora eğitimi almış kişilerden oluşmaktadır. Bunun yanında liseden mezun olan kişiler ise Torba Beldesindeki iş yeri sahiplerinin % 28 ini oluşturmaktadır ki bu da daha üst seviyede eğitim görmüş işletme sahiplerinin oranıyla beraber göz önüne alındığında (%80) oldukça önemli bir orandır. Bunun yanında ilkokul mezunu olan işletme sahibi sayısı da % 16'lık bir orana sahiptir.

Turgutreis İlçesinde Faaliyet Gösteren İşletme Sahiplerinin Eğitim Durumları



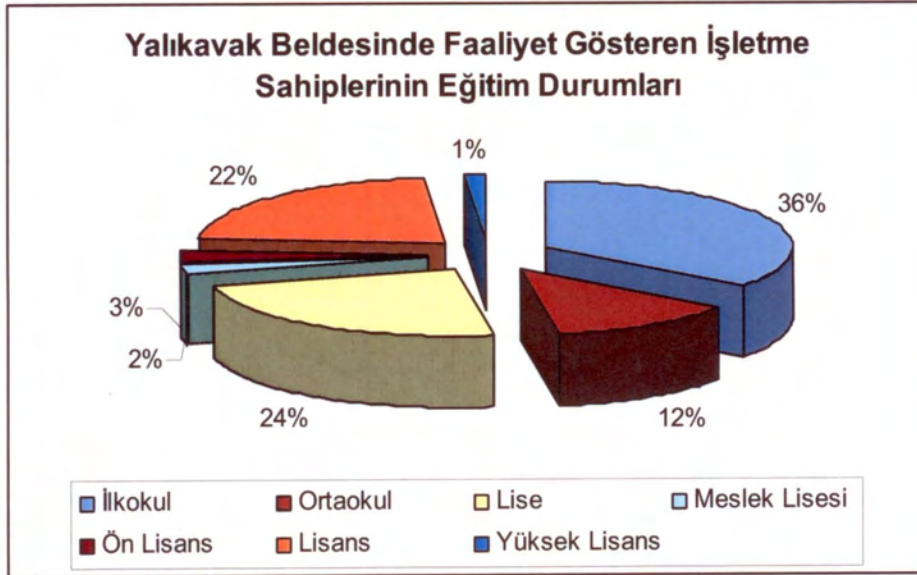
Şekil 91- Turgutreis İlçesinde Faaliyet Gösteren İşletme Sahiplerinin Eğitim Durumları

Yukarıdaki grafikte (şekil 91) Turgutreis İlçesinde faaliyet gösteren işletme sahiplerinin eğitim durumları verilmiştir. Buna göre % 30'luk dilim bir üniversitede önlisans, lisans, yüksek lisans ya da doktora eğitimi almış kişilerden oluşmaktadır. Bunun yanında liseden mezun olan kişiler ise Turgutreis İlçesindeki iş yeri sahiplerinin % 24'ünü oluşturmaktadır ki bu da daha üst seviyede eğitim görmüş işletme sahiplerinin oranıyla beraber göz önüne alındığında (%54) oldukça önemli bir orandır. Bunun yanında ilkokul mezunu olan işletme sahibi sayısı da % 31'lik bir orana sahiptir.



Şekil 92- Yalı-Çiftlik Beldesinde Faaliyet Gösteren İşletme Sahiplerinin Eğitim Durumları

Yukarıdaki grafik (şekil 92) Yalı-Çiftlik Beldesi için işyeri sahiplerinin eğitim durumunu vermektedir. Buna göre İlkokul mezunu oranındaki büyüklük ciddi anlamda bir eğitim ihtiyacını ortaya koymaktadır. Diğer eğitim durumu oranlarının toplamı ancak % 45 gibi bir seviyede kalmıştır.



Şekil 93- Yalıkavak Beldesinde Faaliyet Gösteren İşletme Sahiplerinin Eğitim Durumları

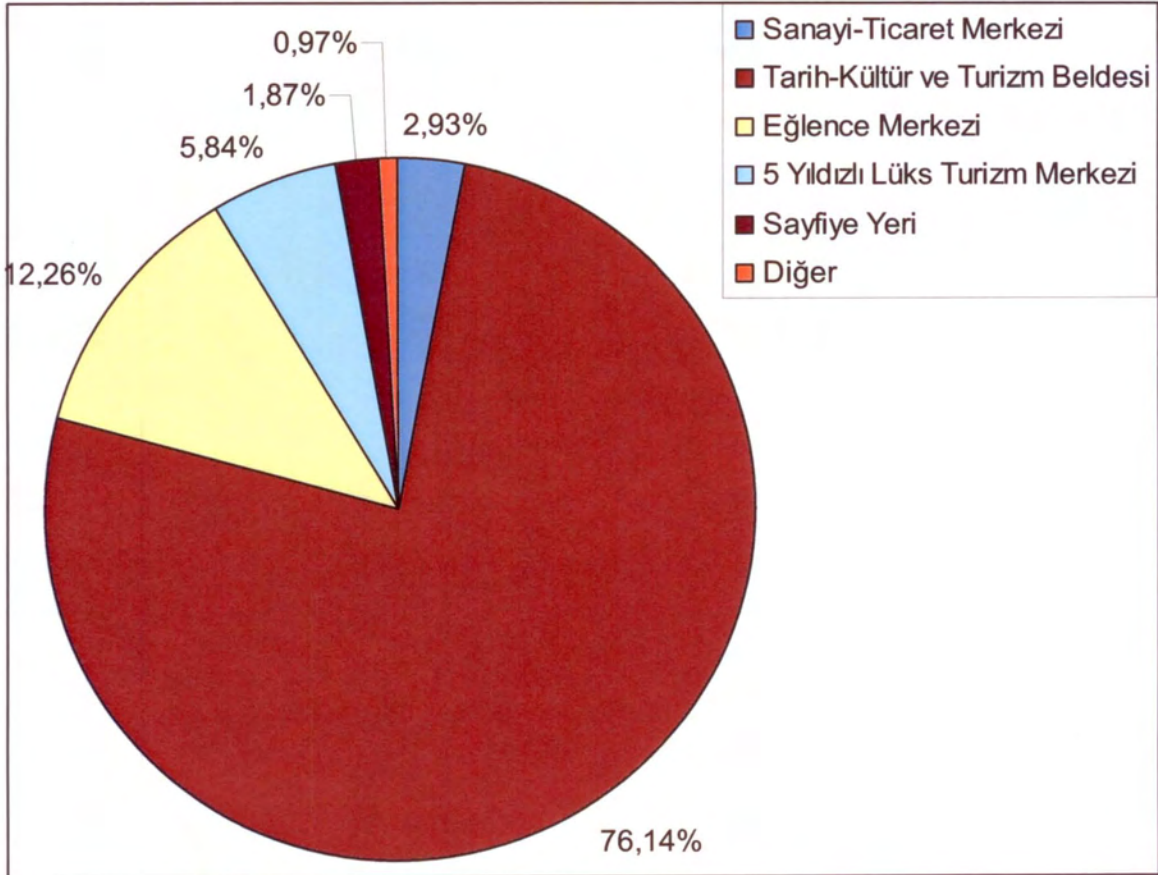
Yukarıdaki grafikte (şekil 93) Yalıkavak Beldesinde faaliyet gösteren işletme sahiplerinin eğitim durumları verilmiştir. Buna göre % 23'lük dilim bir üniversitede lisans ve yüksek lisans ya da doktora eğitimi almış kişilerden oluşmaktadır. Bunun yanında liseden mezun olan kişiler ise Yalıkavak beldesindeki işyeri sahiplerinin % 24 ünü oluşturmaktadır ki bu da daha üst seviyede eğitim görmüş işletme sahiplerinin oranıyla beraber göz önüne alındığında (%50) oldukça önemli bir orandır. Bunun yanında ilkokul mezunu olan işletme sahibi sayısı da % 36'lık bir orana sahiptir.

1.4.4. Bodrum'un İmajı

Bodrum Yarımadası'nda faaliyet gösteren işletmelerin Bodrum'un sahip olması gereken imaj hakkında görüşleri incelendiğinde, işletmelerin büyük bir çoğunluğunun (%76,1) Bodrum'un bir tarih-kültür ve turizm beldesi olması gerektiğini düşündüğü belirlenmiştir. Bunu % 12,3 ile eğlence merkezi olmalı görüşünü savunanlar, % 5,8 ile ise 5 yıldızlı lüks turizm merkezi olmalı görüşünü savunanlar izlemektedir.

Tablo 32 - Bodrum İmajı

Bodrum İmajı	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde
Sanayi-Ticaret Merkezi	160	2,9	2,9
Tarih-Kültür ve Turizm Beldesi	4161	74,4	76,1
Eğlence Merkezi	670	12,0	12,3
5 Yıldızlı Lüks Turizm Merkezi	319	5,7	5,8
Sayfiye Yeri	102	1,8	1,9
Diğer	53	,9	1,0
Toplam	5465	97,7	100,0
Yanıt vermeyen	131	2,3	
Toplam	5596	100,0	



Şekil 94- Bodrum İmajı

1.4.5. Bodrum'da Eksikliği Hissedilen İş Kolu

Bodrum'da eksikliği hissedilen ya da niteliğinin artırılması gereken faaliyet ve/veya sektörler ile ilgili düşünceleri sorulduğunda, işletme sahiplerinin Bodrum'a ilişkin pek çok eksiklik saptadığı görülmüştür. Bu eksikliklerin detaylı bir listesi gruplandırılmış olarak Tablo 33'de verilmiştir.

Tablo 33'deki verilere göre inceleme yapıldığında, genel gruplamalar tabanında en çok eksikliği hissedilen faaliyetlerin % 14,18 ile kamu hizmetleri olduğu belirlenmiştir. Bunu izleyen diğer eksik faaliyetler % 9,72 ile hizmetler sektörü, % 9,10 ile sanayi sektörü, % 8,56 ile eğitim sektörü, % 7,31 ile turizm ve buna bağlı yan sektörler, % 6,43 ile bankacılık ve finans sektörü, % 5,26'şarlık oranlarla spor faaliyetleri ve eğlence sektörü, %4,28 ile sosyal, kültürel, sanatsal faaliyetler ve % 3,48 ile sağlık sektörüdür.

Tablo 33 - Bodrum'da Eksikliği Hissedilen Faaliyet Alanları

	Yüz.		Yüz.		Yüz.		Yüz.
Kamu Hizmetleri	14,18	Denizcilik ve Yat	2,23	Turizm ve Yan Sektörleri	7,31	Sanayi Sektörü	9,10
Altyapı Hizmetleri	5,98	Büyük gemiler için	0,27	5 yıldızlı oteller	0,18	Ağır sanayi	0,18
Anıtma Tesisi	1,78	Deniz Taşımacılığı	0,89	Acente	0,18	Elektrostatik Boya	0,09
Şehir Aydınlatması	0,18	Deniz Ulaşımı	0,09	Butik Otel	0,09	Galvaniz	0,09
Baraj	0,09	Denizcilik	0,09	Engelliler için tatil mekanla-	0,09	Hafif Sanayi	0,62
Belediye Hizmetleri	1,43	Gemi Ticareti	0,27	Kamp Alanı	0,09	Marangozhane Maki-	0,09
Cami	0,09	Yat Danışmanlığı	0,09	Kış Turizmi	2,05	Organize Sanayi Böl-	0,09
Çevre Düzenlemesi	0,36	Yat Dekorasyonu	0,09	Otel	1,07	Otomotiv	0,18
Çevre Temizliği ve Çöp	0,27	Yatçılık	0,18	Otel Bakım Hizmetleri	0,09	Sanayi	6,16
Çöp Ayrıştırma Merkezi	0,09	Yelkencilik Eğitim Merkezi	0,09	Otel Malzemeleri Satışı	0,09	Sanayi Araç ve Makineleri	0,09
Denetim	0,89	Marina	0,18	Rehberlik	0,09	Sanayi Sitesi	0,27
Elektrik Hizmetleri	0,09			Sağlık Turizmi	0,09	Tekno Market	0,09
Güvenlik Hizmetleri	0,36	Spor Faaliyetleri	5,26	Spor Turizmi Tesisleri	0,09	Teknolojik Ürünler	0,45
Havaalanı (Kışın açık)	0,27	Atlı Spor Kulübü	0,27	Tanıtım	0,45	Teknopark	0,09
Hukuk Binası	0,18	Futbol Sahası	0,18	Tatil Köyü	0,09	Yan Sanayi	0,18
Huzurevi	0,09	Futbol Takımı	0,09	Turizm	2,23	Yedek Parça Sanayii	0,45
İtfaiye	0,09	Golf Tesisleri	1,25	Turizm Danışma Büroları	0,27		
Kanalizasyon	0,27	Kapalı Havuz	0,09	Turizm Polisi	0,09	Eğitim	8,56
Kaymakamlık Hizmetleri	0,09	Kışlık Spor Tesisleri	0,36			Bilgisayar Kursu	0,09
Postane	0,09	Spor tesisleri	2,68	Eğlence	5,26	Dil Kursları	0,45
Resmi Daireler	0,36	Su Sporları	0,09	Aquapark	0,09	Eğitim Hizmetleri	3,84
Sigorta Kurumu	0,09	Sportif Etkinlikler	0,27	Bar İşletmeciliği	0,18	Meslek Lisesi	0,36
Su Hizmetleri	0,36			Bowling Salonu	0,27	Mesleki Eğitim Kurum-Özel Eğitim Kurumları	2,05
Şehir ve Bölge Planlama	0,18	Bankacılık ve Finans	6,42	Çocuklara Yönelik Eğlence Merkezi	0,45		0,09

Yeşil Alan ve Parklar	0,09	Banka Hizmetleri	6,07	Dans Kursu	0,09	Sanat Atölyesi ve	0,62
Yol Bakım	0,45	Döviz Bürosu	0,27	Düğün Salonu	0,36	Tiyatro Okulu	0,09
		Finans Sektörü	0,09	Eğlence Merkezi	1,43	Üniversite	0,98
Sağlık Hizmetleri	3,48			Kumarhane	0,89		
Doğal Yöntemlere Dayalı Sağlık ve Güzellik Merk.	0,09	Tamir, Bakım, Onarım Hizmetleri	1,78	Lunapark	0,18	Sosyal, Kültürel ve Sanatsal Faaliyetler	4,28
Doktor	0,09	Asansör Bakımı	0,09	Oyun Parkları	0,09	Konferans Salonu	0,18
Eczane	0,89	Bisiklet Servisi	0,18	Oyun Salonları	0,09	Kongre Faaliyetleri	0,27
Hastane	0,36	Elektrik	0,18	Piknik Alanı	0,09	Konser Salonu	0,18
Medikal Malzeme	0,09	Elektronik	0,27	Sinema	0,98	Kültür ve Sanat Mer-	1,34
						Kütüphane	0,09
Özel Sağlık Sektörü	0,18	Fotoğraf Makinesi	0,09	Striptiz Kulübü	0,09	Organizasyon Şirketi	0,09
Sağlık Hizmetleri	1,61	Mekanik Onarım ve	0,09				
Sağlık Ocağı	0,09	Otomobil Tamir	0,09	İnşaat ve İnşaat Malze-	1,61	Sosyal ve Kültürel	1,52
Veteriner	0,09	Sihhi Tesisat	0,09	Hırdavatçı	0,18	Tiyatro Salonu	0,62
		Teknik Malzeme Satışı	0,09	İnşaat	1,34		
Bilgisayar ve İletişim	1,87	Teknik Servis	0,45	İzolasyon	0,09	Ahşap İşleri ve Mo-	0,45
Bilgisayar ve Bilişim	1,16	Torna-Metal İşleri	0,18			Ağaç ürünleri	0,09
İnternet Cafe	0,45			Diğer	4,82	Büro Mobilyası	0,09
İletişim Sektörü	0,27	Çeşitli Ürünler	1,25	Alışveriş Merkezi	1,61	Marangoz	0,09
		İşlenmemiş Deri	0,09	Alternatif Enerji	0,18	Mobilyacılık	0,18
Hizmetler Sektörü	9,72	Kırtasiye	0,36	Arkeoloji	0,09		
Basın	0,27	Kitapçı	0,27	Dış Ticaret	0,36	Gıda Sektörü ve Ta-	3,39
Berber	0,09	Kozmetik	0,09	Grafik Sanatlar Evi	0,09	Çiftçilik	0,09
Cenaze Malzemeleri	0,09	Kuaför Malzemesi	0,09	İş Merkezi	0,27	Doğal Ürün Satışı	0,09
Çamaşırhane	0,18	Kuru Buz	0,18	Kalifiye Eleman	1,25	Gıda Fabrikası	0,09
Çocuk Bakımevi	0,18	Malzemecilik	0,09	Meslek Odalarının Faali-	0,54	Gıda Sektörü	1,07
Danışmanlık Hizmetleri	0,80	Saatçi	0,09	Sektörel Dernekler	0,09	Kahve Satış Yeri	0,09
Fotoğrafçılık	0,09			Sendikal Faaliyetler	0,09	Konserve Fabrikası	0,09
Fuarçılık	0,27	Lokanta ve Kafeterya	2,5	Tedarikçi Eksikliği	0,09	Manav	0,27
Gayrimenkul Yatırım	0,09	Baklavacı	0,18	Teknik Eleman Eksikliği	0,18	Mandalina Suyu Fir-	0,09
Genelev	0,27	Dönerci	0,09			Meyve Suyu Fabrikası	0,09
Halkla İlişkiler	0,18	Ev Yemekleri Lokanta-	0,09	Tekstil, Konfeksiyon ve	2,23	Mezbaha	0,09
Hizmet Sektörleri	1,43	Farklı Mutfakların	0,09	Ayakkabıcılık	0,09	Narenciye İşleme	0,27
Hukuki Danışmanlık	0,18	Kafeterya	0,36	El işi tekstil ürünleri	0,09	Sos	0,09
İlaçlama Şirketleri	0,18	Kokoreççi	0,09	Fabrika Satış Mağazası	0,09	Şalgam Suyu	0,09
İnsan Kaynakları	1,78	Kumrucu	0,09	Giyim	0,36	Şarap Evi	0,09
Kalite Merkezi	0,18	Kuyu Tandır	0,09	Giyim Toptancısı	0,09	Tarım	0,18
Kantar	0,09	Lokanta	0,98	Konfeksiyon	0,27	Toptan Dağıtım	0,27
Mimarlık	0,09	Pastane	0,09	Tekstil	1,07	Turşucu	0,18
Otopark	0,36	Pizzacı	0,18	Terzi	0,09	Un Fabrikası	0,09
Personel Desteği Sağla-	0,09	Simit Sarayı	0,09	Tuhafiye	0,09	Zeytinyağı	0,09
Reklamcılık	0,36	Tatlıcı	0,09				

Sosyal Danışmanlık	0,09			Eİ Sanatları, Mücevher,	0,8	Ulaşım ve Taşımacı-	3,48
Temizlik Sektörü	0,80			Bakırcılık	0,09	Evden Eve Nakliyat	0,18
Türk Hamamı	1,61			Bijuteri	0,09	Nakliye	0,09
				Eİ sanatları	0,27	Toplu Taşımacılık	0,09
				Kuyumcu	0,18	Ulaşım	3,12
				Yöresel Hediyeelik Eşya ve Eİ Sanatları	0,18		

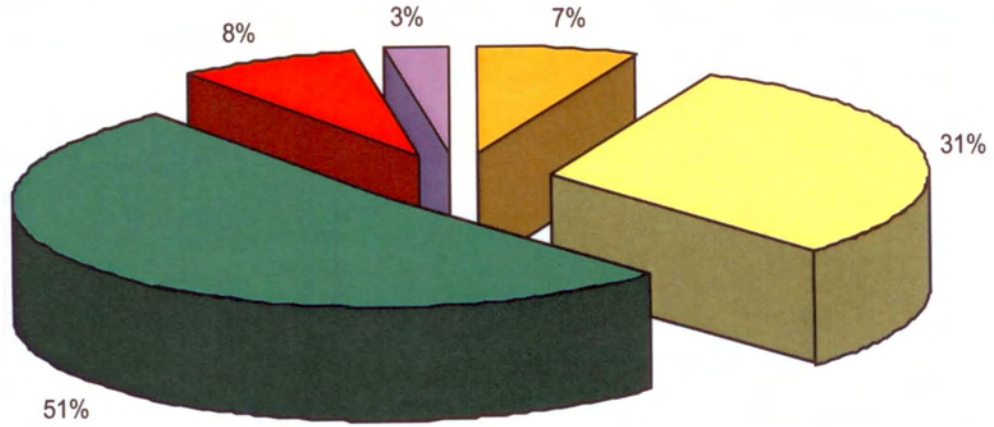
Eksikliği hissedilen alanların detayları incelendiğinde ise ilk sırayı ağır ve hafif sanayi de dahil olmak üzere toplamda % 6,96 ile Bodrum'da sanayi sektörünün **olmamasının** yer aldığı görülmektedir. İkinci sırada % 6,07 ile bankacılık hizmetlerindeki yetersizlikler bulunmaktadır. Özellikle çevre ilçe ve beldelelerde banka şubesi ve bankamatik sayılarının işletme sahipleri tarafından yetersiz bulunduğu gözlenmiştir. Üçüncü olarak eksikliği hissedilen alan % 5,98 ile altyapı hizmetleridir. Eğitim hizmetlerini ve eğitim kurumlarını yetersiz bulan işletme sahiplerinin oranı ise % 3,84 olarak saptanmıştır. Bodrum'da bir başka önemli sorun da % 3,12 oranla ulaşım sektöründe yaşanan eksiklik olarak belirlenmiştir. % 2,05 oranında işletme sahibi ise Bodrum'da mesleki eğitim kurumları bulunmasını veya bunların sayısının artırılmasını istemektedir. Özellikle turizmde çalışan personele yönelik eğitim veren kurumların üzerinde durulmaktadır.

1.4.6. Bodrum'da Daha Nitelikli Turizm Yaklaşımı

Bodrum'da turizmin geliştirilmesi ve niteliğinin iyileştirilmesi için öncelikli ele alınması gereken konunun gelen her turist için memnuniyetinin sağlanmasının önemli olduğu işletmeler tarafından belirtilmiştir. Bu görüşe sahip işletme oranı % 51,5'tir. % 31 oranında işletme yurt içinde ve dışında daha çok reklam yapmanın, % 7,7 oranında işletme ise turizm fuarlarına daha çok katılmanın öncelikli olarak ele alınması gerektiğini düşünmektedir.

Tablo 34 Turizmin Geliştirilmesi ve Niteliğinin İyileştirilmesi İçin Öncelik Değerlendirmesi

Değerlendirme	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde
Turizm fuarlarına daha çok katılmak gereklidir.	374	6,7	6,9
Yurt içinde ve dışında daha çok reklam yapılmalıdır.	1689	30,2	31,0
Gelen her turist için memnuniyetinin sağlanması gereklidir.	2806	50,1	51,5
Fiyatların düşürülmesi gereklidir.	421	7,5	7,7
Ulaşım imkanlarının artırılması gereklidir.	158	2,8	2,9
Toplam	5448	97,4	100,0
Yanıt vermeyen	148	2,6	
Toplam	5596	100,0	



- Turizm fuarlarına daha çok katılmak gereklidir.
- Yurt içinde ve dışında daha çok reklam yapılmalıdır.
- Gelen her turistin memnuniyetinin sağlanması gereklidir.
- Fiyatların düşürülmesi gereklidir.
- Ulaşım imkanlarının artırılması gereklidir.

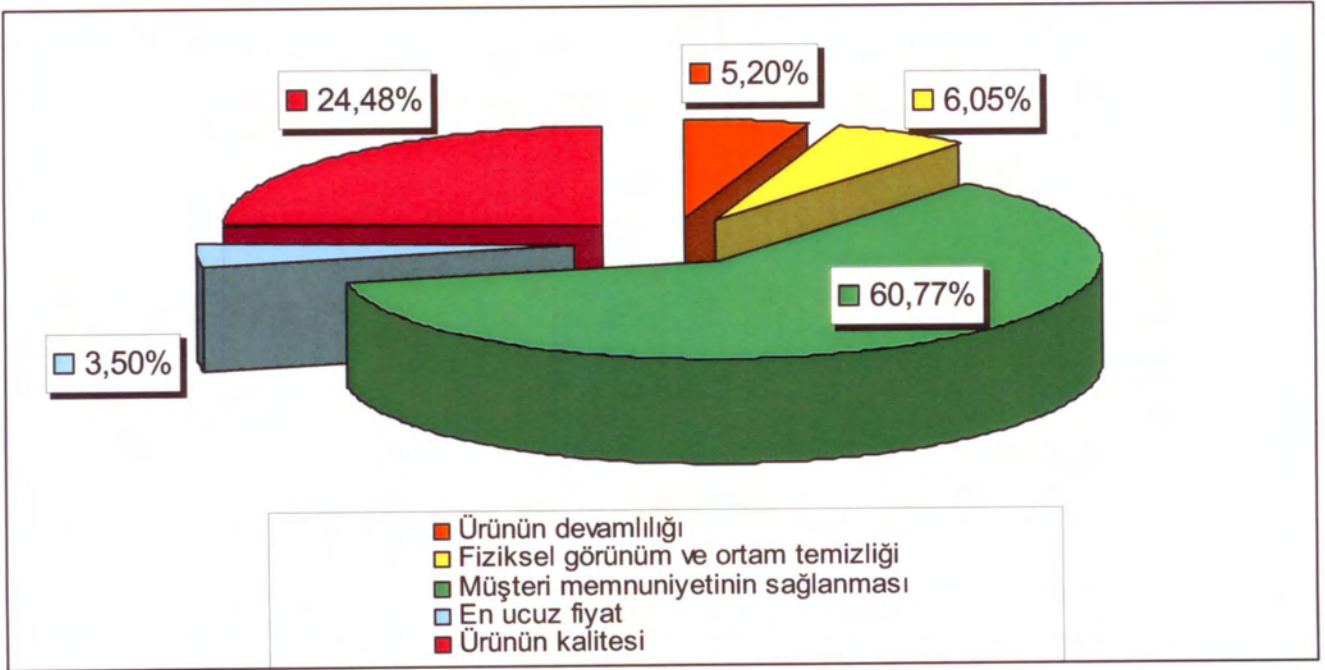
Şekil 95- Turizmin Geliştirilmesi ve Niteliğinin İyileştirilmesi İçin Öncelik Değerlendirmesi

1.4.7. Ürün ve Hizmet Sağlamada Öncelikler Yaklaşımı

Müşteriye ürün veya hizmet sunmada işletme öncelikleri değerlendirildiğinde, % 60,8 oranında işletmenin önceliğinin müşteri memnuniyetinin sağlanması olduğu belirlenmiştir. % 24,5 oranında işletme ise önceliğini ürün kalitesi olarak belirtmiştir. En az önem verilen konu ise % 3,5 oranla en ucuz fiyatın sağlanması olmuştur.

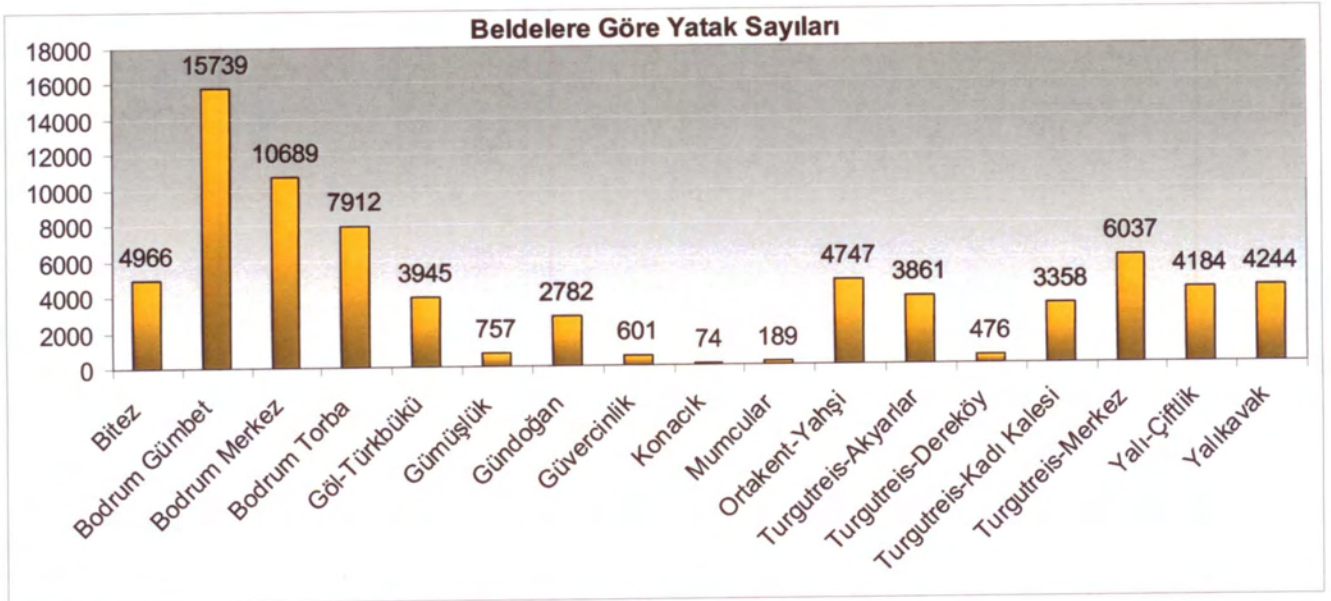
Tablo 35 Ürün/Hizmet Sağlamada İşletme Önceliklerinin Değerlendirmesi

Değerlendirme	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde
Ürünün/hizmetin devamlılığı	285	5,1	5,2
Fiziksel görünüm ve ortam temizliği	332	5,9	6,1
Müşteri memnuniyetinin sağlanması	3334	59,6	60,8
En ucuz fiyat	192	3,4	3,5
Ürünün/hizmetin kalitesi	1343	24,0	24,5
Toplam	5486	98,0	100,0
Yanıt vermeyen	110	2,0	
Toplam	5596	100,0	



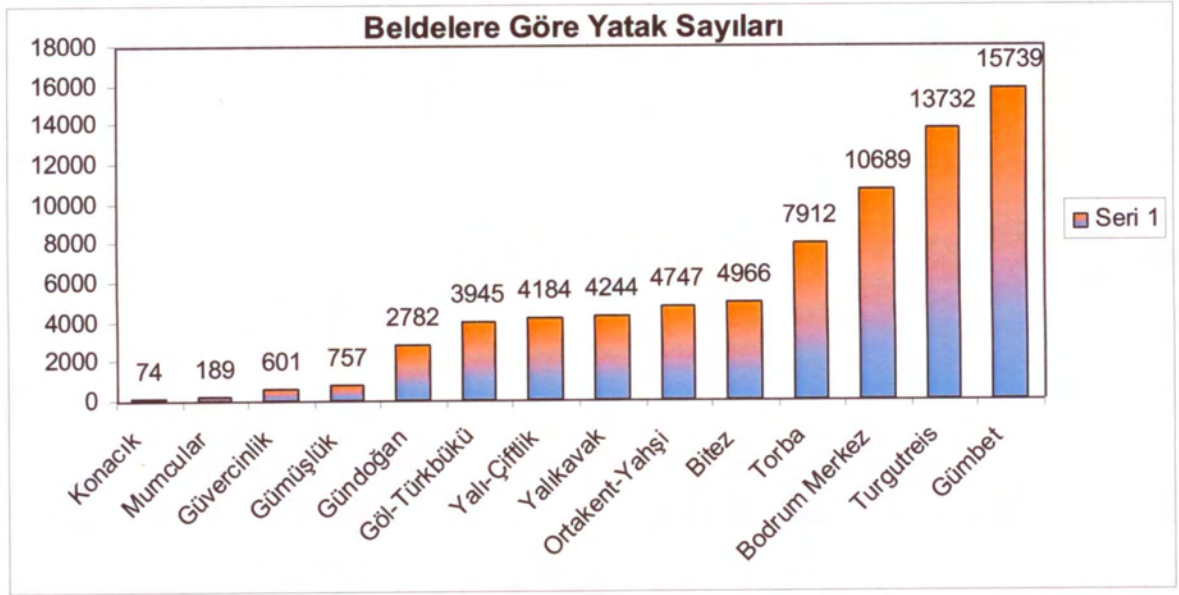
Şekil 96- Ürün/Hizmet Sağlamada İşletme Önceliklerinin Değerlendirmesi

1.5. KONAKLAMA VE BAR-RESTAURANT EĞLENCE SEKTÖRLERİNE YÖNELİK İSTATİSTİKLER

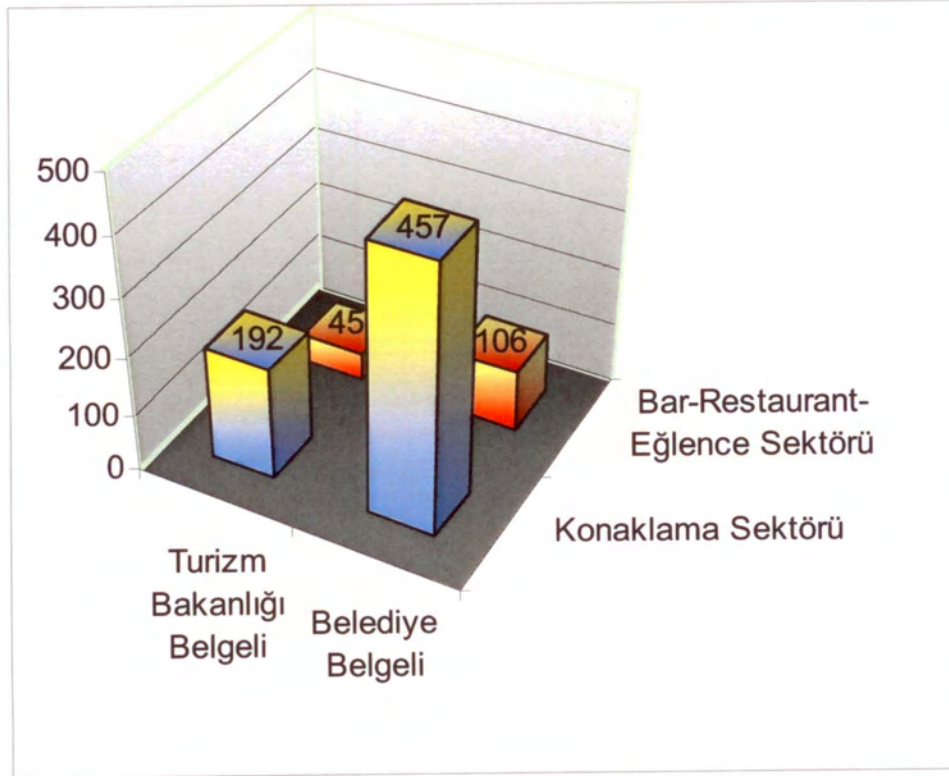


Şekil 97- Beldelere Göre Konaklama Sektöründe Yatak Sayıları

Şekil 97’de görüldüğü gibi, Beldelere göre yatak sayıları sırasıyla; en yüksek yatak sayısı 15 739 ile Bodrum Gümbet, 10 689 yatak sayısı ile Bodrum Merkez, 7912 yatak sayısı ile Bodrum Torba, 6037 yatak sayısı ile Turgutreis-Merkez ve 4966 yatak sayısı ile Bitez ilk beş sırada yer almaktadır. Şekil 98’de ise, Turgutreis beldesindeki yatak sayıları bir bütün olarak dikkate alındığında 13 732 yatak sayısı ile ikinci sırada yer almaktadır.

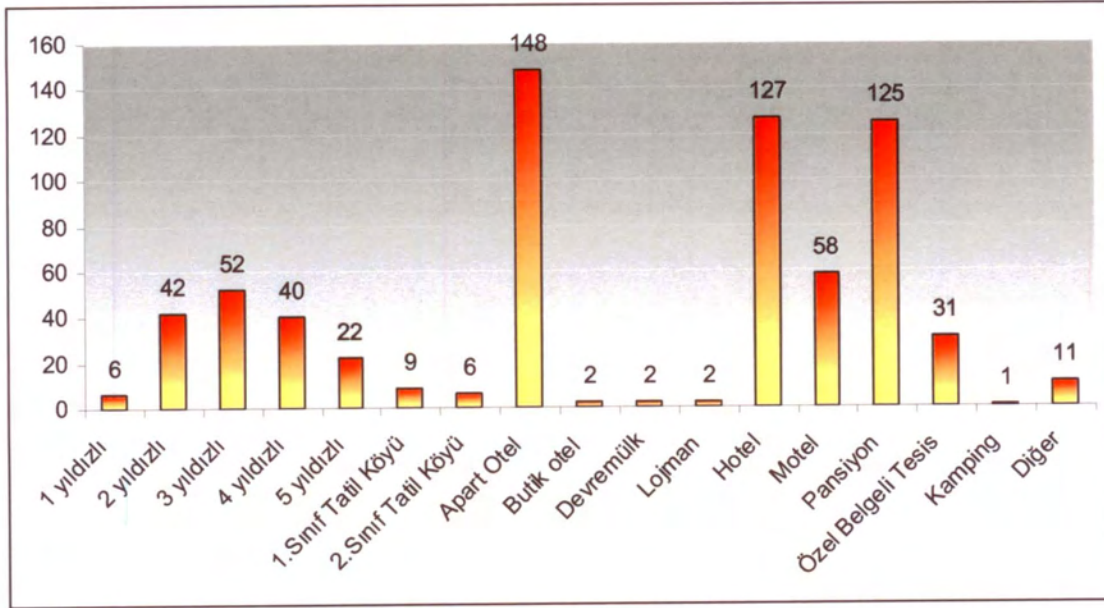


Şekil 98- Beldelere Göre Konaklama Sektöründe Yatak Sayıları



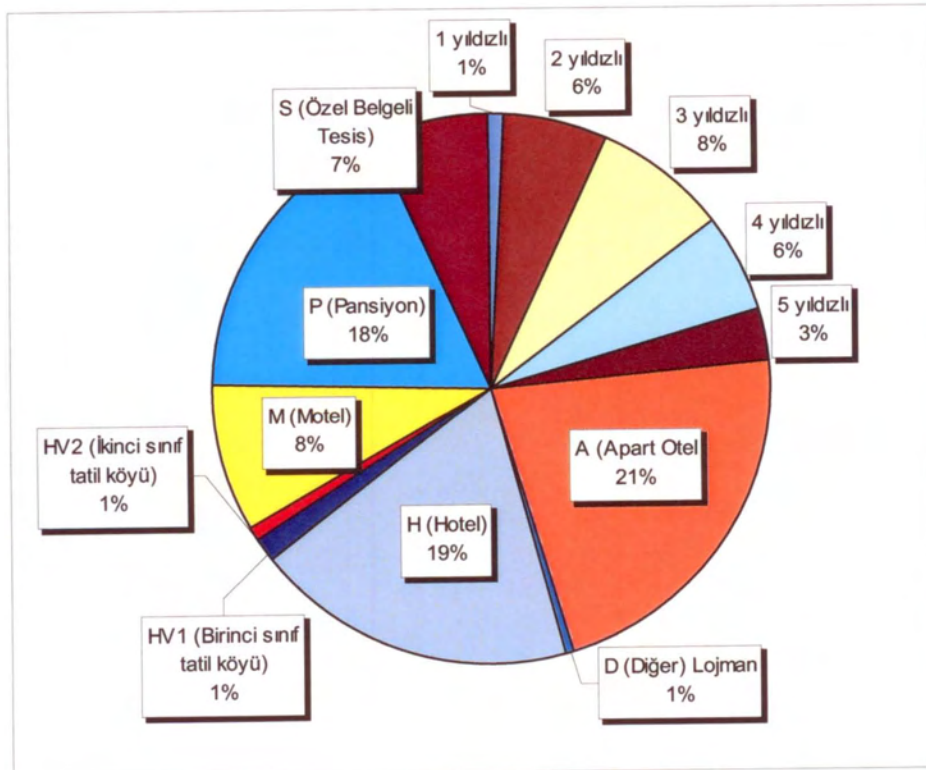
Şekil 99- Konaklama, Bar-Restoran-Eğlence Sektörlerinde belge durumları

Şekil 99'da Konaklama, Bar ve Eğlence sektörlerinde, belediye belgeli ve turizm bakanlığı belgeli işletme sayıları görülmektedir. Konaklama sektöründe 649 işletmenin 192'si Turizm Bakanlığı belgeli iken 457'si belediye belgelidir. Aynı şekilde, 151 Bar restoran ve eğlence işletmesinin 106 'sı belediye belgeli iken, 45 işletme Turizm Bakanlığı belgelidir.

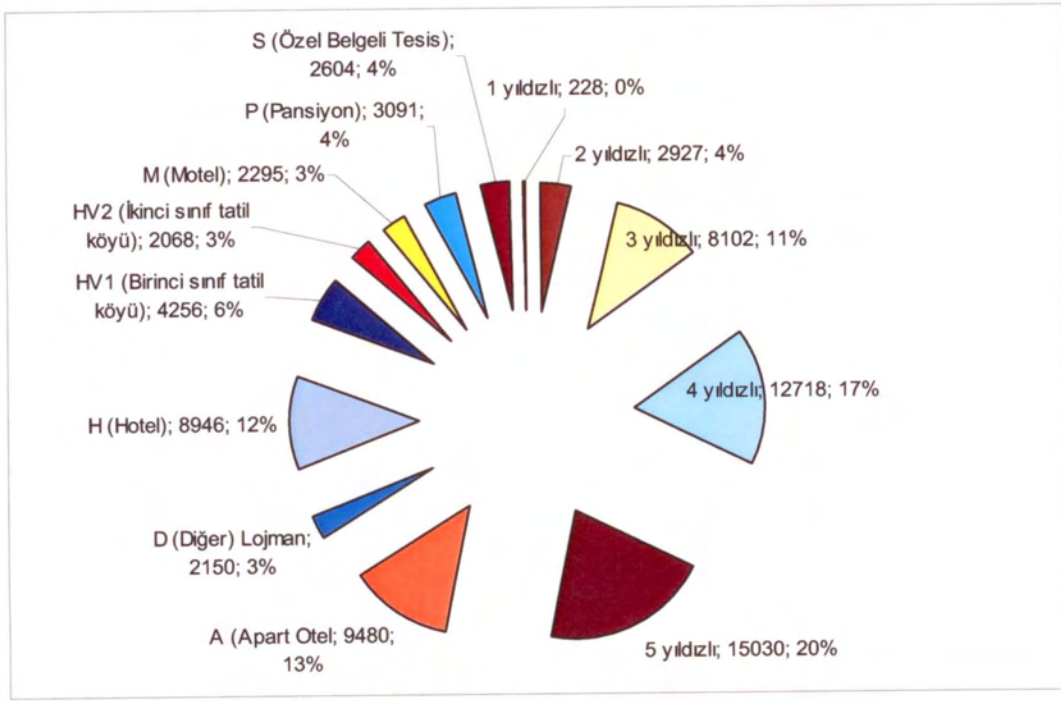


Şekil 100– Konaklama Sektöründe Sınıflandırmalar

Şekil 100'de yarımadada bulunan 684 konaklama tesisinin sınıflandırması görülmüyor. Sayısal olarak birinci sırada (148 adet) apart tesisler yer almaktadır. Ardından oteller (127 adet) ve pansiyonlar (125 adet) gelmektedir. 4-5 yıldızlı tesisler ve tatil köyleri sayıca az olmalarına rağmen yatak kapasiteleri itibarıyla aşağıdaki şekil 101'den de görülebileceği gibi en fazla olan tesislerdir. Apart otel (%21), Yıldızsız Otel (%19), 1-2 ve 3 yıldızlı oteller (%1+6+8=%15), pansiyonlar (%18), moteller (%8) bir arada değerlendirilince Bodrum'daki konaklama tesislerinin % 81'inin küçük ölçekli tesisler olduğu dikkat çekmektedir. 4 yıldızlı (%6), 5 yıldızlı (%3) oteller ve tatil köyleri (%2) toplamı Bodrum'daki konaklama tesislerinin sadece %11'ini teşkil etmektedir.



Şekil 101– Konaklama Sektöründe Tesislerin Sayısal Dağılımı

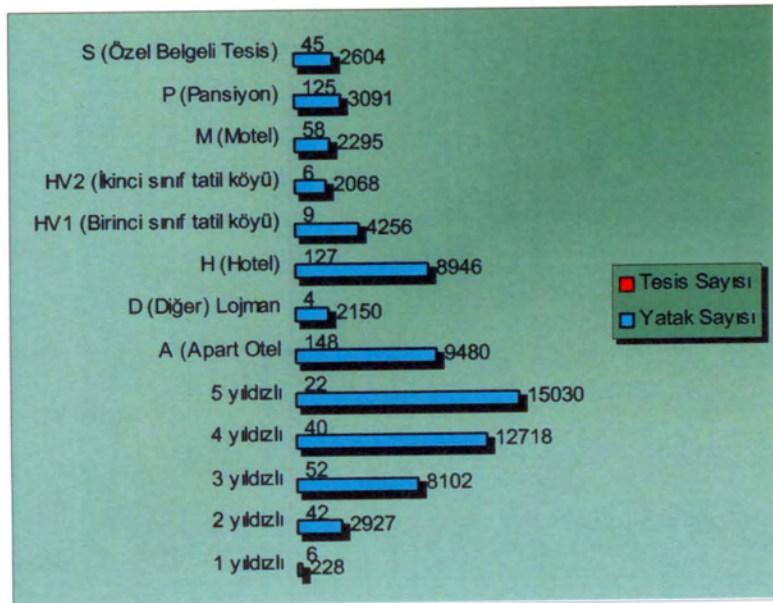


Şekil 102– Konaklama Sektöründe Yatak Sayıları Dağılımı

Şekil 101'den hatırlanacağı gibi; Bodrum'daki konaklama tesislerinin %81'ini küçük ölçekli tesisler, %11'ini ise büyük ölçekli tesisler teşkil etmektedir. Bu sınıflandırmayla yaklaşık yatak kapasiteleri açısından çarpıcı sonuçlar göze çarpmaktadır.

Konaklama tesislerinde en büyük yatak kapasitesi %20 oranla 5 yıldızlı otellerdedir. Hemen ardından %17 oranla 4 yıldızlı oteller gelmektedir. Tatil köylerinin yatak kapasiteleri ise %9'dur. Böylece büyük ölçekli tesislerin toplam yatak kapasitesi %42'dir. Sonuç olarak sayısal olarak sadece %11 oranında payı olan büyük ölçekli tesisler, Bodrum'daki turist potansiyelinin %42'sini ağırlayabilmektedir.

Bodrum'daki konaklama tesislerinin %81'ini oluşturan küçük ölçekli tesisler; toplam yatak kapasitesinin %47'sini oluşturmaktadır. "Apart oteller (%13), yıldızsız oteller (%12), moteller (%3), pansiyonlar (%4), 1-2 ve 3 yıldızlı oteller (%15) "



Şekil 103– Konaklama Sektöründe Sınıflandırmaların Tesis Sayıları ve Yatak Sayıları Dağılımı

İKİNCİ BÖLÜM

BODRUM YARIMADASI İŞYERİ ENVANTERİ VERİLERENE İLİŞKİN

ÖNEMLİ ÇAPRAZ İSTATİSTİKLER

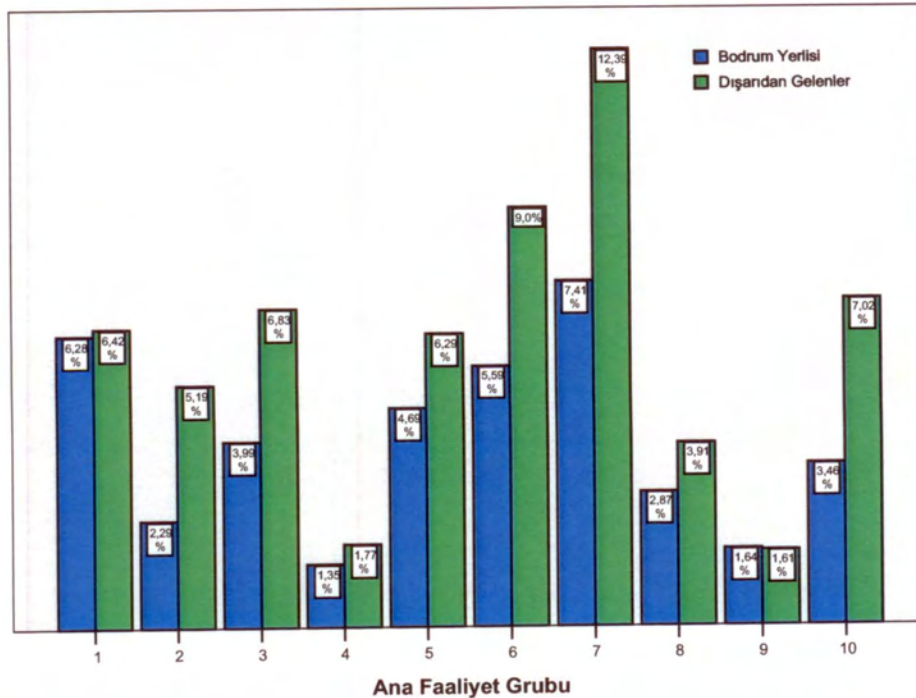
Bu bölümde, ana faaliyet sektörleri, işletme büyüklükleri ve bodrumun yerlisi ve dışarıdan gelen yatırımcılara göre diğer veriler arasındaki çapraz istatistikler üzerinde durulacaktır.

2.1 ANA FAALİYET SEKTÖRLERİ İLE DİĞER VERİLER ARASINDAKİ ÇAPRAZ İSTATİSTİKLER

2.1.1. Bodrum Yerlisi ve Dışarıdan Gelen İşletmeciler

Bodrum yerlisi olan ve Bodrum'a dışarıdan yerleşen işletmecilerin ana faaliyet sektörlerine göre dağılımı incelendiğinde, her sektör içerisindeki dağılımlara göre Bodrum yerlilerinin ağırlıklı bulunduğu tek sektör % 50,6 ile yat imalatı sektörüdür. Diğer sektörlerde ağırlığın Bodrum'a dışarıdan gelen işletmecilerde olduğu görülmektedir. Sektör içi dağılımlara göre, Bodrum'a dışarıdan gelen işletmecilerin en yoğun olarak bulunduğu sektörler % 69,4 ile inşaat sektörü, % 67 ile hizmetler sektörü, % 63,2 ile dayanıklı tüketim, kırtasiye sektörü ve % 62,6 ile konfeksiyon, mefruşat, züccaciye sektörüdür.

Tablo 1 ve Şekil 1'de, ana faaliyet sektörleri temelinde Bodrum yerlisi olan ve olmayan işletme sahiplerine ait dağılım istatistikleri görülmektedir. Buna göre genel toplam üzerinden değerlendirildiğinde, Bodrum yerlisi olan işletme sahiplerinin oranı % 39,6, dışarıdan gelmiş olanların oranı ise % 60,4'tür. Yukarıda verilmiş olan istatistikler bu değerlerle karşılaştırıldığında; Bodrum dışından gelen yatırımcıların gıda, taşımacılık, konaklama, finans kuruluşları, kooperatifler, yat imalatı sektörlerine nispeten daha az yatırım yapmayı tercih ettikleri görülmektedir.



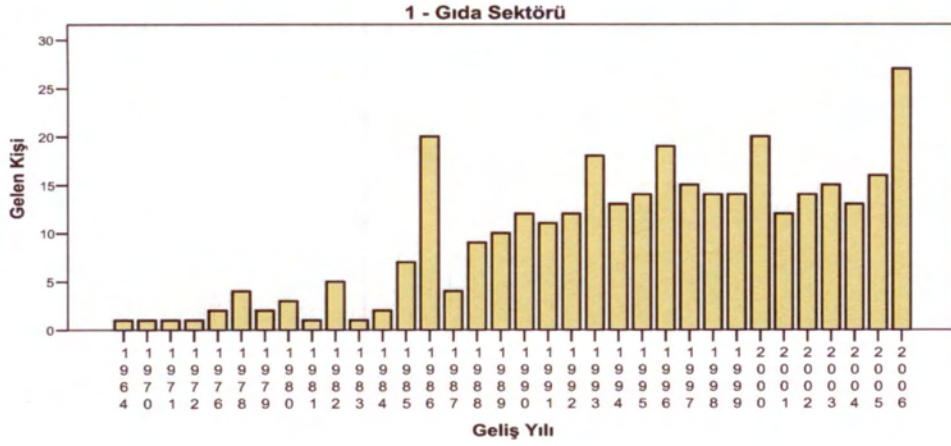
Şekil 1 - Ana Faaliyet Grupları İçerisinde Bodrum Yerlisi Olan ve Dışarıdan Gelen İşletmecilerin Dağılımları

Tablo 1 - Ana Faaliyet Grupları İçerisinde Bodrum Yerlisi Olan ve Dışarıdan Gelen İşletmecilerin Dağılımları

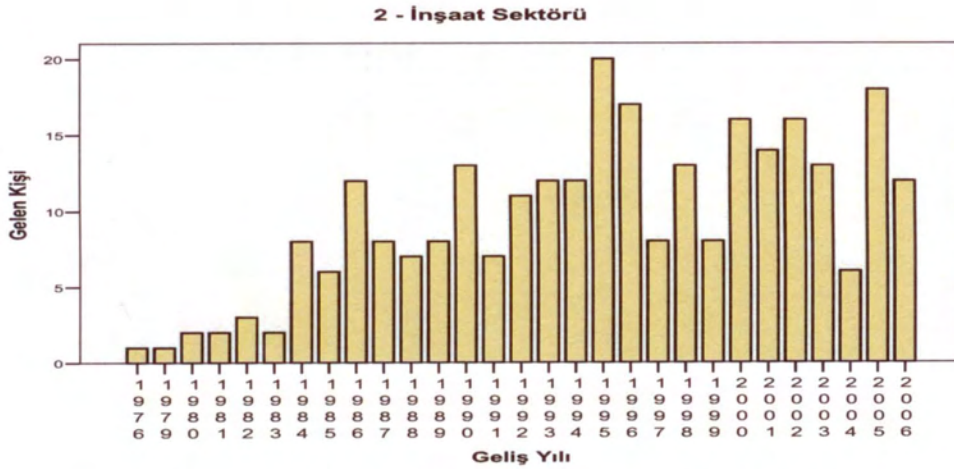
		Bodrum	Dışarıdan	Top-
1 - Gıda Sektörü	Kişi Sayısı	348	356	704
	Ana Faaliyet Grubu İçindeki Yüzde	49,4%	50,6%	100,0%
	Bodrum'lu Olup Olmama İçerisinde Yüzde	15,9%	10,6%	12,7%
	Toplam İçerisinde Yüzde	6,3%	6,4%	12,7%
2 - İnşaat Sektörü	Kişi Sayısı	127	288	415
	Ana Faaliyet Grubu İçindeki Yüzde	30,6%	69,4%	100,0%
	Bodrum'lu Olup Olmama İçerisinde Yüzde	5,8%	8,6%	7,5%
	Toplam İçerisinde Yüzde	2,3%	5,2%	7,5%
3 - Dayanıklı Tüketim, Kırtasiye Sektörü	Kişi Sayısı	221	379	600
	Ana Faaliyet Grubu İçindeki Yüzde	36,8%	63,2%	100,0%
	Bodrum'lu Olup Olmama İçerisinde Yüzde	10,1%	11,3%	10,8%
	Toplam İçerisinde Yüzde	4,0%	6,8%	10,8%
4 - Taşımacılık Sektörü	Kişi Sayısı	75	98	173
	Ana Faaliyet Grubu İçindeki Yüzde	43,4%	56,6%	100,0%
	Bodrum'lu Olup Olmama İçerisinde Yüzde	3,4%	2,9%	3,1%
	Toplam İçerisinde Yüzde	1,4%	1,8%	3,1%
5 - Konaklama Sektörü	Kişi Sayısı	260	349	609
	Ana Faaliyet Grubu İçindeki Yüzde	42,7%	57,3%	100,0%
	Bodrum'lu Olup Olmama İçerisinde Yüzde	11,9%	10,4%	11,0%
	Toplam İçerisinde Yüzde	4,7%	6,3%	11,0%
6 - Bar-Restoran ve Eğlence Sektörü	Kişi Sayısı	310	499	809
	Ana Faaliyet Grubu İçindeki Yüzde	38,3%	61,7%	100,0%
	Bodrum'lu Olup Olmama İçerisinde Yüzde	14,1%	14,9%	14,6%
	Toplam İçerisinde Yüzde	5,6%	9,0%	14,6%
7 - Konfeksiyon, Mefruşat, Züccaciye Sektörü	Kişi Sayısı	411	687	1098
	Ana Faaliyet Grubu İçindeki Yüzde	37,4%	62,6%	100,0%
	Bodrum'lu Olup Olmama İçerisinde Yüzde	18,7%	20,5%	19,8%
	Toplam İçerisinde Yüzde	7,4%	12,4%	19,8%
8 - Finans Kuruluşları, Kooperatifler Sektörü	Kişi Sayısı	159	217	376
	Ana Faaliyet Grubu İçindeki Yüzde	42,3%	57,7%	100,0%
	Bodrum'lu Olup Olmama İçerisinde Yüzde	7,2%	6,5%	6,8%
	Toplam İçerisinde Yüzde	2,9%	3,9%	6,8%
9 - Yatırım İmalatı Sektörü	Kişi Sayısı	91	89	180
	Ana Faaliyet Grubu İçindeki Yüzde	50,6%	49,4%	100,0%
	Bodrum'lu Olup Olmama İçerisinde Yüzde	4,1%	2,7%	3,2%
	Toplam İçerisinde Yüzde	1,6%	1,6%	3,2%
10 - Hizmetler Sektörü	Kişi Sayısı	192	389	581
	Ana Faaliyet Grubu İçindeki Yüzde	33,0%	67,0%	100,0%
	Bodrum'lu Olup Olmama İçerisinde Yüzde	8,8%	11,6%	10,5%
	Toplam İçerisinde Yüzde	3,5%	7,0%	10,5%
Toplam	Kişi Sayısı	2194	3351	5545
	Ana Faaliyet Grubu İçindeki Yüzde	39,6%	60,4%	100,0%
	Bodrum'lu Olup Olmama İçerisinde Yüzde	100,0%	100,0%	100,0%
	Toplam İçerisinde Yüzde	39,6%	60,4%	100,0%

Şekil 2 ile Şekil 11 arasındaki grafikler, ana faaliyet sektörleri temelinde Bodrum'a gelmiş olan işletmecilerin geliş yıllarına göre dağılımlarını göstermektedir. Grafiklerdeki dağılıma göre, birkaç sektör hariç genel olarak Bodrum'a gelişlerin 1980'lerin ikinci yarısından sonra yoğunlaşmaya başladığı görülmektedir. Bazı sektörlerde zaman zaman çeşitli dalgalanmalar görülse de, genel olarak yatırım amaçlı olarak Bodrum'a geliş artış eğiliminin sürdüğü söylenebilir.

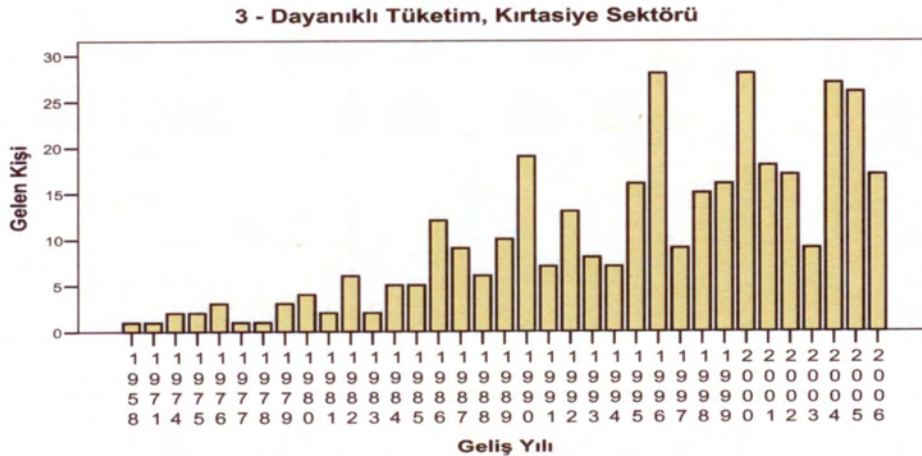
Yukarıdaki genel değerlendirmelerden sapma gösteren sektörler taşımacılık, finans kuruluşları, kooperatifler, yat imalatı ve hizmet sektörleridir. Taşımacılık sektöründe 1990-1995 arası dönemde ve 2000'li yıllardan sonra iki geliş yoğunlaşması dönemi göze çarpmaktadır. Finans kuruluşları, kooperatifler sektörü için zamana bağlı olarak Bodrum'a geliş sayısı dağılımı diğer sektörler kadar açık bir artış eğilimi göstermemektedir. Yat imalatı sektörü için de Bodrum dışından gelip bu sektöre yatırım yapan kişi sayısında zamanla bir orantı kurmak çok mümkün görünmemektedir. Hizmet sektöründe ise zamana bağlı bir artış eğilimi görülmekle birlikte, bu eğilimin ağırlıklı olarak başlama döneminin 1990'ların ilk yıllarından sonra gerçekleştiği söylenebilir.



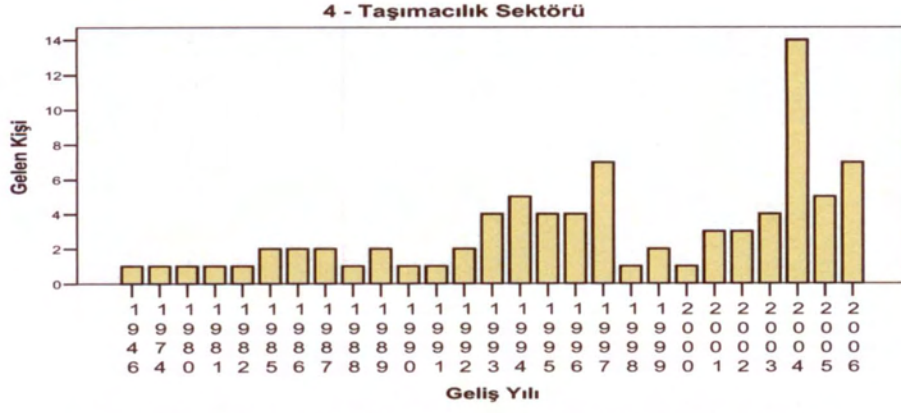
Şekil 2 Gıda sektöründe Bodrum'a Dışarıdan Gelmiş İşletmecilerin Geliş Yılları



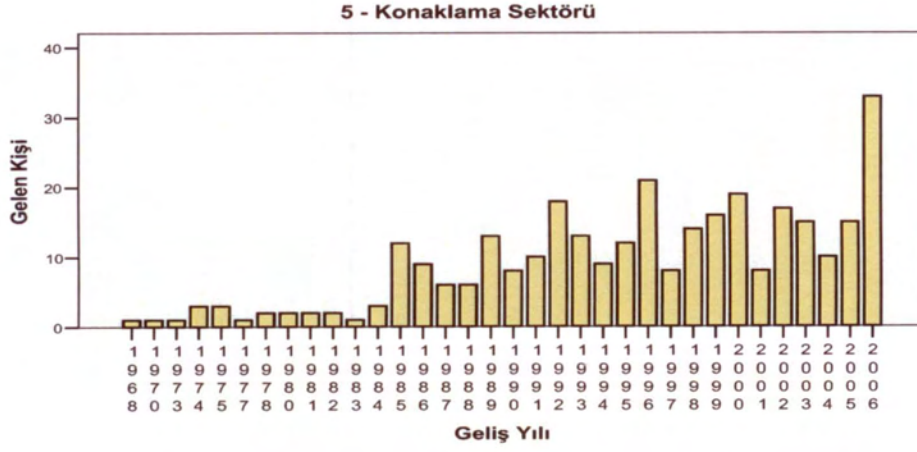
Şekil 3 İnşaat Sektöründe Bodrum'a Dışarıdan Gelmiş İşletmecilerin Geliş Yılları



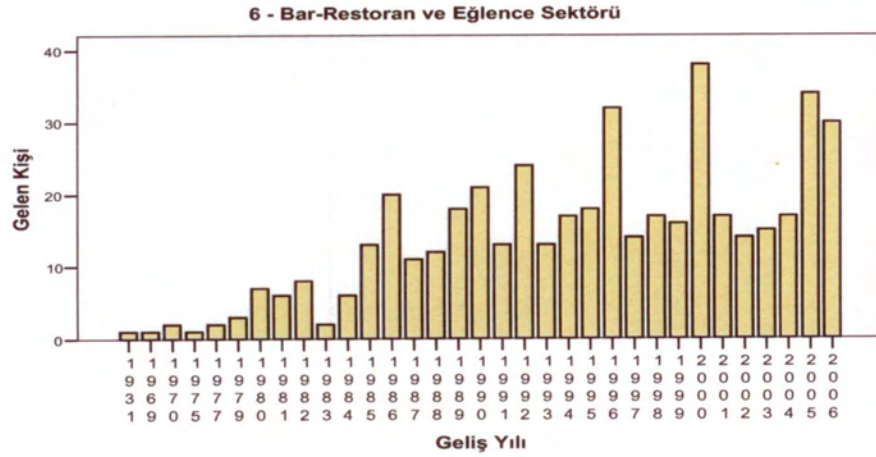
Şekil 4 Dayanıklı Tüketim, Kırtasiye Sektöründe Bodrum'a Dışarıdan Gelmiş İşletmecilerin Geliş Yılları



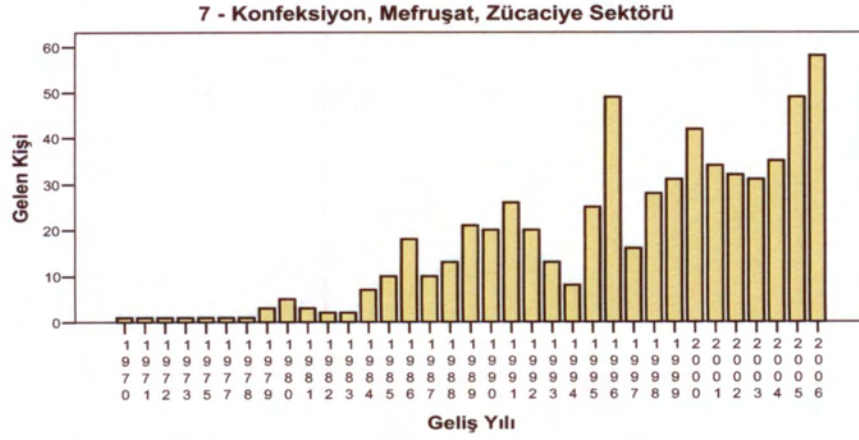
Şekil 5 Taşımacılık Sektöründe Bodrum'a Dışarıdan Gelmiş İşletmecilerin Geliş Yılları



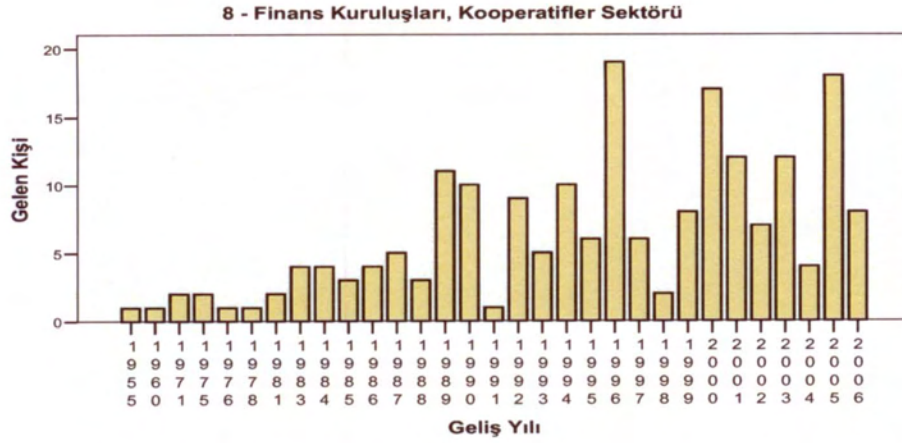
Şekil 6 Konaklama Sektöründe Bodrum'a Dışarıdan Gelmiş İşletmecilerin Geliş Yılları



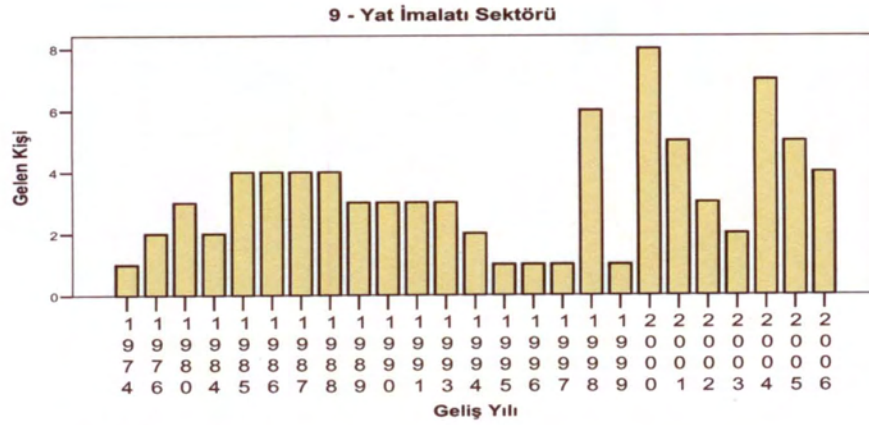
Şekil 7 Bar-Restoran ve Eğlence Sektöründe Bodrum'a Dışarıdan Gelmiş İşletmecilerin Geliş Yılları



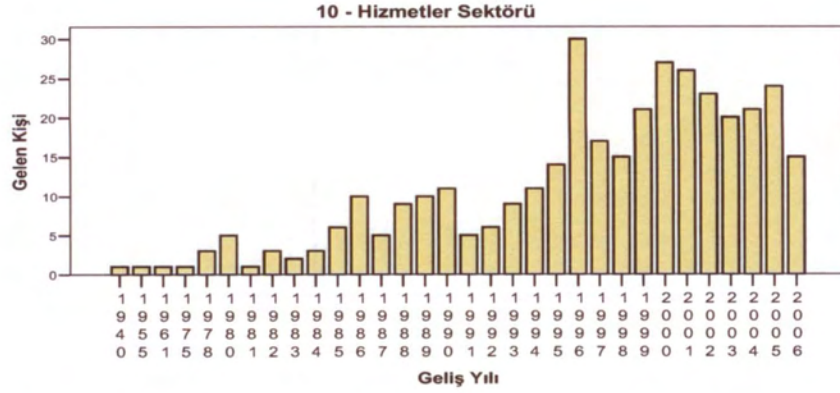
Şekil 8 Konfeksiyon, Mefruşat, Züccaciye Sektöründe Bodrum'a Dışarıdan Gelmiş İşletmecilerin Geliş Yılları



Şekil 9 Finans Kuruluşları, Kooperatifler Sektöründe Bodrum'a Dışarıdan Gelmiş İşletmecilerin Geliş Yılları



Şekil 10 Yat İmalatı Sektöründe Bodrum'a Dışarıdan Gelmiş İşletmecilerin Geliş Yılları



Şekil 11 Hizmetler Sektöründe Bodrum'a Dışarıdan Gelmiş İşletmecilerin Geliş Yılları

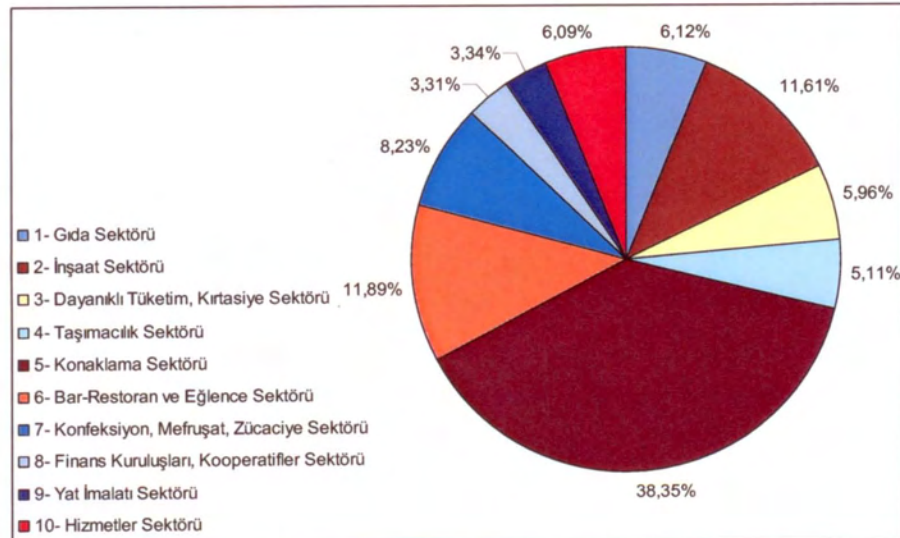
2.1.2. Çalışanlara Yönelik İstatistikler

2.1.2.1. Çalışan Sayıları

Çalışan sayılarının ana faaliyet sektörlerine göre dağılımı incelendiğinde ise, toplam çalışanların % 37,98'inin konaklama sektöründe istihdam edildiği saptanmıştır. İkinci sırada % 11,77 ile bar-restoran ve eğlence sektörü, üçüncü sırada ise % 11,50 ile inşaat sektörü yer almaktadır.

Tablo 2 Ana Faaliyet Sektörlerine Göre Toplam ve Firma Başına Düşen Çalışan Sayıları

Ana Faaliyet Sektörleri	İşletme Sayısı	Çalışan Sayısı	Ortalama Çalışan	Yüzde	Geçerli Yüzde
1- Gıda	704	1829	2,60	6,07	6,12
2- İnşaat	415	3466	8,35	11,50	11,61
3- Dayanıklı Tüketim, Kırtasiye	600	1780	2,97	5,90	5,96
4- Taşımacılık	173	1526	8,82	5,06	5,11
5- Konaklama	609	11452	18,80	37,98	38,35
6- Bar-Restoran ve Eğlence	809	3550	4,39	11,77	11,89
7- Konfeksiyon, Mefruşat, Züccaciye	1098	2457	2,24	8,15	8,23
8- Finans Kuruluşları, Kooperatifler	376	988	2,63	3,28	3,31
9- Yat İmalatı	180	996	5,53	3,30	3,34
10- Hizmetler	581	1819	3,13	6,03	6,09
Toplam	5545	29863	5,39	99,04	100
Sektör Belirtmeyen	51	288	5,65	0,96	
Toplam	5596	30151	5,39	100,00	



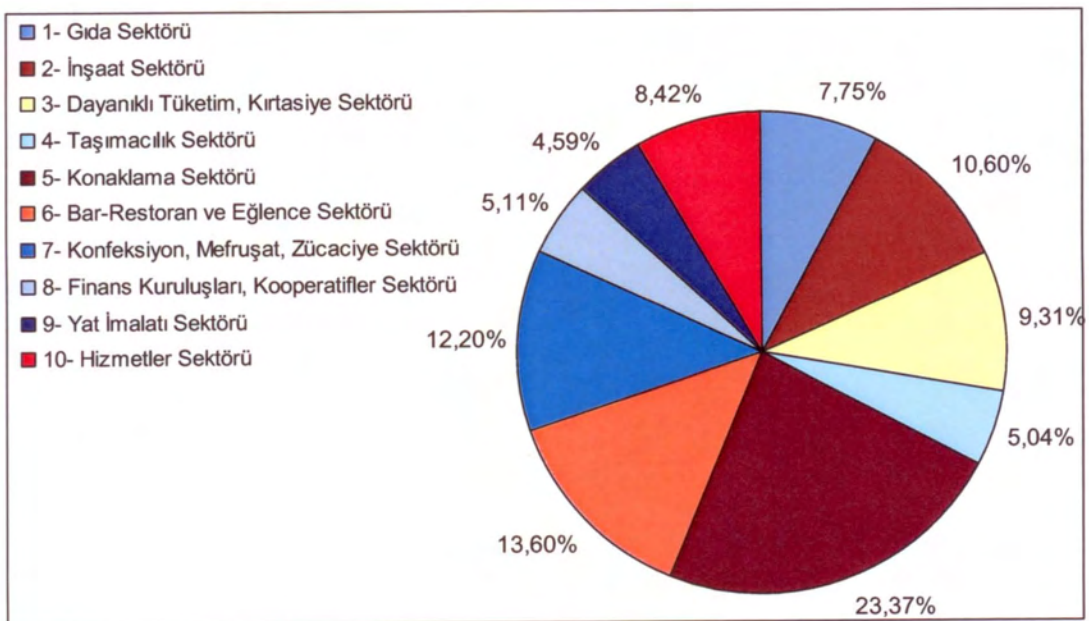
Şekil 12 Ana Faaliyet Sektörlerine Göre Toplam Çalışan Sayıları Dağılımı

2.1.2.2. Sürekli İkamet

Ana faaliyet sektörlerine göre istihdam edilen çalışanların Bodrum'da sürekli ikamet bölümü incelendiğinde, tüm sektörler arasında en yüksek payı % 23,21 ile konaklama sektörünün aldığı belirlenmiştir. Bunu % 13,51 ile bar-restoran ve eğlence sektörü, % 12,12 ile konfeksiyon, mefruşat, züccaciye sektörü izlemektedir. Sektörler içerisinde oransal olarak ise en yüksek sürekli ikamet oranı % 90,17 ile dayanıklı tüketim, kırtasiye sektöründedir. Bunu çalışanlarının % 89,27'si Bodrum'da sürekli ikamet eden finans kuruluşları, kooperatifler sektörü ile % 85,67'si sürekli ikamet eden konfeksiyon, mefruşat, züccaciye sektörü takip etmektedir.

Tablo 3 Ana Faaliyet Sektörlerine Göre Bodrum'da Sürekli İkamet Eden Çalışanların Sayı ve Dağılımlarına İlişkin İstatistikler

Ana Faaliyet Sektörleri	Sürekli İkamet Eden Çalışan Sayısı	Sektör Çalışanları İçinde Yüzde	Yüzde	Geçerli Yüzde
1- Gıda	1337	73,10	7,70	7,75
2- İnşaat	1829	52,77	10,53	10,60
3- Dayanıklı Tüketim, Kırtasiye	1605	90,17	9,24	9,31
4- Taşımacılık	869	56,95	5,00	5,04
5- Konaklama	4031	35,20	23,21	23,37
6- Bar-Restoran ve Eğlence	2346	66,08	13,51	13,60
7- Konfeksiyon, Mefruşat, Züccaciye	2105	85,67	12,12	12,20
8- Finans Kuruluşları, Kooperatifler	882	89,27	5,08	5,11
9- Yat İmalatı	792	79,52	4,56	4,59
10- Hizmetler	1452	79,82	8,36	8,42
Toplam	17248	57,76	99,30	100,00
Sektör Belirtmeyen	122	42,36	0,70	
Toplam	17370	57,61	100,00	



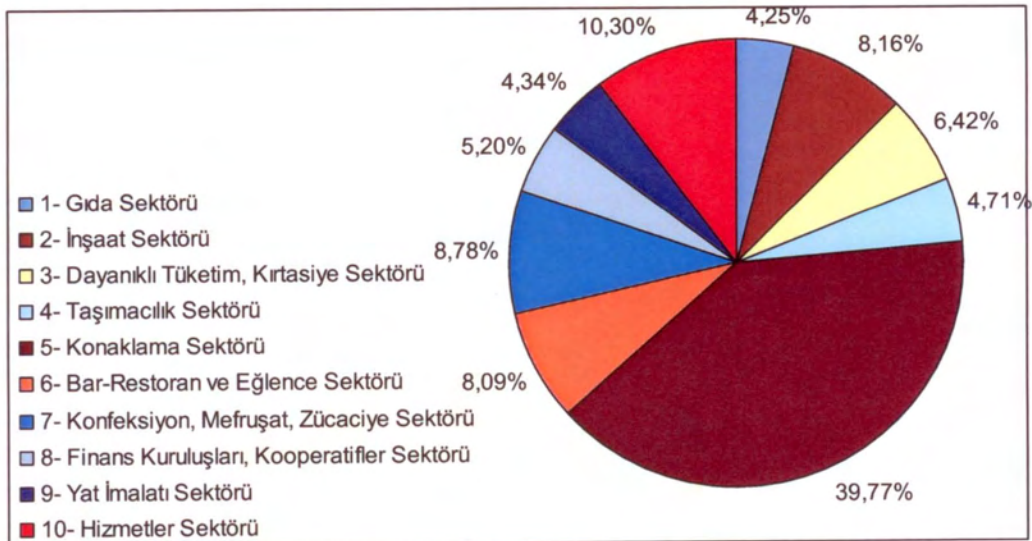
Şekil 13 Ana Faaliyet Sektörlerine Göre Bodrum'da Sürekli İkamet Eden Çalışanların Dağılımı

2.1.2.3. Mesleki Eğitim

Ana faaliyet sektörleri arasında çalışanlarının % 50,14'ü mesleki eğitim almış olan hizmetler sektörü, bu konuda en yüksek orana sahiptir. Bu oran toplam mesleki eğitim almış çalışan sayısının % 10,14'ünü oluşturmakta olup, bu alandaki sıralamada ikinci sırada kalmaktadır. Birinci sırada ise toplam mesleki eğitim almış çalışanların % 39,13'ünün istihdam edildiği konaklama sektörü yer almaktadır. Bu sektör çalışanlarının mesleki eğitim almış olanlarının oranı ise % 30,75 ile bu alandaki sıralama içerisinde beşinci sırada kalmaktadır.

Tablo 4 Ana Faaliyet Sektörlerine Göre Mesleki Eğitim Almış Çalışanların Sayı ve Dağılımlarına İlişkin İstatistikler

Ana Faaliyet Sektörleri	İşletme Sayısı	Eğitim Almış Çalışan Sayısı	Sektör Çalışanları İçinde Yüzde	Ortalama Çalışan	Yüzde	Geçerli Yüzde
1- Gıda	704	376	20,56	0,53	4,18	4,25
2- İnşaat	415	722	20,83	1,74	8,02	8,16
3- Dayanıklı Tüketim, Kırtasiye	600	568	31,91	0,95	6,31	6,42
4- Taşımacılık	173	417	27,33	2,41	4,63	4,71
5- Konaklama	609	3521	30,75	5,78	39,13	39,77
6- Bar-Restoran ve Eğlence	809	716	20,17	0,89	7,96	8,09
7- Konfeksiyon, Mefruşat, Züccaciye	1098	777	31,62	0,71	8,64	8,78
8- Finans Kuruluşları, Kooperatifler	376	460	46,56	1,22	5,11	5,20
9- Yat İmalatı	180	384	38,55	2,13	4,27	4,34
10- Hizmetler	581	912	50,14	1,57	10,14	10,30
Toplam	5545	8853	29,65	1,60	98,39	100,00
Sektör Belirtmeyen	51	145	50,35	2,84	1,61	
Toplam	5596	8998	29,84	1,61	100,00	



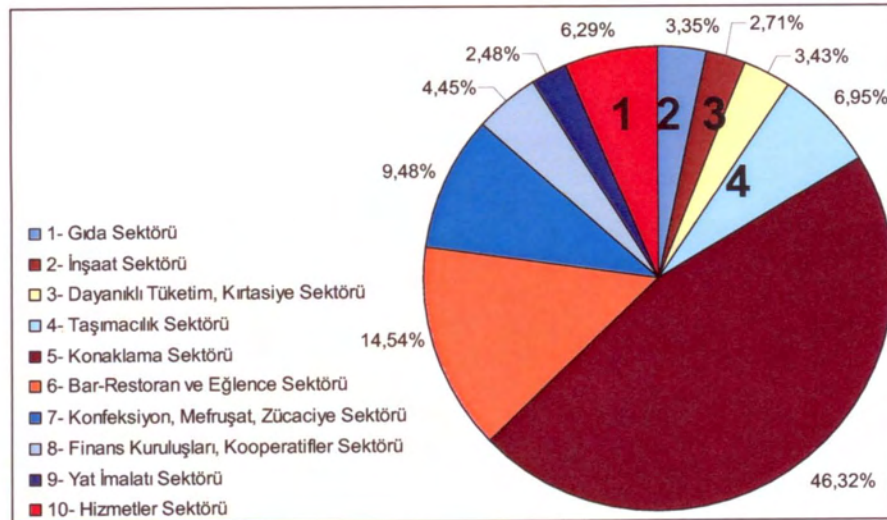
Şekil 14 Ana Faaliyet Sektörlerine Göre Mesleki Eğitim Almış Çalışanların Dağılımı

2.1.2.4. Yabancı Dil

Yabancı dil bilen çalışanların ana sektörler arasındaki dağılımında ise, en fazla yabancı dil bilen eleman istihdam eden sektörün % 45,48 ile konaklama sektörü olduğu görülmektedir. İkinci ve üçüncü sıralarda ise sırasıyla % 9,31 ile konfeksiyon, mefruşat, züccaciye sektörü ve % 6,83 ile taşımacılık sektörü yer almaktadır. Sektör içerisindeki toplam çalışanların içerisinde yabancı dil bilenlerin oranı karşılaştırıldığında ise taşımacılık sektörü çalışanlarının % 42,27'sinin, finans kuruluşları, kooperatifler sektörü çalışanlarının % 41,80'nin ve bar-restoran ve eğlence sektörü çalışanlarının ise % 38,00'nin yabancı dil bildiği belirtilmiştir.

Tablo 5 Ana Faaliyet Sektörlerine Göre Yabancı Dil Bilen Çalışanların Sayı ve Dağılımlarına İlişkin İstatistikler

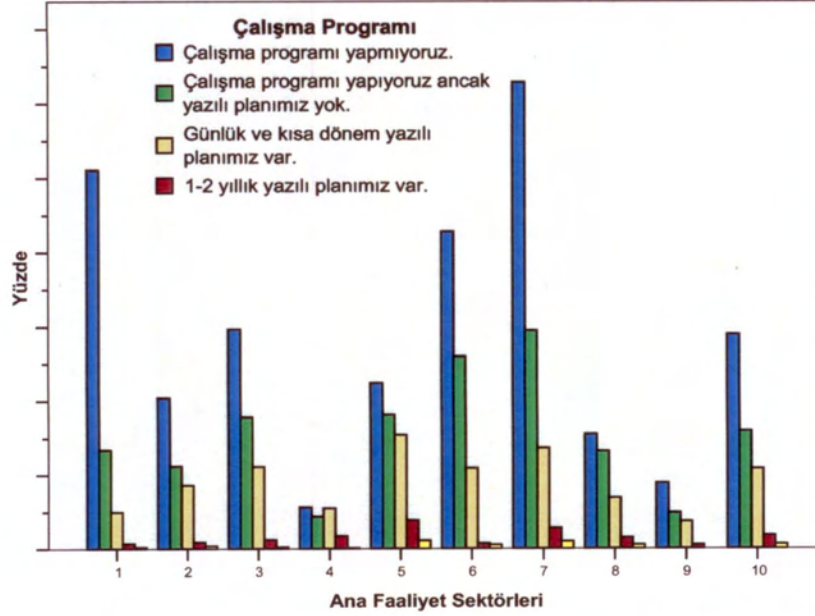
Ana Faaliyet Sektörleri	İşletme Sayısı	Yabancı Dil Bilen Çalışan Sa-	Sektör Çalışanları İçin de Yüzde	Ortalama Çalışan	Yüzde	Geçerli Yüzde
1- Gıda	704	311	17,00	0,44	3,29	3,35
2- İnşaat	415	251	7,24	0,60	2,66	2,71
3- Dayanıklı Tüketim, Kırtasiye	600	318	17,87	0,53	3,37	3,43
4- Taşımacılık	173	645	42,27	3,73	6,83	6,95
5- Konaklama	609	4298	37,53	7,06	45,48	46,32
6- Bar-Restoran ve Eğlence	809	1349	38,00	1,67	14,28	14,54
7- Konfeksiyon, Mefruşat, Zü-	1098	880	35,82	0,80	9,31	9,48
8- Finans Kuruluşları, Koopera-	376	413	41,80	1,10	4,37	4,45
9- Yat İmalatı	180	230	23,09	1,28	2,43	2,48
10- Hizmetler	581	584	32,11	1,01	6,18	6,29
Toplam	5545	9279	31,07	1,67	98,19	100,00
Sektör Belirtmeyen	51	171	59,38	3,35	1,81	
Toplam	5596	9450	31,34	1,69	100,00	



Şekil 15 Ana Faaliyet Sektörlerine Göre Yabancı Dil Bilen Çalışanların Dağılımı

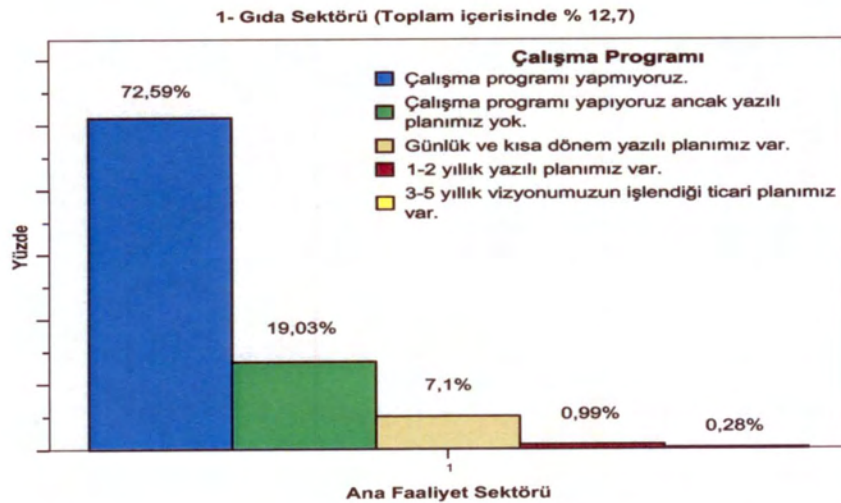
2.1.3. Çalışma Programının Yapılıp Yapılmaması

İşletmelerin çalışma programı yapılıp yapmama durumları ana faaliyet sektörleri temelinde incelendiğinde, genel eğilim olan çalışma programı yapmama durumunun tüm sektörlerde baskın durumda olduğu, fakat sektör içi dağılımlarda bazı farklılıklar olabildiği görülmüştür.



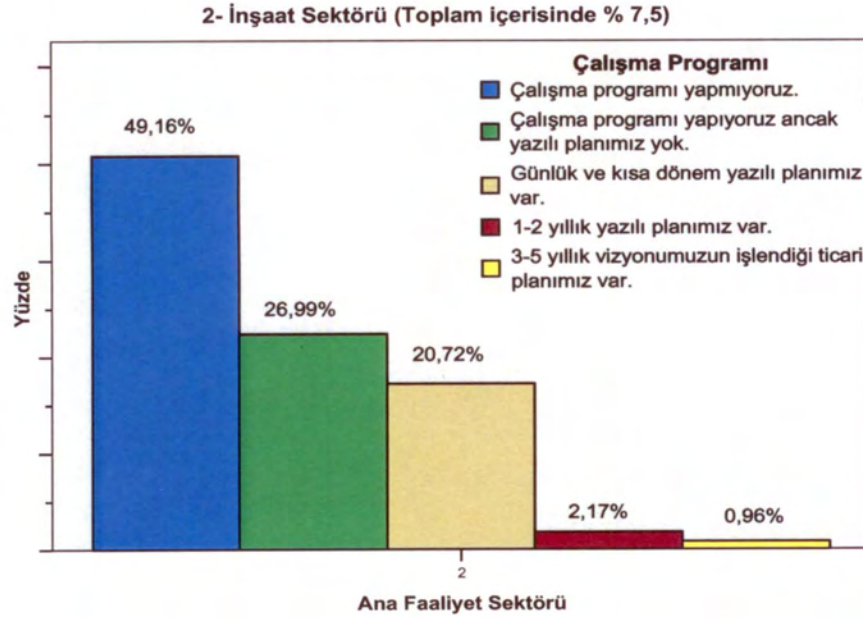
Şekil 20 Ana Faaliyet Sektörlerine Göre İşletmelerin Çalışma Programı Yapma Durumları

Gıda sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin % 72,59'u çalışma programı yapmamaktadır. % 19,03 oranında işletmenin ise yazılı bir çalışma programı yoktur. Orta ve uzun dönemli planlama yapan işletmelerin oranı ise toplamda yalnızca % 1,27'dir.



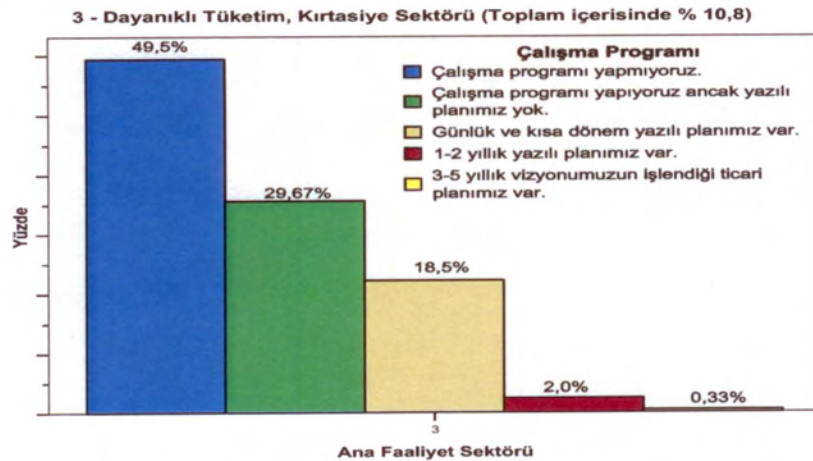
Şekil 21 Gıda Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelerde Çalışma Programı Yapma Durumu toplamda % 3,13'ünün orta ve uzun dönemli yazılı çalışma planları mevcuttur.

İnşaat sektöründe ise % 49,16 oranında işletme çalışma programı yapmamakta, % 26,99 oranında işletme ise yazılı olmayan çalışma programları ile faaliyetini sürdürmektedir. Yazılı plan ve programı olan işletmelerin toplam oranı % 23,85'tir. Bunların toplamda % 3,13'ünün orta ve uzun dönemli yazılı çalışma planları mevcuttur.



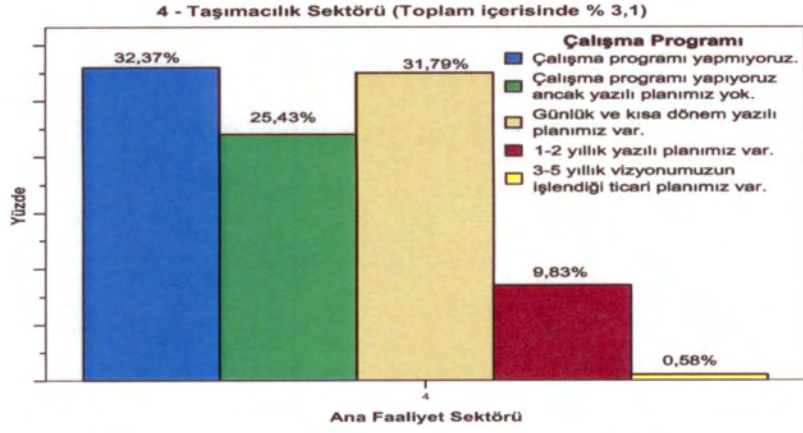
Şekil 22 İnşaat Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelerde Çalışma Programı Yapma Durumu

Dayanıklı tüketim, kırtasiye sektöründe faaliyet gösteren işletmeler için yapılan değerlendirmede ise çalışma programı olmadan faaliyetine devam eden işletmeler % 49,5 oranında olarak bulunmuştur. % 29,67 oranında işletmede yazılı olmayan çalışma programları yapıldığı belirtilmiştir. Bu sektörde orta ve uzun vadeli yazılı planı olan işletmelerin toplam oranı % 2,33'tür.



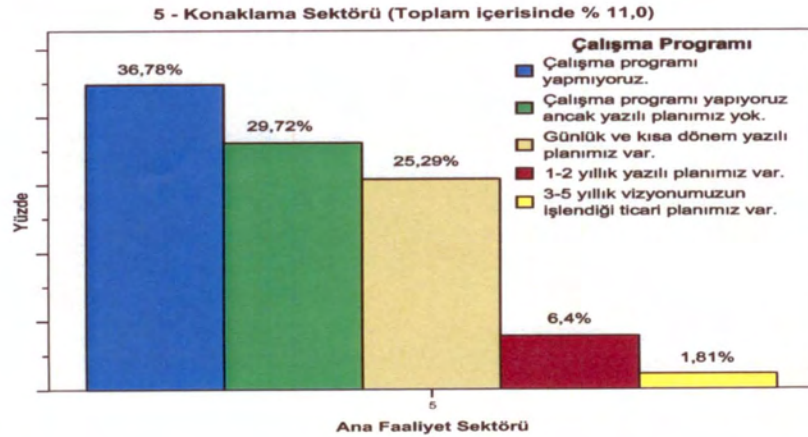
Şekil 23 Dayanıklı Tüketim, Kırtasiye Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelerde Çalışma Programı Yapma Durumu

Diğer sektörlerle karşılaştırıldığında, taşımacılık sektörü çalışma programı yapma açısından oldukça gelişmiş görülmektedir. Çalışma programı yapmayan işletme oranı % 32,27 ile diğer sektörler arasında en düşük düzeydedir. % 25,43 oranında işletmenin yazılı olmayan çalışma programları, % 31,79 oranında işletmenin günlük ve kısa dönem yazılı planları, % 9,83 oranında işletmenin orta vadeli (1-2 yıllık) yazılı planları vardır. Uzun vadeli (3-5 yıllık) vizyonu ve ticari planı olan işletmelerin bu sektördeki oranı ise % 0,58'dir.



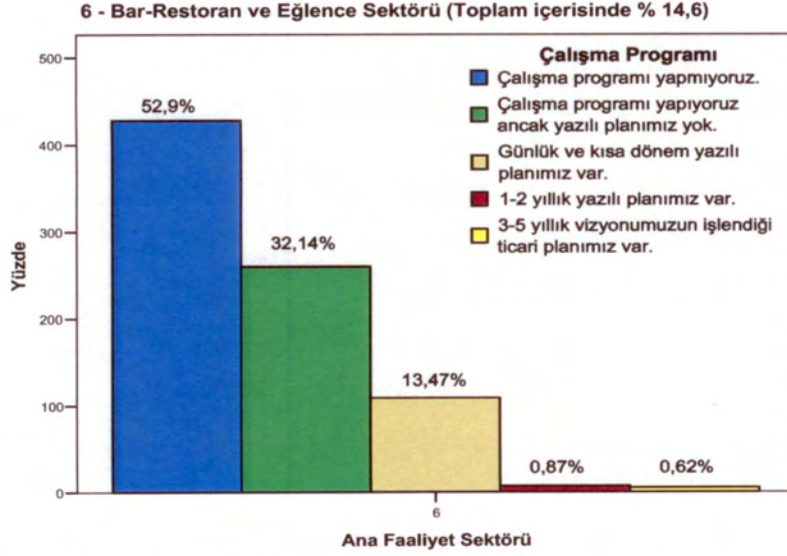
Şekil 24 Taşımacılık Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelerde Çalışma Programı Yapma Durumu

Konaklama sektörü, taşımacılıktan sonra, çalışma programı yapma konusunda tüm sektörler arasında ikinci sırayı almaktadır. Bu sektördeki işletmelerin % 36,78'i çalışma programı yapmazken, % 29,72'si yazılı olmayan çalışma programları yapmakta, % 25,29'luk işletmenin günlük ve kısa dönem yazılı planları bulunmakta, % 6,4 oranında işletme 1-2 yıllık yazılı planlar yapmakta ve % 1,81 oranında işletmenin ise 3-5 yıllık yazılı vizyon ve ticari planları bulunmaktadır. Uzun dönemli planlama açısından % 1,81'lik oran, diğer sektörler arasında bu alandaki en yüksek oran olarak göze çarpmaktadır. Bunun anlamı, konaklama sektörü işletmelerinin uzun vadeli planlama açısından diğer sektörlerle göre daha fazla bu konuya önem verdiğidir.



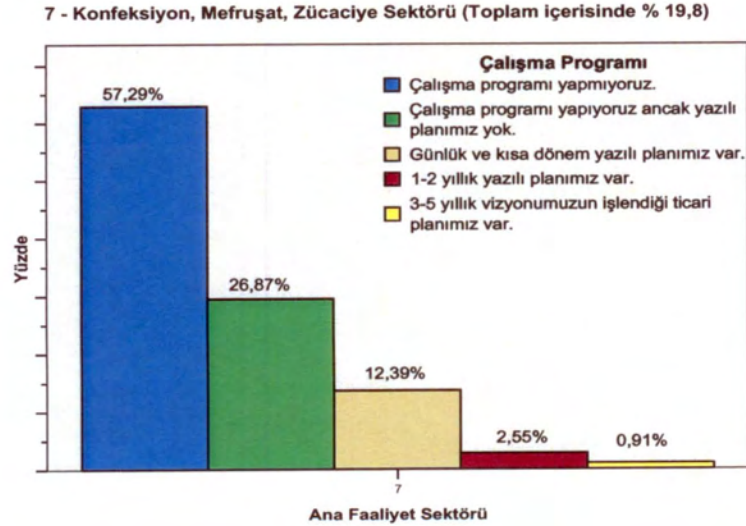
Şekil 25 Konaklama Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelerde Çalışma Programı Yapma Durumu

Bar-restoran ve eğlence sektörü işletmelerinin % 52,9'u çalışma programı yapmamaktadır. Yazılı çalışma programı olmadığını belirten işletmelerin oranı ise % 32,14'tür. % 13,47 oranında işletme günlük ve kısa dönem yazılı plan yapmaktadır. Bu sektörde orta dönemli (1-2 yıllık) ve uzun dönemli (3-5 yıllık) yazılı plan yapan işletmelerin toplam oranı ise yalnızca % 1,49'dur.



Şekil 26 Bar-Restoran ve Eğlence Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelerde Çalışma Programı Yapma Durumu

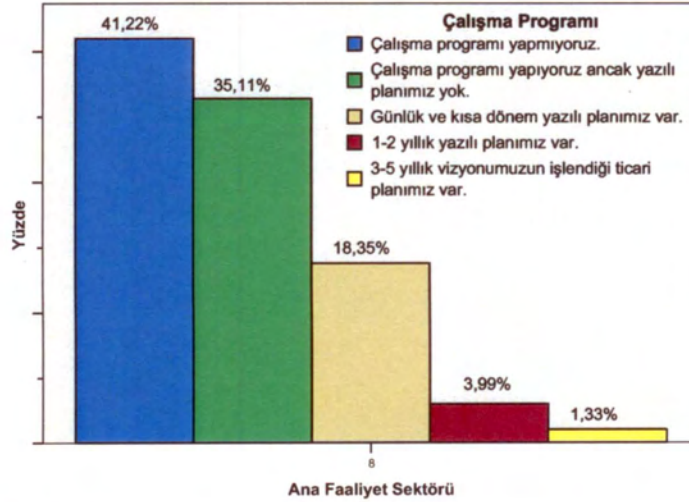
Konfeksiyon, mefruşat, züccaciye sektörü açısından ise % 57,29 oranında işletmenin çalışma programı yapmadığı belirlenmiştir. %26,87'lik işletme ise yazılı plan olmadan program yapmaktadır. Bu sektörde günlük ve kısa dönemli planı olan işletmelerin oranı % 12,39 iken, orta ve uzun dönemli planlama yapan işletmelerin toplam oranı ise % 3,46'dır.



Şekil 27 Konfeksiyon, Mefruşat, Züccaciye Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelerde Çalışma Programı Yapma Durumu

Finans kuruluşları, kooperatifler sektöründe ise % 41,22 oranında işletmenin çalışma programı yoktur. Yazılı plan olmadan çalışma programı yapan işletmelerin oranı % 35,11, günlük ve kısa dönem yazılı plan yapan işletmelerin oranı % 18,35, 1-2 yıllık yazılı planı olan işletmelerin oranı % 3,99, 3-5 yıllık yazılı vizyon ve ticari planı olan işletmelerin oranı ise % 1,33'tür.

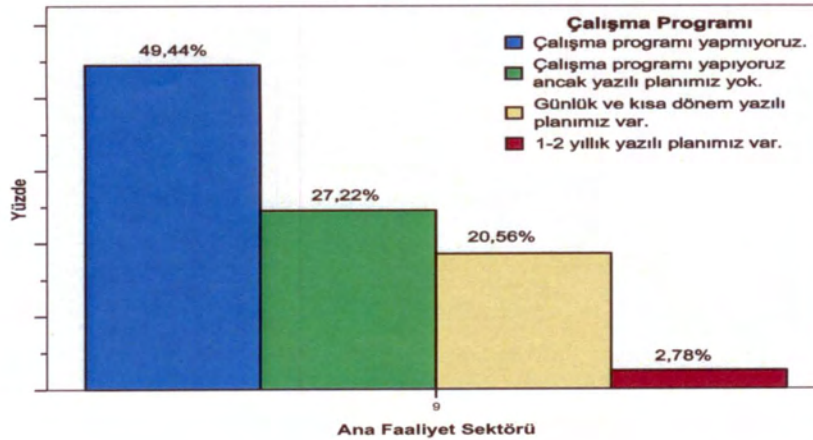
8 - Finans Kuruluşları, Kooperatifler Sektörü (Toplam içerisinde % 6,8)



Şekil 28 Finans Kuruluşları, Kooperatifler Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelerde Çalışma Programı Yapma Durumu

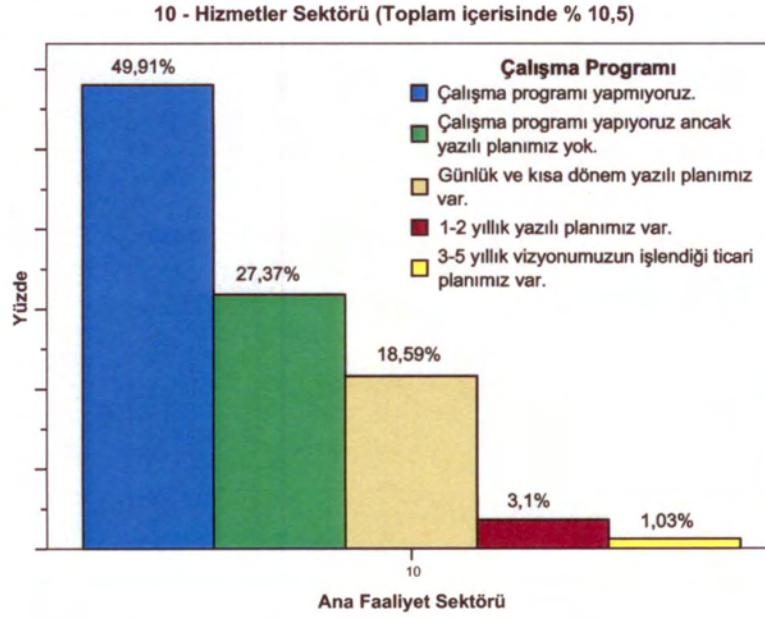
Yat imalatı sektöründe uzun dönem (3-5 yıllık) planlama yapan işletme bulunmamaktadır. İşletmelerin % 49,44'ünün ise hiç çalışma programı yapmadığı görülmüştür. %27,22'lik bölüm yazılı olmayan çalışma programları bulunduğunu belirtmiştir. Bu sektördeki işletmelerin % 20,56'sı ise günlük ve kısa dönemli yazılı planlar yapmaktadırlar. %2,78'lik bir bölümün ise orta vadeli (1-2 yıllık) yazılı planları mevcuttur.

9 - Yat İmalatı Sektörü (Toplam içerisinde % 3,2)



Şekil 29 Yat İmalatı Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelerde Çalışma Programı Yapma Durumu

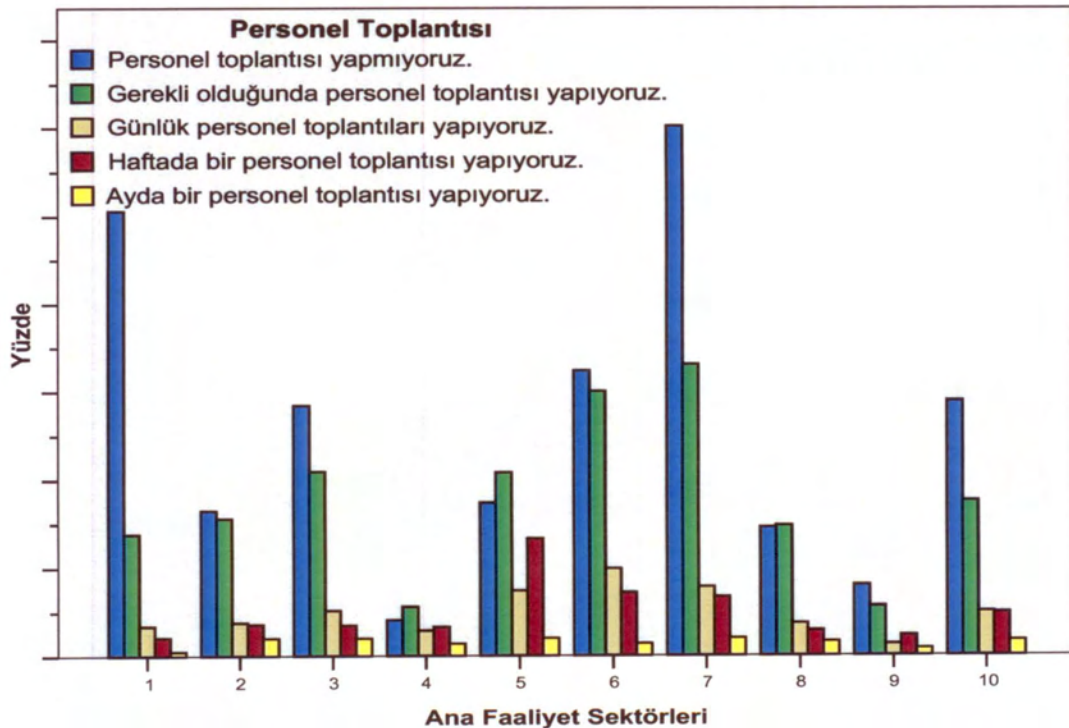
Hizmetler sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin % 49,91'i çalışma programı yapmaksızın faaliyetini sürdürmektedir. Yazılı olmayan planlar ile çalışan işletmelerin oranı ise % 27,37'dir. % 18,59 oranında işletme günlük ve kısa dönem yazılı planlar yapmaktadır. %3,1'lik işletmenin 1-2 yıllık orta vadeli yazılı planları, % 1,03'lük işletmenin ise 3-5 yıllık uzun vadeli vizyon ve ticari planları mevcuttur.



Şekil 30 Hizmetler Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelerde Çalışma Programı Yapma Durumu

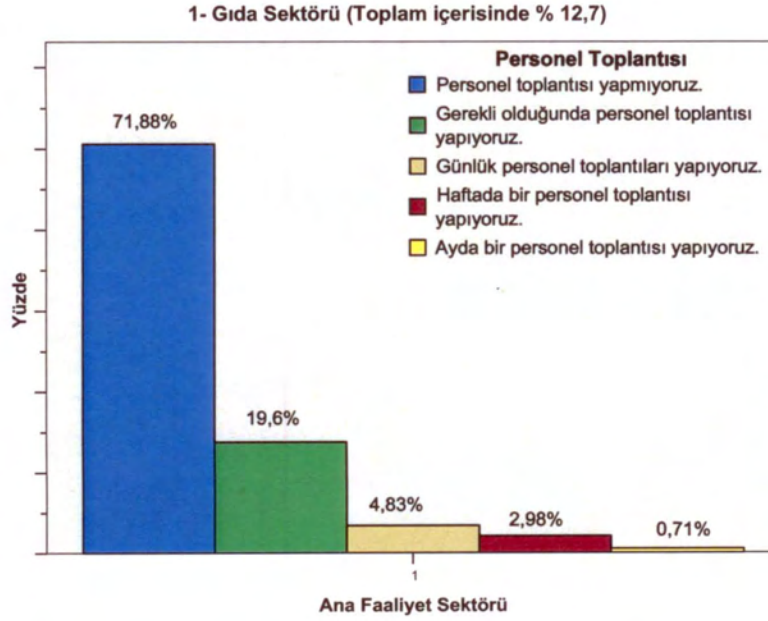
2.1.4. Düzenli Personel Toplantıları

İşletmelerin personel toplantısı yapma durumları incelendiğinde ise yine işletmelerin toplantı yapmayan bölümünün yüzde olarak en büyük payı aldığı görülmektedir. Personel toplantısı yapmayan işletmelerin toplam içerisindeki oranı % 47,03'tür. Düzenli bir yapıda olmayan, sadece gerek duyulduğunda toplantı yapılan işletmelerin oranı ise % 32,02'dir. Düzenli toplantı yapan işletmelerin kümülatif oranı ise % 20,95'tir.



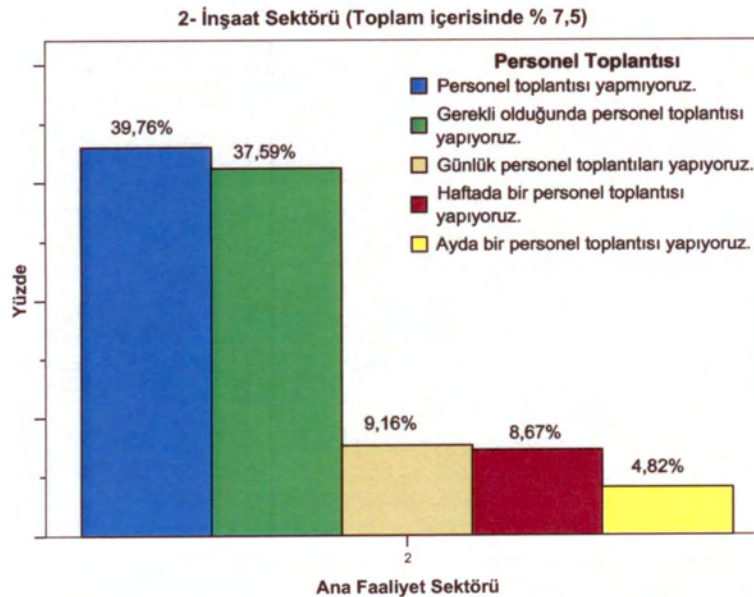
Şekil 31 Ana Faaliyet Sektörlerine Göre İşletmelerin Personel Toplantısı Yapma Durumları

Gıda sektörü açısından değerlendirme yapıldığında, bu sektörde faaliyet gösteren işletmelerin % 71,88'inin personel toplantısı yapmadığı görülmüştür. % 19,60 oranında işletmede ise yalnızca gerekli görülen durumlarda toplantı yapılmaktadır. Günlük toplantı yapan işletmeler % 4,83, haftalık toplantı yapan işletmeler % 2,98, aylık toplantı yapan işletmeler ise % 0,71 oranındadır.



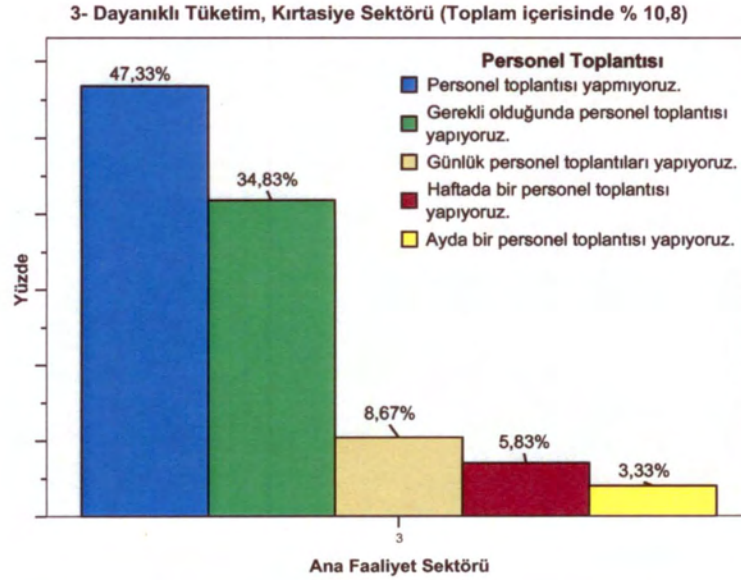
Şekil 32 Gıda Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelerde Personel Toplantısı Yapma Durumu

İnşaat sektöründe ise toplantı yapmayan işletmelerin oranı % 39,76'dır. % 37,59 oranında işletme gerekli duydukları zamanlarda toplantı yapmaktadır. Düzenli toplantı yapan işletmeler ise % 9,16 oranında günlük, % 8,67 oranında haftalık ve % 4,82 oranında aylık toplantılarla faaliyetlerini sürdürmektedir.



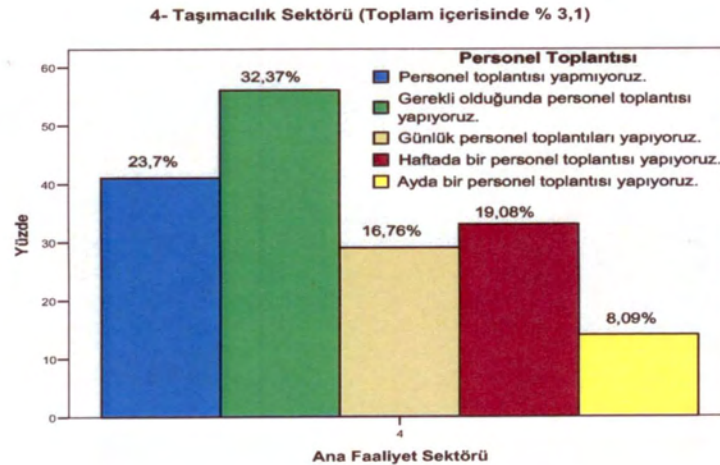
Şekil 33 İnşaat Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelerde Personel Toplantısı Yapma Durumu

Dayanıklı tüketim, kırtasiye sektöründe faaliyet gösteren işletmelerde ise personel toplantısı yapmayanların oranı % 47,33'tür. Düzenli olarak değil, sadece gerek duyulduğunda toplantı yapma yoluna giden işletmeler ise % 34,83 oranındadır. % 8,67 oranında işletme günlük personel toplantıları yapmaktadır. Haftalık toplantı yapan işletmelerin oranı % 5,83, aylık toplantı yapanların oranı ise % 3,33'tür.



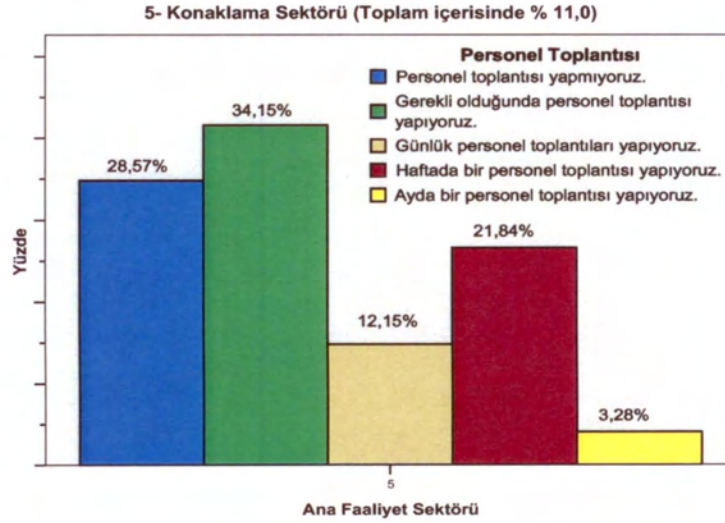
Şekil 34 Dayanıklı Tüketim, Kırtasiye Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelerde Personel Toplantısı Yapma Durumu

Taşımacılık ve konaklama sektörlerinde personel toplantısı yapma oranları daha yüksektir. Taşımacılık sektöründe personel toplantısı yapmayan işletme oranı % 23,7 iken gerekli olduğunda toplantı yapan işletmeler % 32,37 olarak bulunmuştur. Bu sektörde düzenli toplantı yapan işletmelerin toplam oranı % 43,93'tür. Bu işletmelerin toplantı sıklığına göre dağılımına bakıldığında ise toplam içerisinde % 16,76 oranında işletmenin günlük, % 19,08 oranında işletmenin haftalık ve % 8,09 oranında işletmenin ise aylık toplantılar yaptığı belirlenmiştir.



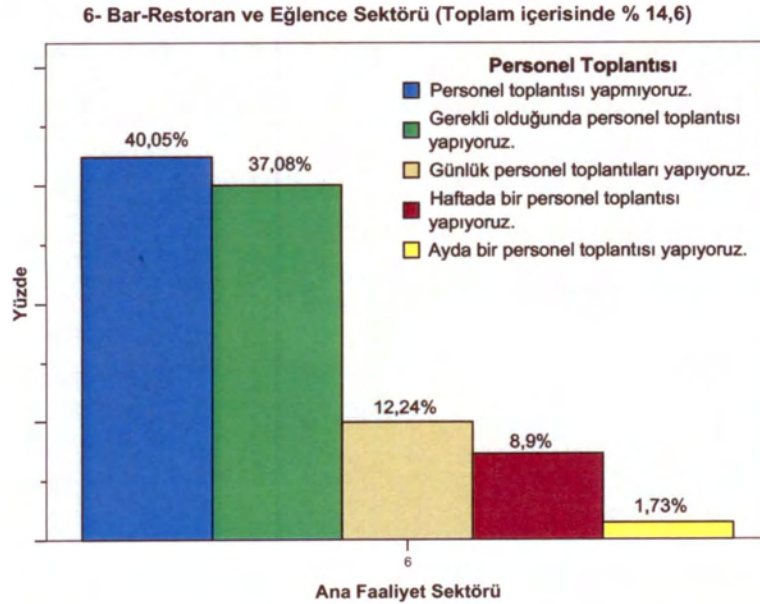
Şekil 35 Taşımacılık Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelerde Personel Toplantısı Yapma Durumu

Konaklama sektörü açısından ise işletmelerin % 28,57'si personel toplantısı yapmamaktadır. % 34,15 oranında işletmenin ise düzenli olarak yürüttüğü personel toplantıları olmayıp, gerek duyulduğunda toplantı yapılmaktadır. Bu sektördeki düzenli personel toplantısı yapan işletmelerin toplam oranı % 37,27'dir. Bu oran içerisinde % 12,15'lik işletme günlük, % 21,84 oranında işletme haftalık ve % 3,28 oranında işletme aylık toplantılar yapmaktadır.



Şekil 36 Konaklama Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelerde Personel Toplantısı Yapma Durumu

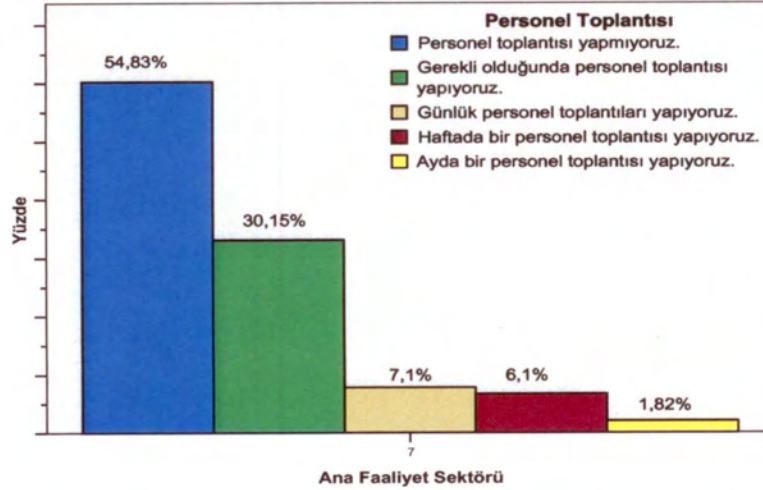
Restoran-bar ve eğlence sektöründe personel toplantısı yapmayan işletmelerin oranı % 40,05'tir. % 37,08'lik işletme ise gerekli gördükleri durumlarda toplantı yapmaktadır. Düzenli personel toplantısı yapan işletmelerin kümülatif oranı ise % 22,87'dir. Bunların % 12,24'ü günlük, % 8,9'u haftalık, % 1,73'ü ise aylık toplantılar yapmaktadır.



Şekil 37 Bar-Restoran ve Eğlence Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelerde Personel Toplantısı Yapma Durumu

Konfeksiyon, mefruşat ve züccaciye sektöründe ise işletmelerin % 54,83'ün personel toplantısı yapmamaktadır. % 30,15 oranında işletme gerekli olduğunda, % 7,1 oranında işletme günlük, % 6,1 oranında işletme haftalık, % 1,82 oranında işletme ise aylık personel toplantıları yapmaktadır.

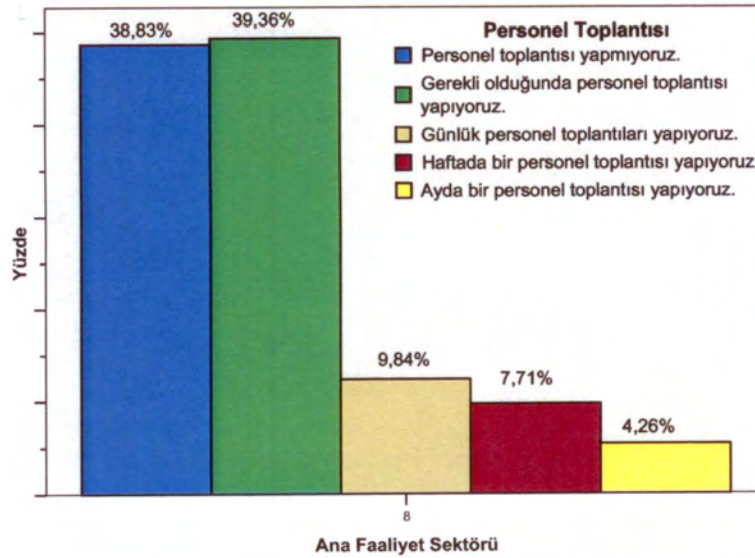
7- Konfeksiyon, Mefruşat, Züccaciye Sektörü (Toplam içerisinde % 19,8)



Şekil 38 Konfeksiyon, Mefruşat, Züccaciye Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelerde Personel Toplantısı Yapma Durumu

Finans kuruluşları, kooperatifler sektörü açısından ise personel toplantısı yapmayan işletme oranı % 38,83'tür. % 39,36 oranında işletme gerekli olduğunda, kümülatif olarak % 21,81 oranında işletme ise düzenli olarak personel toplantısı yapmaktadır. Düzenli toplantı yapan işletmeler arasında % 9,84 oranında işletme günlük, % 7,71 oranında işletme haftalık ve % 4,26 oranında işletme ise aylık toplantılar yapmaktadır.

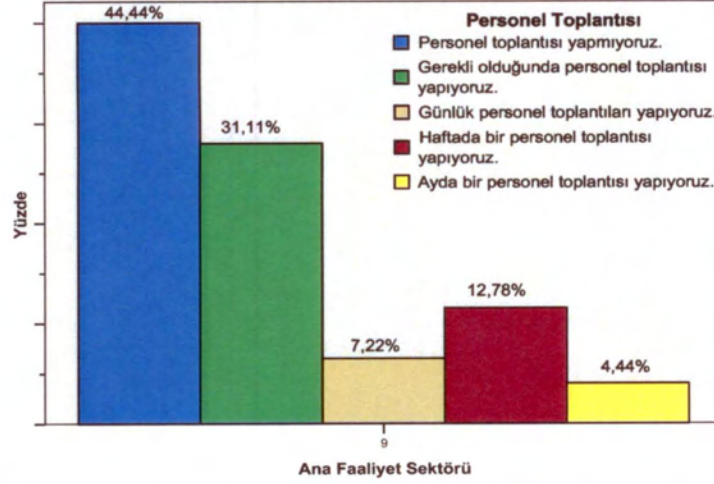
8- Finans Kuruluşları, Kooperatifler Sektörü (Toplam içerisinde % 6,8)



Şekil 39 Finans Kuruluşları, Kooperatifler Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelerde Personel Toplantısı Yapma Durumu

Yat imalatı sektöründe ise personel toplantısı yapmayan işletmelerin oranı % 44,44'tür. % 31,11 oranında işletme gerekli olduğunda toplantı yapmakta olup, % 7,22 oranında işletme günlük, % 12,78 oranında işletme haftalık, % 4,44 oranında işletme ise aylık toplantılar yapmaktadır.

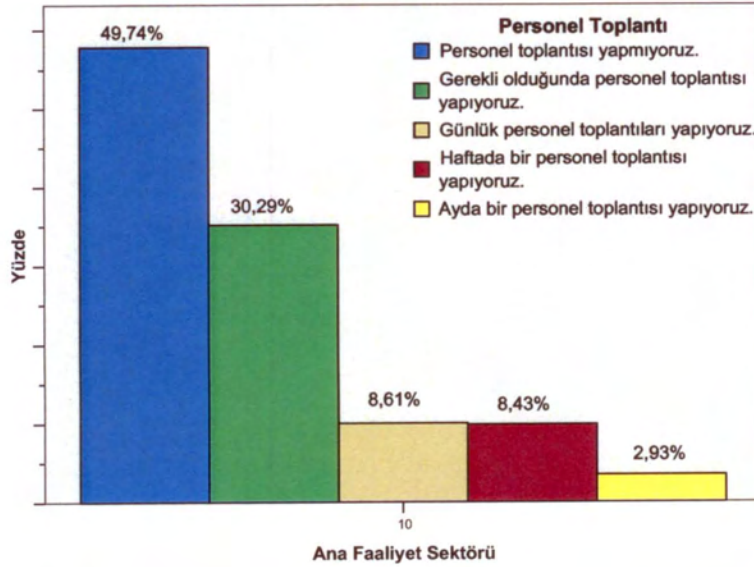
9- Yat İmalatı Sektörü (Toplam içerisinde % 3,2)



Şekil 40 Yat İmalatı Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelerde Personel Toplantısı Yapma Durumu

Hizmetler sektöründe faaliyet gösteren işletmelerden % 49,74'ü personel toplantısı yapmamaktadır. % 30,29'luk işletme ise gerekli gördüklerinde toplantı yapma yoluna gitmektedir. Günlük toplantı yapan işletmelerin oranı % 8,61, haftalık toplantı yapan işletmelerin oranı % 8,43, aylık toplantı yapan işletmelerin oranı ise % 2,93 olarak tespit edilmiştir.

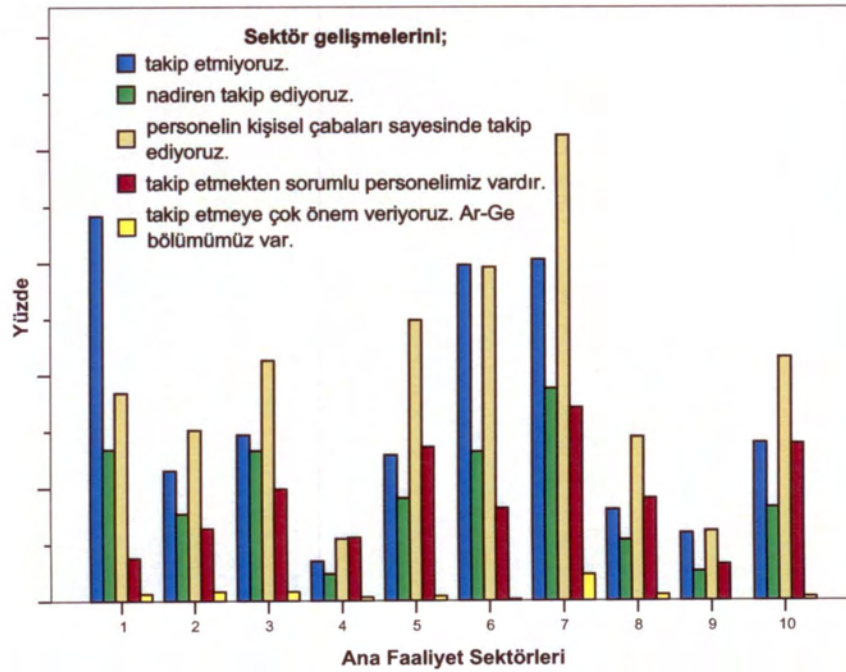
10- Hizmetler Sektörü (Toplam içerisinde % 10,5)



Şekil 41 Hizmetler Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelerde Personel Toplantısı Yapma Durumu

2.1.5. Sektörel Gelişimleri İzleme

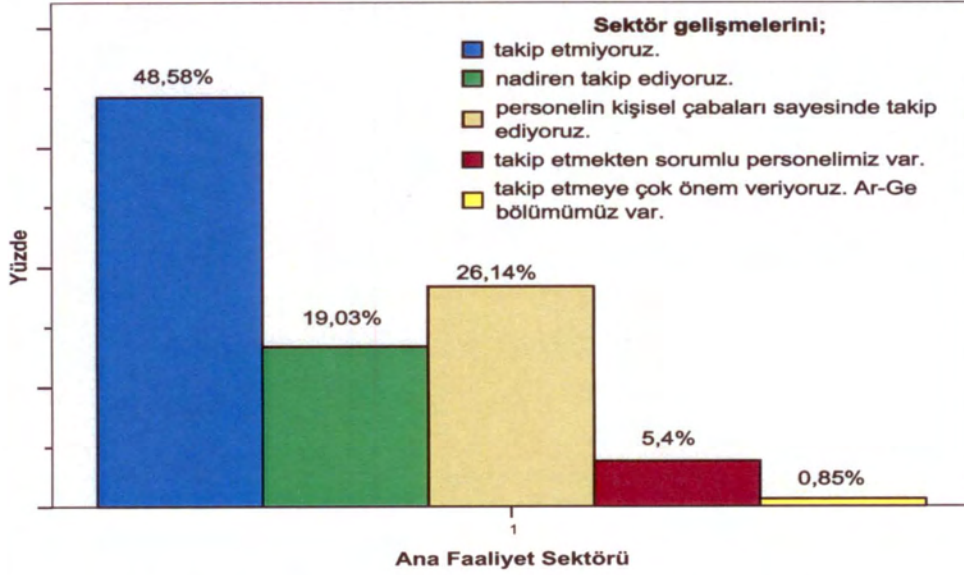
Sektörde gerçekleşen gelişmeleri izleme açısından ise Bodrum'da faaliyet gösteren işletmelerin ağırlıklı olarak gelişmeleri izlemediği ya da izlemek için sistemli bir çabaları olmadığı tespit edilmiştir. Sektör gelişmelerini hiç izlemeyen işletme oranı % 29,75, gelişmeleri nadiren izleyen işletmelerin oranı % 16,92, gelişmeleri personelin kişisel çabaları ile izleyen işletmelerin oranı ise % 35,88'dir. Sektörel gelişmeleri sistemli olarak izleyen işletmeler ise % 16,33 oranında sektörel gelişmeleri izlemek için bir sorumlu personel atamakta, % 1,1 oranında ise Ar-Ge bölümleri yoluyla sektörel gelişmeleri izlemektedir.



Şekil 42 Ana Faaliyet Sektörlerine Göre İşletmelerin Sektörel Gelişimleri İzleme Durumları

Gıda sektöründeki işletmelerin % 48,58'i sektörel gelişmeleri izlememekte, % 19,03'ü ise nadiren takip etmektedir. Personelin kişisel çabaları ile sektör gelişmelerini izleyen işletmelerin oranı % 26,14 iken % 5,4 oranında gıda sektörü işletmesi sektörel gelişmeleri izlemek için bir sorumlu personel görevlendirmektedir. Sektörel gelişmeleri Ar-Ge faaliyetleri ile birlikte izleyen işletmelerin oranı ise sadece % 0,85'tir.

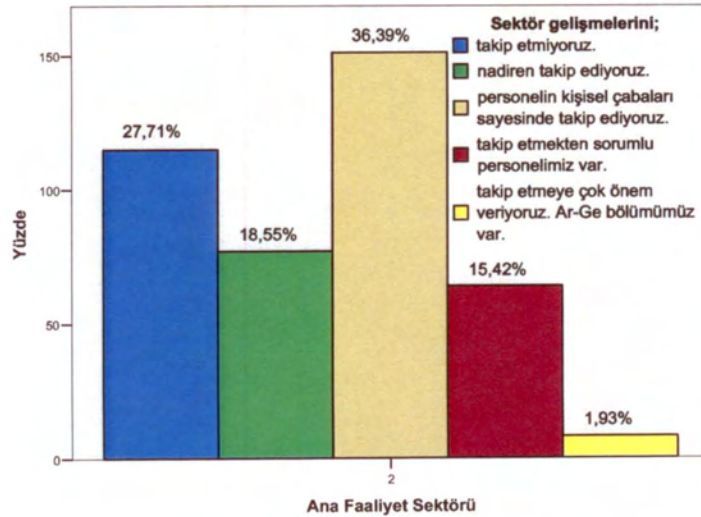
1- Gıda Sektörü (Toplam içerisinde % 12,7)



Şekil 43 Gıda Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelerin Sektörel Gelişmeleri İzleme Durumu

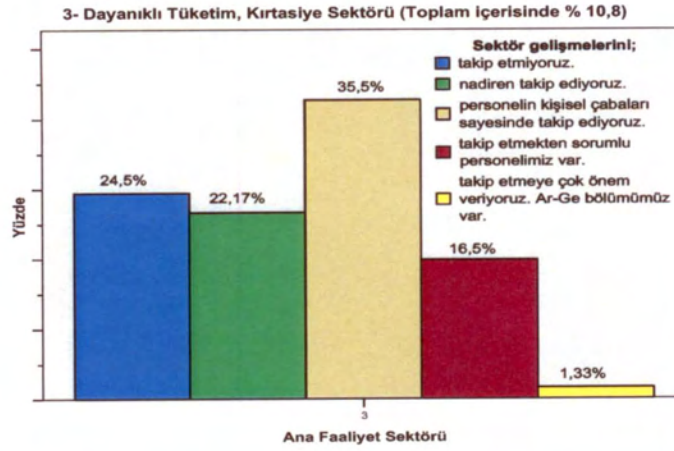
İnşaat sektöründe faaliyet gösteren işletmeler ise % 27,71 oranında sektörel gelişmeleri izlemektedir. Bu sektördeki işletmelerin % 18,55'lik bölümü ise gelişmeleri nadiren izlediğini belirtmiştir. Personelinin kişisel çabaları sayesinde sektörel gelişmeleri izleyen firmalar diğerleri arasında ağırlığa sahip olup bunların oranı % 36,39'dur. % 15,42 oranında işletmenin ise sektörel gelişmeleri izlemekten sorumlu bir personeli mevcuttur. Bu sektördeki Ar-Ge faaliyeti olduğunu belirten işletmelerin oranı % 1,93 olup diğer sektörler arasında konfeksiyon, mefruşat, züccaciye sektörünün ardından ikinci sırada gelmektedir.

2- İnşaat Sektörü (Toplam içerisinde % 7,5)



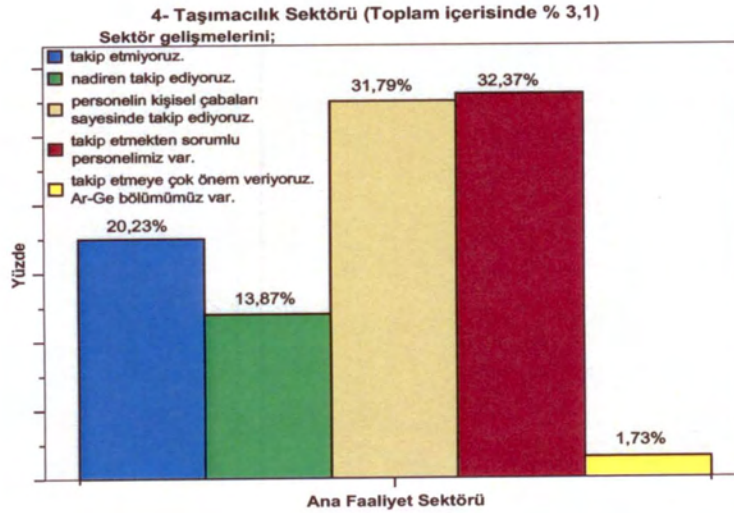
Şekil 44 İnşaat Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelerin Sektörel Gelişmeleri İzleme Durumu

Dayanıklı tüketim, kırtasiye sektörünü oluşturan işletmelerin ise % 24,5'i sektörel gelişmeleri izlememektedir. Kalan işletmelerin % 22,17'si sektörel gelişmeleri nadiren izlemekte, % 35,5'i bu konuda personelin kişisel çabalarına bel bağlamakta, % 16,5'i gelişmeleri izlemekten sorumlu bir personel görevlendirmektedir. Bu sektörde Ar-Ge faaliyetleri yoluyla sektörel gelişmeleri izlediğini belirten firmaların oranı % 1,33'tür.



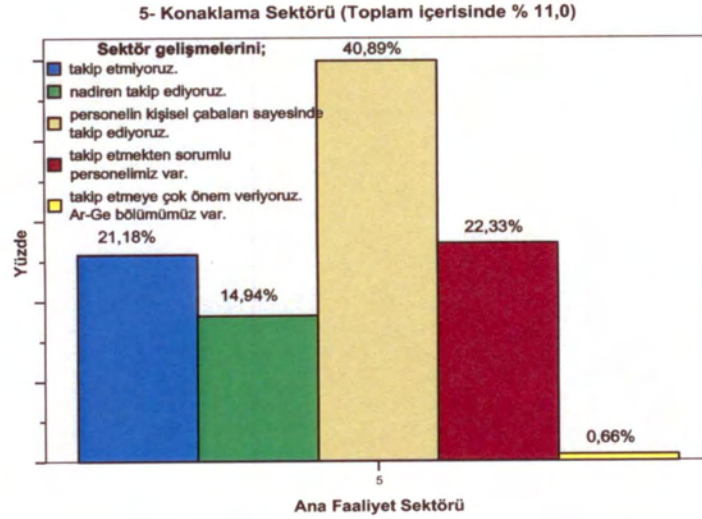
Şekil 45 Dayanıklı Tüketim, Kırtasiye Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelerin Sektörel Gelişmeleri İzleme Durumu

Taşımacılık sektöründe ise işletmelerin % 20,23'ü sektörel gelişmeleri izlememektedir. % 13,87'lik orandan işletme ise nadiren gelişmeleri izlediğini belirtmiştir. Personelin kişisel çabaları sayesinde gelişmeleri izleyen işletmeler % 31,79 oranındadır. Sektörel gelişmeleri takip etmekten sorumlu çalışan istihdam etme oranı bu sektörde % 32,37 olup, bu oran diğer sektörler arasında da en yüksek orandır. Taşımacılık sektöründeki işletmelerin Ar-ge faaliyeti bulunanlarının oranı ise % 1,73'tür.



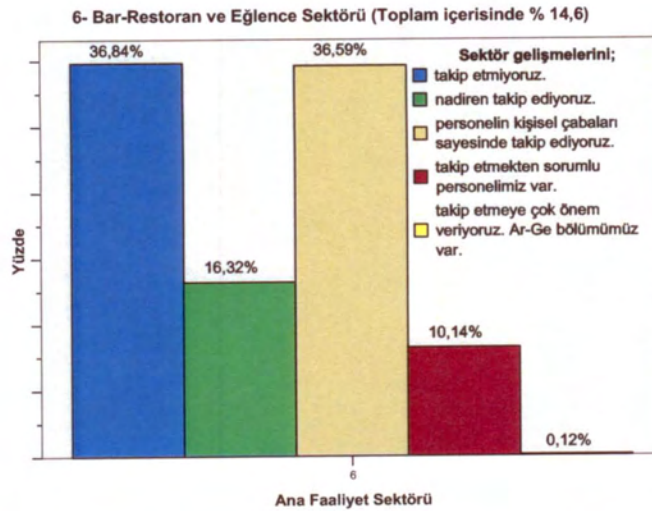
Şekil 46 Taşımacılık Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelerin Sektörel Gelişmeleri İzleme Durumu

Konaklama sektöründe % 21,18 oranında işletme sektörel gelişmeleri izlememektedir. % 14,94'lük işletme nadiren gelişmeleri izlediğini belirtmiştir. Personelin kişisel çabaları ile gelişmeleri izleyen işletmeler % 40,89 ile bu alanda diğer sektörler arasında oransal olarak ilk sıradadır. Sektörel gelişmeleri takip etmekten sorumlu personel istihdam eden işletmeler % 22,33, Ar-Ge faaliyeti olan işletmeler ise % 0,66 oranındadır.



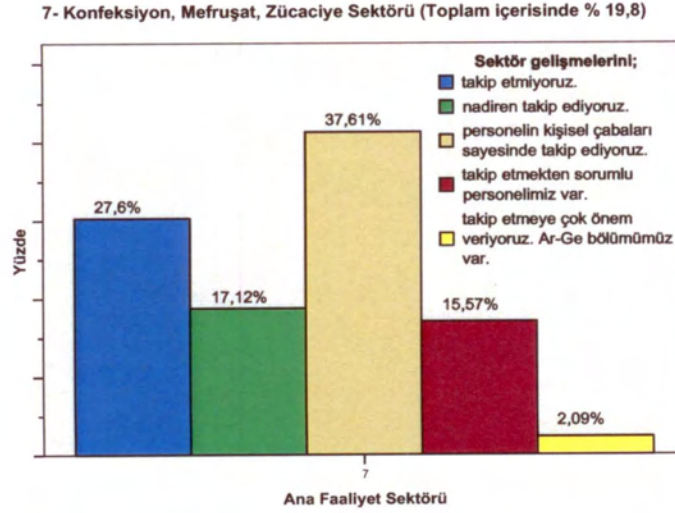
Şekil 47 Konaklama Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelerin Sektörel Gelişmeleri İzleme Durumu

Bar-restoran ve eğlence sektörü açısından ise işletmelerin % 36,84'lük bölümü sektörel gelişmeleri takip etmediğini belirtmiştir. % 16,32'lik işletme oranı gelişmeleri nadiren takip etmektedir. Personelin kişisel çabaları gelişmeleri izleyen işletmeler % 36,59 oranındadır. % 10,14'lük işletme gelişmeleri izlemekten sorumlu bir personel çalıştırmaktadır. Bu sektörde Ar-Ge faaliyeti olan işletme oranı yalnızca % 0,12'dir.



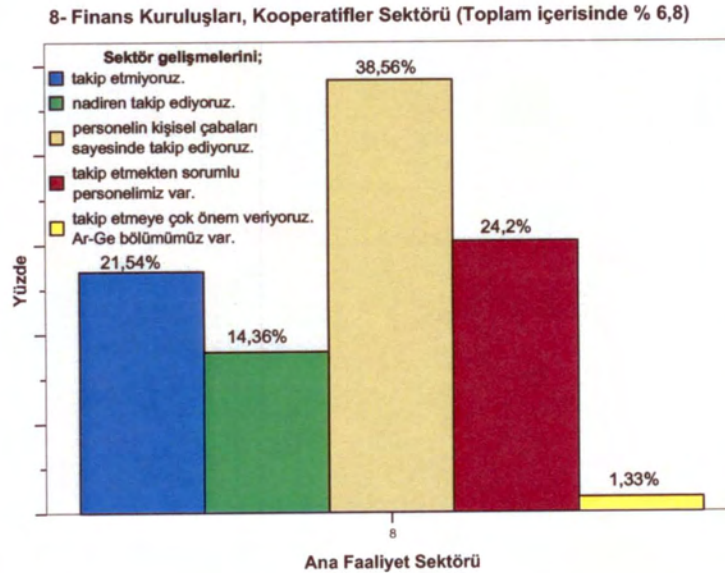
Şekil 48 Bar-Restoran ve Eğlence Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelerin Sektörel Gelişmeleri İzleme Durumu

Konfeksiyon, mefruşat, züccaciye sektöründe ise % 27,6'lık işletme sektörel gelişmeleri izlemekten uzaktır. Nadiren sektörel gelişmeleri izleyen işletmeler % 17,12, personelin kişisel çabaları ile izleyen işletmeler % 37,61, gelişmeleri sorumlu bir personel yoluyla izleyen işletmeler % 15,57 ve Ar-Ge faaliyeti olan işletmeler ise % 2,09'dur. Ar-Ge açısından bu sektör, diğer sektörler arasında ilk sıradadır.



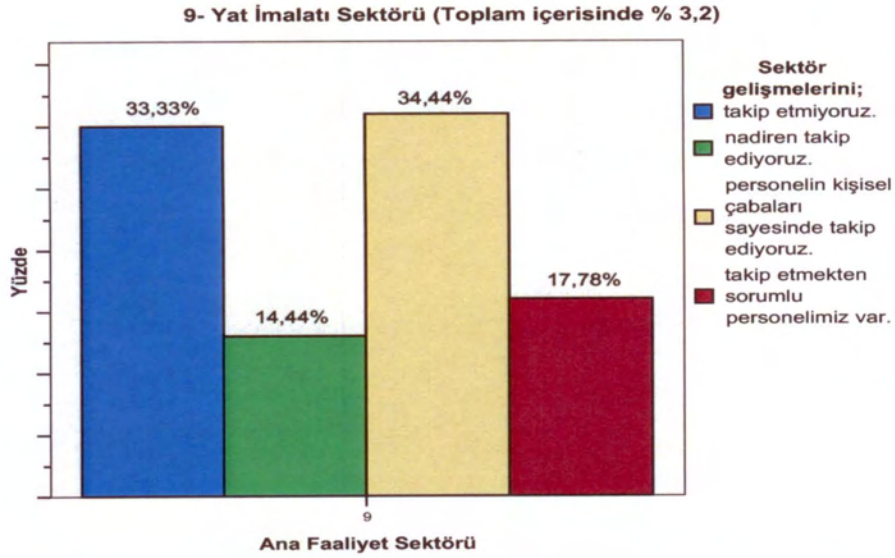
Şekil 49 Konfeksiyon, Mefruşat, Züccaciye Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelerin Sektörel Gelişmeleri İzleme Durumu

Finans kuruluşları, kooperatifler sektöründe sektörel gelişmeleri izlememe oranı % 21,54'tür. Bu sektörde gelişmeleri nadiren izleyen işletmeler % 14,36, personelin kişisel çabaları ile izleyen işletmeler ise % 38,56'dır. Sektörel gelişmeleri izlemekten sorumlu personeli olan işletmeler % 24,2, Ar-Ge faaliyeti olan işletmeler ise % 1,33'tür.



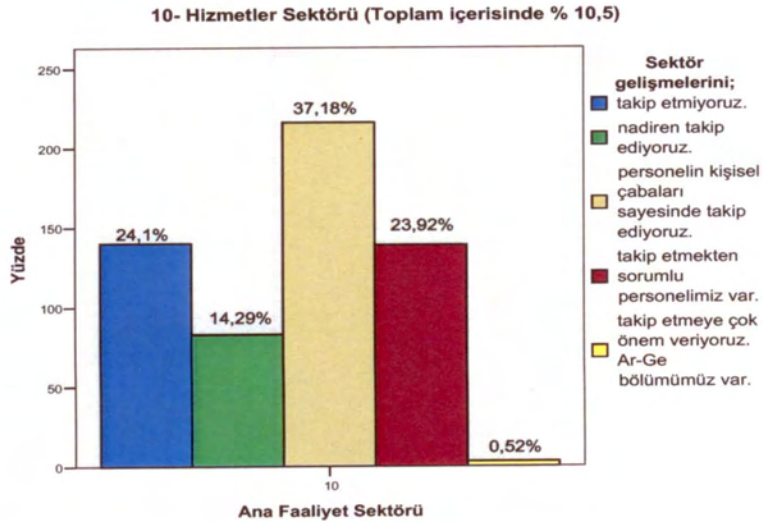
Şekil 50 Finans Kuruluşları, Kooperatifler Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelerin Sektörel Gelişmeleri İzleme Durumu

Yat imalatı sektöründe ise Ar-Ge faaliyet olduğunu belirten işletme yoktur. İşletmelerin % 33,33'ü sektörel gelişmeleri izlememektedir. % 14,44 oranında işletme ise gelişmeleri nadiren izlediğini belirtmiştir. Personelin kişisel çabaları yoluyla gelişmeleri izleyen işletmeler % 34,44'lük bir bölümü oluşturmaktadır. % 17,38 ise sektörel gelişmeleri, bunları takip etmekten sorumlu bir personel yoluyla izlemektedir.



Şekil 51 Yat İmalatı Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelerin Sektörel Gelişmeleri İzleme Durumu

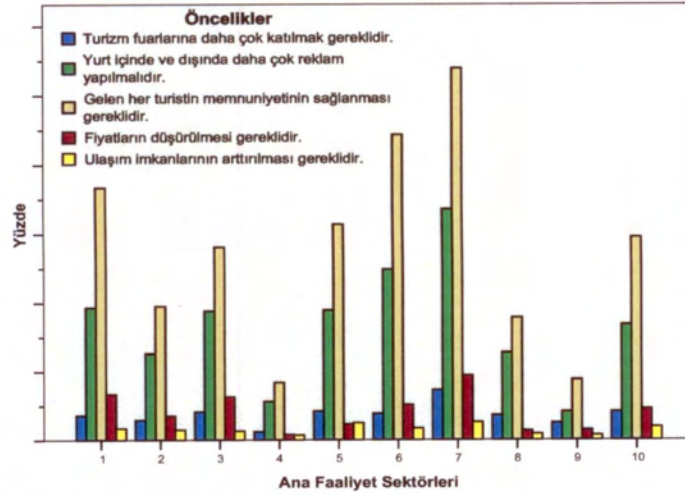
Hizmetler sektöründeki işletmelerin % 24,1'i sektörel gelişmeleri takip etmediğini belirtmiştir. % 14,29 ise gelişmeleri nadiren izlemektedir. % 37,18 oranında işletme personelin kişisel çabaları sayesinde sektörel gelişmeleri izlemektedir. Gelişmeleri izlemekten sorumlu personeli olan işletmeler % 23,92, Ar-Ge faaliyeti olan işletmelerin oranı ise % 0,52'dir.



Şekil 52 Hizmetler Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelerin Sektörel Gelişmeleri İzleme Durumu

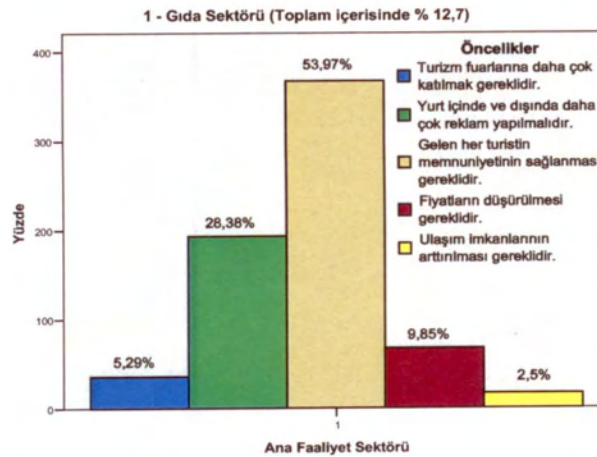
2.1.6. Turizm Bilinci

İşletmelerin turizmin geliştirilmesi ve niteliğinin iyileştirilmesi ile ilgili görüşleri incelendiğinde ise işletmelerin yarısında biraz fazla bölümünün gelen her turistin memnuniyetinin sağlanmasını birinci öncelik olarak değerlendirdiği görülmüştür. Bu görüşteki işletmeler % 51,51 oranındadır. Genel toplamda ikinci öncelik ise yurtiçi ve yurtdışında daha fazla reklam yapılmasıdır.



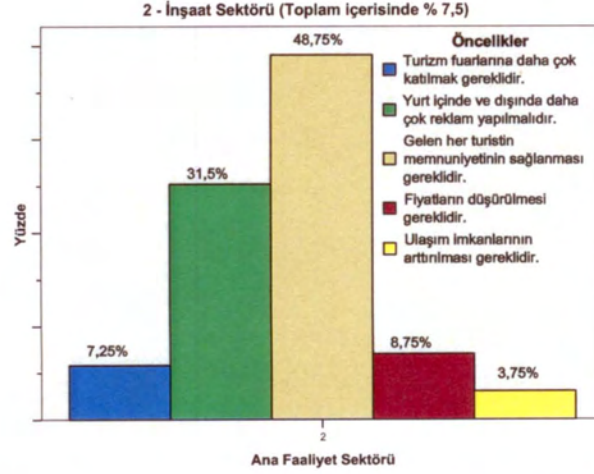
Şekil 53 Ana Faaliyet Sektörlerine Göre İşletmelerin Turizmin Geliştirilmesi ve Niteliğinin İyileştirilmesi İçin Öncelik Değerlendirmesi

Gıda sektörünün turizmin geliştirilmesi ve niteliğinin iyileştirilmesi için öncelikleri incelendiğinde ilk sırayı % 53,97 ile gelen her turistin memnuniyetinin sağlanması almaktadır. İkinci sırada % 23,38 ile yurtiçinde ve yurtdışında daha fazla reklam yapılması, üçüncü sırada % 9,85 ile fiyatların indirilmesi bulunmaktadır. Bunu % 5,29 ile turizm fuarlarına daha çok katılmak gerektiği, % 2,5 ile ulaşım imkanlarının artırılması gerektiği görüşleri izlemektedir.



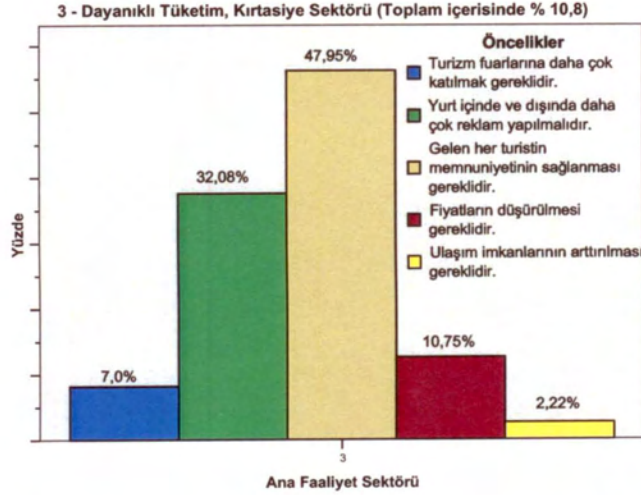
Şekil 54 Gıda Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelerin Turizmin Geliştirilmesi ve Niteliğinin İyileştirilmesi İçin Öncelik Değerlendirmesi

İnşaat sektöründe de ilk öncelik % 48,75 ile gelen her turistin memnuniyetinin sağlanmasıdır. Bunu % 31,5 ile yurtiçi ve yurtdışında daha çok reklam yapmak, % 8,75 ile fiyatların düşürülmesi, % 7,25 ile turizm fuarlarına daha çok katılmak gerekliliği ve % 3,75 ile ulaşım imkanlarının artırılması izlemektedir.



Şekil 55 İnşaat Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelerin Turizmin Geliştirilmesi ve Niteliğinin İyileştirilmesi İçin Öncelik Değerlendirmesi

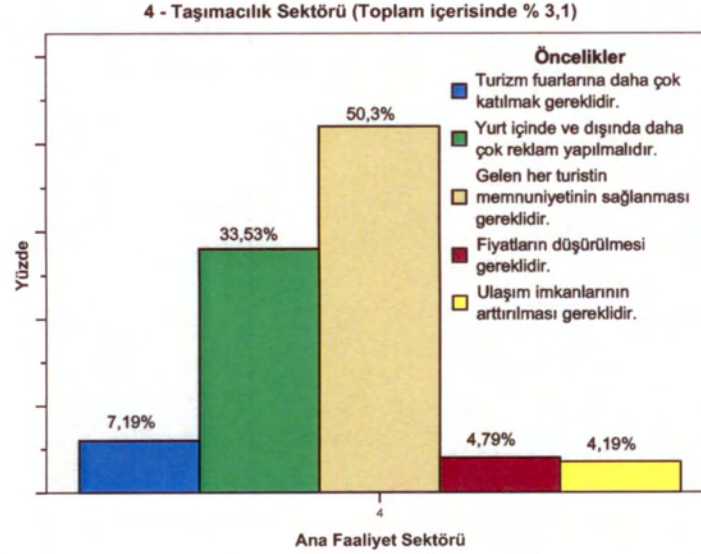
Dayanıklı tüketim, kırtasiye sektöründe gelen her turistin memnuniyetinin sağlanması % 47,95 oranında öncelik olarak görülmektedir. Bunu %32,08 oranında daha fazla reklam yapılması, % 10,75 oranla fiyatların düşürülmesi, % 7,0 oranla fuarlara daha çok katılmak gerektiği, % 2,22 ile ulaşım imkanlarının artırılması izlemektedir.



Şekil 56 Dayanıklı Tüketim, Kırtasiye Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelerin Turizmin Geliştirilmesi ve Niteliğinin İyileştirilmesi İçin Öncelik Değerlendirmesi

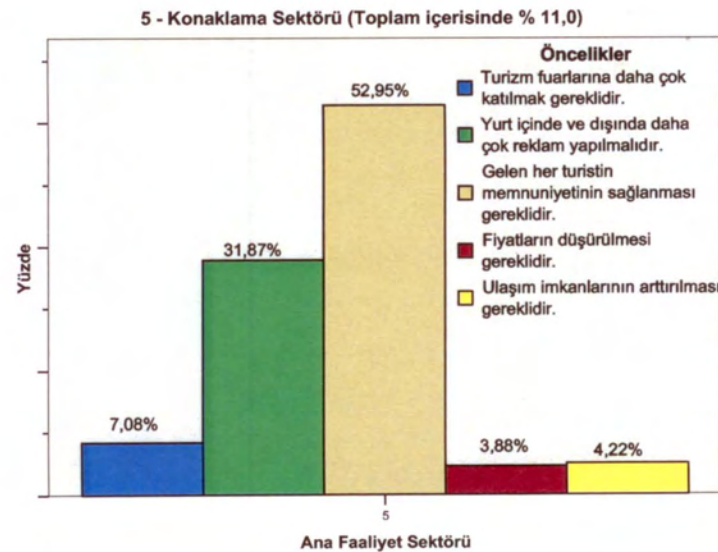
Taşımacılık sektöründe birinci öncelik olan her turistin memnuniyetinin sağlanması % 50,3 oranında tercih edilmiştir. İkinci sırada % 33,53 ile daha çok reklam yapılması gerektiği yer almaktadır. Bunu % 7,19 ile turizm fuarlarına daha çok katılım, % 4,79 ile fiyatların düşürülmesi ve % 4,19 ile ulaşım imkanlarının artırılması izlemektedir.

Taşımacılık sektöründe birinci öncelik olan her turistin memnuniyetinin sağlanması % 50,3 oranında tercih edilmiştir. İkinci sırada % 33,53 ile daha çok reklam yapılması gerektiği yer almaktadır. Bunu % 7,19 ile turizm fuarlarına daha çok katılım, % 4,79 ile fiyatların düşürülmesi ve % 4,19 ile ulaşım imkanlarının artırılması izlemektedir.



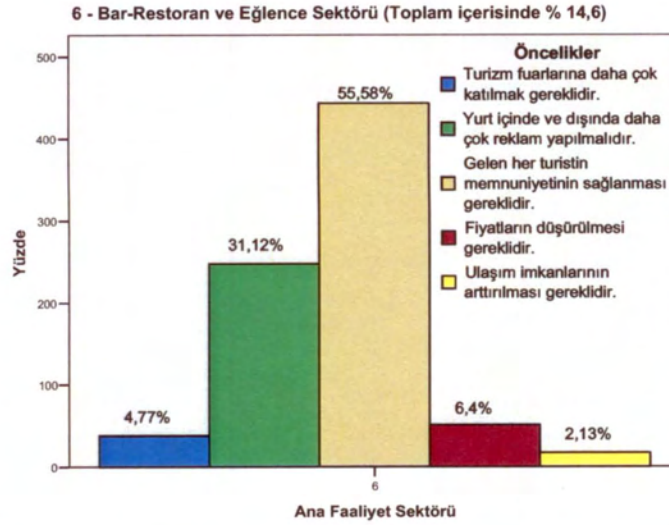
Şekil 57 Taşımacılık Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelerin Turizmin Geliştirilmesi ve Niteliğinin İyileştirilmesi İçin Öncelik Değerlendirmesi

Konaklama sektörünün de ilk önceliği değişmemektedir. Bu sektörde gelen her turistin memnuniyetinin sağlanması % 52,95 oranında tercih edilmiştir. Bunu % 31,87 ile yurtiçi ve yurtdışında daha çok reklam yapılması, % 7,08 ile turizm fuarlarına daha çok katılım, % 4,22 ile ulaşım imkanlarının artırılması ve % 3,88 ile fiyatların düşürülmesi izlemektedir.



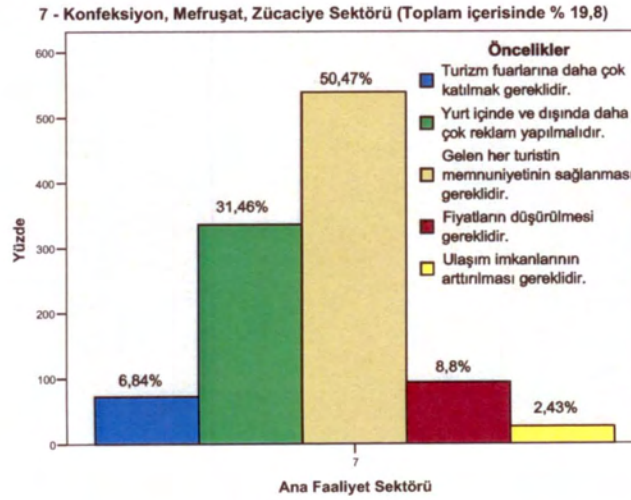
Şekil 58 Konaklama Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelerin Turizmin Geliştirilmesi ve Niteliğinin İyileştirilmesi İçin Öncelik Değerlendirmesi

Bar-restoran ve eğlence sektörünün de turizmin geliştirilmesi ve niteliğinin iyileştirilmesiyle ilgili öncelik tercihi % 55,58 ile gelen her turistin memnuniyetinin sağlanması olmuştur. Bunu % 31,12 ile daha çok reklam yapılması, % 6,4 ile fiyatların düşürülmesi, % 4,77 ile turizm fuarlarına daha çok katılım ve % 2,13 ile ulaşım imkanlarının artırılması izlemiştir.



Şekil 59 Bar-Restoran ve Eğlence Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelerin Turizmin Geliştirilmesi ve Niteliğinin İyileştirilmesi İçin Öncelik Değerlendirmesi

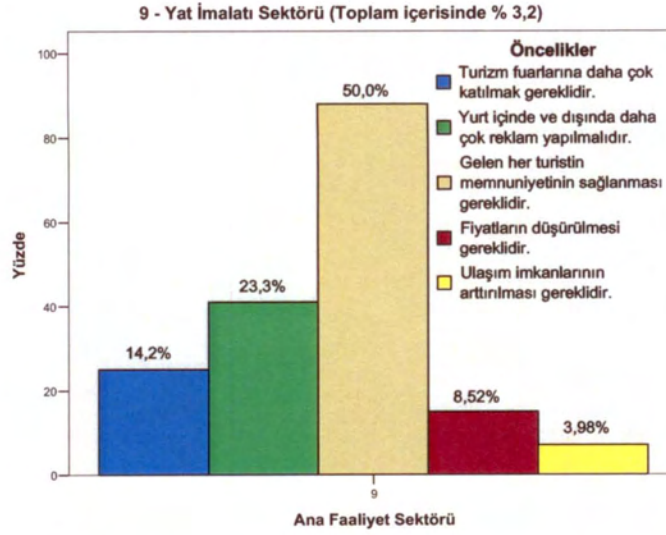
Konfeksiyon, mefruşat, züccaciye sektöründe her turistin memnuniyetinin sağlanması gerektiği önceliği % 50,47 ile tercih edilmiştir. İkinci sırada % 31,46 ile daha çok reklam yapılması, üçüncü sırada % 8,8 ile fiyatların düşürülmesi gelmektedir. Bunu % 6,84 ile turizm fuarlarına daha çok katılım ve % 2,43 ile ulaşım imkanlarının artırılması izlemektedir.



Şekil 60 Konfeksiyon, Mefruşat, Züccaciye Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelerin Turizmin Geliştirilmesi ve Niteliğinin İyileştirilmesi İçin Öncelik Değerlendirmesi

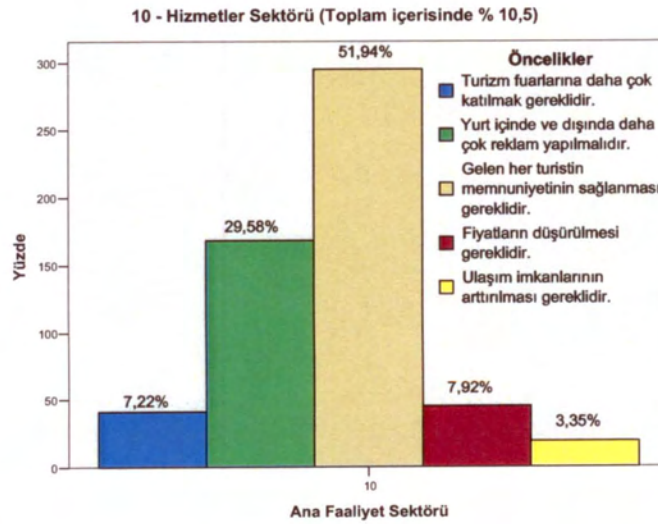
Finans kuruluşları, kooperatifler sektöründe yine her turistin memnuniyetinin sağlanması gerektiği % 48,9 ile ilk sıradaki önceliktir. Bunu % 34,89 ile yurtiçi ve yurtdışında daha çok reklam yapılması, % 9,89 ile turizm fuarlarına daha çok katılmak, % 3,85 ile fiyatların düşürülmesi ve % 2,47 ile ulaşım imkanlarının artırılması izlemektedir.

Yat imalatı sektörü açısından ise her turistin memnuniyetinin sağlanması % 50,0 oranında öncelik olarak görülmüştür. İkinci sırada % 23,3 ile daha çok reklam yapılması yer almaktadır. Bunu % 14,2 ile turizm fuarlarına daha çok katılım, % 8,52 ile fiyatların düşürülmesi ve % 3,98 ile ulaşım imkanlarının artırılması izlemektedir.



Şekil 62 Yat İmalatı Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelerin Turizmin Geliştirilmesi ve Niteliğinin İyileştirilmesi İçin Öncelik Değerlendirmesi

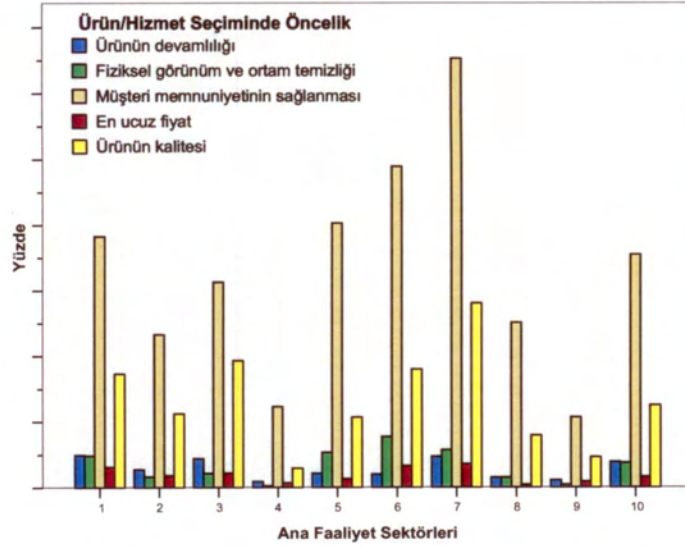
Hizmetler sektöründe ise birinci öncelik tercihi % 51,94 ile yine her turistin memnuniyetinin sağlanması gerektiği şeklinde olmuştur. Bunu % 29,58 ile daha çok reklam yapılması gerektiği, % 7,92 ile fiyatların düşürülmesi, % 7,22 ile turizm fuarlarına daha çok katılım ve % 3,35 ile ulaşım imkanlarının artırılması izlemektedir.



Şekil 63 Hizmetler Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelerin Turizmin Geliştirilmesi ve Niteliğinin İyileştirilmesi İçin Öncelik Değerlendirmesi

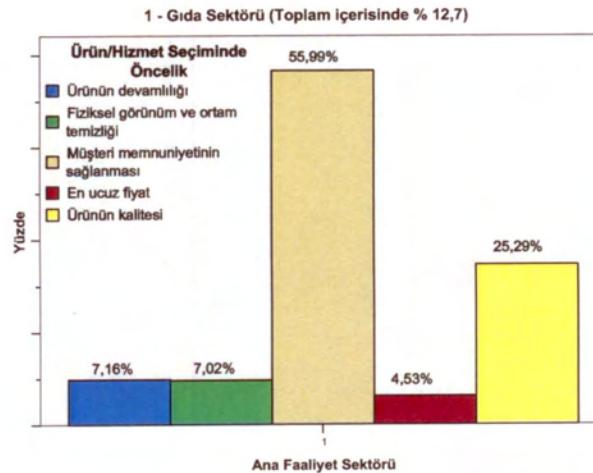
2.1.7. Müşteri Memnuniyeti Bilinci

İşletmelerin müşteriye sunacakları ürün/hizmet seçimindeki öncelikleri değerlendirildiğinde ise % 60,77 ile ilk öncelik müşteri memnuniyetini sağlayacak ürün ve hizmetler sunmak yönünde olmuştur. Bunu % 24,48 ile ürünün kalitesi, % 6,05 ile ise fiziksel görünüm ve ortam temizliği izlemektedir.



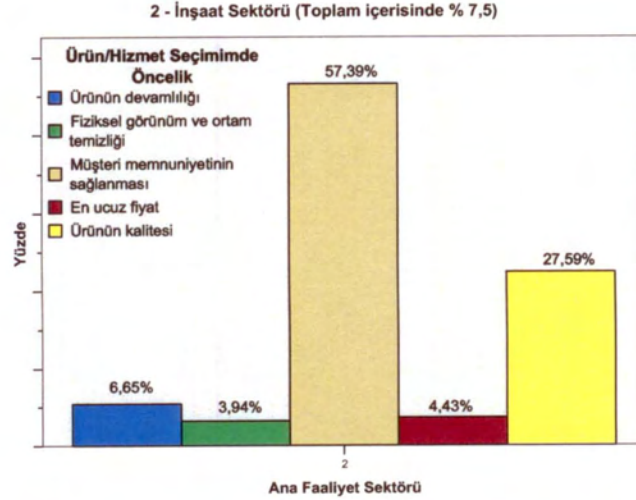
Şekil 64 Ana Faaliyet Sektörlerine Göre İşletmelerin Müşteriye Sunacakları Ürün/Hizmet Seçiminde Öncelik Değerlendirmesi

Gıda sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin müşteriye sunacakları ürün ve hizmetleri seçmede birinci önceliği % 55,99 ile müşteri memnuniyetinin sağlanması olarak belirlenmiştir. Bunu % 25,29 ile ürünün kalitesi, % 7,16 ile ürünün devamlılığı, % 7,02 ile fiziksel görünüm ve ortam temizliği ve % 4,53 ile en ucuz fiyatın sunulması izlemektedir.



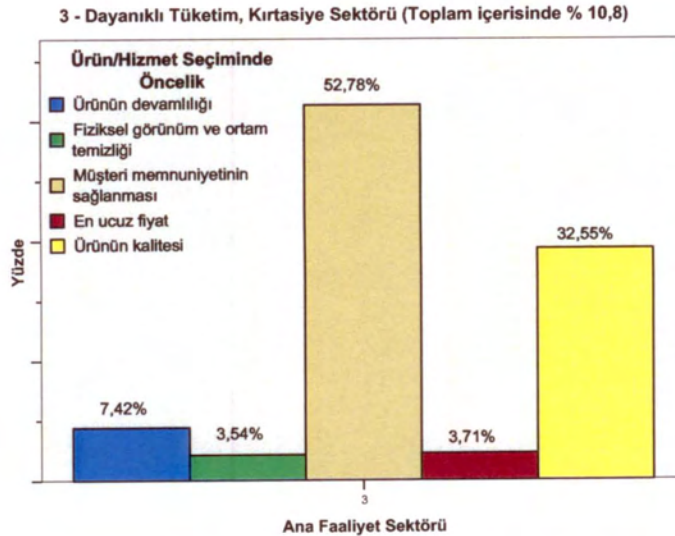
Şekil 65 Gıda Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelerin Müşteriye Sunacakları Ürün/Hizmet Seçiminde Öncelik Değerlendirmesi

İnşaat sektöründeki işletmelerin % 57,39'u müşteriye sunulacak ürün/hizmet seçiminde önceliklerini müşteri memnuniyetinin sağlanması olduğunu belirtmiştir. İkinci sırada % 27,59 ile ürünün kalitesini öncelik olarak alan işletmeler yer almaktadır. Bunu % 6,65 ile ürünün devamlılığını, % 4,43 ile en ucuz fiyatı ve % 3,94 ile fiziksel görünüm ve ortam temizliğini öncelik olarak belirleyen işletmeler izlemektedir.



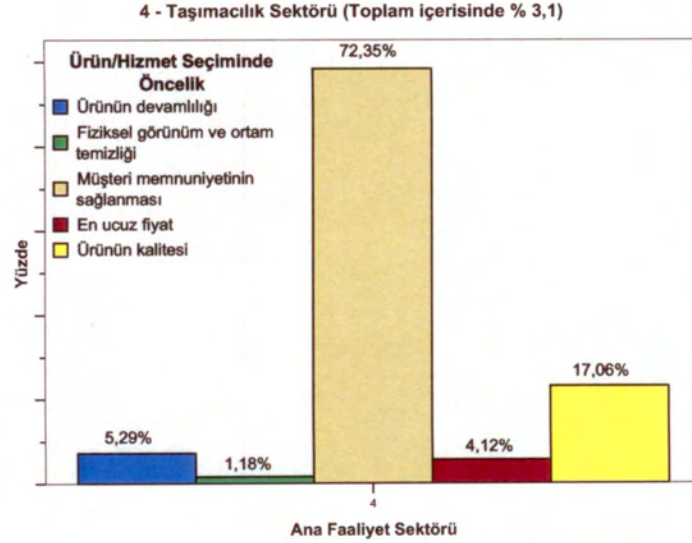
Şekil 66 İnşaat Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelerin Müşteriye Sunacakları Ürün/Hizmet Seçiminde Öncelik Değerlendirmesi

Dayanıklı tüketim, kırtasiye sektöründeki işletmeler arasında ise en yoğun tercih edilen öncelik % 52,78 ile yine müşteri memnuniyetinin sağlanması olmuştur. Bunu % 32,55 ile ürünün kalitesi, % 7,42 ile ürünün devamlılığını, % 3,71 ile en ucuz fiyat ve % 3,54 ile fiziksel görünüm ve ortam temizliğini önceliklidir diyen işletmeler izlemektedir.



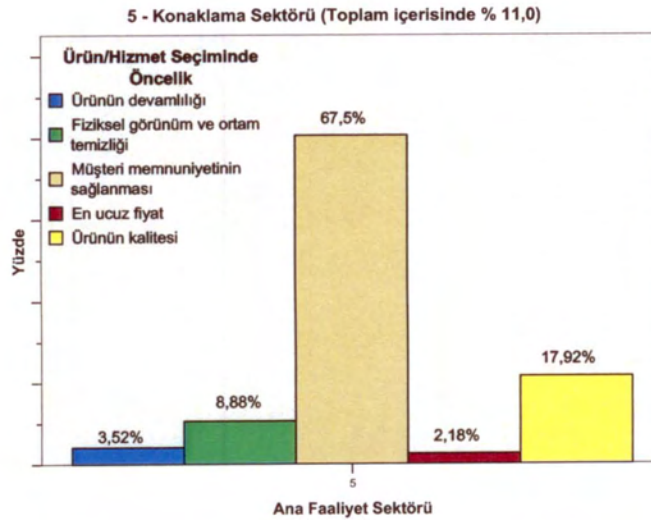
Şekil 67 Dayanıklı Tüketim, Kırtasiye Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelerin Müşteriye Sunacakları Ürün/Hizmet Seçiminde Öncelik Değerlendirmesi

Taşımacılık sektöründe önceliği müşteri memnuniyetinin sağlanmasına veren işletmelerin oranı diğer sektörler arasında en yüksek düzeyde olup % 72,35 olarak tespit edilmiştir. Bu sektörde ikinci sıradaki öncelik % 17,06 ile ürünün kalitesi, üçüncü sıradaki öncelik ise % 5,29 ile ürünün devamlılığıdır. En ucuz fiyat % 4,12, fiziksel görünüm ve ortam temizliği % 1,18 oranında tercih edilmiştir.



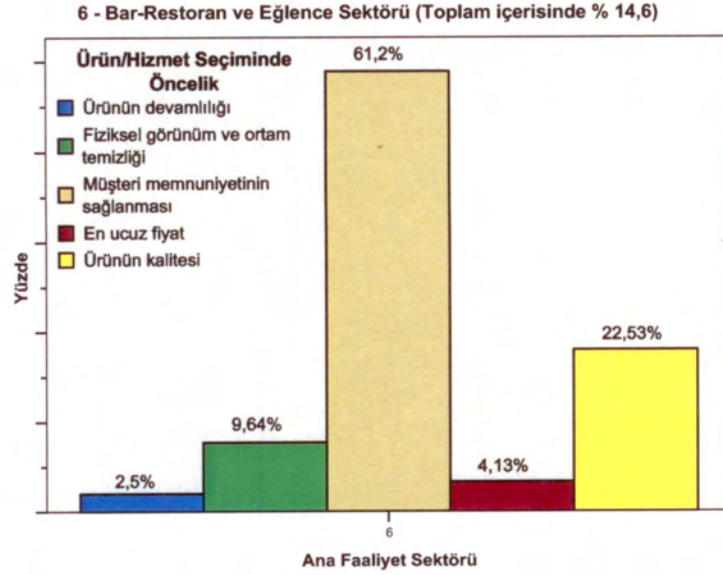
Şekil 68 Taşımacılık Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelerin Müşteriye Sunacakları Ürün/Hizmet Seçiminde Öncelik Değerlendirmesi

Konaklama sektöründe ise birinci öncelik olan müşteri memnuniyetinin sağlanması % 67,5 oranında tercih edilmiştir. Bunu % 17,92 ile ürünün kalitesi, % 8,88 ile fiziksel görünüm ve ortam temizliği, % 3,52 ile ürünün devamlılığı ve % 2,18 ile en ucuz fiyat izlemektedir.



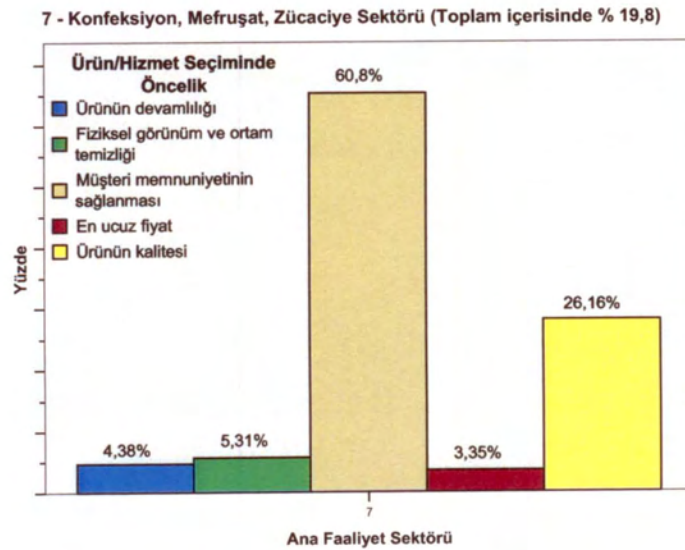
Şekil 69 Konaklama Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelerin Müşteriye Sunacakları Ürün/Hizmet Seçiminde Öncelik Değerlendirmesi

Bar-restoran ve eğlence sektörü için ise müşteri memnuniyetinin sağlanması önceliği % 61,2 oranında tercih edilmiştir. İkinci sırada % 22,53 ile ürünün kalitesi, üçüncü sırada % 9,64 ile fiziksel görünüm ve ortam temizliği yer almaktadır. En ucuz fiyat % 4,13 ve ürünün devamlılığı % 2,5 oranında tercih edilmiştir.



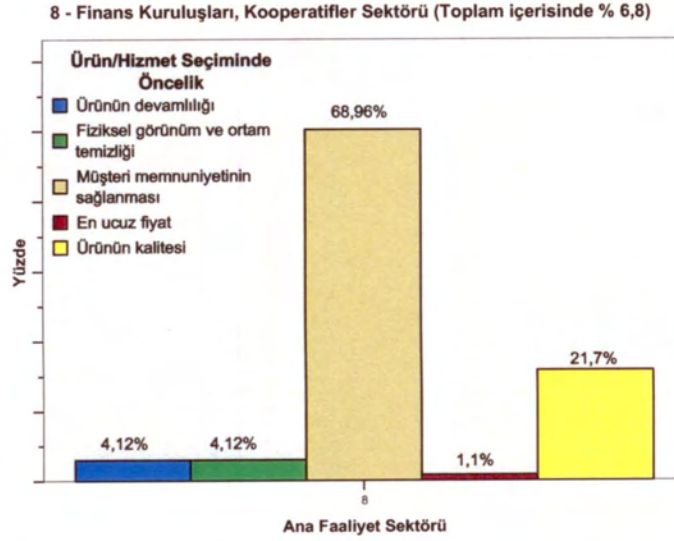
Şekil 70 Bar-Restoran ve Eğlence Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelerin Müşteriye Sunacakları Ürün/Hizmet Seçiminde Öncelik Değerlendirmesi

Konfeksiyon, mefruşat, züccaciye sektöründeki öncelik tercihlerinde de birinci sırayı % 60,8 ile müşteri memnuniyetinin sağlanması almaktadır. Bunu % 26,16 ile ürünün kalitesi, % 5,31 ile fiziksel görünüm ve ortam temizliği, % 4,38 ile ürünün devamlılığı ve % 3,35 ile en ucuz fiyat öncelikleri izlemektedir.



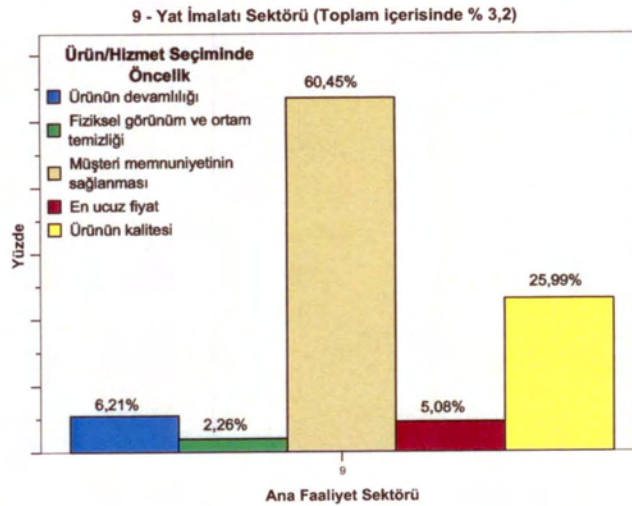
Şekil 71 Konfeksiyon, Mefruşat, Züccaciye Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelerin Müşteriye Sunacakları Ürün/Hizmet Seçiminde Öncelik Değerlendirmesi

Finans kuruluşları, kooperatifler sektörü içinde ise % 68,96'lık bölüm müşteri memnuniyetinin sağlanmasını ürün/hizmet sunumundaki öncelikleri olarak belirlemiştir. % 21,7 oranında işletmenin ise bu konudaki önceliği ürün kalitesidir. Bunu % 4,12'şerlik oranlarla ürünün devamlılığı ve fiziksel görünüm ve ortam temizliği, % 1,1'lik oranla ise en ucuz fiyat izlemektedir.



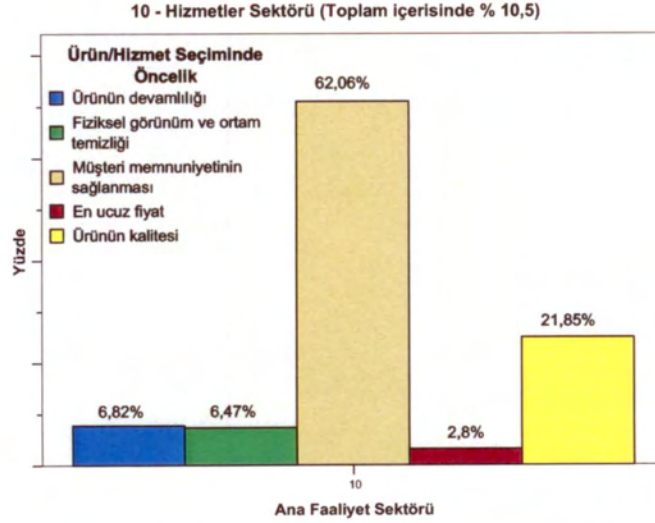
Şekil 72 Finans Kuruluşları, Kooperatifler Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelerin Müşteriye Sunacakları Ürün/Hizmet Seçiminde Öncelik Değerlendirmesi

Yat imalatı sektörü işletmelerinin de ürün/hizmet sunumunda birinci önceliği müşteri memnuniyetinin sağlanması olup, bu önceliğin tercih edilme oranı % 60,45'tir. Bunu % 25,99 ile ürün kalitesi, % 6,21 ile ürünün devamlılığı, % 5,08 ile en ucuz fiyat ve % 2,26 ile fiziksel görünüm ve ortam temizliği seçenekleri izlemektedir.



Şekil 73 Yat İmalatı Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelerin Müşteriye Sunacakları Ürün/Hizmet Seçiminde Öncelik Değerlendirmesi

Hizmetler sektöründeki işletmeler arasında ise müşteri memnuniyetinin sağlanması önceliğinin tercih edilme oranı % 62,06 olarak tespit edilmiştir. İkinci sırada % 21,85 ile ürünün kalitesini öncelik olarak tercih eden işletmeler, üçüncü sırada ise % 6,82 ile ürünün devamlılığını tercih eden işletmeler yer almaktadır. Bunu % 6,47 ile fiziksel görünüm ve ortam temizliği ve % 2,8 ile en ucuz fiyat izlemektedir.



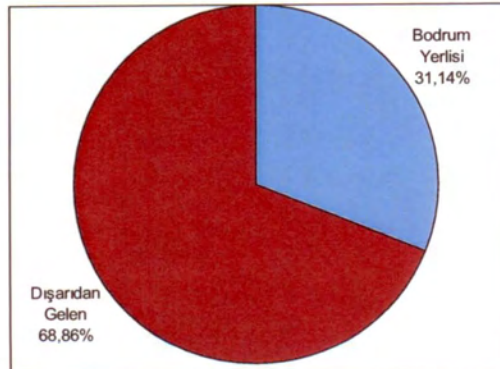
Şekil 74 Hizmetler Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelerin Müşteriye Sunacakları Ürün/Hizmet Seçiminde Öncelik Değerlendirmesi

2.2 “BODRUM YERLİSİ-DIŞARIDAN GELEN” YAKLAŞIMIYLA ÇAPRAZ İSTATİSTİKLER

Bodrum yerlisi olan ve Bodrum’a dışarıdan gelen işletme sahiplerinin istihdam ettikleri toplam çalışan sayıları değerlendirildiğinde, tüm çalışanların % 68,86’sının Bodrum yerlisi olmayan işletmeciler tarafından istihdam edildiği görülmektedir. Yani Bodrum’daki toplam istihdamın önemli bir bölümü Bodrum’a gelen dış göç sonucu yaratılmıştır.

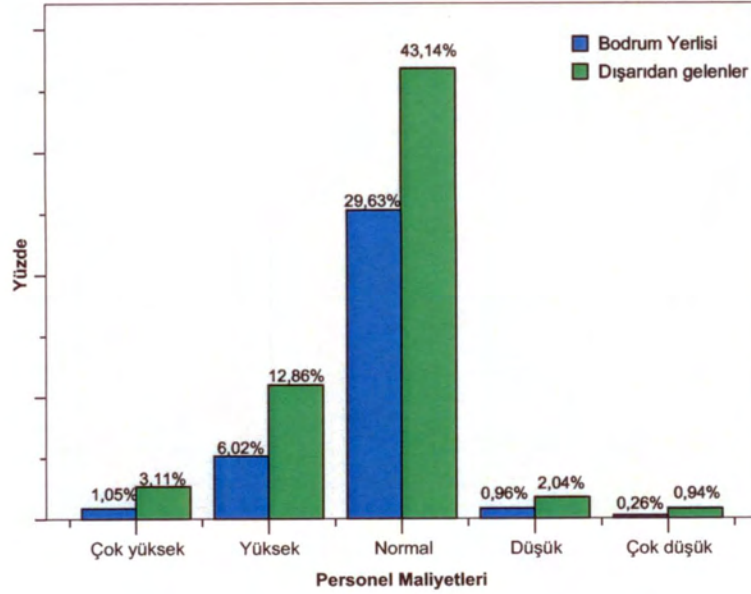
Tablo 7 Bodrum Yerlisi Olan ve Sonradan Bodrum’a Gelmiş Olan İşletme Sahiplerinin İstihdam Ettiği Personel Sayıları

	Bodrum Yerlisi	Dışarıdan Gelen
Toplam çalışan	9385	20753
Yüzde	31,14	68,86
Ortalama çalışan	4,69	6,59



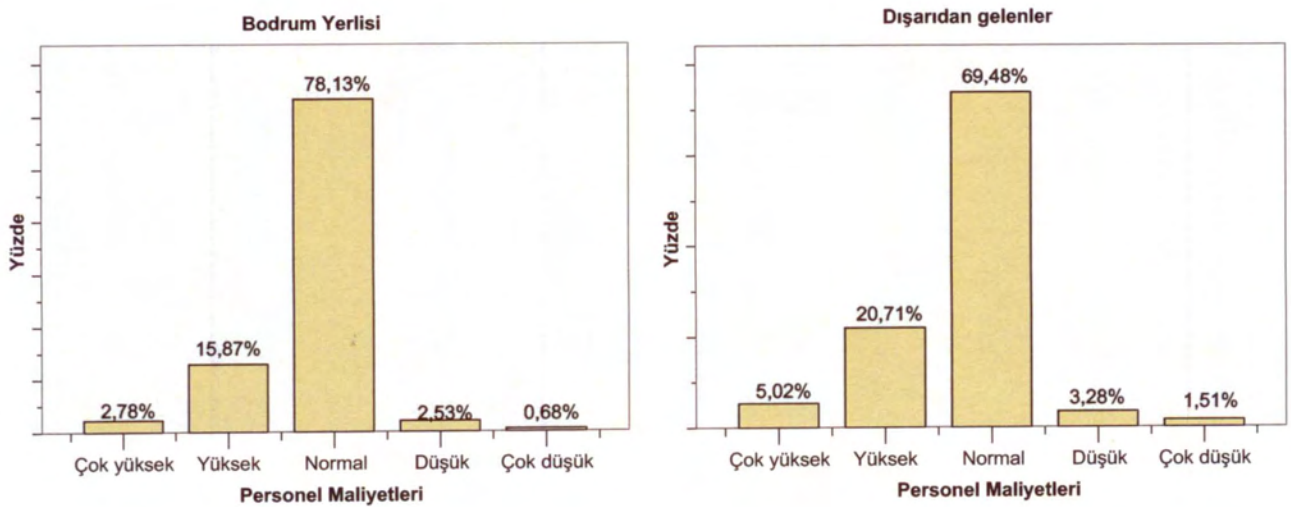
Şekil 75 Bodrum Yerlisi Olan ve Sonradan Bodrum’a Gelmiş Olan İşletme Sahiplerinin İstihdam Ettiği Personel Dağılımı

Personel maliyetleri konusunda Bodrum yerlisi olan ve dışarıdan gelen işletmecilerin görüşleri incelendiğinde, her iki bölüm için de ağırlıklı tercihin personel maliyetlerinin normal olduğu konusunda yoğunlaştığı görülmektedir.



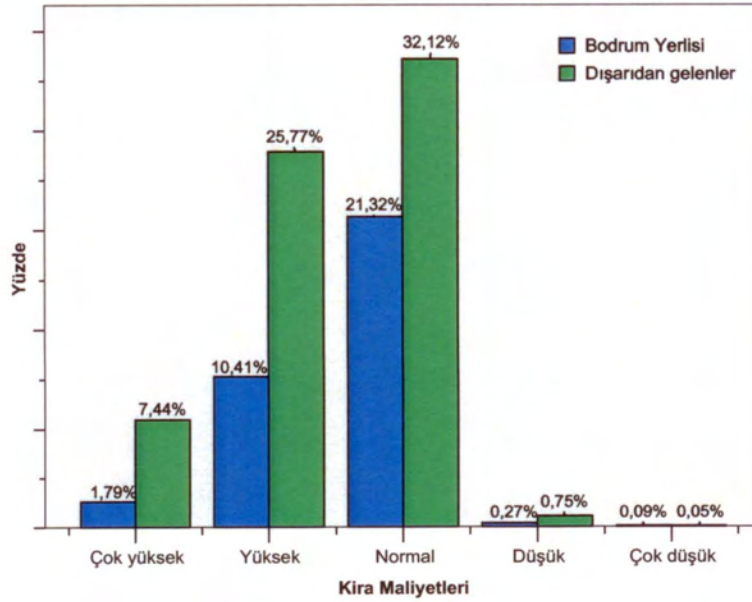
Şekil 76 Bodrum Yerlisi Olanlar ve Bodrum'a Dışarıdan Gelenler Arasında Personel Maliyetleri Hakkındaki Görüşlerin Dağılımı

Karşılaştırmalı olarak her iki bölüm de kendi içerisinde incelendiğinde, Bodrum yerlilerinin personel maliyetlerinin normal olduğu konusundaki görüşlerinin daha ağırlıklı olduğu ortaya çıkmıştır. Bodrum yerlisi işletme sahiplerinin % 78,13'ü maliyetleri normal bulurken, Bodrum'a dışarıdan gelen işletme sahiplerinde bu oran % 69,48'e düşmektedir. Toplamda personel maliyetlerinin yüksek ve çok yüksek olduğunu söyleyen işletme sahiplerinin oranları ise Bodrum yerlileri arasından % 18,65, Bodrum'a dışarıdan gelen işletme sahipleri arasında ise % 25,73'tür.



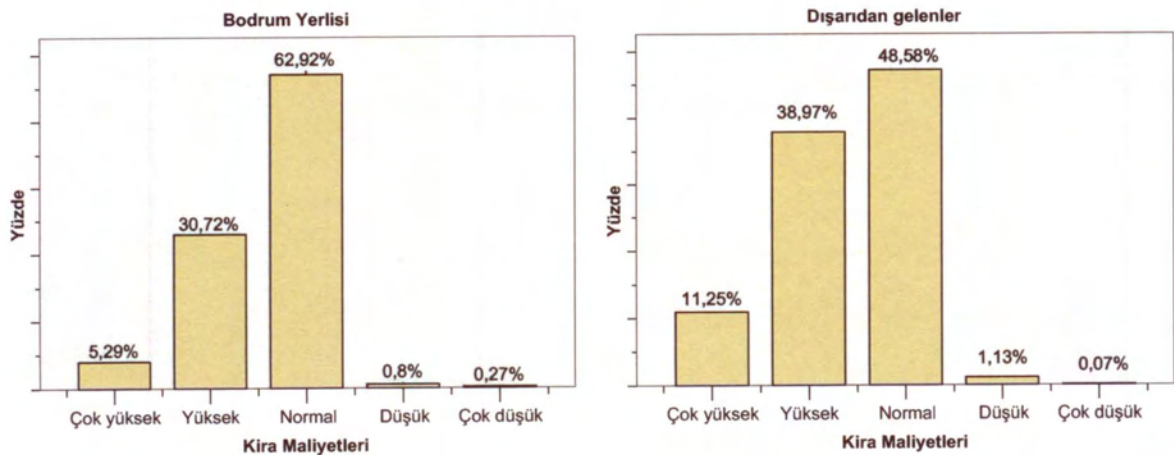
Şekil 77 Bodrum Yerlisi Olanlar ve Bodrum'a Dışarıdan Gelenler Arasında Personel Maliyetleri Hakkındaki Görüşlerin Karşılaştırılması

İşyeri kira maliyetlerine ilişkin görüşler açısından da durum benzerdir. Çoğunluktaki görüş kira maliyetlerinin normal olduğu yönündedir. Kira maliyetlerinin düşük ya da çok düşük olduğunu belirten işletmelerin oranı ise çok azdır.



Şekil 78 Bodrum Yerlisi Olanlar ve Bodrum'a Dışarıdan Gelenler Arasında İşyeri Kira Maliyetleri Hakkındaki Görüşlerin Dağılımı

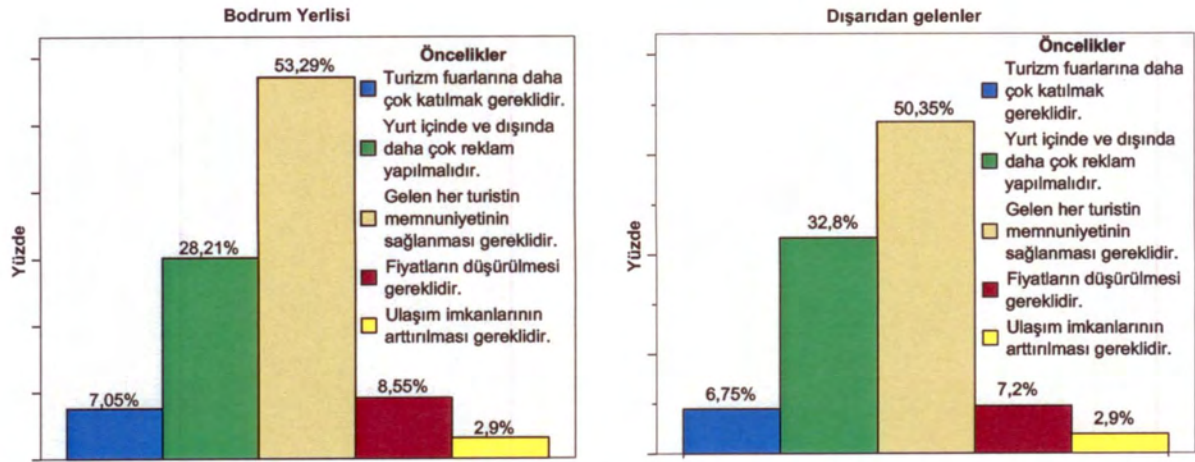
Karşılaştırmalı olarak incelendiğinde Bodrum'a dışarıdan gelen işletmecilerin genel olarak kira maliyetlerinin daha yüksek olduğunu düşündüğü görülmüştür. Bodrum yerlileri içinde kira maliyetlerinin normal olduğunu düşünenlerin oranı % 62,92 iken, Bodrum'a dışarıdan gelenler arasında bu oran % 48,58'e düşmektedir. Kira maliyetlerinin yüksek olduğunu düşünenlerde ise Bodrum yerlileri arasında % 30,72 olan oran Bodrum'a dışarıdan gelenlerde % 38,97'ye çıkmaktadır. Kira maliyetlerini çok yüksek bulan işletme sahiplerinde de durum benzerdir. Bodrum yerlileri arasında % 5,29'luk kesim bu görüşü savunurken, Bodrum'a dışarıdan gelenlerde bu oran % 11,25'e yükselmektedir.



Şekil 79 Bodrum Yerlisi Olanlar ve Bodrum'a Dışarıdan Gelenler Arasında İşyeri Kira Maliyetleri Hakkındaki Görüşlerin Karşılaştırılması

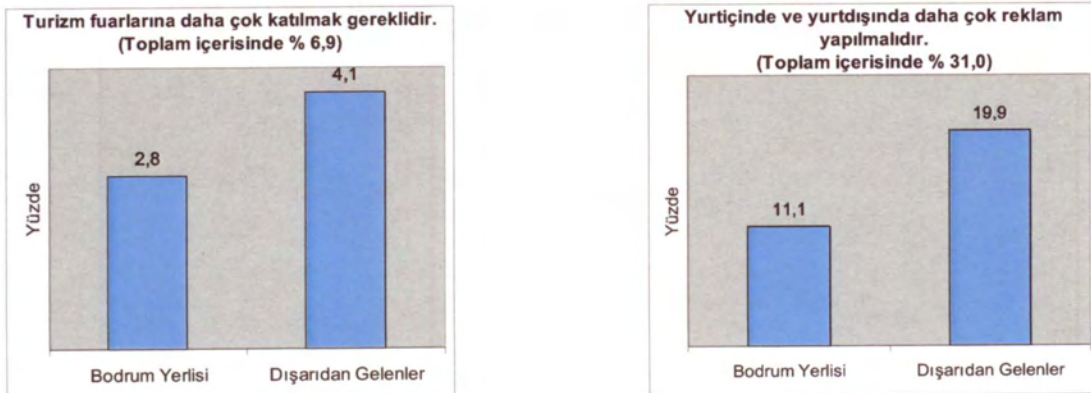
Turizmin geliştirilmesi ve niteliğinin iyileştirilmesi için ağırlık verilmesi gereken önceliklerin dağılımı ise Bodrum yerlisi olan ve Bodrum'a dışarıdan gelen işletmeciler temelinde incelendiğinde elde edilen dağılım Şekil 76'da, her öncelik seçeneği içerisinde Bodrum'lu olup olmama durumunun genel yüzdelere karşılaştırmalı dağılımları ise Şekil 77'de görülmektedir.

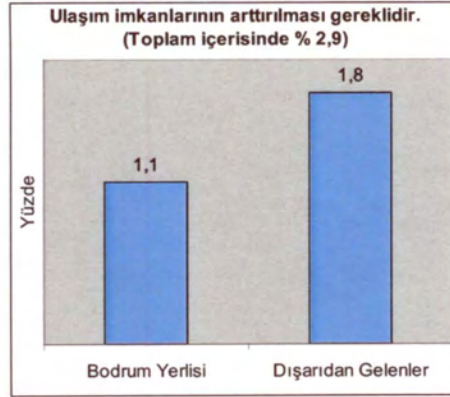
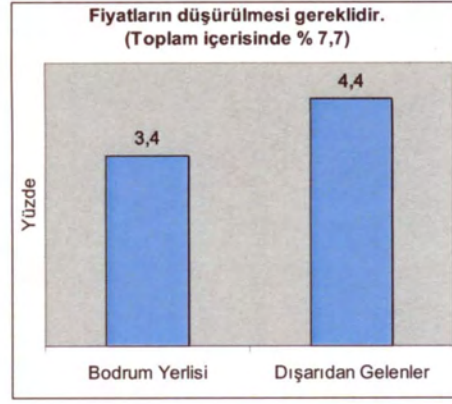
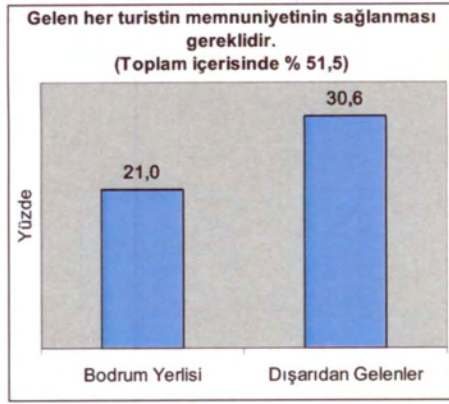
Sıralamada birinci olan "gelen her turistin memnuniyetinin sağlanması" seçeneği; Bodrum'lu işletme sahiplerinin % 53,29'u, dışarıdan gelen işletme sahiplerinin % 50,35'i tarafından tercih edilmiştir. Bodrum'lu işletme sahipleri "yurtiçinde ve yurtdışında daha çok reklam yapma" tercihini % 28,21 oranda tercih etmiş, dışarıdan gelenler ise % 32,8 oranda tercih etmiştir. Diğer seçeneklere ilişkin karşılaştırmalı oranlar Şekil 80'de mevcuttur.



Şekil 80 Bodrum Yerlisi Olanlar ve Bodrum'a Dışarıdan Gelenler Arasında Turizmin Geliştirilmesi ve Niteliğinin İyileştirilmesi İçin Önceliklerin Karşılaştırılması

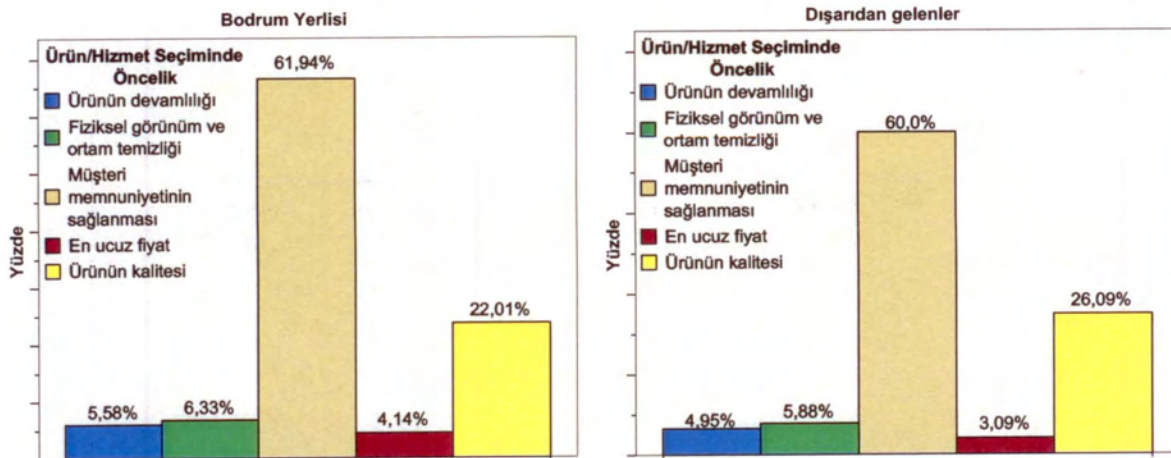
Şekil 77'de, turizmin geliştirilmesi ve niteliğinin iyileştirilmesi için her öncelik seçeneğini tercih eden Bodrum yerlisi olan ve Bodrum'a dışarıdan gelen işletme sahiplerinin, dağılımdaki gerçek yüzdeleri üzerinden birbirleriyle karşılaştırmalı grafiği verilmiştir. Buna göre gelen her turistin memnuniyetinin sağlanmasını öncelik olarak göre Bodrum'lu işletme sahiplerinin oranı genel toplam içerisinde % 21,0 iken, Bodrum'a dışarıdan gelen işletmeciler için bu oran % 30,6'dır. Aynı şekilde yurtiçinde ve yurtdışında daha çok reklam yapılmasını tercih eden Bodrum yerlisi işletme sahipleri % 11,1 iken, Bodrum'a dışarıda





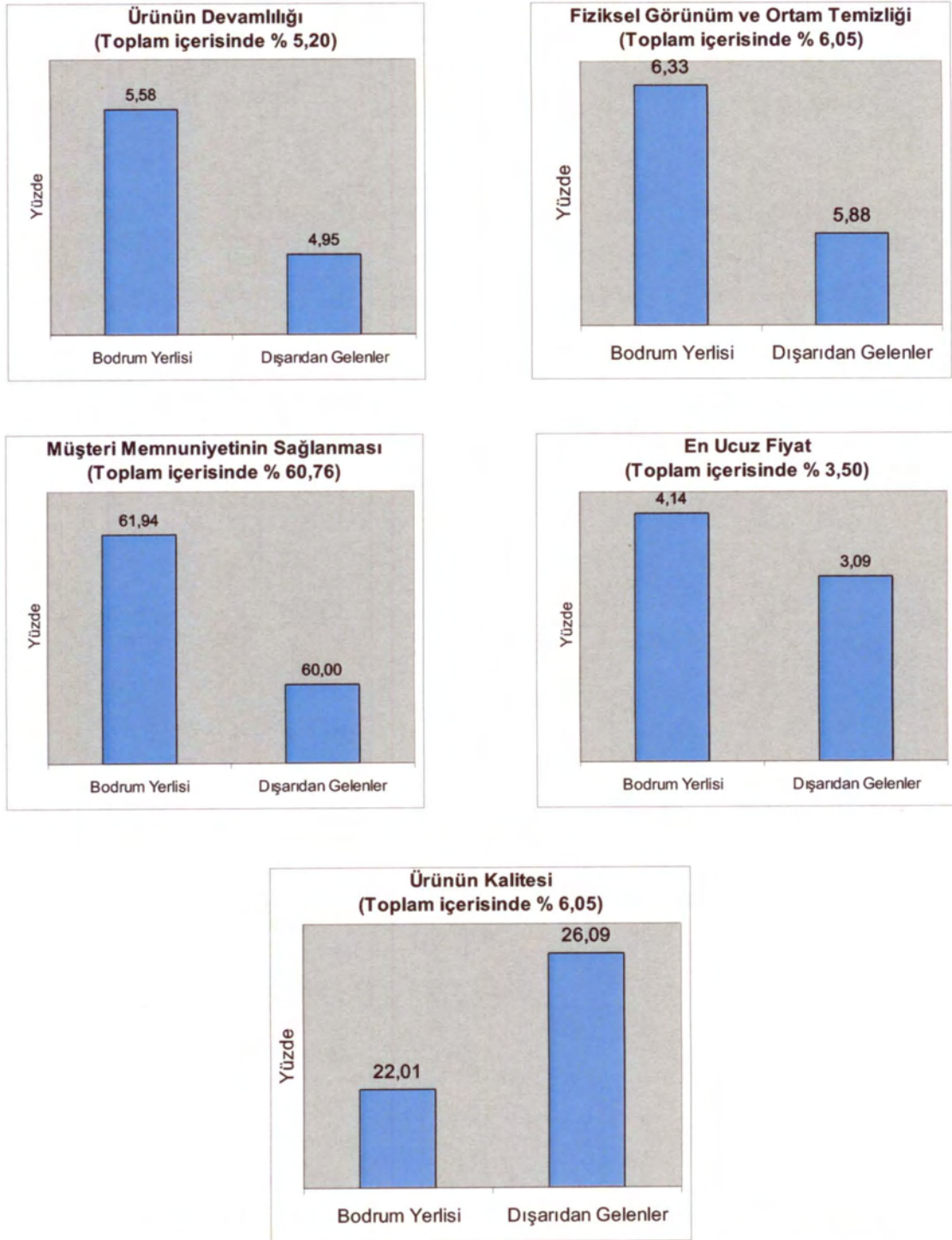
Şekil 81 Bodrum Yerlisi Olanlar ve Bodrum'a Dışarıdan Gelenler Arasında Turizmin Geliştirilmesi ve Niteliğinin İyileştirilmesi İçin Önceliklerin Karşılaştırılması

Müşteriye sunulacak ürün/hizmet seçiminde işletme önceliklerinin, işletme sahiplerinin Bodrum yerlisi olup olmamasına göre incelenmesi sonucu Şekil 78'deki grafik elde edilmiştir. Her iki işletmeci grubu için de birinci öncelik müşteri memnuniyetinin sağlanmasıdır. Fakat gruplar içi tercih açısından Bodrum yerlisi işletmecilerde bu eğilim daha yüksektir. Bodrum yerlisi işletmeciler müşteri memnuniyetinin sağlanması önceliğini % 61,94 ile tercih ederken, dışarıdan gelmiş olan işletmecilerde bu oran % 60,0'tır. Her iki grup için de ikinci öncelik tercihi ürünün kalitesi yönünde olmuştur. Bu tercihi Bodrum yerlisi işletmeciler % 22,01, dışarıdan gelen işletmeciler ise % 26,09'luk oranlarla seçmiştir.



Şekil 82 Bodrum Yerlisi Olanlar ve Bodrum'a Dışarıdan Gelenler Arasında İşletmelerin Müşteriye Sunacakları Ürün/Hizmet Seçiminde Öncelik Değerlendirmesi Karşılaştırılması

Şekil 79'da müşteriye sunulacak ürün/hizmetin seçimindeki her öncelik tercihi için tercih yüzdelere karşılaştırmalı olarak dağılımı verilmiştir.



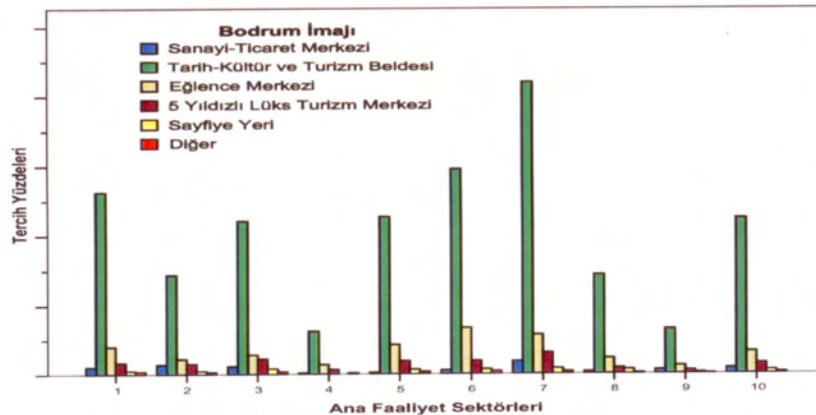
Şekil 83 Bodrum Yerlisi Olanlar ve Bodrum'a Dışarıdan Gelenler Arasında İşletmelerin Müşteriye Sunacakları Ürün/Hizmet Seçiminde Öncelik Değerlendirmesi Karşılaştırılması

Şekil 80'de görüldüğü üzere, ana faaliyet sektörleri arasında bodrum imajı tercihleri açısından önemli bir fark bulunmamaktadır. Tüm sektörlerde Bodrum'un sahip olması gereken imaj konusunda güçlü bir görüş birliği vardır. Bu imaj tercihi Bodrum'un bir tarih, kültür ve turizm beldesi olması gerektiği yönündedir. Bodrum'da faaliyet gösteren işletmecilerin % 76,1'inin görüşleri bu doğrultudadır.

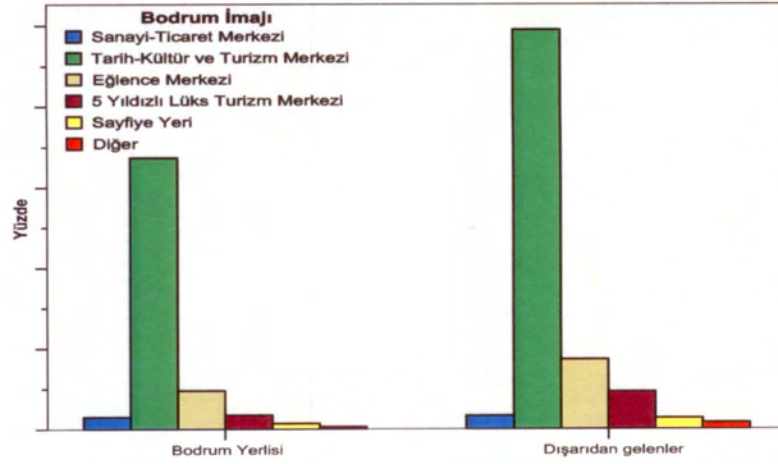
Tablo 6 Bodrum Yerlisi Olan ve Dışarıdan Gelen İşletmecilerin Bodrum İmajı Tercihleri İçerisinde Dağılımları

		Bodrum	Dışarıdan	Top-
Sanayi-Ticaret Merkezi	Kişi Sayısı	76	84	160
	Bodrum İmajı İçindeki Yüzde	47,5%	52,5%	100,0%
	Bodrum'lu Olup Olmama İçerisinde Yüzde	3,6%	2,5%	2,9%
	Toplam İçerisinde Yüzde	1,4%	1,5%	2,9%
Tarih-Kültür ve Turizm Merkezi	Kişi Sayısı	1685	2474	4159
	Bodrum İmajı İçindeki Yüzde	40,5%	59,5%	100,0%
	Bodrum'lu Olup Olmama İçerisinde Yüzde	78,9%	74,3%	76,1%
	Toplam İçerisinde Yüzde	30,8%	45,3%	76,1%
Eğlence Merkezi	Kişi Sayısı	238	432	670
	Bodrum İmajı İçindeki Yüzde	35,5%	64,5%	100,0%
	Bodrum'lu Olup Olmama İçerisinde Yüzde	11,1%	13,0%	12,3%
	Toplam İçerisinde Yüzde	4,4%	7,9%	12,3%
5 Yıldızlı Lüks Turizm Merkezi	Kişi Sayısı	87	232	319
	Bodrum İmajı İçindeki Yüzde	27,3%	72,7%	100,0%
	Bodrum'lu Olup Olmama İçerisinde Yüzde	4,1%	7,0%	5,8%
	Toplam İçerisinde Yüzde	1,6%	4,2%	5,8%
Sayfiye Yeri	Kişi Sayısı	35	67	102
	Bodrum İmajı İçindeki Yüzde	34,3%	65,7%	100,0%
	Bodrum'lu Olup Olmama İçerisinde Yüzde	1,6%	2,0%	1,9%
	Toplam İçerisinde Yüzde	,6%	1,2%	1,9%
Diğer	Kişi Sayısı	14	39	53
	Bodrum İmajı İçindeki Yüzde	26,4%	73,6%	100,0%
	Bodrum'lu Olup Olmama İçerisinde Yüzde	,7%	1,2%	1,0%
	Toplam İçerisinde Yüzde	,3%	,7%	1,0%
Toplam	Kişi Sayısı	2135	3328	5463
	Bodrum İmajı İçindeki Yüzde	39,1%	60,9%	100,0%
	Bodrum'lu Olup Olmama İçerisinde Yüzde	100,0%	100,0%	100,0%
	Toplam İçerisinde Yüzde	39,1%	60,9%	100,0%

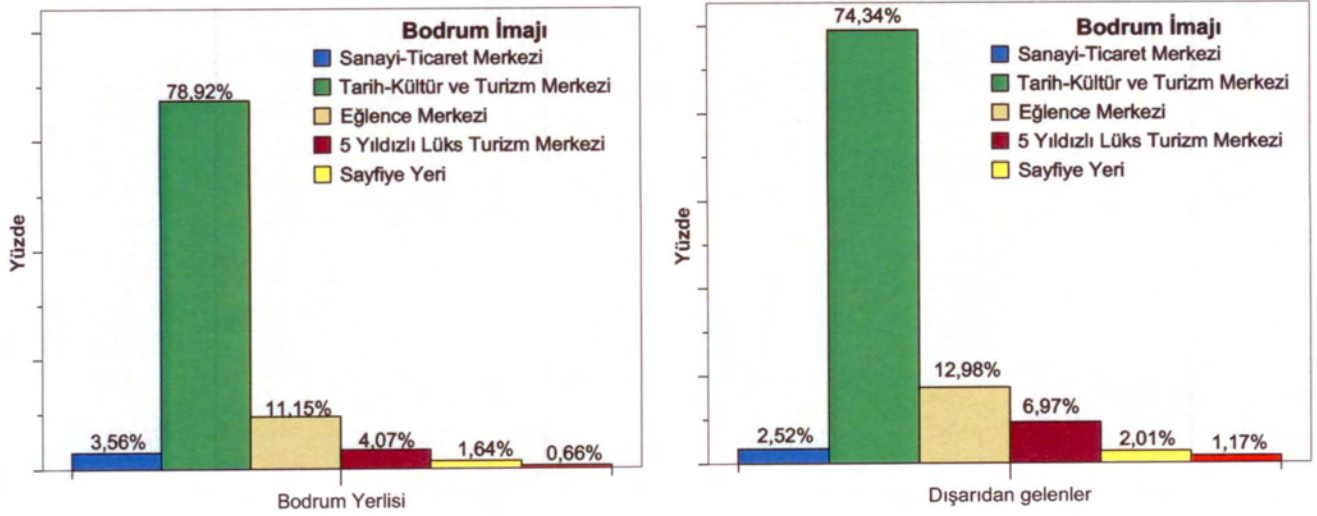
Bodrum yerlisi olan işletme sahipleri arasında Bodrum'un tarih, kültür ve turizm beldesi imajı ile özdeşleşmesi gerektiğini düşünen kesimin oranı % 78,9'dur. Bodrum'a dışarıdan gelen işletme sahipleri için ise bu oran % 74,3 olarak saptanmıştır. İkinci sırada tercih edilen imaj tercihi Bodrum'un bir eğlence merkezi olması gerektiği yönündeki görüş olup genel toplam içerisinde % 12,3 oranında işletme sahibi tarafında tercih edilmiştir. Bu tercihin dağılımına bakıldığında Bodrum yerlisi olan işletme sahiplerinin % 11,1, dışarıdan gelen işletme sahiplerinin ise % 13 oranında bu imaj tercihi baktığı görülmektedir.



Şekil 80 Ana Faaliyet Sektörlerine Göre İşletmelerin Bodrum İmajı Hakkındaki Görüşleri

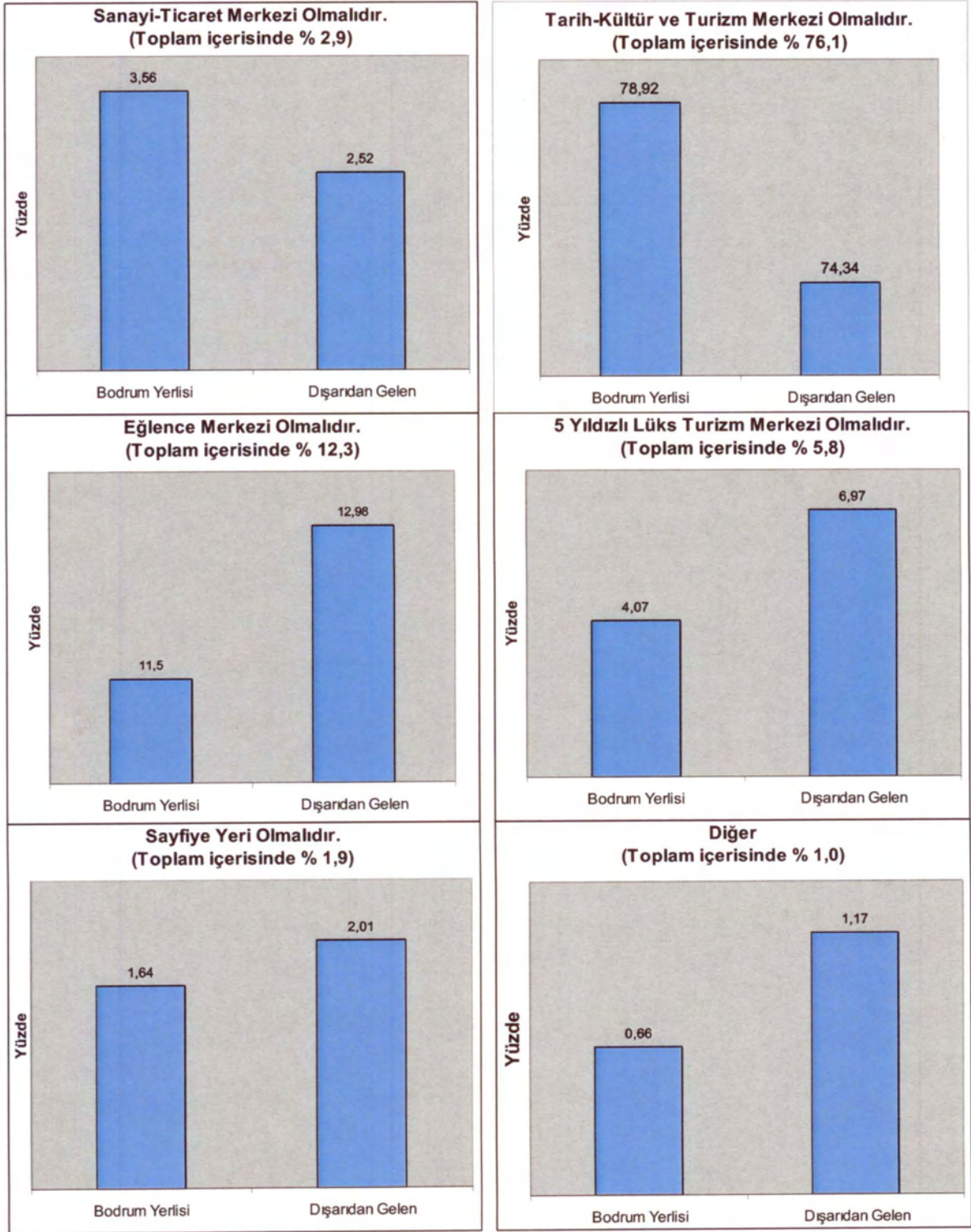


Şekil 81 Bodrum Yerlisi Olanlar ve Bodrum'a Dışarıdan Gelenler Arasında Bodrum İmajı Görüşlerinin Dağılımı



Şekil 82 - Bodrum Yerlisi Olanlar ve Bodrum'a Dışarıdan Gelenler Arasında Bodrum İmajı Görüşlerinin Karşılaştırılması

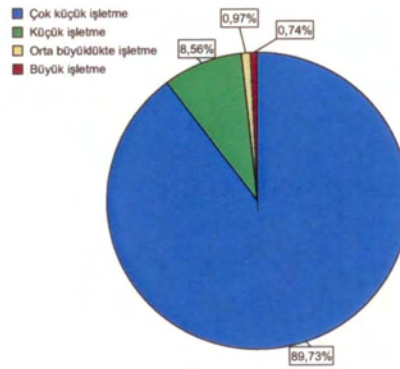
Şekil 82'de tüm imaj tercihlerinin Bodrum yerlisi olan ve dışarıdan gelmiş olan işletme sahipleri açısından dağılımlar, Şekil 19'da ise her imaj tercihi açısından her iki tipteki işletme sahiplerinin kendi içerisindeki dağılımları grafik olarak görülmektedir.



Şekil 83 - Bodrum Yerlisi Olanlar ve Bodrum'a Dışarıdan Gelenler Arasında İmaj Tercihleri İçin Tercih Oranı Farklılıkları

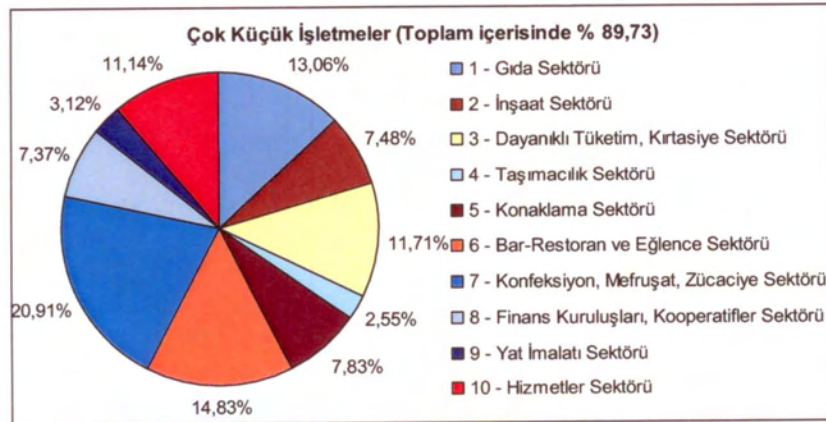
2.3. "İŞLETME BÜYÜKLÜKLERİ"NE GÖRE ÇAPRAZ İSTATİSTİKLER

Bodrum'da faaliyet gösteren işletmelerin işletme büyüklüklerine göre dağılımı incelendiğinde ise, % 89,73 oranında işletmenin çok küçük işletme (çalışan sayısı 1-9 arası) sınıfına girdiği belirlenmiştir. Bunu % 8,56 ile küçük işletmeler (çalışan sayısı 10-49 arası), % 0,97 ile orta büyüklükteki işletmeler (çalışan sayısı 50-99 arası) ve % 0,74 ile büyük işletmeler (çalışan sayısı 100 ve daha fazla) izlemektedir.



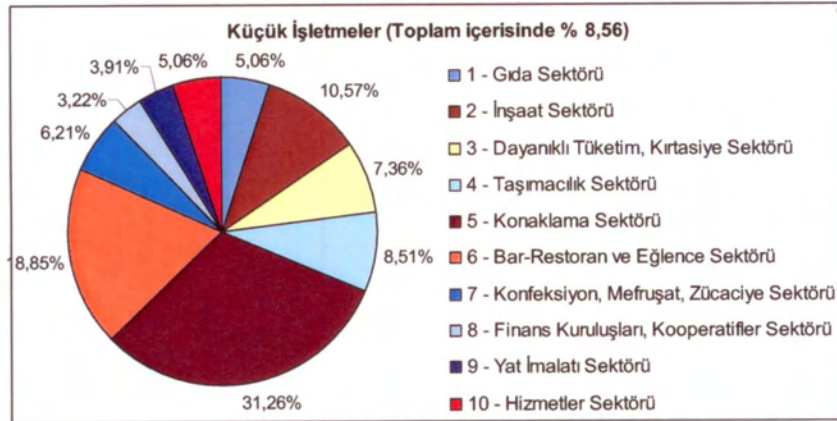
Şekil 84 Bodrum'da Faaliyet Gösteren İşletmelerin İşletme Büyüklüklerine Göre Dağılımı

Şekil 85 ile Şekil 88 arasındaki gösterimler işletmelerin büyüklüklerine göre ana faaliyet sektörleri içerisindeki dağılımlarını göstermektedir. Şekil 85'te görülebileceği üzere çok küçük işletmelerin belli bir ana faaliyet sektöründe yoğunlaştığını söylemek zordur. En yoğun küçük işletme oranı % 20,91 ile konfeksiyon, mefruşat, züccaciye sektöründedir.



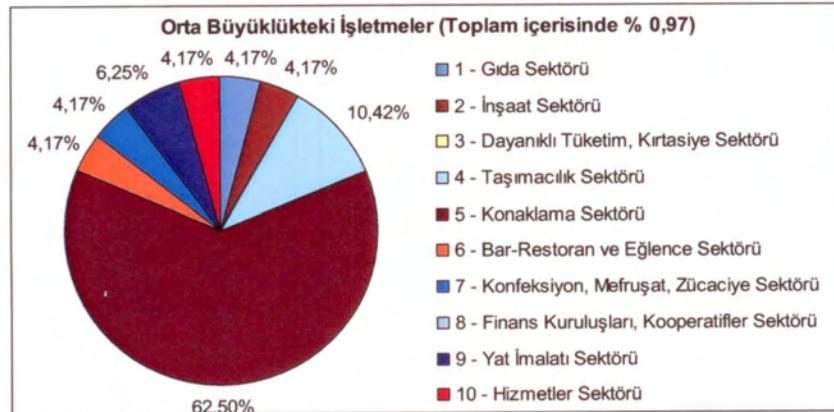
Şekil 85 Çok Küçük İşletmelerin Ana Faaliyet Sektörlerine Göre Dağılımı

Küçük işletmelerin ise % 31,26'sı konaklama sektöründe yoğunlaşmıştır. Bunu % 18,85 ile bar-restoran ve eğlence sektörü izlemektedir.



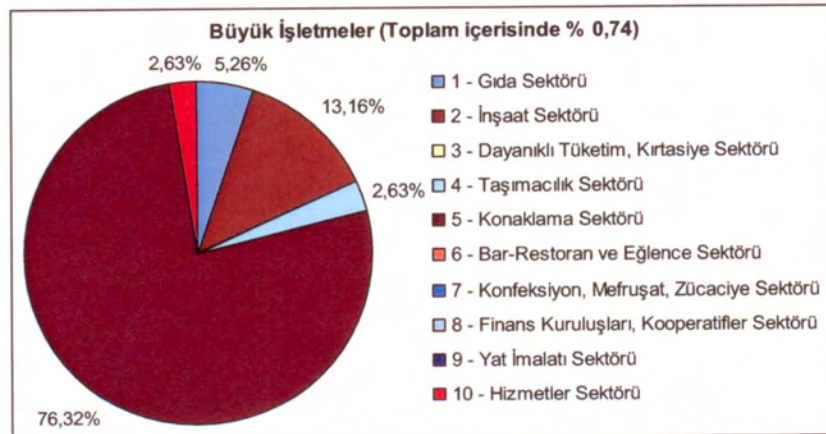
Şekil 86 Küçük İşletmelerin Ana Faaliyet Sektörlerine Göre Dağılımı

Orta büyüklükte işletmelerin % 62,50 ile önemli bir bölümünü konaklama sektörü işletmeleri oluşturmaktadır. Bunu % 10,42 ile taşımacılık sektöründe faaliyet gösteren işletmeler izlemektedir.



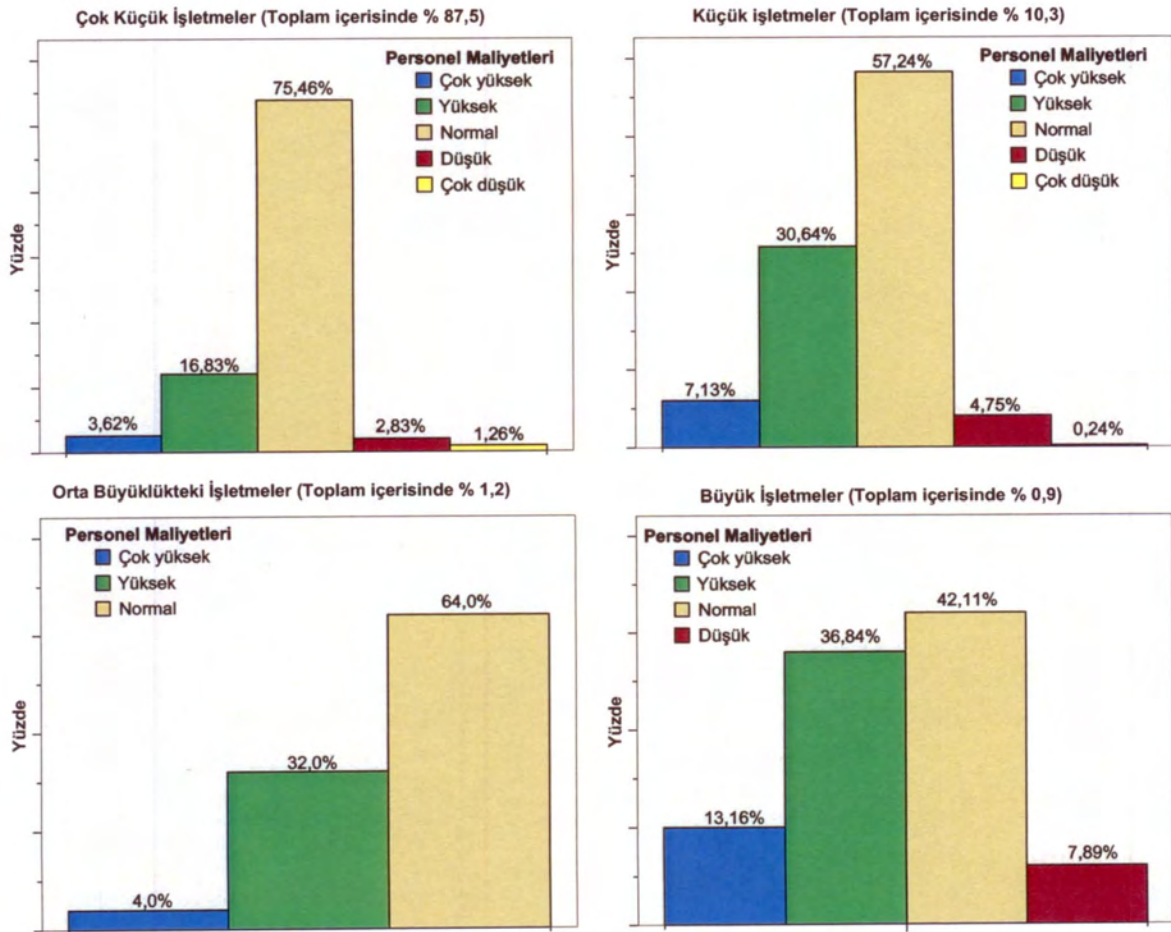
Şekil 87 Orta Büyüklükteki İşletmelerin Ana Faaliyet Sektörlerine Göre Dağılımı

Büyük işletmeler arasında ise konaklama sektörünün payı daha belirgin olur % 76,32 olarak saptanmıştır. Büyük işletmelerin en yoğun olduğu ikinci ana faaliyet sektörü ise % 13,16 ile inşaat sektörüdür.



Şekil 88 Büyük İşletmelerin Ana Faaliyet Sektörlerine Göre Dağılımı

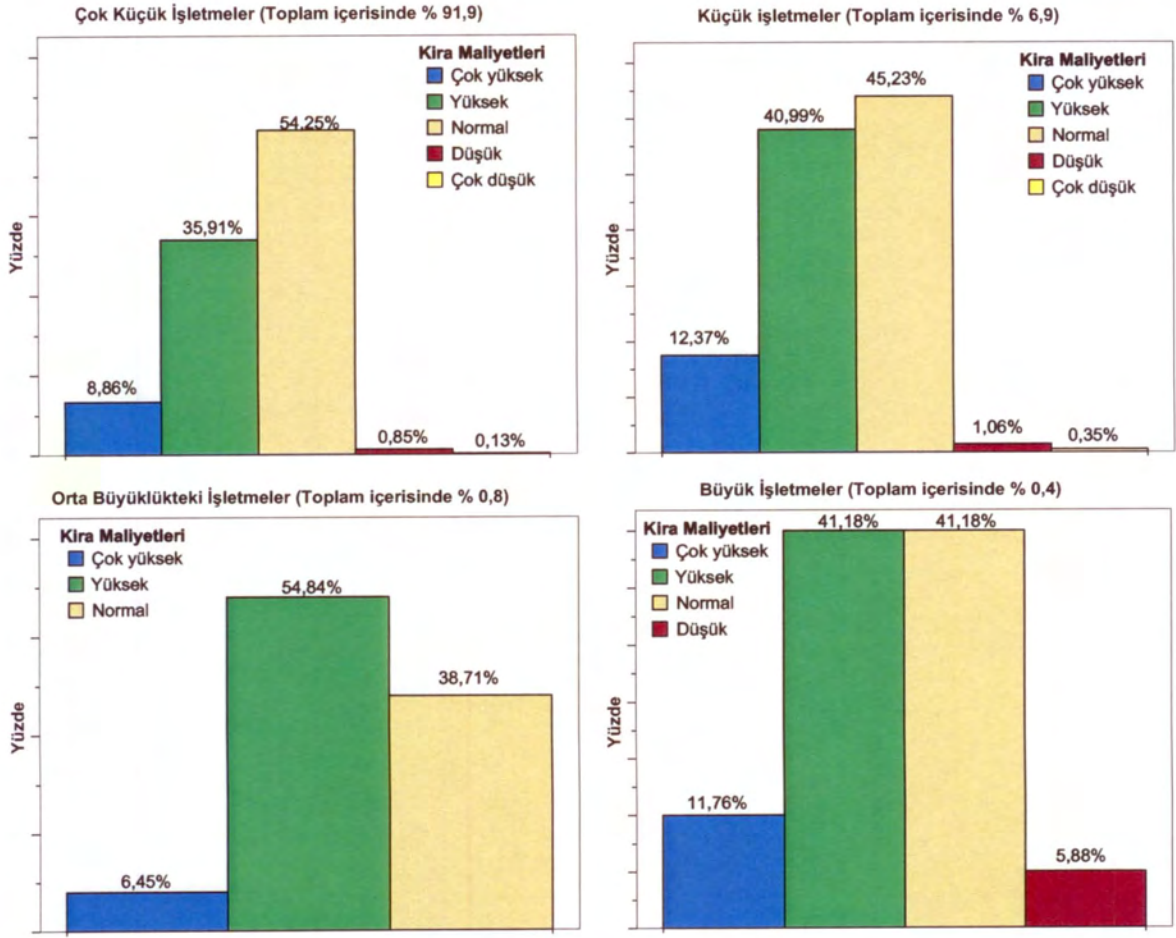
İşletme büyüklüklerine göre personel maliyetlerine ilişkin görüşlerin dağılımı incelendiğinde, kendi içerisinde personel maliyetlerini oransal olarak yüksek veya en yüksek olarak en çok niteleyen işletmeler toplamda % 50,0 ile büyük işletmeler olmuştur. Yani büyük işletmelerin % 50,0'si personel maliyetlerinin yüksek ya da çok yüksek olduğunu belirtmektedir. Bunu izleyenler % 37,77 ile küçük işletmeler, % 36,0 ile orta büyüklükteki işletmeler ve % 20,45 ile çok küçük işletmelerdir. Personel maliyetlerini normal bulan işletmeler ise oransal olarak en yoğun çok küçük işletmeler olmuştur. Bu işletmelerin % 75,46'sı personel maliyetlerini normal bulmaktadır. Bunu % 64,0 ile orta büyüklükteki işletmeler, % 57,24 ile küçük işletmeler ve % 42,11 ile büyük işletmeler izlemektedir.



Şekil 89 İşletme Büyüklüklerine Göre Personel Maliyetlerine İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Kira maliyetleri açısından incelendiğinde ise, kira maliyetlerini normal bulan işletmelerin, işletme büyüklükleri içinde en yoğun olarak 54,25 ile çok küçük işletmeler olduğu görülmüştür. Bunu % 45,23 ile küçük işletmeler, % 41,18 ile büyük işletmeler ve % 38,71 ile orta büyüklükteki işletmeler izlemektedir.

Kira maliyetlerini yüksek ve daha yüksek olarak niteleyen işletmeler ise işletme büyüklüklerine göre en yoğun % 61,29 ile orta büyüklükteki işletmeler olmuştur. Bunu % 53,36 ile küçük işletmeler, % 52,94 ile büyük işletmeler ve % 44,77 ile çok küçük işletmeler izlemektedir.



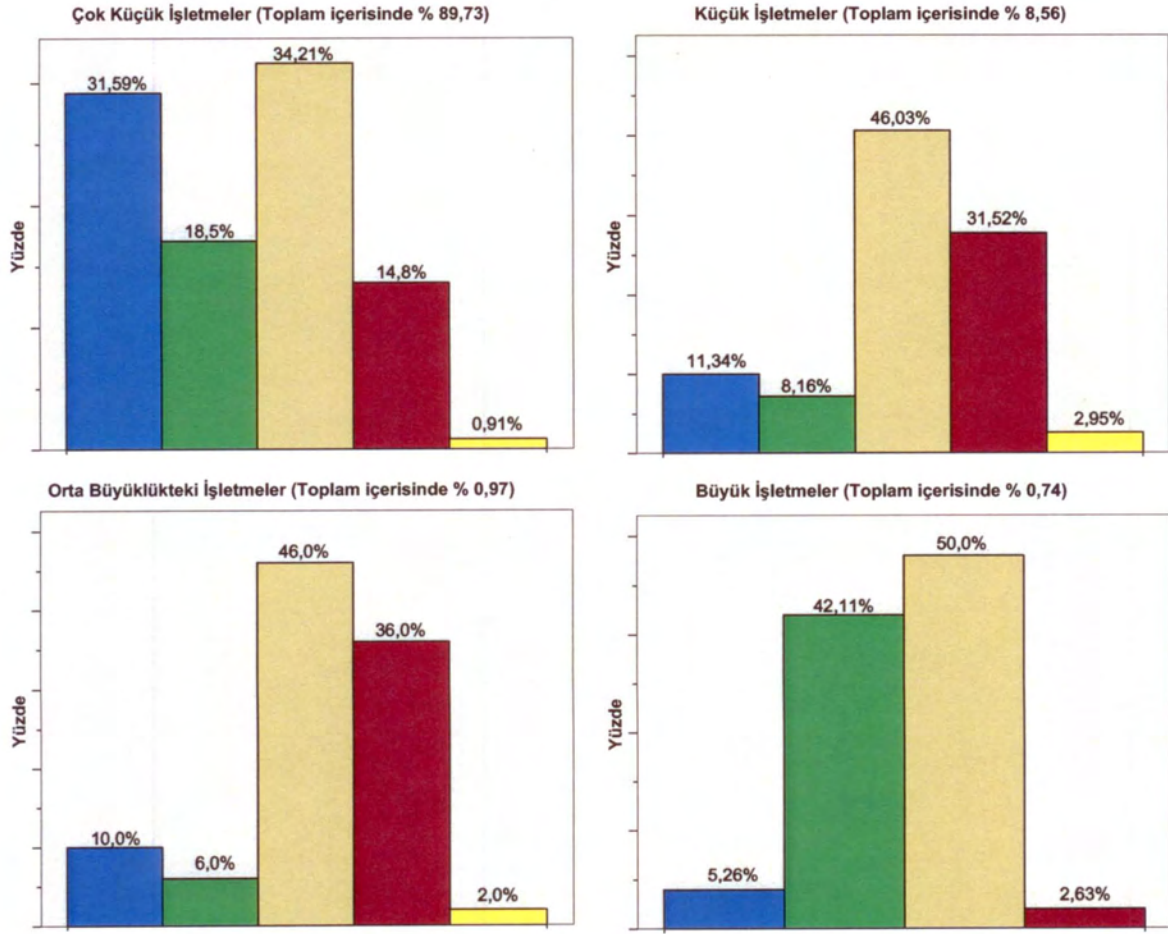
Şekil 90 İşletme Büyüklüklerine Göre İşyeri Kira Maliyetlerine İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Sektörel gelişmeleri izleme açısından işletme büyüklüğüne göre yapılan değerlendirmelere ilişkin gösterimler ise Şekil 91'de verilmiştir. Çok küçük işletmelerin % 31,59'u sektörel gelişmeleri izlememektedir. % 18,5 oranında işletme ise nadiren gelişmeleri izlediğini bildirmiştir. Çok küçük işletmeler arasında % 34,21'lik bir bölümü sektörel gelişmeleri personelin kişisel çabaları sayesinde izlemektedir. % 14,8 oranında çok küçük işletme sektörel gelişmeleri izlemekten sorumlu personel istihdam ettiğini beyan etmiştir. Ar-Ge faaliyeti olduğunu bildiren işletmelerin oranı ise % 0,91'dir.

Küçük işletmeler incelendiğinde ise bunların % 46,03'ünün sektörel gelişmeleri personelin kişisel çabaları sayesinde izlemektedir. % 31,52 oranında işletme ise gelişmeleri izlemekten sorumlu bir personel çalıştırmaktadır. Bunu % 11,34 ile gelişmeleri izlemeyen işletmeler, % 8,16 oranında gelişmeleri nadiren izleyen işletmeler ve % 2,95 oranında Ar-Ge faaliyeti olan işletmeler izlemektedir. Ar-Ge faaliyet olan işletmelerin oranı diğer işletme büyüklükleri arasında birinci sıradadır.

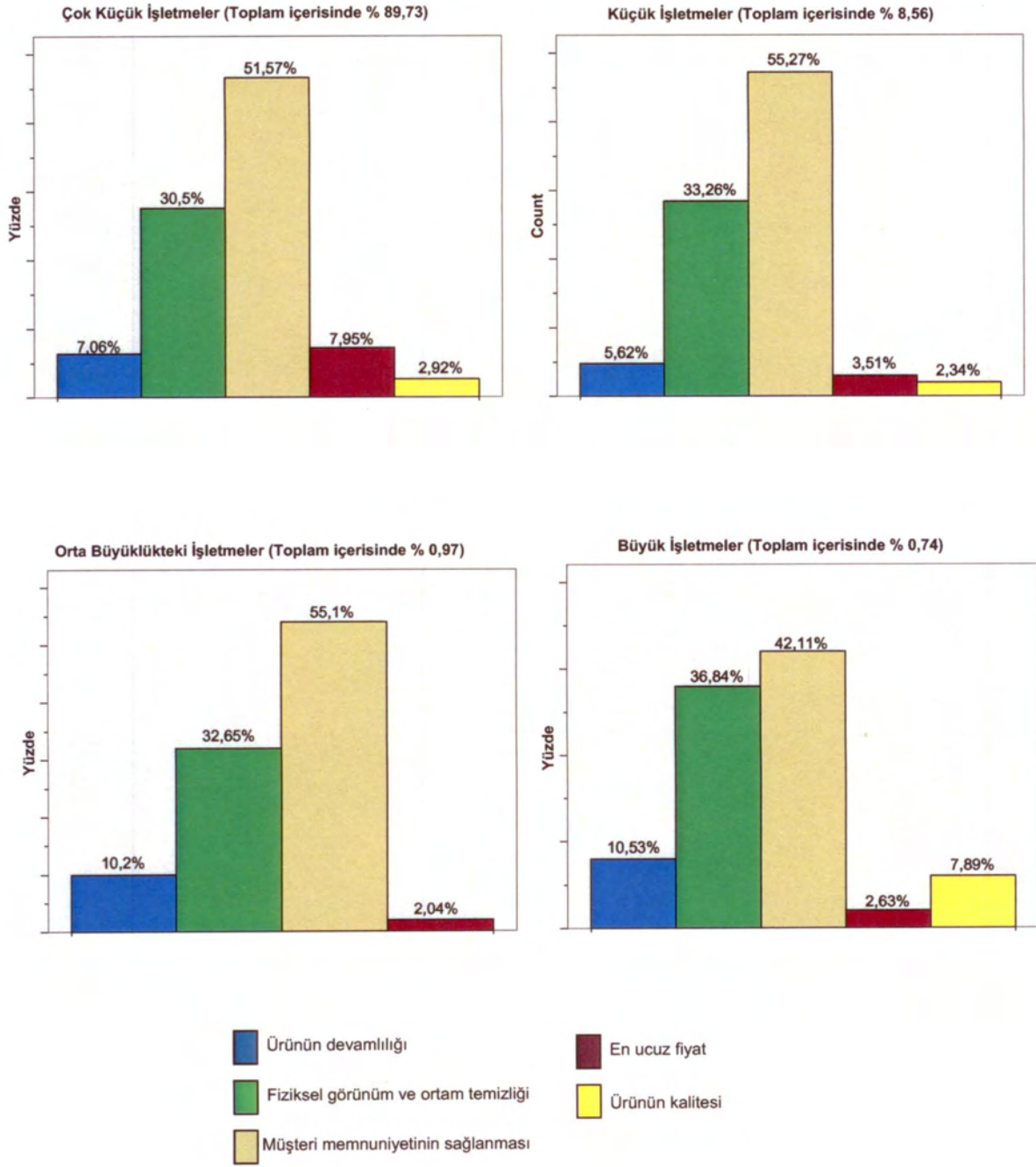
Orta büyüklükteki işletmelerin ise % 46,0'sı sektörel gelişmeleri personelin kişisel çabaları ile takip ettiğini söylemiştir. İkinci sırada ise % 36,0 ile gelişmeleri takip etmekten sorumlu personel istihdam eden işletmeler yer almaktadır. Bunu % 10,0 ile sektörel gelişmeleri izlemeyen işletmeler, % 6,0 ile gelişmeleri nadiren izleyen işletmeler ve % 2,0 ile Ar-Ge faaliyeti olan işletmeler izlemektedir.

Büyük işletmeler arasında ise Ar-Ge faaliyet olan işletme bulunmamaktadır. Bu işletmelerin % 50'si sektörel gelişmeleri personelin kişisel çabalarıyla takip etmekte olup, ikinci sırada % 42,11 oranla gelişmeleri nadiren takip eden işletmeler bulunmaktadır. Sektörel gelişmeleri izlemeyen işletmeler % 5,26, gelişmeleri takip etmekten sorumlu personel istihdam eden işletmelerin oranı ise % 2,63'tür.



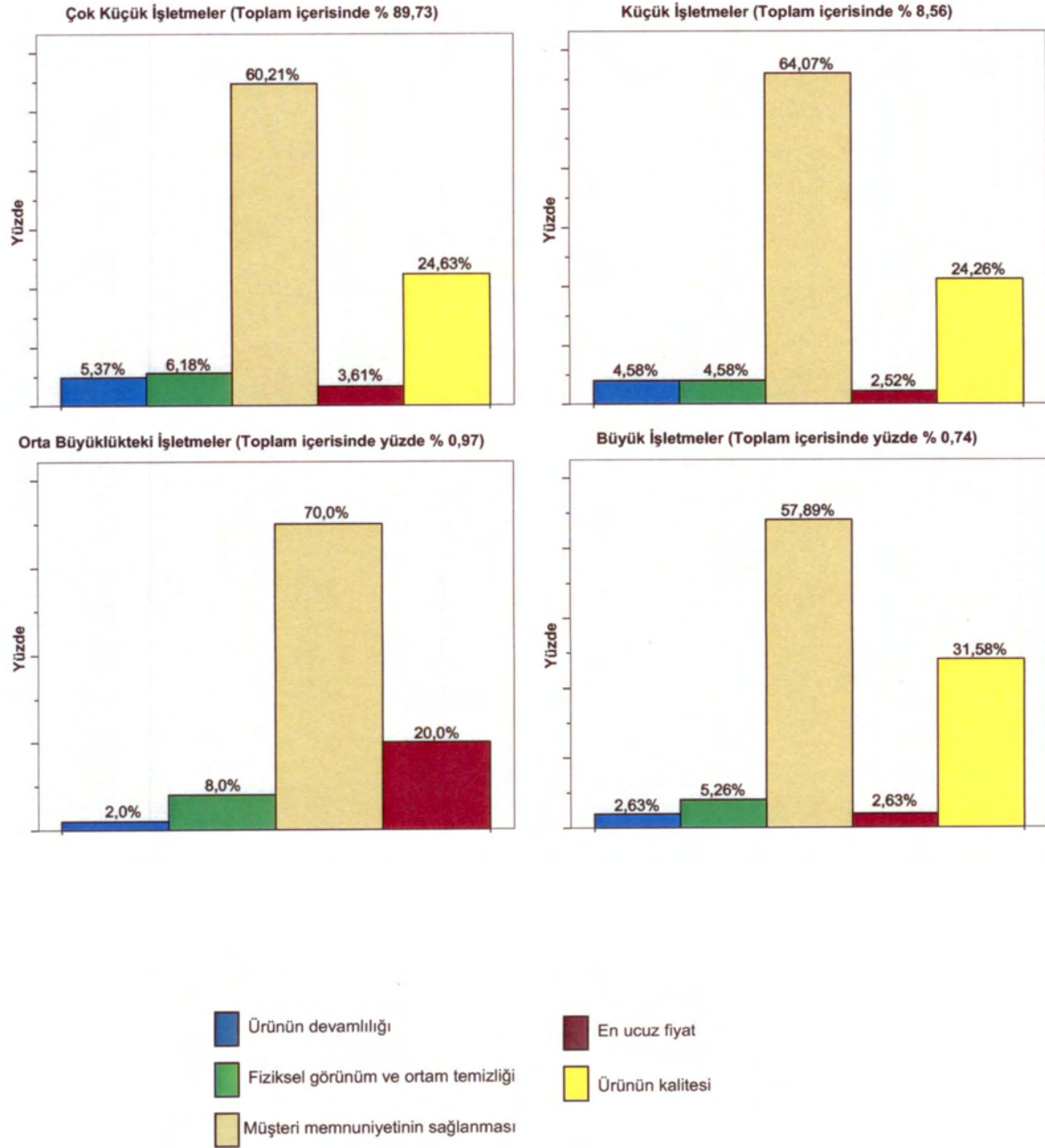
Şekil 91 İşletme Büyüklüklerine Göre Sektörel Gelişmeleri İzleme Durumu Dağılımı

Turizmin geliştirilmesi ve niteliğinin iyileştirilmesi için işletmelerin tercih ettiği öncelikler işletme büyüklüklerine göre değerlendirildiğinde ise, tüm işletme büyüklüklerinde birinci tercihin gelen her turistin memnuniyetinin sağlanması, ikinci tercihin ise yurtiçinde ve yurtdışında daha çok reklam yapılması, üçüncü tercihin ise turizm fuarlarına daha çok katılmak olduğu görülmüştür. İşletme büyüklükleri arasında bu önceliklerin tercih edilme oranları Şekil 92'de görülmektedir. Bu gösterimden elde edilebilecek bir başka sonuç da büyük işletmelerin oransal olarak ulaşım imkanlarını diğer işletmelere göre daha yetersiz bulduğudur. Benzer şekilde çok küçük işletmeler de fiyatları diğer işletme büyüklüklerine oranla daha yüksek bulmaktadırlar.



Şekil 92 İşletme Büyüklüklerine Göre Turizmin Geliştirilmesi ve Niteliğinin İyileştirilmesi İçin Önceliklerin Dağılımı

İşletmelerin müşteriye sunacakları ürün/hizmetin seçimindeki öncelikleri işletme büyüklüklerine göre karşılaştırıldığında ise ilk iki önceliğin orta büyüklükteki işletmeler hariç tüm işletme büyüklüklerinde ayrı sırada yer aldığı görülmüştür. En fazla tercih edilen öncelik müşteri memnuniyetinin sağlanması olup, ikinci sırada ürünün kalitesi gelmektedir. Orta büyüklükteki işletmelerde ise ilk sıra aynı olup, ürünün kalitesini öncelik olarak belirleyen işletme bulunmamaktadır. Bu işletmelerde ikinci sıradaki tercih en ucuz fiyatın sunulması olarak belirlenmiştir. Şekil 93'te işletme büyüklüklerine göre önceliklerin tercih oranları görülmektedir.



Şekil 93 İşletme Büyüklüklerine Göre İşletmelerin Müşteriye Sunacakları Ürün/Hizmet Seçiminde Öncelik Değerlendirmesi Dağılımı